

IV

(Paziņojumi)

EIROPAS SAVIENĪBAS IESTĀŽU UN STRUKTŪRU SNIEGTI PAZIŅOJUMI

REVĪZIJAS PALĀTA

Saskaņā ar Līguma par Eiropas Savienības darbību 287. panta 1. un 4. punktu un 129. un 143. pantu Padomes 2002. gada 25. jūnija Regulā (EK, Euratom) Nr. 1605/2002 par Finanšu regulu, ko piemēro Eiropas Kopienu vispārējam budžetam, kurā jaunākie grozījumi izdarīti ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (EK) Nr. 1081/2010, kā arī saskaņā ar 139. un 156. pantu Padomes 2008. gada 18. februāra Regulā (EK) Nr. 215/2008 par Finanšu regulu, ko piemēro 10. Eiropas Attīstības fondam

Eiropas Savienības Revīzijas palāta 2011. gada 8. septembra sēdē pieņēma

PĀRSKATUS

par 2010. finanšu gadu.

Šie pārskati kopā ar iestāžu atbildēm uz Palātas apsvērumiem ir nosūtīti iestādēm, kuras apstiprina budžeta izpildi, kā arī pārējām iestādēm.

Revīzijas palātas locekļi:

Vítor Manuel da SILVA CALDEIRA (priekšsēdētājs), David BOSTOCK, Morten Louis LEVYSOHN,
Ioannis SARMAS, Igors LUDBORŽS, Jan KINŠT, Kersti KALJULOID, Massimo VARI, Juan RAMALLO,
Olavi ALA-NISSILÄ, Karel PINXTEN, Ovidiu ISPIR, Nadejda SANDOLOVA, Michel CRETIN, Harald NOACK,
Henri GRETHEN, Eoin O'SHEA, Szabolcs FAZAKAS, Louis GALEA, Ladislav BALKO, Augustyn KUBIK, Milan Martin CVIKL,
Rasa BUDBERGYTĒ, Lazaros S. LAZAROU, Gijs DE VRIES, Harald WÖGERBAUER, Hans Gustaf WESSBERG.

GADA PĀRSKATS
PAR BUDŽETA IZPILDI

(2011/C 326/01)

SATURS

	<i>Lpp.</i>
Vispārējs ievads	7
1. nodaļa — Ticamības deklarācija un to pamatojošā informācija	9
2. nodaļa — Ieņēmumi	43
3. nodaļa — Lauksaimniecība un dabas resursi	71
4. nodaļa — Kohēzija, enerģētika un transports	101
5. nodaļa — Ārējais atbalsts, attīstība un paplašināšanās	139
6. nodaļa — Pētniecība un citu iekšējo nozaru politika	165
7. nodaļa — Administratīvie un citi izdevumi	191
8. nodaļa — ES budžeta izpildes rezultāti	205
Pielikums — Finanšu informācija par vispārējo budžetu	227

VISPĀRĒJS IEVADS

0.1. Eiropas Revīzijas palāta ir Eiropas Savienības (ES) iestāde, kura ar Līgumu izveidota ES finanšu revīzijas veikšanai. Palāta kā ES ārējās revīzijas iestāde sekmē ES finanšu labāku pārvaldību un darbojas kā neatkarīga Eiropas Savienības iedzīvotāju finansiālo interešu aizstāve. Plašāku informāciju par Revīzijas palātu varat atrast tās gada darbības pārskatā, kurš kopā ar Palātas īpašajiem ziņojumiem par ES izdevumu programmām un ieņēmumiem, kā arī atzinumiem par jauniem vai grozītiem tiesību aktiem ir pieejams Palātas tīmekļa vietnē www.eca.europa.eu.

0.2. Šis ir Palātas 34. gada pārskats par ES budžeta izpildi. Tas attiecas uz 2010. finanšu gadu. Par Eiropas Attīstības fondiem ir sagatavots atsevišķs gada pārskats.

0.3. Par ES vispārējo budžetu katru gadu lemj Padome un Eiropas Parlaments. Palātas gada pārskats kopā ar tās īpašajiem ziņojumiem sniedz pamatu budžeta izpildes apstiprināšanas procedūrai, kurā Eiropas Parlaments lemj par to, vai Eiropas Komisija ir apmierinoši īstenojusi savus pienākumus budžeta izpildes jomā. Palāta vienlaikus iesniedz gada pārskatu valstu parlamentiem un Eiropas Parlamentam un Padomei.

0.4. Šā pārskata galvenā daļa ir Palātas Ticamības deklarācija par Eiropas Savienības gada pārskatu ticamību un darījumu likumību un pareizību (pārskatā lietots termins "darījumu pareizība"). Pārskats sākas ar Ticamības deklarāciju. Pārējais teksts ir Ticamības deklarācijas vajadzībām veiktā revīzijas darba izklāsts.

— 1. nodaļā ietilpst Ticamības deklarācija, kopsavilkums par galvenajiem rezultātiem, ko Palāta ieguvusi revīzijā par pārskatu ticamību un darījumu pareizību, kā arī kopsavilkuma ziņojums par budžeta pārvaldību 2010. gadā.

— 2.–7. nodaļā ir sniegti izvērsti revīzijas konstatējumi jeb īpašie izvērtējumi par ES ieņēmumiem un izdevumiem. 2. nodaļā aplūkoti ES budžeta ieņēmumi, bet 3.–7. nodaļa attiecas uz piecām politikas jomu grupām, kurās ir apstiprināti un iegrāmatoti ES budžeta tēriņi. Šīs politikas jomu grupas lielā mērā atbilst kategorijām, kas izmantotas

2007.–2013. gada finanšu shēmā, ar kuru nosaka vispārējus ES daudzgadu izdevumu plānus.

0.5. Īpašo izvērtējumu pamatā ir rezultāti, ko Palāta ieguva, pārbaudot darījumu pareizību, novērtējot, cik efektīvas ir galvenās pārraudzības un kontroles sistēmas, kuras izmanto attiecīgo ieņēmumu vai izdevumu pārvaldībā, un analizējot Komisijas vadības apliecinājumu ticamību.

0.6. Pārskats par 2010. gadu vairākos nozīmīgos aspektos atšķiras no iepriekšējiem gada pārskatiem.

— Ticamības deklarācijas forma un saturs ir pielāgots pārskatītajiem starptautiskajiem revīzijas standartiem, kuri stājās spēkā 2011. gada sākumā⁽¹⁾.

— Īpašo izvērtējumu struktūra ir mainīta tā, lai ES izdevumu analīze būtu vieglāk izmantojama. 4. nodaļa ietver ES izdevumus par enerģētiku un transportu, kā arī izdevumus no struktūrfondiem un Kohēzijas fonda. Savukārt izglītība, pilsoniskums, ekonomika un finanses ir ietvertas 6. nodaļā "Pētniecība un citu iekšējo nozaru politika".

— Ir jauna nodaļa par lietderības revīzijām (8. nodaļa), kurā analizēta trīs Komisijas ģenerāldirektoru gada darbības pārskatos aprakstītā darba izpilde un aplūkotas svarīgas kopējas tēmas īpašajos ziņojumos, ko Palāta pieņēma 2010. gadā.

0.7. Pārskatā ir iekļautas Komisijas vai, attiecīgos gadījumos, arī citu ES iestāžu un struktūru atbildes uz Palātas apsvērumiem. Dažās atbildēs Komisija citādi interpretē Palātas konstatējumus vai piedēvē Palātai secinājumus, kādus tā nav izdarījusi. Palātas konstatējumos un secinājumos ir ņemti vērā revidētās vienības komentāri. Tomēr Palātas kā ārējā revidenta pienākums ir paziņot savus revīzijas konstatējumus, uz to pamata izdarīt secinājumus un tādējādi sniegt neatkarīgu un objektīvu novērtējumu par pārskatu ticamību un darījumu likumību un pareizību.

⁽¹⁾ Īpaši ņemts vērā Starptautiskais augstāko revīzijas iestāžu standarts (ISSAI) 1705 "Ārējā revidenta ziņojumā dotā atzinuma mainīšana" un ISSAI 4200 "Likumības revīzija saistībā ar finanšu pārskatu revīziju".

1. NODAĻA

Ticamības deklarācija un to pamatojošā informācija

SATURS

	<i>Punkts</i>
Ticamības deklarācija, ko Palāta sagatavojusi Eiropas Parlamentam un Padomei — neatkarīga revidenta ziņojums	I–XII
Atzinums par pārskatu ticamību	VII–VIII
Atzinums par pārskatiem pakārtoto darījumu likumību un pareizību	IX–XII
Ievads	1.1.–1.5.
Revīzijas konstatējumi par 2010. finanšu gadu	1.6.–1.25.
Pārskatu ticamība	1.6.–1.8.
Darījumu pareizība	1.9.–1.16.
Ticamības deklarācijas īpašo izvērtējumu kopsavilkums	1.9.–1.14.
Salīdzinājums ar iepriekšējo gadu rezultātiem	1.15.–1.16.
Komisijas vadības apliecinājumu ticamība	1.17.–1.25.
Ģenerāldirektoru gada darbības pārskati un deklarācijas	1.17.–1.20.
Komisijas iekšējā revidenta atzinums	1.21.–1.22.
Komisijas kopsavilkuma ziņojums	1.23.–1.25.
Priekšfinansējuma pastiprinātas izmantošanas sekas	1.26.–1.37.
Budžeta pārvaldība	1.38.–1.44.

TICAMĪBAS DEKLARĀCIJA, KO PALĀTA SAGATAVOJUSI EIROPAS PARLAMENTAM UN PADOMEI – NEATKARĪGA REVIDENTA ZIŅOJUMS

I. Saskaņā ar 287. pantu Līgumā par Eiropas Savienības darbību (LESD) Palāta revidēja:

- a) Eiropas Savienības gada pārskatus, ko veido konsolidētie finanšu pārskati ⁽¹⁾ un konsolidētie budžeta izpildes pārskati ⁽²⁾ par 2010. gada 31. decembrī slēgto finanšu gadu; un
- b) šiem pārskatiem pakārtoto darījumu likumību un pareizību.

Vadības atbildība

II. Saskaņā ar LESD 310.–325. pantu un Finanšu regulu vadība ir atbildīga par Eiropas Savienības gada pārskatu sagatavošanu un patiesu izklāstu un šiem pārskatiem pakārtoto darījumu likumību un pareizību.

- a) Vadības atbildība par Eiropas Savienības gada pārskatiem ietver iekšējās kontroles izveidi, ieviešanu un īstenošanu attiecībā uz finanšu pārskatu sagatavošanu un patiesu izklāstu tā, lai tajos nebūtu būtisku neatbilstību krāpšanas vai kļūdas dēļ, un šo atbildību īsteno, izraugoties un piemērojot pienācīgas grāmatvedības metodes, kuru pamatā ir Komisijas galvenā grāmatveža pieņemtie grāmatvedības noteikumi ⁽³⁾, un sagatavojot apstākļiem atbilstošas grāmatvedības aplēses. Saskaņā ar Finanšu regulas 129. pantu Komisija apstiprina Eiropas Savienības gada pārskatus pēc tam, kad Komisijas galvenais grāmatvedis tos ir konsolidējis, pamatojoties uz pārējo iestāžu un struktūru iesniegto informāciju, un konsolidētajiem pārskatiem ir pievienojis apliecinājumu, kurā viņš cita starpā pauž pamatotu pārliecību par to, ka konsolidētie pārskati visos būtiskajos aspektos skaidri un patiesi atspoguļo Eiropas Savienības finanšu stāvokli.
- b) Veids, kādā vadība nodrošina pakārtoto darījumu likumību un pareizību, ir atkarīgs no Finanšu regulā noteiktās budžeta izpildes metodes. Īstenošanai jāatbilst racionālas finanšu pārvaldības principam, kurš paredz efektīvas un produktīvas iekšējās kontroles izveidi, ieviešanu un īstenošanu, ietverot atbilstošu pārraudzību un pienācīgus pasākumus pārkāpumu un krāpšanas novēršanai un vajadzības gadījumā tiesvedību nepareizi izmaksāto vai izlietoto līdzekļu atgūšanai. Neatkarīgi no budžeta izpildes metodes Komisija uzņemas galīgo atbildību par Eiropas Savienības pārskatiem pakārtoto darījumu likumību un pareizību (LESD 317. pants).

Revidenta atbildība

III. Palātas pienākums ir, pamatojoties uz savu revīzijas darbu, sagatavot Eiropas Parlamentam un Padomei ticamības deklarāciju par pārskatu ticamību un pakārtoto darījumu likumību un pareizību. Palāta veica revīziju saskaņā ar Starptautiskās Grāmatvežu federācijas (IFAC) starptautiskajiem revīzijas standartiem un ētikas kodeksiem un saskaņā ar Starptautiskās Augstāko revīzijas iestāžu organizācijas (INTOSAI) revīzijas standartiem. Šajos standartos noteikts, ka Palāta plāno un veic revīziju, lai gūtu pamatotu pārliecību par to, ka Eiropas Savienības gada pārskatos nav būtisku neatbilstību un ka šiem pārskatiem pakārtotie darījumi ir likumīgi un pareizi.

⁽¹⁾ Konsolidētie finanšu pārskati ietver bilanci, pārskatu par saimnieciskās darbības rezultātu, naudas plūsmas tabulu, pārskatu par tīro aktīvu izmaiņām, kopsavilkumu par nozīmīgām grāmatvedības metodēm un citus paskaidrojumus (tostarp informāciju pa segmentiem).

⁽²⁾ Konsolidētie budžeta izpildes pārskati ietver konsolidētos budžeta izpildes pārskatus, kopsavilkumu par budžeta principiem un citas skaidrojošas piezīmes.

⁽³⁾ Komisijas galvenā grāmatveža pieņemto grāmatvedības noteikumu pamatā ir Starptautiskie publiskā sektora grāmatvedības standarti (IPSAS), ko izdevusi Starptautiskā Grāmatvežu federācija, vai, ja attiecīgais jautājums IPSAS standartos nav risināts, Starptautiskie grāmatvedības standarti (IAS)/Starptautiskie finanšu pārskatu sagatavošanas standarti (IFRS), ko izdevusi Starptautisko grāmatvedības standartu padome. Saskaņā ar Finanšu regulu 2010. gada konsolidētie finanšu pārskati ir sagatavoti atbilstoši šiem Komisijas grāmatveža apstiprinātajiem grāmatvedības noteikumiem (tā tas bijis kopš 2005. gada), ar kuriem uzkrājumu grāmatvedības principi ir pielāgoti Eiropas Savienības apstākļiem, savukārt konsolidētie budžeta izpildes pārskati joprojām galvenokārt balstās uz naudas plūsmas principu.

IV. Revīzijā piemēro procedūras, lai iegūtu revīzijas pierādījumus par konsolidētajos pārskatos minētajām summām un sniegto informāciju, kā arī par pakārtoto darījumu likumību un pareizību. Procedūru izvēle ir atkarīga no revidenta novērtējuma arī par risku, ka krāpšanas vai kļūdas dēļ konsolidētajos pārskatos varētu būt būtiskas neatbilstības vai ka pakārtotie darījumi būtiski neatbilst Eiropas Savienības tiesiskajam regulējumam. Lai izstrādātu konkrētajiem apstākļiem atbilstošas revīzijas procedūras, revidents, novērtējot minēto risku, pārbauda iekšējās kontroles mehānismus, ko piemēro konsolidēto pārskatu sagatavošanai un patiesam izklāstam, kā arī ieviestās pārraudzības un kontroles sistēmas, kuras paredzētas pakārtoto darījumu likumības un pareizības nodrošināšanai. Revīzijā izvērtē arī izmantoto grāmatvedības metožu piemērotību un grāmatvedības aplēšu pamatotību, kā arī konsolidēto pārskatu un gada darbības pārskatu vispārējo izklāstu.

V. Saistībā ar ieņēmumiem Palāta revidē pievienotās vērtības nodokļa (PVN) un nacionālā kopienākuma (NKI) pašu resursus, un šis revīzijas sākumpunkts ir dalībvalstu sagatavotais makroekonomikas rādītāju kopums, ko saņem Komisija, bet pēc tam Palāta novērtē, kā Komisijas datu apstrādes sistēmas iekļauj attiecīgos datus galīgajos pārskatos un kā dalībvalstis veic savas iemaksas. Tradicionālo pašu resursu revīzijā Palāta pārbauda muitas iestāžu pārskatus un analizē muitas nodokļu plūsmu līdz brīdim, kad šīs summas ir atspoguļotas galīgajos pārskatos un Komisija tās ir saņēmusi.

VI. Palāta uzskata, ka iegūtie revīzijas pierādījumi ir pietiekami un piemēroti ticamības deklarācijas pamatošanai.

Pārskatu ticamība

Atzinums par pārskatu ticamību

VII. Palāta uzskata, ka Eiropas Savienības gada pārskati visos būtiskajos aspektos patiesi atspoguļo Savienības finanšu stāvokli 2010. gada 31. decembrī, kā arī tās darbību rezultātus un naudas plūsmu minētajā datumā noslēgtajā gadā, kā to nosaka Finanšu regula un Komisijas galvenā grāmatveža pieņemtie grāmatvedības noteikumi.

Uzsvērumi saistībā ar atzinumu par pārskatu ticamību

VIII. Neskarot VII punktā sniegto atzinumu, Palāta vērš uzmanību uz izmaiņām Komisijas grāmatvedības politikā attiecībā uz priekšfinansējuma maksājumiem, kuru mērķis ir izveidot finansēšanas vadības instrumentus vai ieguldīt tajos, bet kuri vēl nav izlietoti aizdevumu, garantiju vai kapitālieguldījumu veidā. Tāpēc Komisijai nācās mainīt Eiropas Savienības 2009. gada pārskatus, par kuriem Palāta negrozīja atzinumu (*) (sk. Eiropas Savienības 2010. gada pārskata 2.5., 2.9., 2.10. un 3.4 piezīmi, kur šie pielāgojumi ir skaidroti).

Pārskatiem pakārtoto darījumu likumība un pareizība

Ieņēmumi

Atzinums par pārskatiem pakārtoto ieņēmumu likumību un pareizību

IX. Palāta uzskata, ka pārskatiem pakārtotie ieņēmumi par 2010. gada 31. decembrī slēgto gadu visos būtiskajos aspektos ir likumīgi un pareizi.

(*) Sk. OV C 303, 9.11.2010., 10.–12. lpp.

Saistības*Atzinums par pārskatiem pakārtoto saistību likumību un pareizību*

X. Palāta uzskata, ka pārskatiem pakārtotās saistības par 2010. gada 31. decembrī slēgto gadu visos būtiskajos aspektos ir likumīgas un pareizas.

Maksājumi*Pamats negatīvam atzinumam par pārskatiem pakārtoto maksājumu likumību un pareizību*

XI. Palāta secina, ka kopumā pārraudzības un kontroles sistēmas daļēji efektīvi nodrošina pārskatiem pakārtoto maksājumu likumību un pareizību. Politikas grupās "Lauksaimniecība un dabas resursi" un "Kohēzija, enerģētika un transports" ir būtiskas kļūdas. Palātas aplēstais iespējamākais kļūdu īpatsvars pārskatiem pakārtotajos maksājumos ir 3,7 %.

Negatīvs atzinums par pārskatiem pakārtoto maksājumu likumību un pareizību

XII. Ņemot vērā to jautājumu nopietnību, kas aprakstīti punktā, kurā pamato negatīvu atzinumu par pārskatiem pakārtoto maksājumu likumību un pareizību, Palāta uzskata, ka maksājumus, kuri ir pakārtoti pārskatiem par 2010. gada 31. decembrī slēgto gadu, ir būtisks kļūdu līmenis.

2011. gada 8. septembrī

priekšsēdētājs

Vítor Manuel da SILVA CALDEIRA

Eiropas Revīzijas palāta

12, rue Alcide De Gasperi, 1615 Luxembourg, LUXEMBOURG

PALĀTAS APSVĒRUMI

IEVADS

1.1. Šajā gada ziņojuma nodaļā:

- izklāstīts Palātas sagatavotās ticamības deklarācijas konteksts un sniegts ticamības deklarācijas pamatā esošo revīzijas rezultātu un secinājumu apkopojums un analīze (sk. 1.2.–1.25. punktu),
- aplūkotas sekas, ko Savienības finansēs un Komisijas pārskatos rada priekšfinansējuma pastiprināta izmantošana (sk. 1.26.–1.37. punktu),
- apkopota 2010. gada budžeta izpilde (sk. 1.38.–1.44. punktu),
- paskaidrots, kā Palāta veic revīzijas ticamības deklarācijas vajadzībām (sk. **1.1. pielikumu**),
- izklāstīti Komisijas veiktie pasākumi saistībā ar apsvērumiem par iepriekšējo gadu pārskatu ticamību. Ir ietverta arī Komisijas atbilde uz Palātas 2009. gada pārskatā dotajiem ieteikumiem par līdzekļu atgūšanu un finanšu korekcijām (sk. **1.2. pielikumu**).

1.2. Revīzijas palāta iesniedz Eiropas Parlamentam un Padomei ticamības deklarāciju⁽⁵⁾ par pārskatu ticamību, kā arī par pakārtoto darījumu likumību un pareizību. Palāta var papildināt šo deklarāciju ar īpašiem izvērtējumiem par katru no galvenajām ES darbības jomām⁽⁶⁾.

1.3. Mērķis darbam, kas attiecas uz Eiropas Savienības pārskatu ticamību, ir noteikt, vai ieņēmumi, izdevumi, aktīvi un pasīvi ir pienācīgi reģistrēti un vai gada pārskati sniedz patiesu priekšstatu par finanšu stāvokli 2010. gada 31. decembrī, kā arī par Savienības darbības rezultātiem un naudas līdzekļu plūsmu minētajā datumā noslēgtajā gadā (sk. 1.6.–1.8. punktu).

1.4. Mērķis darbam, kas attiecas uz 2010. gada pārskatiem pakārtoto darījumu pareizību, ir noteikt, vai šie darījumi atbilst piemērojamām regulām vai līgumu noteikumiem un vai tie ir pareizi aprēķināti (rezultātu kopsavilkumu sk. 1.9.–1.14. punktā un sīkāku informāciju sk. 2.–7. nodaļā).

⁽⁵⁾ Jeb *DAS* no franču valodas "*Déclaration d'assurance*".

⁽⁶⁾ Sk. Līguma par Eiropas Savienības darbību 287. pantu.

PALĀTAS APSVĒRUMI

1.5. Palāta analizēja Komisijas vadības apliecinājumu ticamību, proti, ģenerāldirektoru deklarācijas un Komisijas dienestu gada darbības pārskatus, kā arī attiecīgo kopsavilkuma ziņojumu, lai novērtētu, cik lielā mērā tie sniedz objektīvu novērtējumu par finanšu pārvaldības kvalitāti un cik lielā mērā tie papildina Palātas vispārējo pārlicību (sk. 1.17.–1.20. punktu, 1.23.–1.25. punktu un iedaļu “Komisijas vadības apliecinājumu ticamība” 2.–7. nodaļā). Palāta iepazinās arī ar Komisijas iekšējā revidenta vispārējo atzinumu, kas sniegts pirmo reizi un aptver Komisijas finanšu pārvaldību 2010. budžeta gadā (sk. 1.21. un 1.22. punktu).

REVĪZIJAS KONSTATĒJUMI PAR 2010. FINANŠU GADU

Pārskatu ticamība

1.6. Palātas apsvērumi attiecas uz gada pārskatiem par 2010. finanšu gadu, kurus Komisijas galvenais grāmatvedis sagatavojis saskaņā ar 2002. gada 25. jūnija Finanšu regulas (7) 129. pantu un kurus Palāta saņēmusi 2011. gada 27. jūlijā. Pārskati ietver:

- a) konsolidētos finanšu pārskatus, kurā iekļauta bilance (tajā ir norādīti aktīvi un pasīvi gada beigās), pārskats par saimnieciskās darbības rezultātu (tajā norādīti gada ieņēmumi un izdevumi), naudas plūsmas tabula (tajā atspoguļots, kā izmaiņas kontos ietekmē naudu un tās ekvivalentus) un tīro aktīvu izmaiņu pārskats (tajā paskaidrotas izmaiņas tīrajos aktīvos), kā arī attiecīgās piezīmes;
- b) konsolidētos budžeta izpildes pārskatus, kuros atspoguļoti gada ieņēmumi un izdevumi.

1.7. Komisijas galvenais grāmatvedis iesniedza Palātai apliecinājuma vēstuli, kurā apstiprināts, ka, ņemot vērā zināmus nebūtiskus ierobežojumus (8), pārskati ir pilnīgi un ticami.

(7) Padomes 2002. gada 25. jūnija Regulā (EK, Euratom) Nr. 1605/2002 par Finanšu regulu, ko piemēro Eiropas Kopienu vispārējam budžetam (OV L 248, 16.9.2002., 1. lpp.), kurā jaunākie grozījumi izdarīti ar Eiropas Parlamenta un Padomes 2010. gada 24. novembra Regulu (ES, Euratom) Nr. 1081/2010 (OV L 311, 26.11.2010., 9. lpp.), noteikts, ka galīgie pārskati jānosūta līdz nākamā finanšu gada 31. jūlijam.

(8) Sk. 1.2. pielikuma 1. punktu.

PALĀTAS APSVĒRUMI

1.8. Palātas veiktajā 2010. gada pārskatu revīzijā atklājās, ka tajos nav būtisku neatbilstību (tomēr sk. 1.26.–1.37. punktu un **1.2. pielikumu**, kur dota informācija par pēcpārbaudi attiecībā uz iepriekšējo gadu apsvērumiem par pārskatu ticamību).

Darījumu pareizība

Ticamības deklarācijas īpašo izvērtējumu kopsavilkums

1.9. Šā pārskata 2. nodaļā Palāta sniedz īpašo izvērtējumu par ieņēmumiem, bet 3.–7. nodaļā – par politikas jomu grupām, kas atbilst budžeta līdzekļu sadalei pa darbības jomām (sk. **1.1. tabulu**). Katrs īpašais izvērtējums ietver ievadu, kam seko konstatējumi un secinājumi par darījumu pareizību, sistēmu efektivitāti un Komisijas vadības apliecinājumu ticamību. Īpašajos izvērtējumos ir arī aprakstīti pasākumi, ko Komisija veikusi, reaģējot uz iepriekšējiem Palātas ieteikumiem.

1.10. Attiecībā uz 2010. gadu 6. nodaļā apskatītā politikas grupa “Pētniecība un citu iekšējo nozaru politika” ietver politikas grupas/jomas, kuras 2009. gada pārskatā veidoja daļu no citiem īpašajiem izvērtējumiem ⁽⁹⁾.

⁽⁹⁾ Iepriekšējās politikas grupas “Pētniecība, enerģētika un transports” daļa, kas attiecas uz pētniecību, agrāk tika apskatīta 5. nodaļā, iepriekšējā politikas grupa “Izglītība un pilsoniskums” tika apskatīta 7. nodaļā, bet iepriekšējā politikas grupa “Ekonomika un finanses” – 8. nodaļā (sīkāku informāciju sk. 6.1. punktā). Iepriekšējās politikas grupas “Pētniecība, enerģētika un transports” daļa, kas attiecas uz enerģētiku un transportu, tagad ir apskatīta 4. nodaļā kopā ar iepriekšējo politikas grupu “Kohēzija”.

1.1. tabula. Maksājumi 2010. gadā (iedalījums atbilst gada pārskata nodaļām)

(miljonos EUR)

Iedaļas (ied.) un sadaļas (sad.) ⁽¹⁾ atbilst budžeta nomenklatūrai 2010. gadā, pēc kuras tematiski iedalītas Palātas gada pārskata nodaļas	2010. gadā veiktie maksājumi ⁽²⁾
Gada pārskata nodaļas	
Lauksaimniecība un dabas resursi	56 841
Lauksaimniecība un lauku attīstība (05. sad.) Vide (07. sad.) Jūrlietas un zivsaimniecība (11. sad.) Veselība un patērētāju aizsardzība (17. sad.)	
Kohēzija, enerģētika un transports	40 630
Nodarbinātība un sociālās lietas (04. sad.) Enerģētika un transports (06. sad.) Reģionālā politika (13. sad.)	
Ārējais atbalsts, attīstība un paplašināšanās	6 543
Ārējās attiecības (19. sad.) Attīstība un attiecības ar ĀKK valstīm (21. sad.) Paplašināšanās (22. sad.) Humānā palīdzība (23. sad.)	
Pētniecība un citu iekšējo nozaru politika	8 953
Ekonomika un finanses (01. sad.) Uzņēmējdarbība (02. sad.) Konkurence (03. sad.) Zinātniskā pētniecība (08. sad.) Informācijas sabiedrība un plašsaziņas līdzekļi (09. sad.) Tiesā pētniecība (10. sad.) Iekšējais tirgus (12. sad.) Izglītība un kultūra (15. sad.) Komunikācija (16. sad.) Brīvības, drošības un tiesiskuma telpa (18. sad.) Tirdzniecība (20. sad.)	
Administratīvie un citi izdevumi	9 264
Parlaments (I ied.) Padome (II ied.) Komisija (III ied.) Tiesa (IV ied.) Revīzijas palāta (V ied.) Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komiteja (VI ied.) Reģionu komiteja (VII ied.) Eiropas Ombuds (VIII ied.) Eiropas Datu aizsardzības uzraudzītājs (IX ied.)	
Kopā	122 231

⁽¹⁾ Vispārējā budžeta III iedaļas 14. un 24.–31. sadaļa, kura galvenokārt attiecas uz administratīvajiem izdevumiem, ir aplūkota 7. nodaļas sadaļā par Eiropas Komisiju.
⁽²⁾ Administratīvos izdevumus atskaita no politikas grupām un uzrāda atsevišķā pozīcijā; tas rada atšķirības, ja datus salīdzina ar 3.–6. nodaļu.

PALĀTAS APSVĒRUMI

KOMISIJAS ATBILDES

1.11. Palāta secina, ka ieņēmumos (127 795 miljoni EUR)⁽¹⁰⁾ un maksājumos politikas grupā “Administratīvie un citi izdevumi” (9 264 miljoni EUR) nav būtisku kļūdu un ka pārraudzības un kontroles sistēmas ir efektīvas (sk. **1.2. tabulu** un 2.41., 2.42., 7.33. un 7.34. punktu). Būtisku kļūdu nav arī nevienas politikas grupas saistībās.

1.12. Palāta secina, ka politikas grupā “Pētniecība un citu iekšējo nozaru politika” (8 953 miljoni EUR) nav būtisku kļūdu un ka pārraudzības un kontroles sistēmas daļēji efektīvi nodrošina maksājumu pareizību. Izņēmums ir pētniecības pamatprogrammu starpposma un galīgie maksājumi, kuros kļūdu īpatsvars pārsniedz būtiskuma sliekšni (sk. **1.2. tabulu**, kā arī 6.48. un 6.49. punktu). Palāta arī secina, ka politikas grupā “Ārējais atbalsts, attīstība un paplašināšanās” (6 543 miljoni EUR) nav būtisku kļūdu un ka pārraudzības un kontroles sistēmas daļēji efektīvi nodrošina maksājumu pareizību. Tomēr šīs politikas grupas starpposma un galīgajos maksājumos kļūdu īpatsvars pārsniedz būtiskuma sliekšni (sk. **1.2. tabulu**, kā arī 5.35. un 5.36. punktu).

1.13. Palāta secina, ka politikas grupās “Lauksaimniecība un dabas resursi” (55 990 miljoni EUR atlīdzināto izdevumu) un “Kohēzija, enerģētika un transports” (37 556 miljoni EUR atlīdzināto izdevumu) ir būtiskas kļūdas. Tomēr tiešajos maksājumos lauksaimniekiem, kuru administrēšanai izmanto IAKS⁽¹¹⁾, būtisku kļūdu nebija. Palāta secina arī, ka politikas grupā “Lauksaimniecība un dabas resursi” revidētās pārraudzības un kontroles sistēmas ir daļēji efektīvas. Un vēl Palāta secina, ka kopumā politikas grupā “Kohēzija, enerģētika un transports” revīzijas iestādes daļēji efektīvi nodrošina maksājumu pareizību (sk. **1.2. tabulu**, 3.55., 3.56., 4.47. un 4.48. punktu).

1.14. Palāta secina, ka maksājumos kopumā ir būtiskas kļūdas un ka pārraudzības un kontroles sistēmas attiecībā uz maksājumiem kopumā ir daļēji efektīvas (sk. **1.2. tabulu**).

1.13. *Palātas secinājums attiecībā uz politikas grupu “Lauksaimniecība un dabas resursi” apstiprina pozitīvu tendenci, jo pēdējo gadu laikā iespējamākais kļūdu īpatsvars bijis tuvu būtiskuma sliekšnim, kas ir 2 %. Komisija arī atzīmē, ka saistībā ar Eiropas Lauksaimniecības garantiju fonda (ELGF) izdevumiem, kuri 2010. gadā veidoja 77 % no kopējiem izdevumiem saskaņā ar šo nodaļu, iespējamākā kļūda ir ievērojami zemāka par būtiskuma sliekšni, un saistībā ar tiešajiem maksājumiem, uz kuriem attiecas Integrētā administrācijas un kontroles sistēma (IAKS), tā ir vēl zemāka. Turklāt ar ES budžetu saistīto risku atbilstīgi sedz atbilstības pārbaudes procedūra. Sk. arī atbildi par 3.17. punktu.*

Komisija uzskata, ka IAKS kopumā ir efektīva kontroles sistēma kļūdas riska vai nepareizi veiktu izdevumu ierobežošanai. Attiecībā uz lauku attīstību Komisija uzskata, ka pārraudzības un kontroles sistēmas tiek nepārtraukti uzlabotas.

Attiecībā uz politikas grupu “Kohēzija” Komisija atzīmē, ka otro gadu pēc kārtas kļūdu līmenis ir ievērojami zemāks nekā Palātas ziņotais kļūdu līmenis 2006.–2008. gadā. Komisija uzskata, ka šādas pozitīvas tendences atspoguļo pastiprinātos kontroles noteikumus 2007.–2013. gada plānošanas periodā un 2008. gada rīcības plānā (sk. arī atbildi par 4.24. punktu).

⁽¹⁰⁾ Ieņēmumu revīzijas tvērumu sk. 2.7.–2.13. punktā.

⁽¹¹⁾ Integrētā administrācijas un kontroles sistēma.

1.2. tabula. Kopsavilkums par 2010. gada konstatējumiem attiecībā uz darījumu pareizību

Politikas grupa	Maksājumi (miljonos EUR)	Iespējamākais kļūdu īpatsvars (%)	Ticamības intervāls (%)		Kļūdu biežums ⁽¹⁾ (%)	Pārraudzības un kontroles sistēmu kopvērtējums ⁽²⁾
			Zemākais kļūdu līmenis	Augstākais kļūdu līmenis		
Lauksaimniecība un dabas resursi	55 990 ⁽³⁾	2,3	0,8	3,8	37	daļēji efektīvas
Kohēzija, enerģētika un transports	37 556 ⁽⁴⁾	7,7	4,7	10,7	49	daļēji efektīvas
Ārējais atbalsts, attīstība un paplašināšanās	6 543	1,7	0,1	3,3	23	daļēji efektīvas
Pētniecība un citu iekšējo nozaru politika	8 953	1,4	0,6	2,1	39	daļēji efektīvas
Administratīvie un citi izdevumi	9 264	0,4	0,0	1,1	7	efektīvas
Visa revidētā datu kopa	118 306 ⁽⁵⁾	3,7	2,6	4,8	36	daļēji efektīvas
Ieņēmumi	127 795	0,0	—	—	—	efektīvas

⁽¹⁾ Kļūdu biežumu nosaka, pamatojoties uz parauga procentuālo daļu, kurā ir skaitļos izsakāmas un neizsakāmas kļūdas.

⁽²⁾ Sistēmas klasificē kā daļēji efektīvas, ja saskaņā ar novērtējumu daži kontroles mehānismi darbojas pienācīgi, bet citi ne. Tādējādi šie mehānismi kopumā varētu nebūt pietiekami, lai ierobežotu kļūdas pakārtotajos darījumos līdz pieņemamam līmenim. Plašāku informāciju sk. iedaļā "Revīzijas tvērums un pieeja" 2.–7. nodaļā.

⁽³⁾ Atlīdzinātie izdevumi (sk. 3.16. punktu).

⁽⁴⁾ Atlīdzinātie izdevumi (sk. 4.23. punktu).

⁽⁵⁾ Saistība ar darījumu pareizību starpība starp 2010. gada maksājumiem (122 231 miljoni EUR – sk. **1.1. tabulu**) un visas revidētās datu kopas kopējo summu atbilst avansa maksājumiem, kas izmaksāti politikas grupām "Lauksaimniecība un dabas resursi" (851 miljons EUR) un "Kohēzija, enerģētika un transports" (3 074 miljoni EUR) (sk. 3.16. un 4.23. punktu).

PALĀTAS APSVĒRUMI

KOMISIJAS ATBILDES

Salīdzinājums ar iepriekšējo gadu rezultātiem

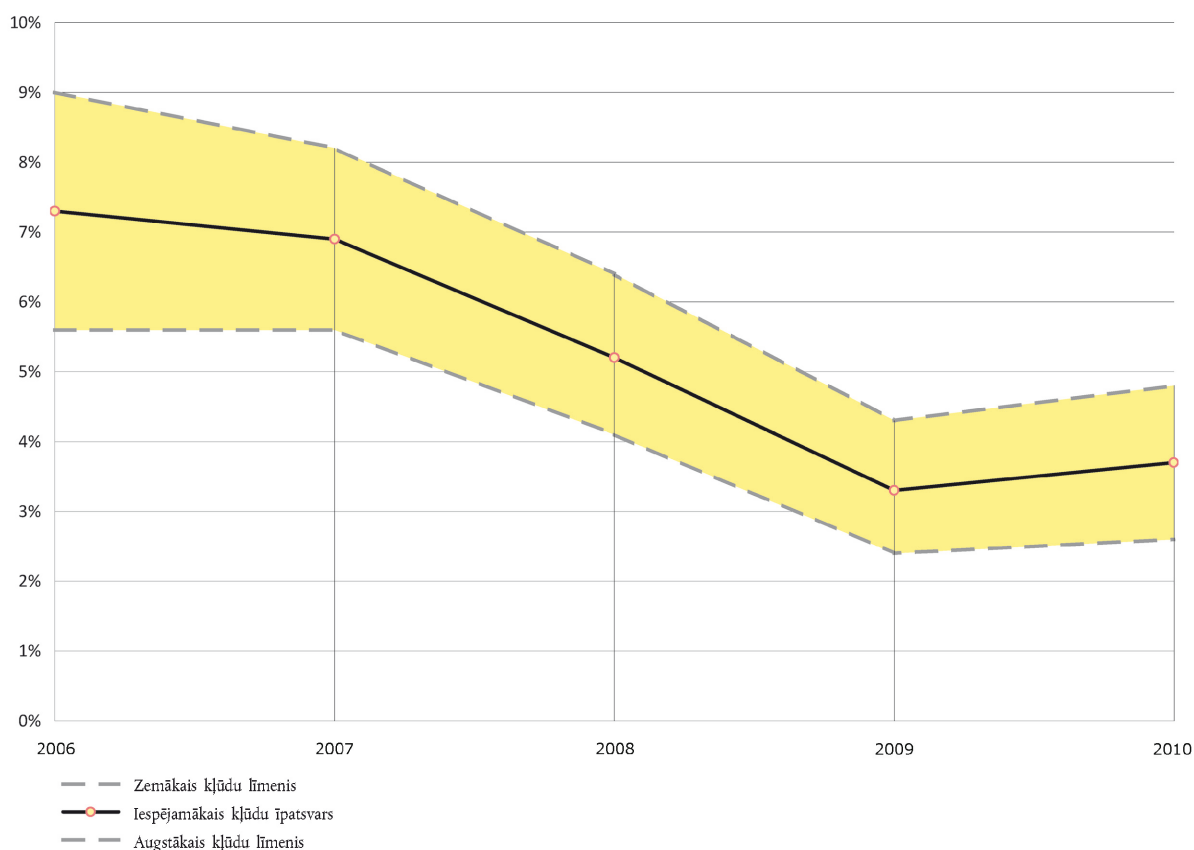
1.15. Palātas revīzijas rezultāti attiecībā uz 2010. gadu liecina, ka tās aplēses par iespējamāko kļūdu īpatsvaru maksājumos politikas grupā "Kohēzija, enerģētika un transports" ⁽¹²⁾ ir palielinājušās salīdzinājumā ar politikas grupu "Kohēzija" 2009. gadā ⁽¹³⁾. Palātas aplēses attiecībā uz iespējamāko kļūdu īpatsvaru citās politikas grupās saglabājas relatīvi nemainīgas.

1.16. Kopumā tas palielina Palātas aplēsto iespējamāko kļūdu īpatsvaru visos maksājumos no 3,3 % 2009. gadā līdz 3,7 % 2010. gadā (sk. **1.1. grafiku**) ⁽¹⁴⁾. Palāta konstatēja, ka apmēram vienā trešdaļā pārbaudīto darījumu bija kļūdas (2009. gadā – vienā ceturtdaļā no visiem darījumiem).

1.15.–1.16. Gadu gaitā vairumā gadījumu kļūdu īpatsvars vai nu palicis nemainīgs, vai arī samazinājies. Tomēr 2010. gadā panāktais vairākās jomās nekompensēja kohēzijas mēreno pieaugumu, tādējādi budžetā kopumā vērojams neliels vispārējs pieaugums.

Attiecībā uz politikas grupu "Kohēzija" Komisija atzīmē, ka iespējamākais kļūdu īpatsvars 2010. gadā ir ievērojami mazāks nekā 2006.–2008. finanšu gadā ziņotie līmeņi. Zemāko kļūdu līmeni 2010. gadā, kas ir 4,7 %, var veiksmīgi salīdzināt ar 11 % 2008. gadā.

1.1. grafiks. Palātas iespējamākā kļūdu īpatsvara aplēse 2006.–2010. gada maksājumu revidētajās datu kopās

⁽¹²⁾ Sk. šā gada pārskata **1.2. tabulu** un x.1. pielikumu attiecībā uz dažādām politikas grupām, kā arī 2009. gada pārskata 4.17.–4.19. punktu attiecībā uz kohēziju.

⁽¹³⁾ Enerģētika un transports 2010. gadā veidoja 7 % no konsolidētās politikas grupas (sk. arī 9. zemsvītras piezīmi).

⁽¹⁴⁾ Sk. arī 2009. gada pārskata 1.26. punktu.

Komisijas vadības apliecinājumu ticamība

Ģenerāldirektoru gada darbības pārskati un deklarācijas

1.17. Katrs ģenerāldirektors ik gadu darbības pārskatā ziņo par savu pienākumu izpildi. Minētajam pārskatam pievieno deklarāciju arī par to, cik lielā mērā resursi izmantoti paredzētajam mērķim un kā kontroles procedūras nodrošina darījumu likumību un pareizību.

1.18. Visi ģenerāldirektori paziņoja, ka iepriekšminētās prasības ir ievērotas. Trīspadsmit ģenerāldirektorāti vai dienesti formulēja vienu vai vairākas atrunas⁽¹⁵⁾, no kurām vairākums attiecās uz trūkumiem saistībā ar pakārtoto darījumu pareizību (sk. 2.–7. nodaļas x.3. pielikumu).

1.19. Ģenerāldirektori savās ticamības deklarācijās iekļauj atrunas, pamatojoties uz nepilnību būtiskuma izvērtējumu un/vai apsvērumiem saistībā ar gada darbības pārskatu pamatelementiem. Minētajā izvērtējumā ietilpst arī atlikušā riska vai atlikušo kļūdu īpatsvara aprēķins (izvērtējuma elements, kura nozīme 2010. gadā īpaši palielinājās) – parasti tā ir aplēse par kontroles mehānismu daudzgabdu ietekmi uz kļūdas īpatsvaru –, ko salīdzina ar 2 % būtiskuma sliekšni, lai noteiktu, vai atruna ir vajadzīga.

1.19.–1.20. Saskaņā ar Komisijas parasto praksi atlikušo riska apjomu aprēķina procentos no attiecīgās darbības budžeta līdzekļu sadalei pa darbības jomām, kuru salīdzina ar 2 % būtiskuma sliekšni, lai noteiktu, vai atruna ir vajadzīga. Komisija arī uzsver, ka atlikušo kļūdu īpatsvara aprēķins ir tikai viena no metodēm, kuru deleģētais kredītrīkotājs var izmantot riska apjoma aplēsēm.

Tā kā pārvaldības un kontroles sistēmas dažādās politikas jomās ievērojami atšķiras, Komisijas struktūrvienības izmanto atšķirīgas pieejas, apsverot un aprēķinot atlikušo kļūdu īpatsvaru. Komisija piekrīt, ka pastāvošās norādes nav pietiekami sīki izstrādātas, lai nodrošinātu, ka visi dienesti izmanto konsekventu terminoloģiju un kritērijus. Tā ieviesusi profesionālapskates procedūru, lai dažādi ģenerāldirektorāti līdzīgas programmas ieviestu konsekventi.

⁽¹⁵⁾ Kopējais atrunu skaits samazinājies no 20 atrunām 2009. gadā līdz 17 atrunām 2010. gadā. Jāpiezīmē, ka 2010. gadā Enerģētikas un transporta ģenerāldirektorātu sadalīja divos jaunos ģenerāldirektorātos (izveidoja Mobilitātes un transporta ģenerāldirektorātu un Enerģētikas ģenerāldirektorātu), kā rezultātā 2009. gada atrunu pārnesa uz nākamo gadu kā divas atrunas.

PALĀTAS APSVĒRUMI

KOMISIJAS ATBILDES

1.20. Esošās vadlīnijas, kuras sagatavojis Ģenerālsekretariāts un Budžeta ģenerāldirektorāts attiecībā uz gada darbības pārskatiem, neietver norādes par atlikušā riska vai atlikušo kļūdu īpatsvara aplēsēm. Tādējādi attiecīgie ģenerāldirektori šo jēdzienu izprot nekonsekventi (piemēram, paredzamā piedziņa aplēsta, ņemot vērā faktiskās summas, dažām programmām nav noteikts kļūdas risks, kas mazāks vai vienāds ar 5 % (ņemot vērā regulā noteikto maksājuma ieturējumu ⁽¹⁶⁾), izslēgti negatīvie revīzijas rezultāti jaunizveidotās revīzijas programmās ar ierobežotu revīzijas apjomu).

Komisijas iekšējā revidenta atzinums

1.21. Komisijas iekšējais revidents sniedza savu pirmo vispārējo atzinumu ⁽¹⁷⁾ par stāvokli Komisijā kontroles ziņā. Tas pamatots īpaši ar gada darbības pārskatos sniegtajiem ticamības apliecinājumiem, kā arī ar Komisijas iekšējā revīzijas dienesta un ģenerāldirektorātu iekšējās revīzijas darbinieku 2008.–2010. gadā paveikto darbu.

⁽¹⁶⁾ Sk. **4.3. pielikumu**.

⁽¹⁷⁾ Sk. 2.3. punktu Komisijas paziņojumā Eiropas Parlamentam, Padomei un Revīzijas palātai "Kopsavilkuma pārskats par Komisijas sasniegumiem vadības jomā 2010. gadā", COM(2011) 323 galīgā redakcija, 1.6.2011.: "Komisijas iekšējais revidents uzskata, ka 2010. gadā Komisijas ievērotās pārvaldības, riska pārvaldības un iekšējās kontroles procedūras ir bijušas piemērotas, lai nodrošinātu pietiekamu ticamību finanšu mērķu sasniegšanai, izņemot tajās finanšu pārvaldības jomās, par kurām ģenerāldirektori savās ticamības deklarācijās ir izteikuši atrunas, un ņemot vērā piezīmes par to risku pārvaldību, kas attiecas uz kļūdām pakārtotajos darījumos."

Saskaņā ar norādēm deleģētais kredītrīkotājs drīkst izmantot vērtības pieauguma rezervi katrā atsevišķā gadījumā.

Ja gada darbības pārskatā risks tiek izteikts kvantitatīvi, lai tādējādi sniegtu norādes par riskam pakļautajām summām un aplēses par potenciālajām finanšu korekcijām maksājumiem atsauces gadā, ģenerāldirektora rīcībā ir citi instrumenti ES līdzekļu aizsardzībai, piem., maksājumu apturēšana un atlikšana un finanšu korekcijas. Riska kvantitatīvai izteikšanai gada darbības pārskatā un Revīzijas palātas noteiktajam kļūdu īpatsvaram ir atšķirīgas funkcijas, tādēļ Komisija uzskata, ka tie nav salīdzināmi un tos nevajag salīdzināt. Ģenerāldirektors var novērtēt, vai pastāv "pasākumi ietekmes mazināšanai", kuri ierobežo risku. Politikas grupā "Kohēzija" pastāvošās juridiskās prasības patiesībā ir pasākumi ietekmes mazināšanai, un, novērtējot pakļautību riskam 2010. gadā, jāņem vērā papildu kontroles mehānismi, kuri var ievērojami pārsniegt Palātas revīzijas atsauces gada robežas (valstu revīzijas iestāžu veiktās gada revīzijas, papildu revīzijas, ko veic Reģionu politikas ģenerāldirektorāts (REGIO ĢD) un Nodarbinātības, sociālo lietu un iekļautības ģenerāldirektorāts (EMPL ĢD), noslēguma revīzijas programmu beigās).

PALĀTAS APSVĒRUMI

1.22. Vispārējais atzinums attiecas tikai uz Komisijas iekšējās kontroles sistēmu. Tomēr vairāk nekā 90 % no visām kļūdām ir konstatētas nevis Komisijas, bet saņēmēju līmenī. Komisijas iekšējais revidents šo sistēmu kopumā vērtē kā atbilstošu. Taču Palāta norāda, ka pašreizējās pārraudzības un kontroles sistēmas nenovērš vai neatklāj un nelabo kļūdas tādā mērā, lai budžetam pakārtotie darījumi kopumā būtu likumīgi un pareizi.

Komisijas kopsavilkuma ziņojums

1.23. Kopsavilkuma ziņojuma⁽¹⁸⁾ ievadā norādīts, ka, pieņemot šo kopsavilkuma ziņojumu, Komisija uzņemas politisku atbildību⁽¹⁹⁾ par ES budžeta izpildi, ko veic Komisijas augstākā līmeņa vadība. Komisija norāda, ka ģenerāldirektoriem sekmīgi izdevās novērst trūkumus 25 % atrunu, kas formulētas 2009. gadā. Komisija uzskata, ka ar attiecīgiem uzlabojumiem ir panākta lielāka atbilstība noteikumiem par saņēmēju deklarēto izdevumu attiecināmību.

1.24. Tomēr Komisija atzīst, ka joprojām ir jomas, kurās jāpanāk uzlabojumi, it īpaši dalītās pārvaldības jomā, un piedāvā šādus pasākumus minēto jautājumu risināšanai:

- pārskatīt Finanšu regulu un nozaru regulas (laikposmam pēc 2013. gada), lai uzlabotu finansēšanas shēmu izstrādi, novērstu kļūdu risku, mazinātu administratīvo slogu saņēmējiem un citām iesaistītajām personām un samazinātu kontroles darbību izmaksas,
- stingri izpildīt Komisijas pārraudzības funkcijas un sistemātiski un laicīgi piemērot maksājumu apturēšanu, atlikšanas procedūras un finanšu korekcijas iekreiz, kad konstatēti nopietni trūkumi kontrolē,
- pastiprināt centienus kohēzijas jomā, lai novērstu kļūdu īpatsvara ievērojamo pieaugumu salīdzinājumā ar 2009. gadu un kļūdaini veikto maksājumu apjomu, kas radies lielāka darījumu skaita un lielāku deklarēto izdevumu dēļ,

KOMISIJAS ATBILDES

1.22. *Iekšējā revidenta atzinuma darbības jomā ir ietvertas kontroles sistēmas, kuras Komisija ieviesusi, lai risinātu kļūdu īpatsvara jautājumu saņēmēju līmenī.*

Pārbaudot Komisijas kontroles sistēmas, Komisijas iekšējais revidents meklē apliecinājumu tam, ka katrs dienests ieviesis kontroles stratēģiju, kuras kontroles izmaksas ir proporcionālas pamatā esošo darījumu kļūdas riskam un kura efektīvi novērš kļūdas saņēmēju iesniegtajos prasījumos un piedzen nepamatoti samaksātās summas kļūdu gadījumos.

1.24.

— *Sk. atbildi par 1.37. punktu.*

— *Faktiski Komisija un tās dienesti īstenoja uzraudzības funkciju, apturot 63 maksājumu termiņus (49 – saistībā ar ERAF un 14 – ar ESF) un pieņemot vienu lēmumu atlikt darbības programmu 2007.–2013. gadam un piecus lēmumus atlikt (saistībā ar ESF) darbības programmas 2000.–2006. gadam, kurās tika konstatēti nozīmīgi trūkumi vai pārkāpumi, kamēr dalībvalstis neveica nepieciešamos korekcijas pasākumus. Komisija īsteno stingru politiku 2011. gadā, pieņemot 52 lēmumus apturēt maksājumu termiņu (40 – saistībā ar ERAF un 12 – ar ESF) gada pirmajā semestrī.*

⁽¹⁸⁾ Komisijas paziņojums Eiropas Parlamentam, Padomei un Revīzijas palātai "Kopsavilkuma pārskats par Komisijas sasniegumiem vadības jomā 2010. gadā", COM(2011) 323 galīgā redakcija, 1.6.2011.

⁽¹⁹⁾ Saskaņā ar Līguma par Eiropas Savienības darbību (LESD) 317. pantu.

PALĀTAS APSVĒRUMI

— modernizēt ES publiskā iepirkuma noteikumus, jo to piemērošana ļoti bieži ir kļūdu avots, it īpaši kohēzijas jomā ⁽²⁰⁾,

— vēl vairāk uzlabot gada darbības pārskatu saprotamību un salīdzināmību.

1.25. Komisija kopsavilkuma ziņojumā ņēma vērā vadības iesniegtos ziņojumus un norādīja, ka tie “sniedza gandarījumu kolēģijai attiecībā uz pārvaldības rezultātiem un iekšējo kontroli tās dienestos un deva iemeslu pārliecībai par tās spēju sasniegt savus mērķus” ⁽²¹⁾. Tomēr Palāta uzsver, ka tā iepriekš ir konstatējusi problemātiskus jautājumus ⁽²²⁾, kuri joprojām nav atrisināti:

— vairākās jomās atrunu tvērumam vai mērogam būtu jābūt plašākam (sk. 1.20., 3.52.–3.54., 4.45., 4.46., 5.31.–5.34., 6.46. un 6.47. punktu un 2.–7. nodaļas x.3. pielikumu),

— dalībvalstu dati par atgūtajām un atsauktajām summām joprojām nav pilnīgi, vai Komisija tos vēl nav revidējusi un/vai apstiprinājusi (sk. **1.2. pielikuma** 3. punktu),

— joprojām nav pienācīgi ņemtas vērā atšķirības, kas raksturīgas finanšu korekciju mehānismiem un atgūstamajiem līdzekļiem (finanšu korekcijas izriet no nepilnībām, kas atklātas pārraudzības un kontroles sistēmās, savukārt atgūstamie līdzekļi tiek saistīti ar nepareiziem maksājumiem), kā arī to atšķirīgās sekas (finanšu korekcijas sedz nodokļu maksātāji, savukārt atgūstamos līdzekļus maksā atsevišķi līdzekļu saņēmēji) (sk. **1.2. pielikuma** 3. punktu).

KOMISIJAS ATBILDES

1.25.

— Komisija uzskata, ka atrunu tvērums vai mērogs ir atbilstīgs (sk. atbildes par 1.19–1.20., 3.52.–3.54., 4.46. un 5.33.–5.34. punktu).

— Informācija par atgūtām summām iekļauta pārskatu 6. piezīmē.

Politikas grupā “Kohēzija” 2000.–2006. gada plānošanas periodam Komisija pārbauda, vai iesniegtā informācija programmas slēgšanai ir pilnīga un ticama. Attiecībā uz 2007.–2013. gada plānošanas periodu Komisija veic īpašu revīzijas aptauju par dalībvalstu sistēmām naudas atgūšanai, lai pārliecinātos, cik kvalitatīvi dati tiek iesniegti gada deklarācijās par atgūtām un atsauktām summām. Šīs revīzijas pirmos rezultātus varētu ņemt vērā 2011. gada darbības pārskatā.

— Komisija savos pārskatos sniedz datus ES budžeta līmenī un uzskata, ka naudas atgūšana ir būtiska, aizsargājot ES budžetu. Komisija saprot, ka Palātas atsauce uz piedziņu attiecas uz summām saņēmēju līmenī dalībvalstīs, un prasa sniegtu informāciju attiecināt uz šādu summu atgūšanu. Tomēr dalītās pārvaldības jomās šāda atbildība gulstas uz dalībvalstīm, kā paskaidrots Komisijas atbildēs par Revīzijas palātas 2009. gada pārskata 1.39. punktu. Tiklīdz dalībvalsts atmaksājusi nepamatoti izmaksātus līdzekļus (izmantojot efektīvu naudas piešķiršanas un atpakaļsaņemšanas mehānismu vai savstarpēju nolīdzināšanu), Komisija uzskata, ka ES budžets ir aizsargāts. Tomēr dalībvalstīm ir pienākums atgūt nepamatoti izmaksātas summas, kad tas ir iespējams un atbilstīgi.

⁽²⁰⁾ Sk. Zaļo grāmatu par ES publiskā iepirkuma direktīvu (2004/18/EK un 2004/17/EK) gaidāmo modernizāciju.

⁽²¹⁾ Sk. COM(2011) 323 galīgā redakcija, 1.6.2011., 2.3. punkts.

⁽²²⁾ Sk. Palātas 2009. gada pārskata 1.31. punktu.

PRIEKŠFINANSĒJUMA PASTIPRINĀTAS IZMANTOŠANAS SEKAS

1.26. Nozīmīga Komisijas veikto maksājumu daļa ir avansi par izmaksām, kas ārējām struktūrām radīsies vēlāk. Ja minētie maksājumi tiek pareizi reģistrēti kā priekšfinansējums, tos Savienības pārskatos neapskata kā galīgos izdevumus laikā, kad šie maksājumi veikti. Tā vietā tos bilancē reģistrē kā aktīvus, līdz tiek iesniegts radušos izmaksu pamatojums (vai retāk, kad attiecīgais pasākums izpildīts). Pamatojoties uz to, Komisija attiecīgās izmaksas iegrāmato pārskatā par saimnieciskās darbības rezultātu un dzēš bilances ierakstu.

1.27. Ja avansa maksājumus pārskatos atzīst par galīgajiem izdevumiem, tad grāmatvedībā nav jāreģistrē pierādījumi par līdzekļu galīgo izlietojumu. Tas palielina iespēju, ka līdzekļu izlietojums netiks pamatots un ka netiks konstatēti pārkāpumi vai tos konstatēs ļoti novēloti. Tas var vēl vairāk apgrūtināt nepareizi izmaksāto summu atgūšanu.

Priekšfinansējuma būtisks palielinājums no 2005. līdz 2010. gadam

1.28. Uzkrātās priekšfinansējuma summas reģistrētā bruto vērtība pēdējo sešu gadu laikā ir pieaugusi vairāk nekā divas reizes (no 39 miljardiem līdz 84 miljardiem EUR; sk. **1.3. tabulas** pirmo rindu). Komisija finanšu gada nodalīšanas laikā ⁽²³⁾ aprēķina arī tos izdevumus, kuri gada nogalē radušies saņēmējiem, bet par kuriem vēl nav saņemti maksājumu pieprasījumi. Šie uzkrātie maksājumi (sk. **1.3. tabulas** otro rindu) tiek atskaitīti no attiecīgās nenoskaidrotās priekšfinansējuma bruto summas. Izrietošā priekšfinansējuma neto summa bilancē (sk. **1.3. tabulas** trešo rindu) arī ir būtiski palielinājusies, bet ne tik krasi (no 29 miljardiem līdz 49 miljardiem EUR).

1.27. Komisijas grāmatvedības dienesti turpina strādāt, lai noskaidrotu jautājumus saistībā ar priekšfinansējuma atzīšanu un noskaidrošanu (sk. arī atbildi par 1.37. punktu).

Neņemot vērā to, ka ir spēkā Palātas komentāra otrajā daļā paustais princips, jāatzīmē, ka, piem., finansēšanas vadības instrumentu gadījumā juridiskais pamats paredz tikai vienu atbilstības pārbaudi veiktajiem izdevumiem vai nu programmas slēgšanas laikā, vai arī plānošanas perioda beigās (atkarībā no tā, kurš no tiem ir drīzāk). Tādējādi neatkarīgi no tā, kādu uzskaites režīmu Komisija piemēro, izmaksājot naudu dalībvalstīm, faktiskie pārkāpumi var tikt noteikti tikai šajā laikā.

1.28. Komisija uzrauga situāciju saistībā ar priekšfinansējuma summu pieaugumu. Lielā mērā šo pieaugumu attaisno pāreja uz jaunu plānošanas periodu (2007.–2013. gads) un tas, ka priekšfinansējums tiek izmaksāts atbilstīgi tiesību aktiem par dalīto pārvaldību. Tomēr Komisijas grāmatvedības dienesti turpina strādāt ar pamatdarbībā iesaistītajiem ģenerāldirektorātiem (ĢD), lai mēģinātu pēc iespējas samazināt atvērtās priekšfinansējuma summas, tomēr šis darbs var bieži nonākt pretrunā ar pamatā esošajiem tiesību aktiem.

⁽²³⁾ Finanšu gada nodalīšanas mērķis ir nodrošināt ieņēmumu un izdevumu pilnīgu un precīzu iegrāmatošanu pareizajā pārskata periodā.

1.3. tabula. Priekšfinansējuma ⁽¹⁾ un attiecīgo uzkrāto maksājumu dinamika 2005.–2010. gadā (miljonos EUR)

	31.12.2005.	31.12.2006.	31.12.2007.	31.12.2008.	31.12.2009.	31.12.2010.	Starpība no 2005. līdz 2010. gadam	
							Summa	%
Kopējais bruto priekšfinansējums (pirms nodalīšanas)	38 854	43 129	55 099	73 754	84 761	84 387	45 533	117 %
Uzkrātie maksājumi	9 489	12 649	20 501	34 469	35 934	34 966	25 477	268 %
Kopējais neto priekšfinansējums (pēc nodalīšanas)	29 365	30 480	34 598	39 285	48 827	49 421	20 056	68 %

(¹) Neskaitot avansētos izdevumus finansēšanas vadības instrumentiem: 4 775 milj. EUR 2010. gadā un 2 153 milj. EUR 2009. gadā (sk. 1.31.–1.33. punktu).

PALĀTAS APSVĒRUMI

KOMISIJAS ATBILDES

Neprecīzi vai nepilnīgi dati par priekšfinansējumu

Nav notikusi priekšfinansējuma noskaidrošana

1.29. Lai gan zināma aplēšu izdarīšana attiecībā uz priekšfinansējuma noskaidrošanu gandrīz vienmēr būs vajadzīga, vairāki ģenerāldirektorāti iekšējās nozaru politikas un ārējo darbību jomā turpina pārskatos reģistrēt šīs aplēses pat tad, ja tie atzinuši izdevumu pārskatus par pietiekamu pamatu turpmāko maksājumu izmaksāšanai saņēmējam ⁽²⁴⁾. Laika gaitā aplēšu izmantošana attiecībā uz uzkrātajiem maksājumiem ir ievērojami palielinājusies no mazāk nekā vienas ceturtdaļas avansā izmaksātās summas 2005. gadā līdz gandrīz pusei no avansā izmaksātās summas 2010. gadā (sk. **1.3. tabulas** otro rindu). Palāta ir paudusi satraukumu par šo darbību pieaugumu ⁽²⁵⁾.

1.29. Komisija saprot Palātas bažas šajā jomā un jau cenšas strādāt pie šī jautājuma. Finanšu regulas kārtējā pārskata kontekstā Komisija ieteikusi panākt, ka ir obligāti jāveic priekšfinansējuma parastā noskaidrošana.

Tā kā izdevumu pārskatos, kuri nav apstiprināti un/vai nav auditēti, pastāv kļūdu risks, vairāki deleģētie kredītrīkotāji nevēlas veikt maksājumus, pamatojoties uz šādiem pārskatiem. Pārskati, kuri vēl nav apstiprināti un/vai nav auditēti, tiek izmantoti kā norāde par panākto virzību saistībā ar subsidēto darbību, un tiek maksāts papildu priekšfinansējums, lai nodrošinātu pastāvīgu likviditātes pārvaldības maksājumu plūsmu subsidētiem projektiem. Noskaidrošana tādā gadījumā tiek atlikta līdz projekta beigām.

Jāpiemin, ka gan Komisija, gan saņēmēji/līgumslēdzēji (īpaši iekšpolitikas un ārējā atbalsta jomā) saskarsies ar problēmu administratīvā sloga jomā, pieaugot priekšfinansējuma parastās noskaidrošanas efektivitātei.

⁽²⁴⁾ Sk. Palātas 2006. gada pārskata 1.28. punkta pirmo ievilkumu, 2007. gada pārskata 1.23. punkta otro ievilkumu, 1.24. punkta otro ievilkumu un 1.26. punktu, 2008. gada pārskata 1.14. punktu un 2009. gada pārskata 1.12. punktu.

⁽²⁵⁾ Atzinumā Nr. 6/2010 par priekšlikumu Eiropas Parlamenta un Padomes Finanšu regulai, ko piemēro Eiropas Savienības vispārējam budžetam, Palāta puda bažas par pārlieku lielo nenoskaidrotā priekšfinansējuma pieaugumu un izteica vajadzību veikt pasākumus šajā saistībā.

PALĀTAS APSVĒRUMI

Priekšfinansējuma nepilnīga iegrāmatošana

1.30. Kopš 2009. gada ir ievērojami palielinājušies maksājumi, galvenokārt finansēšanas vadības instrumentos, attiecībā uz kuriem izmaksu un/vai rīcības pamatojumu paredzēts iesniegt vēlāk. Revīzijā atklājās, ka ļoti bieži Komisija sākumā nav pareizi ieģrāmatojusi maksājumus bilances aktīvu daļā. Tāpēc – un tas ir pretrunā principam par atspoguļošanu pēc būtības⁽²⁶⁾ – pārskati rada iespaidu, ka saņēmēji ir iesnieguši pilnīgu pamatojumu līdzekļu izlietojumam, lai gan patiesībā tas tā nav.

Finansēšanas vadības instrumenti

1.31. Ieguldījumi finansēšanas vadības instrumentos ir šīs problēmas vienīgais vissvarīgākais elements. Attiecīgās regulas kohēzijas un lauku attīstības jomā⁽²⁷⁾ paredz, ka maksājumi no darbības programmām, kuru mērķis ir izveidot fondus vai ieguldīt fondos, ar ko īsteno finansēšanas vadības instrumentus, ir jāietver izdevumu pārskatos. Komisijas prakse ir tāda, ka tā visas summas, ko dalībvalstis deklarējušas kā izdevumus pārskatā par saimnieciskās darbības rezultātu, ieģrāmato tā, it kā izdevumu deklarācija līdz ar to būtu galīgi nokārtota.

KOMISIJAS ATBILDES

1.30. Jautājums tika pirmoreiz uzdots 2011. gada sākumā. Dalītās pārvaldības tiesiskais regulējums neprasa iesniegt Komisijai atsevišķu pārskatu par izmaksām, pieprasot izmaksāt attiecīgās summas avansa veidā, un tas arī nenosaka, ka galīgajam saņēmējam periodiski jāsniedz pārskati par šo summu izmantošanu. Sk. arī atbildes par 1.31. un 1.32. punktu.

1.31. Tā kā nav informācijas par maksājumiem, kas veikti saistībā ar finansēšanas vadības instrumentiem, jo dalībvalstīm tā nav jāsniedz saskaņā ar piemērojamo juridisko pamatu, sākotnēji Komisijas vienīgā iespēja bija uzskatīt šos maksājumus par izdevumiem.

Pamatojoties uz informāciju, ko Komisija pieprasīja dalībvalstīm un saņēma 2011. gada jūnijā, 2010. gada pārskatā maksājumus saistībā ar finansēšanas vadības instrumentiem tā uzskata par aktīviem, ietverot salīdzinošus rādītājus par 2009. gadu. Sk. 2.5., 2.9., 2.10. un 3.4. piezīmi konsolidētajos pārskatos, kur sniegta sīkāka informācija. Sk. arī atbildi par 1.32. punktu.

⁽²⁶⁾ Starptautiskajā publiskā sektora grāmatvedības standartā (IPSAS) nr. 1 šis princips definēts šādi: "Ja informācijai patiesi jāatspoguļo darījumi un citi notikumi, kurus tā raksturo, šos darījumus uzskaita un uzrāda ne tikai pēc to juridiskās formas, bet saskaņā ar to būtību un saimniecisko saturu. Darījumu vai citu notikumu būtība ne vienmēr atbilst to juridiskajai formai" ("Starptautisko publiskā sektora grāmatvedības jaunumu rokasgrāmata, 2011. gads", 1. sējuma A. pielikums, 70. lpp.). Sk. arī Finanšu regulas 124. pantu.

⁽²⁷⁾ Sk. Padomes Regulas (EK) Nr. 1083/2006 (OV L 210, 31.7.2010., 25. lpp.) 4. iedaļas 44. pantu un Komisijas Regulas (EK) Nr. 1828/2006 (OV L 371, 27.12.2006., 1. lpp.) 8. iedaļas 43.–46. pantu attiecībā uz Eiropas Reģionālās attīstības fondu, Eiropas Sociālo fondu un Kohēzijas fondu, Padomes Regulas (EK) Nr. 1698/2005 (OV L 277, 21.10.2005., 1. lpp.) 71. panta 5. punktu un Komisijas Regulas (EK) Nr. 1974/2006 (OV L 368, 23.12.2006., 15. lpp.) 50.–52. pantu attiecībā uz Eiropas Lauksaimniecības fondu lauku attīstībai.

PALĀTAS APSVĒRUMI

1.32. Tomēr saskaņā ar nozaru regulām dalībvalstu iestāžu pienākums ir pēc tam (parasti programmu posma beigās) iesniegt galīgo deklarāciju par šo summu izlietošanu galasaņēmējiem piešķirtu aizdevumu, garantiju vai kapitālieguldījumu veidā. Tas nozīmē, ka 2010. gadā Komisijai nebija visaptverošas informācijas par finansēšanas vadības instrumentos faktiski izmantotajām summām, un vajadzīgo informāciju no dalībvalstīm Komisijai izdevās ievākt tikai pēc tam, kad 2011. gada sākumā šī problēma nāca gaismā. Tādējādi apmēram 4,8 miljardi EUR 2010. gada provizorisko pārskatu bilancē netika iegrāmatoti kā priekšfinansējums⁽²⁸⁾.

Citas atbalsta shēmas

1.33. Vairākas citas dotāciju shēmas pieļauj avansu izmaksu saņēmējiem skaidrā naudā pirms galīgo izmaksu deklarāciju iesniegšanas. Praksē arī šāda veida maksājumus uzskata par galīgajiem izdevumiem. Tāpēc bilancē tie netiek atzīti un uzrādīti. Attiecīgo summu Komisija nevar izteikt skaitļos.

Komisijas veiktie pasākumi

1.34. Komisija ir centusies iegūt pietiekamu informāciju galīgajiem pārskatiem. Saskaņā ar informāciju, kas saņemta no dalībvalstīm līdz 2011. gada jūnija beigām, ES ieguldījums finansēšanas vadības instrumentos ir 6,4 miljardi EUR. Pamatojoties uz aplēsi par summām, kas 2010. gada 31. decembrī finansēšanas vadības instrumentos nebija izmantotas, nozīmīgākie pielāgojumi bija pārklasificēšana no izdevumiem uz aktīviem 2009. un 2010. gada pārskatos (sk. 2010. gada pārskatu 2.5., 2.9., 2.10. un 3.4. piezīmi, kur skaidrotas šīs darbības).

Secinājumi un ieteikumi

1.35. Būtiskas problēmas ar priekšfinansējuma nepilnīgumu tika koriģētas grāmatvedības periodu nodalīšanas laikā, kad veica vajadzīgos pielāgojumus (sk. 1.34. punktu). Tomēr trūkst aktuālas informācijas par ES līdzekļiem, ko dalībvalstis faktiski izmanto, tāpēc ievērojami mazinās pārvaldībā izmantojamās grāmatvedības informācijas noderība, konkrēti Komisijā, kura atbild par budžeta izpildi.

KOMISIJAS ATBILDES

1.32. Jāatzīmē, ka dalībvalstīm pieprasītā un saņemtā informācija attiecas nevis uz finansēšanas vadības instrumentu faktiski izmantotajām summām, bet uz finansēšanas vadības instrumentos ieguldītajām summām. Ņemot vērā izmaksu un ieguvumu kritēriju, Komisija veikusi aplēses par neizmantotajām summām, pamatojoties uz lineāro metodi, un atkārtoti iedalīja tās aktīvos.

Aktīvi, kuri kopsummā veido EUR 4,8 miljardus, tiks pilnībā nolietoti līdz 2015. gada beigām pašreizējā juridiskā pamata piemērošanas dēļ.

Sk. arī atbildi par 4.32. punktu.

1.33. Attiecībā uz iepriekšminētajiem finansēšanas vadības instrumentiem juridiskais pamats arī neparedz īpašu pārskatu sniegšanas procedūru par izmaksātajām summām un to izmantošanu saistībā ar atbalsta shēmām. Līdz šim Komisijai bijušas norādes par to, ka saskaņā ar atbalsta shēmām avansa maksājumi tiek veikti par periodu, kas ir īsāks nekā finansēšanas vadības instrumenta termiņš. Tādu piemēroto svārstību dēļ, ko rada parastā darbība un faktiski radušos izmaksu novilcinātā deklarēšana, ir grūti šādu avansa maksājumu radīto finanšu ietekmi izteikt kvantitatīvi.

Sk. arī atbildi par 1.36. punktu.

⁽²⁸⁾ Šo summu veido ilgtermiņa priekšfinansējums (3 820 miljoni EUR) un īstermiņa priekšfinansējums (955 miljoni EUR).

PALĀTAS APSVĒRUMI

1.36. Komisijai vēl jāveic pasākumi, lai nodrošinātu, ka vajadzīgā informācija ir pieejama, darījumi pārskatos ir konsekventi apstrādāti un visi ģenerāldirektorāti veic pilnīgu, precīzu un atjauninātu grāmatvedības uzskaiti.

1.37. Priekšfinansējuma pastiprināta izmantošana ES budžetā, kā arī finanšu instrumentu jaunu veidu aizvien plašāka izmantošana liek Komisijai steidzami pārskatīt attiecīgos grāmatvedības noteikumus, lai nodrošinātu atbilstīgas vadlīnijas par priekšfinansējuma atzīšanu un noskaidrošanu. Papildus tam jāuzlabo uzraudzība⁽²⁹⁾.

KOMISIJAS ATBILDES

1.36. Četri dalītās pārvaldības ĢD konsekventi piemēroja grāmatvedības apstrādi saskaņā ar juridisko pamatu. Turklāt šajā posmā nav iespējams mainīt dalībvalstu iesniegto izmaksu pārskatu apstrādi. Tā vietā Komisija arī turpmāk izdarīs aplēses par neizmantotajām summām gada beigās un veiks nepieciešamās uzskaites korekcijas.

Jāņem vērā izmaksu efektivitāte, jo Komisijai jāvairās no tā, ka pārskatu sniegšana par avansa maksājumiem saņēmējiem kļūst pārmērīgi sarežģīta un prasa lielus visu iesaistīto personu resursus.

Komisija jau ieteikusi atbilstīgi grozīt pašreizējo juridisko pamatu attiecībā uz nozarēm strukturālo fondu regulējumā. Tā arī ievieš atbilstīgus noteikumus priekšlikumos par nākotnes juridisko pamatu.

1.37. Komisija norāda, ka jānodala priekšfinansējums, kas tiek veikts saskaņā ar ārējo atbalstu un iekšējo politiku, un priekšfinansējums, kas tiek veikts saskaņā ar dalīto pārvaldību, īpaši attiecībā uz finansēšanas vadības instrumentiem.

Komisija arī uzsver, ka priekšfinansējuma noskaidrošana pirms galīgā maksājuma nav tikai jautājums par uzskaites norādījumiem. Praksē tas nozīmē, ka tiek veikta atmaksa saskaņā ar starpperioda izmaksu pārskatu, un vispirms jāpārbauda atbilstība sarežģītiem noteikumiem par tiesībām saņemt šādu atmaksu. To var panākt, tikai ievērojami palielinot gan saņēmēju, gan Komisijas dienestu administratīvo slodzi.

Turklāt būs nepieciešamas pārmaiņas Finanšu regulā un nozaru tiesību aktos, kuri patlaban pieļauj veikt secīgu priekšfinansējumu, pamatojoties uz panākto virzību subsidēto darbību jomā. Pārskatot Finanšu regulas attiecīgo pantu, Komisija jau ieteikusi panākt, ka ir obligāti jāveic priekšfinansējuma parastā noskaidrošana.

Visbeidzot Komisija uzsver, ka tās grāmatvedības dienesti 2010. un 2011. gadā, snieguši norādes, nodrošinājuši apmācības un organizējuši seminārus par priekšfinansējumu un šī prakse tiks turpināta.

⁽²⁹⁾ Sk. arī 2008. gada pārskata 1.43. punktu.

BUDŽETA PĀRVALDĪBA

1.38. Šajā nodaļā sniegts kopsavilkums par ES vispārējā budžeta izpildi 2010. gadā.

Budžeta apropriācijas saistībām un maksājumiem

1.39. Pieejamo apropriāciju kopsumma 2010. gadā, ņemot vērā pārnestās apropriācijas⁽³⁰⁾, piešķirtos ieņēmumus⁽³¹⁾ un budžeta grozījumus⁽³²⁾, sasniedza 147,3 miljardus EUR saistībām un 130,5 miljardus EUR maksājumiem – tas ir palielinājums attiecīgi par 0,9 % un 4,8 % salīdzinājumā ar 2009. gadā pieejamo apropriāciju kopsummu (sk. šā gada pārskata **Pielikumu, III un IV diagrammu**).

1.40. Budžeta gada saistību apropriācijas par 0,6 miljardiem EUR pārsniedza finanšu shēmā noteikto maksimālo apjomu, taču šāda pārsniegšana ir atļauta⁽³³⁾. Kopējā maksājumu apropriāciju summa bija par 11,4 miljardiem EUR mazāka nekā noteiktais maksimālais apjoms.

Budžeta izpildes rādītāji

1.41. Komisija sagatavo dažādus dokumentus, kuros ietverta arī šāda informācija par Eiropas Savienības budžeta izpildi⁽³⁴⁾:

- budžeta pārpalikums 2010. gada beigās bija 4,5 miljardi EUR (2009. gadā – 2,3 miljardi EUR),
- saistību un maksājumu izlietojuma rādītāji 2010. gadā bija attiecīgi 99 % un 97 %,

1.41.

⁽³⁰⁾ No 2009. gada pārnesto apropriāciju summa veido 0,3 miljardus EUR saistībām un 1,8 miljardus EUR maksājumiem.

⁽³¹⁾ 2010. gadā piešķirto ieņēmumu (sk. arī 35. zemsvītras piezīmi) summa veido 5,4 miljardus EUR saistībām un 5,8 miljardus EUR maksājumiem.

⁽³²⁾ 2010. gadā apstiprinātie astoņi budžeta grozījumi kopumā radīja palielinājumu par 99 miljoniem EUR apropriācijās saistībām un par 19 miljoniem EUR apropriācijās maksājumiem.

⁽³³⁾ Saskaņā ar Eiropas Parlamenta, Padomes un Komisijas Iestāžu nolikumu par budžeta disciplīnu un pareizu finanšu pārvaldību (OV C 139, 14.6.2006., 1. lpp.) noteiktas budžetā iekļautās saistību apropriācijas, piemēram, Ārkārtas palīdzības rezerve, Eiropas Savienības Solidaritātes fonds un Eiropas Globalizācijas pielāgošanas fonds, var pārsniegt maksimālo apjomu.

⁽³⁴⁾ Izvērstā informācija par 2010. gada budžeta izpildi atrodama Eiropas Savienības 2010. finanšu gada pārskatu II iedaļā, Komisijas (Budžeta ģenerāldirektorāta) dokumentos “Ziņojums par budžeta un finanšu pārvaldību, kas pievienots ES pārskatiem, 2010. finanšu gads”, kā arī ziņojumā “Struktūrfondu un Kohēzijas fonda 2010. gada budžeta izpildes analīze”.

PALĀTAS APSVĒRUMI

- 2010. gadā tika atceltas uzkrātās neizpildītās saistības 3,3 miljardu EUR apmērā (2009. gadā – 1,9 miljardi EUR). Šis palielinājums attiecībā uz atcēlumiem galvenokārt izriet no 4. sadaļas “Nodarbinātība un sociālās lietas” (1,4 miljardi EUR),
- neizmantotās maksājumu apropriācijas 1,5 miljardu EUR apmērā (izņemot piešķirtos ieņēmumus ⁽³⁵⁾) tika pārnestas no 2010. uz 2011. gadu,
- attiecībā uz politikas jomām “Lauksaimniecība un lauku attīstība” (05. sadaļa), “Kohēzija” (04. un 13. sadaļa) un “Jūrlietas un zivsaimniecība” (11. sadaļa) kopējais maksājumu apropriāciju izlietojuma rādītājs bija 98 %,
- politikas jomā “Reģionālā politika” maksājumu apropriācijas bija lielākas nekā paredzēts (106 % no sākotnējā budžeta). Tās finansēja, pārskaitot 1,8 miljardus EUR galvenokārt no 04. sadaļas (“Nodarbinātība un sociālās lietas”) un 05. sadaļas (“Lauksaimniecība un lauku attīstība”), attiecībā uz kurām maksājumu bija mazāk nekā paredzēts, jo tika pārtraukti vai atlikti maksājumi Eiropas Sociālajam fondam (88 % izpilde), bija mazāk prasījumu lauku attīstības jomā (94 % izpilde) vai lēna programmu slēgšana ⁽³⁶⁾.

1.42. Attiecīgās regulas ⁽³⁷⁾ 2010. finanšu gada laikā tika grozītas, lai nodrošinātu papildu priekšfinansējumu struktūrpasākumiem laikposmā no 2007. līdz 2013. gadam. Pamatojoties uz grozītajām regulām, tām dalībvalstīm, kuras īpaši ietekmēja ekonomikas krīze, tika izmaksāti papildu avansa maksājumi, kas paredzēti Eiropas Sociālajam fondam 371 miljona EUR apmērā, Kohēzijas fondam – 404 miljonu EUR apmērā un Eiropas Zivsaimniecības fondam – 0,8 miljonu EUR apmērā. Lauksaimniecības un lauku attīstības jomā 2010. budžeta gadā dalībvalstīm bez atbilstīga juridiskā pamata izmaksāja papildu priekšfinansējumu 401 miljona EUR apmērā. Šī summa ir norādīta 3. nodaļā ⁽³⁸⁾ kā likumības un pareizības kļūda.

KOMISIJAS ATBILDES

- EMPL ĢD 2010. gadā saņēma galīgos prasījumus saistībā ar ESF 2000.–2006. gada plānošanas periodam. Programmās, kuru deklarētā kopsumma bija mazāka nekā finanšu plānā norādītā summa, EMPL ĢD atcēla neizpildītās saistības, kuru summa pārsniedza norādīto summu (RAL).
- 2010. gadā ESF izpilde sasniedza tikai 88 %, ko izraisīja dažu maksājumu bloķēšana pēc tam, kad revīzijas darbība atklāja nopietnus sistēmiskus trūkumus vai pārkāpumus dažās 2000.–2006. gada programmās (maksājumi tika atlikti) un 2007.–2013. gada programmās (maksājumi tika apturēti). Dažām 2000.–2006. gada programmām Spānijai, Francijai un Itālijai, saistībā ar kurām maksājumu apropriācijas tika pārnestas no 2009. gada uz 2010. gadu un joprojām bija bloķētas šajā posmā, finansējuma atlikšanas un korekcijas procedūras tiks apvienotas ar galīgajiem maksājumiem, kas tiks apstrādāti 2000.–2006. gada likvidācijas deklarācijas kontekstā (visos gadījumos, izņemot pirmo). Atbilstīgi Finanšu regulai kredītus nevar pārnest uz citu budžeta pozīciju, tādējādi tie palika neizmantoti 2010. gadā.

1.42. Avansa maksājumi EUR 401 miljona apmērā lauku attīstībai nerāda nepareizi veiktus izdevumus galīgajiem saņēmējiem. Turklāt attiecīgo summu atgūšana notiek pastāvīgi un tiks pabeigta līdz 2011. gada beigām.

⁽³⁵⁾ Piešķirtie ieņēmumi tostarp ietver atmaksātās summas no atgūtajām kļūdaini samaksātajām summām, kas tiek iegrāmatotas atpakaļ sākotnējā budžeta pozīcijā, EBTA dalībvalstu ieguldījumi, kas palielina budžeta pozīcijas, vai ieņēmumi no trešām personām, ja noslēgtie nolīgumi paredz finanšu ieguldījumu ES darbībās.

⁽³⁶⁾ “Ziņojums par budžeta un finanšu pārvaldību, kas pievienots ES pārskatiem, 2010. finanšu gads”.

⁽³⁷⁾ Padomes Regula (EK) Nr. 1198/2006 (OV L 223, 15.8.2006., 1. lpp.) un Regula (EK) Nr. 1083/2006.

⁽³⁸⁾ Sk. 3.13., 3.15. un 3.22. punktu.

PALĀTAS APSVĒRUMI

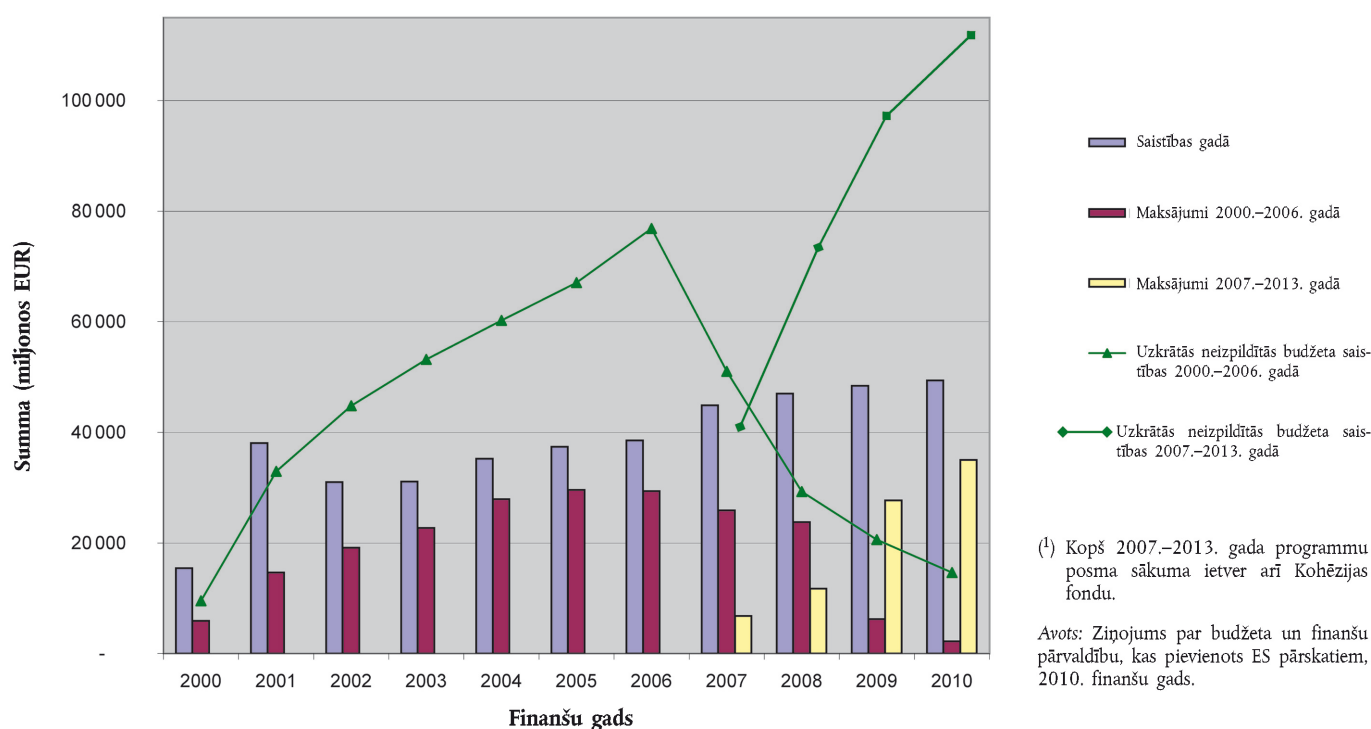
KOMISIJAS ATBILDES

Neizpildītās budžeta saistības

1.43. Neizpildītās budžeta saistības (t. i., vēl nenoslēgtās saistības, par kurām vēl nav veikts maksājums un/vai kuras vēl nav atceltas) ⁽³⁹⁾ palielinājušās par 17 miljardiem EUR (9,7 %) līdz 194 miljardiem EUR galvenokārt tajās politikas jomās, ko finansē, izmantojot diferencētās apropriācijas ⁽⁴⁰⁾, un ir ekvivalentas 2,2 gadu diferencētām saistībām vai 2,8 gadu diferencētiem maksājumiem 2010. gada izdevumu līmenī attiecīgajās politikas jomās.

1.43.–1.44. Neizpildītās saistības rodas no daudzgadu programmu parastās pārvaldības un jaunu saistību vispārējā līmeņa pieauguma. Ciktāl runa ir par struktūrfondiem, RAL apjomu kontrolē, izmantojot N + 2 / N + 3 noteikumu, kas definēts attiecīgajā regulējumā. Saskaņā ar šo noteikumu plānotais RAL līmenis ir ekvivalents diviem vai trijiem saistību gadiem. Attiecīgi vairums kārtējo neizpildīto saistību ir "parastas", ņemot vērā pamatā esošos noteikumus. Turklāt katru gadu budžeta iestāde tiek informēta par iespējami neparastām neizpildītām saistībām. Komisija uzrauga saistības, kuras jāatceļ.

1.2. grafiks. Uzkrātās neizpildītās saistības struktūrfondos 2000.–2006. gadā un kohēzijas jomā 2007.–2010. gadā ⁽¹⁾

⁽¹⁾ Kopš 2007.–2013. gada programmu posma sākuma ietver arī Kohēzijas fondu.

Avots: Ziņojums par budžeta un finanšu pārvaldību, kas pievienots ES pārskatiem, 2010. finanšu gads.

⁽³⁹⁾ Neizpildītās budžeta saistības rodas tad, ja runa ir par diferencētajiem izdevumiem – ja izdevumu programmu pabeigšanai vajadzīgi vairāki gadi un saistības uzņemtas iepriekšējos gados pirms atbilstīgo maksājumu veikšanas. Kad saistības tiek segtas ar maksājumiem, to saistību ilgtermiņa ietekme, kas ievērojami pārsniedz maksājumus, neizbēgami palielina neizpildītās saistības, un šī situācija atkārtojas katru gadu.

⁽⁴⁰⁾ Budžetā izšķir divu veidu apropriācijas: nediferencētās apropriācijas un diferencētās apropriācijas. Nediferencētās apropriācijas izmanto tādu darbību finansēšanai, kas notiek katru gadu, piemēram, administratīvajiem izdevumiem. Diferencētās apropriācijas tika ieviestas, lai veiktu daudzgadu darbības; attiecīgos maksājumus var veikt saistību gada un nākamo gadu laikā. Diferencētās apropriācijas galvenokārt izmanto struktūrfondiem un Kohēzijas fondam.

PALĀTAS APSVĒRUMI

1.44. Visvairāk neizpildīto saistību ir politikas grupā “Kohēzija” (sk. **1.2. grafiku**). Šajā jomā neizpildītās saistības veidoja 128 miljardus EUR ⁽⁴¹⁾ (apmēram 66 % no kopsummas), līdzinoties 2,6 gadu saistību vērtībai vai 3,4 gadu maksājumu vērtībai šajā jomā 2010. gada izdevumu līmenī. Lielākā daļa no šīm neizpildītajām saistībām (113,2 miljardi EUR jeb 88 % no kopsummas) attiecas uz pašreizējo laikposmu no 2007. līdz 2013. gadam. Tas liecina par ietekmi, ko rada centieni nokārtot neizpildītās saistības, veicot maksājumus, pirms tiek piemērots noteikums par saistību automātisku atcelšanu ($n + 2$ noteikums/ $n + 3$ noteikums ⁽⁴²⁾).

⁽⁴¹⁾ Attiecībā uz “Kohēziju” sk. “Ziņojums par budžeta un finanšu pārvaldību, kas pievienots ES pārskatiem, 2010. finanšu gads”, 23. un 36.–41. lpp.

⁽⁴²⁾ $n + 2/n + 3$ noteikumu termiņš paredz līdz otrā/trešā gada beigām pēc piešķiruma gada automātisku atcelt visus līdzekļus, kuri nav izlietoti vai par kuriem nav saņemta izmaksu deklarācija. “Trešās vienkāršošanas” gaitā $n + 2/n + 3$ noteikumos jaunākie grozījumi izdarīti attiecībā uz kohēzijas 2007. gada saistībām (sk. Regulu (EK) Nr. 1083/2006, kas grozīta ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) Nr. 539/210 (OV L 158, 24.6.2010., 1. lpp)). Tomēr tam nebija būtiskas ietekmes uz maksājumu apropriāciju izlietojuma rādītāju.

1.1. PIELIKUMS

REVĪZIJAS PIEEJA UN METODES

1. DAĻA. Revīzijas pieeja un metodes saistībā ar pārskatu ticamību

1. Lai izvērtētu, vai konsolidētie pārskati, kuros ietverti konsolidētie finanšu pārskati un konsolidētie ziņojumi par budžeta izpildi⁽¹⁾, visos būtiskajos aspektos sniedz patiesu priekšstatu par Eiropas Savienības finanšu stāvokli, darbības rezultātiem un naudas plūsmu gada beigās, izmanto šādus galvenos novērtēšanas kritērijus:

- a) *likumība un pareizība*: pārskati ir sagatavoti atbilstoši noteikumiem, un ir pieejamas budžeta apropriācijas;
- b) *pilnīgums*: visi uz konkrēto periodu attiecināmie ieņēmumu un izdevumu darījumi un visi aktīvi un pasīvi (tostarp ārpusbilances posteņi) ir iekļauti pārskatos;
- c) *darījumu īstums un aktīvu un pasīvu reāla pastāvēšana*: katru ieņēmumu un izdevumu darījumu pamato notikums, kurš attiecas uz struktūrvienību un periodu; aktīvs vai pasīvs pastāv bilances sagatavošanas datumā un attiecas uz struktūrvienību, kura sagatavo pārskatus;
- d) *summu novērtējums*: ieņēmumu un izdevumu darījumus, kā arī aktīvus un pasīvus pārskatos uzrāda pienācīgā vērtībā, ņemot vērā piesardzības principu;
- e) *informācijas izklāsts*: ieņēmumu un izdevumu darījumus, kā arī aktīvus un pasīvus uzrāda un apraksta saskaņā ar piemērojamiem grāmatvedības noteikumiem, atzīto praksi un pārredzamības principu.

2. Revīziju veido šādi pamatelementi:

- a) grāmatvedības kontroles vides vērtējuma atjaunināšana;
- b) galveno grāmatvedības procedūru un gada noslēguma procesa pārbaude;
- c) galveno grāmatvedības datu analītiskās pārbaudes (konsekvence un pamatotība);
- d) pārskatu un/vai bilanču analīze un salīdzināšana;
- e) saistību, maksājumu un konkrētu bilances posteņu padziļinātas pārbaudes, pamatojoties uz reprezentatīvu paraugu pārbaudi.

2. DAĻA. Revīzijas pieeja un metodes saistībā ar darījumu pareizību

3. Palātas pieeja pārskatiem pakārtoto darījumu pareizības revīzijā ietver:

- darījumu tiešas pārbaudes katrā ieņēmumu vai izdevumu jomā (sk. **1.1. tabulu**), lai pārliecinātos, cik lielā mērā darījumi ir pareizi,
- vērtējumu par to, cik efektīvi pārraudzības un kontroles sistēmas nodrošina darījumu pareizību.

4. Papildus pievieno pierādījumus, ko sniedz citu revidentu darbs (vajadzības gadījumā), un Komisijas vadības apliecinājumu analīzi.

Kā Palāta pārbauda darījumus

5. Darījumu tiešā pārbaude katrā īpašajā izvērtējumā (2.–7. nodaļa) ir pamatota uz saņemto summu (ieņēmumu gadījumā) vai maksājumu **reprezentatīvu paraugu** attiecīgajā politikas grupā⁽²⁾. Šī pārbaude sniedz statistisku aplēsi par to, cik liela attiecīgās datu kopas darījumu daļa ir nepareiza.

⁽¹⁾ Tostarp skaidrojošās piezīmes.

⁽²⁾ Papildus tam arī horizontāli atlasa saistību statistisku paraugu un pārbauda šo saistību atbilstību attiecīgajiem tiesību aktiem un noteikumiem.

6. Lai noteiktu parauga lielumu, kas vajadzīgs ticama rezultāta iegūšanai, Palāta izmanto **revīzijas pārlicības iegūšanas modeli**. Tas saistīts ar objektīvā riska (risks, ka darījumos gadās kļūdas) un kontroles riska (risks, ka sistēmas nenovērs vai neatklāj un nelabo šādas kļūdas) novērtēšanu.

7. Darījumu pārbaudē **sīki caurskata** katru atlasīto darījumu, lai cita starpā noteiktu, vai izmaksu deklarācija vai maksājums bija pareizi aprēķināts un atbilda attiecīgajiem tiesību aktiem un noteikumiem. Palāta pārbauda budžeta pārskatos iekļautos darījumus un izseko darījumam līdz pat tiešajam saņēmējam (tas var būt lauksaimnieks, mācību kursu organizators vai attīstības palīdzības projekta iniciators) un katrā līmenī pārbauda atbilstību attiecīgajiem nosacījumiem. Ja (jebkurā līmenī) darījums nav pareizi aprēķināts vai neatbilst likumiskajām vai līgumiskajām prasībām, tad uzskata, ka tajā ir **kļūda**.

Kā Palāta novērtē un izklāsta darījumu pārbaudes rezultātus

8. **Kļūdas** darījumos rodas dažādu iemeslu dēļ. Tās grupē atkarībā no konkrētā pārkāpuma veida un atkarībā no neievērotā noteikuma vai līgumiskās prasības. Kļūdas atsevišķos darījumos ne vienmēr ietekmē kopējo izmaksāto summu.

9. Palāta **kļūdas klasificē** šādi:

— *skaitļos izsakāmas vai skaitļos neizsakāmas* kļūdas atkarībā no tā, vai ir iespējams aprēķināt, cik daudz ES budžeta līdzekļu izmaksāts vai saņemts nepareizi,

— pēc to *veida*, proti, *attiecināmības* kļūda (maksājums neatbilst attiecināmības noteikumiem), *reālas pastāvēšanas* kļūda (ir atļidzinātas izmaksas, lai gan nav pierādījumu, ka tās patiešām radušās) vai *precizitātes* kļūda (maksājums nav pareizi aprēķināts).

10. Viena no jomām, kurā Palāta bieži konstatē kļūdas, ir publiskais iepirkums. ES tiesību akti publiskā iepirkuma jomā faktiski ir procedūras prasību kopums. Lai nodrošinātu Līgumā paredzēto konkurences principu, līgumi jāizsludina, piedāvājumi jānovērtē atbilstīgi norādītajiem kritērijiem, līgumus nedrīkst mākslīgi sadalīt, lai to summa nepārsniegtu maksimālos apjomus, u. c.

11. Revīzijā Palāta pievērš uzmanību procedūras prasību neievērošanai. Palāta:

a) uzskata par nopietnām tās kļūdas, kas ierobežo publiskā iepirkuma noteikumu mērķus – godīgu konkurenci un līgumslēgšanas tiesību piešķiršanu tam pretendentam, kura piedāvājums ir vislabākais (3);

b) publiskā iepirkuma noteikumu “nopietno” pārkāpumu ietekmi nosaka kvantitatīvi attiecībā uz visu ar līgumu saistītā maksājuma summu – šīs ir 100 % skaitļos izsakāmas kļūdas (4);

c) ne tik nopietnas kļūdas, kas neietekmē konkursa rezultātu, uzskata par skaitļos neizsakāmām kļūdām (5).

Lemjot par pasākumiem, kas jāveic, ja nepareizi piemēro publiskā iepirkuma noteikumus, Palāta kvantitatīvās ietekmes izteikšanu var veikt atšķirīgi, nekā to dara Komisija vai dalībvalstis.

12. Lai izteiktu kļūdu **biežumu**, Palāta nosaka parauga procentuālo daļu, kurā ir skaitļos izsakāmas un neizsakāmas kļūdas. Tas norāda, cik plaša varētu būt kļūdu izplatība politikas grupā kopumā. Šī informācija ir sniegta 2.–7. nodaļas x.1. pielikumā, ja konstatēta būtiska kļūda.

13. Pamatojoties uz skaitliski izteiktajām kļūdām un izmantojot standarta statistikas metodes, Palāta nosaka **iespējamāko kļūdu īpatsvaru** (MLE) katrā konkrētajā novērtējumā un attiecībā uz budžeta izdevumiem kopumā. Iespējamākais kļūdu īpatsvars ir paraugā konstatētā kļūdu īpatsvara vidējais svērtais apjoms, kas izteikts procentos (6). Palāta, tāpat izmantojot standarta statistikas metodes, aprēķina arī diapazonu, kurā pastāv 95 % ticamība, ka kļūdu īpatsvars datu kopā noteikts katrā īpašajā izvērtējumā (un attiecībā uz izdevumiem kopumā). Šis ir diapazons starp zemāko kļūdu līmeni (LEL) un augstāko kļūdu līmeni (UEL) (7) (sk. pievienoto attēlu).

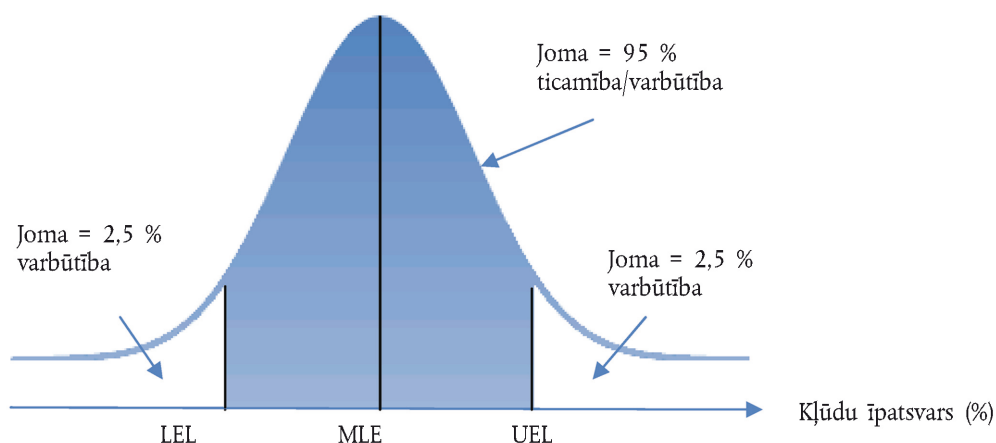
(3) Pamatā ir divas līgumslēgšanas tiesību piešķiršanas sistēmas: lētākais piedāvājums un visizdevīgākais piedāvājums.

(4) Skaitļos izsakāmu kļūdu piemēri: galvenajam vai papildu līgumam nav rīkots konkurss vai ir rīkots tikai slēgts konkurss (izņemot gadījumus, kad tiesiskajā regulējumā tas ir skaidri atļauts); neatbilstošs piedāvājumu novērtējums, kas ietekmē konkursa rezultātu; būtiskas izmaiņas līguma saturā; līgumu sadalīšana starp vairākiem būvobjektiem ar vienādu ekonomisko funkciju. Palāta parasti izmanto atšķirīgu pieeju attiecībā uz ES iestāžu nepareizu publiskā iepirkuma direktīvu piemērošanu, pamatojoties uz to, ka attiecīgie līgumi joprojām ir spēkā. Ticamības deklarācijā šādas kļūdas netiek izteiktas skaitļos.

(5) Skaitļos neizsakāmu kļūdu piemēri: neatbilstošs piedāvājuma novērtējums, kas neietekmē konkursa rezultātu; konkursa procedūras vai specifikāciju formālas nepilnības; nav ievēroti pārredzamības prasību formālie aspekti.

(6) $MLE = \frac{1}{\sum ASI} \times \sum_i \left(ASI_i \times \frac{\text{error amount}_i}{\text{audited amount}_i} \right)$, kur ASI ir vidējais paraugu atlasē intervāls un i ir darījumu numerācija paraugā.

(7) $LEL = MLE - t_{n,95\%} \times \frac{s}{\sqrt{n}}$ un $UEL = MLE + t_{n,95\%} \times \frac{s}{\sqrt{n}}$, kur t ir t-sadalījuma faktors, n ir parauga lielums un s ir procentos izteikta kļūdu standartnovirze.

14. Iekrāsotās daļas procentuālā attiecība norāda uz varbūtību, ka patiesais kļūdu īpatsvara diapazons datu kopā ir starp *LEL* un *UEL*.

15. Palāta, plānojot revīzijas darbu, cenšas veikt procedūras, kas tai ļauj salīdzināt aplēsto kļūdas īpatsvaru datu kopā ar plānoto **būtiskumu** 2 % līmenī. Novērtējot revīzijas rezultātus, Palāta ievēro šo būtiskuma līmeni un, sagatavojot revīzijas atzinumu, ņem vērā kļūdu veidu, kontekstu un summas, ko ir skārušas kļūdas.

Kā Palāta novērtē sistēmas un ziņo par rezultātiem

16. **Pārraudzības un kontroles sistēmas** ievieš Komisija, kā arī – dalītas vai decentralizētas pārvaldības gadījumā – dalībvalstis un saņēmējvalstis. Šo sistēmu mērķis ir pārvaldīt ES budžeta risku, tostarp saistībā ar darījumu pareizību. Tāpēc novērtējums par to, vai sistēmas efektīvi nodrošina darījumu pareizību, ir viena no svarīgākajām revīzijas procedūrām, kas īpaši noder, lai sagatavotu ieteikumus par veicamajiem uzlabojumiem.

17. Katrai politikas grupai, līdzīgi kā ieņēmumiem, ir ieviestas dažādas sistēmas. Tāpēc Palāta parasti katru gadu izraugās pārbaudāmo sistēmu paraugu. **Sistēmu novērtējumu** rezultātus apkopo tabulā "Sistēmu pārbaudes rezultāti". Tabula ir pievienota 2.–7. nodaļas x.2. pielikumā. Sistēmas klasificē kā *efektīvas*, ja tās mazina kļūdu risku darījumos, *daļēji efektīvas*, ja ir dažas nepilnības, kas ietekmē to darbības efektivitāti, vai *neefektīvas*, ja nepilnības ir plaši izplatītas un tāpēc ļoti vājina sistēmu darbības efektivitāti.

18. Papildus un ja ir iegūti pierādījumi, Palāta sagatavo sistēmu **kopvērtējumu** politikas grupā (arī sniegts 2.–7. nodaļas x.2. pielikumā), kurā ņem vērā gan atlasīto sistēmu novērtējumu, gan darījumu pārbaudes rezultātus.

Kā Palāta novērtē Komisijas vadības apliecinājumus un ziņo par rezultātiem

19. Saskaņā ar starptautiskajiem revīzijas standartiem Palāta saņem no Komisijas apliecinājuma vēstuli, kurā apstiprināts, ka Komisija ir izpildījusi savus pienākumus, un kurā atklāta visa informācija, kas varētu būt noderīga revidentam. Tajā ietverts apstiprinājums, ka Komisija ir atklājusi visu informāciju saistībā ar krāpšanas riska novērtējumu, visu informāciju par Komisijai zināmajiem krāpšanas gadījumiem vai aizdomām par krāpšanu un visus būtiskos gadījumus saistībā ar neatbilstību tiesību aktiem un noteikumiem.

20. Papildus 2.–7. nodaļā aplūkoti attiecīgo ģenerāldirektorātu gada darbības pārskati. Minētajos pārskatos ziņots par politikas mērķu sasniegšanu un ieviestajām pārvaldības un kontroles sistēmām, kuru mērķis ir nodrošināt darījumu pareizību un resursu racionālu izmantošanu. Katram gada darbības pārskatam ir pievienota ģenerāldirektora deklarācija tostarp arī par to, cik lielā mērā resursi izmantoti paredzētajam mērķim un kā kontroles procedūras nodrošina darījumu likumību un pareizību ⁽⁸⁾.

21. Palāta vērtē gada darbības pārskatus un tiem pievienotās deklarācijas, lai noteiktu, cik tāl tie sniedz finanšu pārvaldības objektīvu atspoguļojumu saistībā ar darījumu pareizību. Palāta ziņo par minētā novērtējuma rezultātiem 2.–7. nodaļas sadaļā "Komisijas vadības apliecinājumu ticamība", un nozīmīgu konstatējumu gadījumā tā formulē apsvērumus, kas seko pēc secinājumiem par darījumu pareizību un sistēmu efektivitāti.

⁽⁸⁾ Plašāku informāciju par šiem procesiem, kā arī saites uz jaunākajiem pārskatiem sk. http://ec.europa.eu/atwork/synthesis/index_en.htm.

Kā Palāta formulē atzinumus ticamības deklarācijā

22. Palāta ticamības deklarācijā formulē atzinumu par Eiropas Savienības pārskatiem pakārtoto darījumu pareizību, pamatojoties uz savu revīzijas darbu, kas izklāstīts 2.-7. nodaļā, un uz kļūdu izplatības novērtējumu. Galvenais elements ir izdevumu darījumu pārbaudes rezultātu izskatīšana. Kopumā Palātas tuvinātās aplēses par kļūdu īpatsvaru attiecībā uz kopējiem izdevumiem 2010. gadā ir 3,7 %. Palātai ir 95 % pārliecība, ka kļūdu īpatsvars datu kopā ir no 2,6 % līdz 4,8 %. Dažādās politikas jomās konstatētais kļūdu īpatsvars ir atšķirīgs, kā izklāstīts 3.-7. nodaļā. Palāta novērtēja, ka kļūdas ir izplatītas – tās sastopamas lielākajā daļā izdevumu jomu. Palāta sniedz vispārēju atzinumu par saistību pareizību, pamatojoties uz papildu horizontālu paraugu.

Pārkāpumi vai krāpšana

23. Lielākā daļa kļūdu rodas, nepareizi piemērojot vai pārprotot bieži vien sarežģītos ES izdevumu shēmu noteikumus. Ja Palātai ir pamatotas aizdomas, ka ir notikusi krāpšana, tā par to ziņo Eiropas Birojam krāpšanas apkarošanai (OLAF), kurš ir atbildīgs par turpmāku izmeklēšanu. Pamatojoties uz savu revīzijas darbu, Palāta ziņo OLAF par aptuveni trim gadījumiem gadā.

IEPRIEKŠĒJOS GADOS ATTIECĪBĀ UZ PĀRSKATU TICAMĪBU FORMULĒTO APSVĒRUMU PĒCPĀRBAUDE

Iepriekšējos gados formulētie apsvērumi	Panāktā virzība	Komisijas atbilde	Palātas analīze
<p>1. Galvenā grāmatveža apliecinājuma vēstule</p> <p>Komisijas galvenā grāmatveža apliecinājuma vēstulēs minēts, ka dažu konsolidēto struktūrvienību galvenie grāmatveži nebija sagatavojuši apliecinājumus vai tos bija grozījuši. Cita starpā nebija sniegta prasītā informācija par grāmatvedības un vietējo sistēmu apstiprināšanu.</p>	<p>Galvenā grāmatveža apliecinājuma vēstule</p> <p>Attiecībā uz 2010. gada konsolidētajiem pārskatiem Komisijas galvenais grāmatvedis:</p> <ul style="list-style-type: none"> — norāda, ka grāmatvedības un/vai vietējās sistēmas nav apstiprinātas vai ir apstiprinātas daļēji četrās aģentūrās un divos pirmo reizi konsolidētos kopuzņēmumos, un uzsver, ka par apstiprināšanu atbild attiecīgie grāmatveži, — piezīmē, ka viena izpildaģentūra izmantoja iepriekšējā gada vadības apliecinājuma vēstules modeli, tāpēc tajā nav dažu nesen pievienoto apliecinājumu. <p>Tomēr Komisijas galvenais grāmatvedis uzsvēra, ka, viņaprāt, tam nav būtiskas ietekmes uz Komisijas pārskatiem.</p>	<p>Galvenā grāmatveža apliecinājuma vēstule</p> <p>Norādītā neveiktā apstiprināšana neietekmē pārskatu ticamību.</p>	<p>Galvenā grāmatveža apliecinājuma vēstule</p> <p>Palāta ņem vērā vispārējo pārliecību, kas sniegta galvenā grāmatveža apliecinājuma vēstulē. Palāta sekos problemātiskajiem jautājumiem turpmākās revīzijās.</p>
<p>2. Priekšfinansējums, parādi kreditoriem un finanšu gadu nodalīšanas procedūras</p> <p>Attiecībā uz priekšfinansējumu, parādiem kreditoriem un attiecīgā finanšu gada nodalīšanu Palāta konstatēja grāmatvedības kļūdas, kuru vispārējā finansiālā ietekme bija nebūtiska, tomēr to bija daudz. Tas liecina, ka ir svarīgi vēl vairāk uzlabot grāmatvedības pamatdatu precizitāti atsevišķos ģenerāldirektorātos.</p>	<p>Priekšfinansējums, parādi kreditoriem un finanšu gadu nodalīšanas procedūras</p> <p>Komisija turpināja strādāt, lai uzlabotu savu grāmatvedības datu precizitāti, veicot tādas nepārtrauktas darbības kā uzskaites kvalitātes projekts un vietējo sistēmu apstiprināšana.</p>	<p>Priekšfinansējums, parādi kreditoriem un finanšu gadu nodalīšanas procedūras</p> <p>Sk. Komisijas atbildi par 1.29. punktu.</p> <p>Komisija turpinās strādāt, lai uzlabotu savu grāmatvedības datu precizitāti, veicot tādas nepārtrauktas darbības kā, piem., uzskaites kvalitātes projekti.</p>	<p>Priekšfinansējums, parādi kreditoriem un finanšu gadu nodalīšanas procedūras</p> <p>Palāta turpinās sekot problemātiskajiem jautājumiem.</p>

Iepriekšējos gados formulētie apsvērumi	Panāktā virzība	Komisijas atbilde	Palātas analīze
<p>Attiecībā uz priekšfinansējuma summu grāmatvedības uzskaiti Palāta konstatēja arī šādas problēmas:</p> <p>— līdz galam nenokārtotu priekšfinansējuma maksājumu noskaidrošanu ne vienmēr veic pareizi. Vairākos gadījumos to neveica vispār vai iegrāmatoja nepareizas summas, un</p> <p>— daži ģenerāldirektorāti neapstrādā pieejamo informāciju par panākto virzību un faktiskajām izmaksām un neiegrāmato attiecīgo priekšfinansējumu saskaņā ar šo virzību, bet finanšu gada nodalīšanai izmanto tuvinājumus.</p> <p>Turklāt daži ģenerāldirektorāti neievēroja prasību reģistrēt rēķinus un izmaksu deklarācijas piecu darba dienu laikā no to saņemšanas.</p>	<p>Lai gan grāmatvedības dienesti centās uzlabot stāvokli, Palāta konstatēja, ka vairāki ģenerāldirektorāti iekšējās nozaru politikas un ārējo darbību jomā turpina pārskatos reģistrēt aplēses pat tad, ja tiem ir pietiekams pamats atbilstīgo priekšfinansējuma maksājumu noskaidrošanai (sk. 1.29. punktu).</p> <p>Palātas veiktā reprezentatīvu priekšfinansējuma paraugu un rēķinu/izmaksu deklarāciju paraugu revīzijā atkal atklāja kļūdas, kurām ir nebūtiska vispārējā finansiālā ietekme, bet to ir daudz. Tāpēc Komisijai jāturpina centieni uzlabot grāmatvedības pamatdatu precizitāti atsevišķos ģenerāldirektorātos.</p> <p>Lai gan ir manāmi uzlabojumi attiecībā uz termiņu, kurā reģistrē jaunās izmaksu deklarācijas, daži ģenerāldirektorāti joprojām pilnībā neievēro prasību reģistrēt rēķinus un izmaksu deklarācijas nekavējoties.</p>		<p>2010. gada revīzijā tika konstatēta jauna problēma, proti, ļoti bieži Komisija sākumā nebija pareizi iegrāmatojusi maksājumu bilances aktīvu daļā (piem., finansēšanas vadības instrumenti). Šis jautājums ir atrisināts galīgajos pārskatos pēc tam, kad 2011. gada jūnijā tika saņemta informācija no dalībvalstīm (sk. 1.32. punktu). Komisija ir ierosinājusi grozīt tiesisko regulējumu un sagatavos priekšlikumus laikposmam pēc 2013. gada.</p>
<p>3. Posteņi saistībā ar piedziņu un finanšu korekcijām</p> <p>Kaut arī Komisija ir veikusi pasākumus, lai paplašinātu un uzlabotu informāciju, ko tā sniedz saistībā ar ES budžetam piemērojamiem korekcijas mehānismiem, šī informācija vēl nav pilnībā uzticama, jo Komisija ne vienmēr saņem ticamu informāciju no dalībvalstīm.</p>	<p>Posteņi saistībā ar piedziņu un finanšu korekcijām</p> <p>Komisijas uz vietas veiktajās pārbaudēs atklājās, ka datu uzskaites un ziņošanas sistēmas visās dalībvalstīs vēl nav pilnībā uzticamas. Komisija veica pēcpārbaudes saistībā ar visām neatbilstībām šajos datos un sniedza ieteikumus dalībvalstīm, lai tās varētu ieviest uzlabojumus.</p>	<p>Posteņi saistībā ar piedziņu un finanšu korekcijām</p> <p><i>Salīdzinājumā ar pagājušo gadu ir uzlabojusies dalībvalstu sniegto datu par piedziņu ticamība, tomēr Komisija piekrīt, ka kvalitāte jāuzlabo arī turpmāk. Tādēļ 2011. gadā Komisija uzsāka revīziju par dalībvalstu sistēmām piedziņas veikšanai, pamatojoties uz pārskatiem, kuri tiek sniegti reizi gadā par stāvokli 31. martā, lai uzlabotu Komisijai sniegtos pārskatus par valstu veiktajām finanšu korekcijām un nodrošinātu sniegto pārskatu pilnīgumu, precizitāti un savlaicīgumu.</i></p>	<p>Posteņi saistībā ar piedziņu un finanšu korekcijām</p> <p>Palāta turpinās sekot problemātiskajiem jautājumiem. Tā joprojām uzskata, ka, ja iespējams, jāsniedz informācija par to, kā tieši kļūdas risinātas ar piedziņu un/vai finanšu korekcijām.</p>

Iepriekšējos gados formulētie apsvērumi	Panāktā virzība	Komisijas atbilde	Palātas analīze
<p>Turklāt ir jāizskata vajadzība pilnveidot finanšu pārskatu pamatnostādnes attiecībā uz to, kāda informācija ir jāsniedz un kā tā jāizmanto.</p> <p>Dažās izdevumu jomās Komisija nesniedz salīdzinošu informāciju par gadu, kurā veikts attiecīgais maksājums, gadu, kurā konstatēta attiecīgā kļūda, un gadu, kurā attiecīgā finanšu korekcija ir uzrādīta pārskatu piezīmēs.</p> <p>Attiecībā uz kohēzijas jomu 2009. gada nogalē vēl bija jāpiemēro korekcijas 2,3 miljardu EUR apmērā (proti, bija " jāiekasē", Komisijai saņemot atmaksu vai dalībvalstij atskaitot attiecīgo summu no izmaksu deklarācijām).</p>	<p>Attiecībā uz Palātas prasību uzlabot norādes par posteņiem saistībā ar piedziņu un finanšu korekcijām Komisija sagatavoja programmu slēgšanas vadlīnijas, kuras tomēr būtu vēl jāuzlabo.</p> <p>Vēl nav sniegta salīdzinošā informācija par maksājumiem, kļūdām un finanšu korekcijām.</p> <p>Attiecībā uz kohēzijas jomu 2010. gadā vēl neizpildītās summas palielinājās par apmēram 0,2 miljardiem EUR (proti, tās summas, kuras ir apstiprinātas/par kurām ir pieņemti lēmumi, bet kuras vēl nav izpildītas, palielinājās no 2 327 miljoniem EUR 2009. gadā līdz 2 516 miljoniem EUR 2010. gadā). Zemais izpildes līmenis 71 % apmērā skaidrojams ar to, ka vēl nav pabeigts slēgšanas process. 2010. gada beigās saņemtās izmaksu deklarācijas vēl nav apstiprinātas, un tas nozīmē, ka 2010. gada skaitļos par izpildi nevar iekļaut attiecīgās finanšu korekcijas par 2,3 miljardiem EUR (sk. 2010. gada pārskatu 6. piezīmi, 6.33. punktu "Finanšu korekcijas – kopsummas un izpildes līmenis").</p>	<p>Komisija turpinās uzlabot programmu slēgšanas vadlīnijas un norādījumus 2011. gada programmu slēgšanai.</p> <p>Komisija kontrolē visus izdevumus vairākus gadus pēc konkrētā maksājuma faktiskās veikšanas gada, galvenokārt programmas slēgšanas laikā. Arī finanšu korekcija var veidoties tad, kad tiek konstatēti trūkumi dalībvalstu kontroles sistēmās, kaut šādos gadījumos nav tiešas saites ar maksājumiem. Tādējādi nav ne iespējami, ne svarīgi saskaņot gadu, kurā veikts attiecīgais maksājums, ar gadu, kurā finanšu korekcija ir uzrādīta pārskatu piezīmēs.</p> <p>Tiesiskais regulējums nosaka, kādi pamatojošie dokumenti dalībvalstīm jānodrošina, slēdzot programmu. Darbības programmas vadošā iestāde glabā visus pamatojošos apliecinājumus par izdevumiem un revīziju, lai tie būtu pieejami Komisijai.</p> <p>Attiecībā uz dažām 2000.–2006. gada programmām gan Palātas, gan Komisijas rezultāti liecina, ka pastāvējušas šaubas par to, vai iegrāmatotie un pārskatos norādītie skaitļi par atsauktām un atgūtām summām ir pilnīgi un ticami. Pat ja Komisijas revidenti visās dalībvalstīs konstatējuši uzlabošanas 2007.–2010. gada laikā, Komisija, slēdzot programmu, joprojām ir piesardzīga un pieprasa, lai visas programmā iesaistītās valsts iestādes sniedz pārskatus par pēcpārbaudi (tostarp finanšu korekcijām) saistībā ar visiem valstij norādītajiem pārņēmumiem, kas reģistrēti parādnieka virsrāmātā par katru programmu. Komisija neslēgs programmu, kamēr tā neatzīs, ka informācija ir konsekventa un pilnīga.</p> <p>Attiecībā uz tiesisko regulējumu 2007.–2013. gadam reizi gadā līdz 31. martam apstiprināšanas iestāde nosūta Komisijai pārskatu par iepriekšējo gadu saistībā ar finanšu korekcijām. Šie jaunie noteikumi par pārskatu sniegšanu nodrošina ticamāku un viendabīgāku elektroniski iesniedzamo informāciju (izmantojot SFC 2007) par veiktajām korekcijām. Turklāt REGIO ĢD un EMPL ĢD pārskatīja savu revīzijas stratēģiju, tajā ietverot īpašu moduli riskantāko piedziņas sistēmu revīzijai valstīs, un tā tiks uzsākta 2011. gada otrajā pusē.</p> <p>Komisija pastāv uz to, ka, ņemot vērā korektīvo sistēmu daudzgadu raksturu dalītās pārvaldības programmās (finanšu korekcijas ne vienmēr tiek īstenotas tajā pašā gadā, kad dalībvalstis tās akceptē), maksājumu, kļūdu un finanšu korekciju salīdzināšana dod mazu pievienoto vērtību. Turklāt, tā kā izdevumu deklarēšanas sistēma ir kumulatīva daudzgadu periodā un dažos gadījumos runa ir par sistēmas korekcijām, šāda salīdzināšana ir gandrīz neiespējama.</p>	

Iepriekšējos gados formulētie apsvērumi	Panāktā virzība	Komisijas atbilde	Palātas analīze
<p>Kaut arī finanšu pārskatu paskaidrojošajās piezīmēs ir informācija, ka Komisijas dienesti vai dalībvalstis, iespējams, vēlāk labos dažus maksājumus, piezīmēs nav konkretizētas summas un izdevumu jomas, kuras paredzēts sīkāk pārbaudīt un par kurām veiks grāmatojumu noskaidrošanu.</p>	<p>Summas, kuras paredzēts vēl papildus pārbaudīt un noskaidrot, konsolidēto pārskatu piezīmēs vēl nav uzrādītas (pretēji skaitļos izsakāmajām iespējamo atmaksu summām).</p>	<p>Kā norādīts atbildēs pagājušajā gadā, Finanšu regula ļauj Komisijai kontrolēt visus izdevumus vairākus gadus pēc faktiskā izdevumu veikšanas gada. Tomēr pārskatos nenorāda, ka visi attiecīgie izdevumi vēl tikai jāakceptē, jo kontrole tiks veikta tikai nākamajos gados. Pretējā gadījumā visus budžeta izdevumus uzskatīs par provizoriskiem izdevumiem līdz ex-post pārbaudes veikšanai vai noteiktā ierobežojuma perioda beigām. Ja iespējamās piedzītās summas var izteikt kvantitatīvi, tās tiek uzrādītas konsolidēto pārskatu 6. piezīmē. Politikas grupā "Lauksaimniecība" finanšu noskaidrošanas lēmums tiek pieņemts apmēram sešus mēnešus pēc attiecīgā finanšu gada beigām, un minētā gada laikā Komisija konstatē izdevumu summu, kas tiek atzīta kā izmaksājama no ES budžeta šajā gadā. Šī finanšu noskaidrošanas lēmuma loma netiek apšaubīta tādēļ, ka vēlāk dalībvalstij var tikt noteiktas finanšu korekcijas, izmantojot atbilstības lēmumus. Izdevumu summu, kuru varētu izslēgt no ES finansējuma, izmantojot šādus nākotnes atbilstības lēmumus, uzrāda finanšu pārskatu piezīmēs.</p> <p>Gan kvantitatīvi izteiktās summas, kuras dalībvalstis varētu atgūt, gan izdevumu summa, kuru varētu izslēgt no finansējuma, izmantojot nākotnes atbilstības lēmumus, tiek grāmatota aktīvos (vai uzrādīta iespējamajos aktīvos) Komisijas uzskaites sistēmā un finanšu pārskatu piezīmēs.</p> <p>Komisija uzskata, ka attiecībā uz politikas grupu "Lauksaimniecība" dalībvalstu sniegtā informācija par atgūtām summām ir ticama, jo to apliecina neatkarīgas revidentu struktūras.</p> <p>Politikas grupā "Lauksaimniecība" par katru finanšu korekciju atbilstības lēmumos noteikts gads, kurā veikts ar korekciju saistītais maksājums.</p> <p>Finanšu pārskatos par politikas grupu "Lauksaimniecība" ietver dalībvalstu atgūtās summas un Komisijas veiktās korekcijas saistībā ar korekciju summām, par kurām lēmums tiek pieņemts par katru finanšu gadu un katru kalendāro gadu, šādu korekciju finansālo īstenošanu un attiecīgajām iekasētajām summām attiecībā uz ELGF un politikas grupu "Lauku attīstība".</p>	

Iepriekšējos gados formulētie apsvērumi	Panāktā virzība	Komisijas atbilde	Palātas analīze
<p>4. “Galileo” programmas aktīvu nodošana</p> <p>Nolīgumi par visu radīto, izstrādāto vai iegūto aktīvu īpašumtiesību nodošanu Savienībai vēl nav pilnībā ieviesti. Tā kā visi līdz šim radušies izdevumi ir uzskaitīti kā pētniecības izdevumi, tas neietekmē bilanci. Tomēr Komisijai jānodrošina, ka nodošanas brīdī ir pieejama visa vajadzīgā informācija aktīvu efektīvai aizsardzībai.</p>	<p>“Galileo” programmas aktīvu nodošana</p> <p>Komisija strādā kopā ar Eiropas Kosmosa aģentūru, lai nodrošinātu, ka nodošanas brīdī ir pieejama visa vajadzīgā uzskaites un tehniskā informācija, kas sekmētu raitu nodošanas procesu. Nodrošana paredzēta apstiprināšanas orbītā posma nobeigumā, kas tiek prognozēts 2012. gada beigās.</p> <p>Tomēr Palāta vērš uzmanību uz atrunu, ko atbildīgais ģenerāldirektors iekļāvis savā 2010. gada pārskatā attiecībā uz Eiropas Kosmosa aģentūras finanšu pārskatu ticamību.</p>	<p>“Galileo” programmas aktīvu nodošana</p> <p><i>Komisija cieši seko Eiropas Kosmosa aģentūras panāktajai virzībai, īstenojot tās jauno uzskaites sistēmu un attiecīgi uzlabojot finanšu pārskatu sniegšanu.</i></p>	<p>“Galileo” programmas aktīvu nodošana</p> <p>Palāta sekos šā jautājuma virzībai.</p>

2. NODAĻA

Ieņēmumi

SATURS

	<i>Punkts</i>
Ievads	2.1.–2.13.
Ieņēmumu jomas īpašās iezīmes	2.2.–2.6.
Revīzijas tvērumi un pieeja	2.7.–2.13.
Tradicionālie pašu resursi	2.8.–2.11.
PVN un NKI pašu resursi	2.12.–2.13.
Darījumu pareizība	2.14.–2.17.
Tradicionālie pašu resursi	2.15.
PVN un NKI pašu resursi	2.16.
Pārējie ieņēmumi	2.17.
Sistēmu efektivitāte	2.18.–2.35.
Tradicionālie pašu resursi	2.19.–2.21.
PVN pašu resursi	2.22.–2.25.
Joprojām ir ilgstoši spēkā esošas atrunas, bet to skaits samazinās	2.22.–2.23.
Kavējumi PVN direktīvu piemērošanas uzraudzībā	2.24.–2.25.
NKI pašu resursi	2.26.–2.30.
Vispārējās un īpašās atrunas	2.26.–2.27.
NKI uzskaitījuma pārbaude dalībvalstīs vēl nav pabeigta	2.28.–2.30.
Apvienotās Karalistes korekcija	2.31.–2.33.
Atgūstamo summu atcelšana	2.34.–2.35.
Komisijas vadības apliecinājumu ticamība	2.36.–2.38.
Secinājumi un ieteikumi	2.39.–2.41.
Secinājumi	2.39.–2.40.
Ieteikumi	2.41.
Īpašā ziņojuma Nr. 2/2008 par saistošo izziņu par tarifu (BTI) pēcpārbaude	2.42.–2.45.

PALĀTAS APSVĒRUMI

IEVADS

2.1. Šajā nodaļā ir izklāstīts Palātas īpašais izvērtējums par ieņēmumiem, kuros ietverti pašu resursi un citi ieņēmumi. Būtiskākā finanšu informācija par 2010. gada ieņēmumiem ir sniegta **2.1. tabulā**. Pašu resursi neapšaubāmi ir galvenais budžeta izdevumu finansēšanas avots (93,8 %). Nodaļā iekļauts arī kopsavilkums par Komisijas turpmāko rīcību saistībā ar konstatējumiem, kas bija uzskaitīti Palātas Īpašajā ziņojumā Nr. 2/2008 par saistošo izziņu par tarifu (BTI).

2.1. tabula. Ieņēmumi. Galvenā informācija

Budžeta sadaļa	Ieņēmumu veids	Apraksts	Ieņēmumi 2010. g.	
			milj. EUR	%
1	Tradicionālie pašu resursi (TPR)	Cukura ražošanas nodevas (11. nodaļa)	145	0,1
		Muitas nodokļi (12. nodaļa)	15 514	12,1
	PVN pašu resursi	Pašu resursi no PVN (pievienotās vērtības nodokļa) kārtējā finanšu gadā (13. nodaļa)	13 393	10,5
	NKI pašu resursi	Pašu resursi, kuru pamatā ir NKI (nacionālais kopienākums) kārtējā finanšu gadā (14. nodaļa)	90 948	71,2
	Budžeta nelīdzsvarotības korekcija	Budžeta nelīdzsvarotības korekcija, kas piešķirta Apvienotajai Karalistei (15. nodaļa)	- 128	-0,1
	Bruto samazinājums gada NKI pašu resursu iemaksās	Nīderlandei un Zviedrijai piešķirtais bruto samazinājums (16. nodaļa)	- 3	0,0
		PAŠU RESURSI KOPĀ	119 869	93,8
3		Pārpalikumi, atlikumi un korekcijas	1 460	1,1
4		Ieņēmumi no personām, kas saistītas ar iestādēm un citām Savienības struktūrām	1 123	0,9
5		Uzkrātie ieņēmumi no iestāžu administratīvās darbības	388	0,3
6		Iemaksas un atmaksājumi ES/Kopienas līgumos un programmās	3 511	2,7
7		Procenti par novēlotiem maksājumiem un soda naudas	1 408	1,1
8		Aizņēmumu un aizdevumu operācijas	—	0,0
9		Dažādi ieņēmumi	36	0,0
		CITI IEŅĒMUMI KOPĀ	7 926	6,2
Gada ieņēmumi kopā			127 795	100,0

Avots: Eiropas Savienības 2010. gada pārskati.

PALĀTAS APSVĒRUMI

Ieņēmumu jomas īpašās iezīmes

2.2. Ir triju veidu pašu resursi ⁽¹⁾: tradicionālie pašu resursi – muitas nodokļi par importu un cukura ražošanas nodevas (TPR) –, pašu resursi, kas aprēķināti, balstoties uz dalībvalstu iekasēto pievienotās vērtības nodokli (PVN), kā arī pašu resursi, kas atvasināti no dalībvalstu nacionālā kopienākuma (NKI).

2.3. Tradicionālos pašu resursus aprēķina un iekasē dalībvalstīs. Trīs ceturtdaļas no iekasētās summas dalībvalstis maksā Savienības budžetā, atlikušo ceturtdaļu tās ietur, lai segtu iekasēšanas izmaksas. Reizi mēnesī katra dalībvalsts nosūta Komisijai pārskatu par aprēķinātajiem nodokļiem (A konta pārskats) un reizi ceturksnī – par tiem aprēķinātajiem nodokļiem, kuri tajā nav iekļauti (B konts) ⁽²⁾.

2.4. No PVN un NKI iegūtie pašu resursi ir iemaksas, ko veic, piemērojot vienotu likmi dalībvalstu saskaņotā PVN novērtējuma bāzei vai dalībvalstu NKI.

2.5. Dažām dalībvalstīm piemēro samazinātu PVN resursu piesaistīšanas likmi ⁽³⁾ un bruto samazinājumu to NKI iemaksām ⁽⁴⁾ laikā no 2007. līdz 2013. gadam. Turklāt Apvienotajai Karalistei piešķir korekciju budžeta līdzsvarošanai (AK korekcija), kura samazina tās maksājamo daļu tajā pašu resursu kategorijā, kas atvasināta no NKI.

2.6. Pēc tam, kad ir ņemta vērā tradicionālo pašu resursu, no PVN iegūto pašu resursu un citu ieņēmumu kopsomma, no NKI iegūtos pašu resursus izmanto budžeta līdzsvarošanā. Jebkurš pārāk zemu (vai pārāk augstu) novērtēts NKI konkrētai dalībvalstij – kaut arī tas neietekmē kopējos NKI resursus – izraisa iemaksu palielinājumu (vai samazinājumu) no citām dalībvalstīm, kamēr problēmu atrod un izlabo.

⁽¹⁾ Sk. Padomes 2007. gada 7. jūnija Lēmumu 2007/436/EK, Euratom par Eiropas Kopienu pašu resursu sistēmu (OV L 163, 23.6.2007., 17. lpp.) un Padomes 2000. gada 22. maija Regulu (EK, Euratom) Nr. 1150/2000, ar ko īsteno Lēmumu 2007/436/EK, Euratom par Kopienu pašu resursu sistēmu (OV L 130, 31.5.2000., 1. lpp.), kurā jaunākie grozījumi izdarīti ar Regulu (EK, Euratom) Nr. 105/2009 (OV L 36, 5.2.2009., 1. lpp.).

⁽²⁾ Ja nodokļi vai nodevas nav samaksātas un nav arī nodrošinājuma vai ja tie ir nodrošināti, bet tiek apstrīdēti, dalībvalstis var apturēt šo resursu pieejamību, iegrāmatojot tos šajā atsevišķajā kontā.

⁽³⁾ Vācija, Nīderlande, Austrija un Zviedrija.

⁽⁴⁾ Nīderlande un Zviedrija.

PALĀTAS APSVĒRUMI

Revīzijas tvērums un pieeja

2.7. Palātas vispārējā revīzijas pieeja un metode aprakstīta **1.1. pielikuma 2. daļā**. Ieņēmumu jomas revīzijā īpaši jānorāda uz turpmāk izklāstītajiem specifiskajiem jautājumiem.

- a) Palāta Komisijas līmenī revidēja statistiski reprezentatīvu paraugu, kurā ietilpa 55 piedziņas rīkojumi, kas aptvēra visus ieņēmumu veidus (sk. **2.1. pielikumu**);
- b) sistēmu novērtējumā bija iekļautas:
  - i) tradicionālo pašu resursu, no PVN iegūto pašu resursu un no NKI iegūto pašu resursu sistēmas;
  - ii) Komisijas sistēmas, kuras izmanto AK korekcijas aprēķinam (tostarp 2006. gada galīgās summas aprēķina pārbaude);
  - iii) sistēmas Komisijas apstiprinātajiem ⁽⁵⁾ atbrīvojumiem no summām, par kurām būtu jāsaņem piedziņas rīkojumi (19 atbrīvojumu paraugs, kura kopējā vērtība bija 11 miljoni EUR) 2010. gadā (kopējā atbrīvojumu summa bija 22 miljoni EUR);
  - iv) Komisijas īstenotā soda naudu pārvaldība;
- c) Komisijas vadības apliecinājumu pārbaudē bija iekļauts Budžeta ĢD gada darbības pārskats.

Tradicionālie pašu resursi

2.8. Pārskatiem pakārtoto darījumu revīzija nevar ietvert nedeklarēto importu vai to importu, kas nav nonācis muitas uzraudzībā.

2.9. Palāta novērtēja pārraudzības un kontroles sistēmas Itālijā, Nīderlandē un Apvienotajā Karalistē – valstīs, kuru iemaksas veido aptuveni 38 % no kopējiem tradicionālajiem pašu resursiem. Tā pārbaudīja šo valstu grāmatvedības sistēmas un tradicionālo pašu resursu plūsmu, sākot ar to noteikšanu līdz deklarēšanai Komisijai, lai gūtu pamatotu pārliecību par to,

⁽⁵⁾ *EuropAid* sadarbības birojs (*AIDCO*), kurš 2011. gadā kļuvis par Attīstības un sadarbības ģenerāldirektorātu – *EuropeAid* (ĢD *DEVCO*), Konkurences ģenerāldirektorāts un Enerģētikas ģenerāldirektorāts.

PALĀTAS APSVĒRUMI

ka reģistrētās summas ir precīzas un pilnīgas. Revidenti pārbaudīja galvenos kontroles mehānismus saistībā ar preferenciālo nodokļu likmju piemērošanu, "supervienkāršošanas" piešķiršanu vietējās muižošanas procedūras lietotājiem (atbrīvojums no paziņošanas)⁽⁶⁾ un pāravadājuma un apdrošināšanas izmaksu uzskaiti šajās dalībvalstīs.

2.10. Saistībā ar sešiem piedziņas rīkojumiem attiecībā uz tradicionālajiem pašu resursiem no parauga, kas minēts 2.7. punktā, Palāta salīdzināja atlasītos ikmēneša pārskatus ar dalībvalstu pakārtotajiem grāmatvedības datiem⁽⁷⁾.

2.11. Palāta novērtēja arī pārraudzības un kontroles sistēmas Komisijā, tostarp Komisijas veiktās pārbaudes dalībvalstīs.

PVN un NKI pašu resursi

2.12. PVN un NKI pašu resursu summas ir balstītas uz statistikas datiem, kuru pakārtotos darījumus nav iespējams revidēt tieši. Tāpēc revīzijas sākumpunkts bija dalībvalstu sagatavotās makroekonomikas datu kopsummas, ko saņem Komisija, un pēc tam Palāta novērtēja, kā Komisijas datu apstrādes sistēmas apstrādā attiecīgos datus, lai aprēķinātu galīgajos budžeta pārskatos iekļaujamās summas. Tādējādi Palāta pārbaudīja budžeta izveidi un dalībvalstu iemaksu pareizību.

2.13. Palāta novērtēja Komisijas pārraudzības un kontroles sistēmas, kuru mērķis ir sniegt pamatotu pārliecību par to, ka šie līdzekļi ir pareizi aprēķināti un iekasēti. Revīzijā bija iekļauta arī Komisijas veiktā PVN un NKI atrunu pārvaldība, NKI uzskaitījuma pārbaude dalībvalstīs un PVN direktīvu piemērošanas uzraudzība. Palāta nesniedz vērtējumu par to, cik kvalitatīvi ir PVN un NKI dati, kurus Komisija saņem no dalībvalstīm.

⁽⁶⁾ Muitas kodeksa īstenošanas noteikumu 266. panta 2. punkts: "Ar nosacījumu, ka tādējādi netiek ietekmēta darbību pareizas izpildes pārbaudīšana, muitas dienesti var: (...) b) īpašos apstākļos, ja to nosaka konkrēto preču veids un straujais apgrozījums, neprasīt atļaujas turētājam ziņot kompetentajai muitas iestādei par katru preču pienākšanu (...)" Komisijas Regula (EEK) Nr. 2454/93 (OV L 253, 11.10.1993., 1. lpp.), kurā jaunākie grozījumi izdarīti ar Regulu (ES) Nr. 430/2010 (OV L 125, 21.5.2010., 10. lpp.).

⁽⁷⁾ Beļģija, Čehijas Republika, Francija, Nīderlande, Vācija un Zviedrija.

PALĀTAS APSVĒRUMI

KOMISIJAS ATBILDES

DARĪJUMU PAREIZĪBA

2.14. Darījumu pārbaudes rezultātu kopsavilkums ir sniegts **2.1. pielikumā**. Darījumu parauga pārbaudē Palāta nekonstatēja būtisku kļūdu līmeni ⁽⁸⁾. Palātas aplēstais iespējamākais kļūdu īpatsvars ir 0 %. Tomēr saistībā ar darījumu pārbaudi konstatēja dažas nepilnības sistēmās, un tās ir izklāstītas turpmāk.

Tradicionālie pašu resursi

2.15. Palāta konstatēja, ka kopumā Komisijai nosūtītajos dalībvalstu A konta pārskatos nav būtisku kļūdu. Tomēr vienā no sešiem revidētajiem darījumiem ⁽⁹⁾ deklarēto tradicionālo pašu resursu summu nebija iespējams salīdzināt ar pakārtotajiem grāmatvedības datiem.

PVN un NKI pašu resursi

2.16. Palātas revīzijā konstatēja, ka dalībvalstu iemaksu aprēķinā un dalībvalstu veiktajos maksājumos nav būtisku kļūdu. Tomēr Palāta atrada kļūdu Komisijas veiktajā AK korekcijas 2006. gada galīgās summas aprēķinā ⁽¹⁰⁾, kas bija iekļauts 2010. gada budžetā. Šīs kļūdas rezultātā Apvienotajai Karalistei piešķīra pārāk lielu korekciju 189 miljonu EUR apmērā (3,5 % no 2006. gada AK korekcijas) (sk. **2.5. pielikumu**, īpaši 6. un 7. punktu). Lai izlabotu kļūdu, Komisija, saskaņojot to ar visām dalībvalstīm, izņēmuma kārtā ierosināja grozīt 2011. gada budžetu.

Pārējie ieņēmumi

2.17. Palāta konstatēja, ka kopumā attiecībā uz citiem ieņēmumiem pārbaudītajos darījumos nav būtisku kļūdu.

SISTĒMU EFEKTIVITĀTE

2.18. Sistēmu pārbaudes rezultātu kopsavilkums ir sniegts **2.2. pielikumā**. Palāta konstatēja, ka kopumā sistēmas efektīvi nodrošināja darījumu pareizību.

2.15. Komisija ar dalībvalstu varas iestādēm veic šā jautājuma pēcpārbaudi.

2.16. Tā kā tiek veikti korigējoši pasākumi, kļūdai nebūs būtiskas ietekmes.

⁽⁸⁾ Šādu kļūdu aplēses aprēķinu Palāta ieguva no statistiski reprezentatīva parauga. Par ieņēmumu revīziju Palātai ir 95 % pārliecība, ka kļūdu īpatsvars minētajā kopā ir mazāks nekā 2 %.

⁽⁹⁾ Beļģijas ikmēneša pārskats. Šis dalībvalsts daļa kopējos 2010. gada TPR bija 9,5 %.

⁽¹⁰⁾ AK korekcijas n gada galīgo aprēķinu iekļauj n + 4 gada budžetā.

PALĀTAS APSVĒRUMI

KOMISIJAS ATBILDES

Tradicionālie pašu resursi

2.19. Līdzīgi kā iepriekšējos gados⁽¹¹⁾, Palāta konstatēja problēmas procedūrās un sistēmās saistībā ar B kontos iekļautajām summām. Šīs problēmas ir saistītas ar:

- a) nepamatotu iekļaušanu (nodrošinātie un neapstrīdētie gadījumi) un norakstīšanu⁽¹²⁾;
- b) kavējumiem tradicionālo pašu resursu aprēķināšanā, to iekļaušanu pārskatos un/vai muitas parādu paziņošanu⁽¹³⁾;
- c) novēlotu piedziņas pasākumu sākšanu debitoru parādu iekasēšanai⁽¹⁴⁾.

2.20. Itālijas, Nīderlandes un Apvienotās Karalistes valsts iestādes nespēja pilnībā pamatot summas, par kurām bija ziņots B kontu pārskatos, jo šīs summas nesakrīta ar informāciju pakārtotajos dokumentos.

2.21. Apmeklētajās dalībvalstīs Palāta atrada trūkumus arī pārbaudēs, kuras veic pirms preču izlaišanas, īpaši saistībā ar preferenciālo nodokļu likmju piemērošanu, "supervienkāršošanas" piešķiršanu vietējās muižošanas procedūras lietotājiem un pāravadājuma un apdrošināšanas izmaksu uzskaiti. Daļēji efektīva valsts muitas pārraudzība paaugstina risku iekasēt nepareizas tradicionālo pašu resursu summas.

PVN pašu resursi

Joprojām ir ilgstoši spēkā esošas atrunas, bet to skaits samazinās

2.22. Ar atrunām Komisija patur atvērtus korekcijām pēc tiesību aktos noteiktā četru gadu termiņa apšaubāmus elementus dalībvalstu iesniegtajās PVN deklarācijās. 2010. gadā tika formulētas 52 atrunas, bet atceltas 67 atrunas. Gada beigās bija spēkā 152 atrunas (sk. **2.2. tabulu**). 67 atrunu atcelšana palielināja PVN pašu resursus par gandrīz 90 miljoniem EUR⁽¹⁵⁾.

2.19. Komisija pieprasīs attiecīgajām dalībvalstīm veikt korigējošus pasākumus atklāto trūkumu novēršanai, un vajadzības gadījumā tiks pieprasīti nesamaksātie tradicionālie pašu resursi, kā arī procenti par visiem novēlotiem maksājumiem. Veicot regulārās pārbaudes, Komisija turpinās kontrolēt B konta stāvokli.

2.20. Komisija veiks Revīzijas palātas konstatējumu pārbaudi, ņemot vērā dalībvalstu atbildes uz šiem konstatējumiem. Vajadzības gadījumā Komisija attiecīgajām dalībvalstīm pieprasīs veikt korigējošus pasākumus.

2.21. Komisija ar attiecīgajām dalībvalstīm veiks Revīzijas palātas konstatējumu pārbaudi, pienācīgi ņemot vērā valstu atbildes uz šiem konstatējumiem. Vajadzības gadījumā dalībvalstīm būs jāveic korigējoši pasākumi un jānodrošina nesamaksātās tradicionālo pašu resursu summas. Vajadzības gadījumā būs jāsamaksā arī novēloto maksājumu procenti. Komisija, pārbaudot tradicionālos pašu resursus, pēdējos gados īpašu uzmanību pievērsa dalībvalstu muitas kontroles sistēmām, tostarp tām, kas attiecas uz vietējās muižošanas procedūru.

⁽¹¹⁾ Piemēram, 2.20. punkts Pārskatā par 2009. finanšu gadu.

⁽¹²⁾ Apvienotā Karaliste.

⁽¹³⁾ Apvienotā Karaliste, Itālija un Nīderlande.

⁽¹⁴⁾ Apvienotā Karaliste.

⁽¹⁵⁾ Šo summu veido palielinājums par aptuveni 105 miljoniem EUR un samazinājums par gandrīz 15 miljoniem EUR.

PALĀTAS APSVĒRUMI

2.23. Palāta atzīmē labus panākumus ilgstoši spēkā esošu PVN atrunu atcelšanā. 2010. gada beigās joprojām bija spēkā astoņas šādas atrunas, kuras attiecās uz laiku pirms 2000. gada; 2009. gada beigās šādu atrunu bija 20. Palāta uzskata, ka par ilgstoši spēkā esošām var uzskatīt tās atrunas, kuras attiecas uz gadu vismaz pirms desmit gadiem. Tāpēc jāpieskaita vēl astoņas atrunas, kuras attiecas uz 2001. gadu.

KOMISIJAS ATBILDES

2.23. Tā kā ne Komisija, ne dalībvalstis nevar veikt pasākumus, lai atrisinātu problēmu, kas vēl nav konstatēta, Komisija uzskata, ka, nosakot ilgstoši spēkā esošās atrunas, būtu jāņem vērā periods pēc atrunas paziņošanas. Tādējādi Komisija kā ilgstoši spēkā esošas uzrauga tās atrunas, kas ir spēkā vairāk nekā piecus gadus pēc atrunas paziņošanas.

2.2. tabula. 2010. gada 31. decembrī spēkā esošās atrunas attiecībā uz PVN

Dalībvalstis	2009. gada 31. decembrī spēkā esošās atrunas	2010. gadā formulētās atrunas	2010. gadā atceltās atrunas	2010. gada 31. decembrī spēkā esošās atrunas	Senākais gads, uz kuru attiecas atrunas
Beļģija	3	0	3	0	
Bulgārija	1	1	0	2	2007
Čehijas Republika	9	0	1	8	2004
Dānija	5	5	1	9	2004
Vācija	4	0	3	1	2003
Igaunija	8	4	3	9	2004
Īrija	17	1	8	10	1998
Grieķija	11	0	4	7	1999
Spānija	2	1	2	1	2003
Francija	10	0	4	6	2001
Itālija	9	5	6	8	1995
Kipra	3	3	0	6	2004
Latvija	5	2	1	6	2004
Lietuva	7	0	5	2	2005
Luksemburga	3	0	1	2	2004
Ungārija	4	1	1	4	2004
Malta	10	0	0	10	2004
Nīderlande	7	4	3	8	2004
Austrija	5	1	0	6	2002
Polija	6	1	1	6	2004
Portugāle	10	8	4	14	1999
Rumānija	0	0	0	0	
Slovēnija	3	0	3	0	
Slovākija	3	0	3	0	
Somija	10	1	3	8	1995
Zviedrija	7	9	6	10	1995
Apvienotā Karaliste	5	5	1	9	1998
KOPĀ	167	52	67	152	

Avots: Eiropas Komisija.

Kavējumi PVN direktīvu piemērošanas uzraudzībā

2.24. Komisijai ir jānodrošina PVN direktīvu pareiza piemērošana un jāuzrauga transponēšana un dalībvalstīs ieviešo izpildes pasākumu atbilstība. Nepareiza vai nepilnīga transponēšana var ietekmēt saņemto PVN summu un līdz ar to – maksājamo PVN pašu resursu summu. 2010. gadā stājās spēkā trīs PVN direktīvas: divas saistībā ar “PVN priekšlikumu kompleksu”⁽¹⁶⁾ un viena – saistībā ar kopējo PVN sistēmu, lai apkarotu nodokļu krāpniecību, kas saistīta ar Kopienas iekšējiem darījumiem⁽¹⁷⁾.

2.25. Komisija vēl nebija pabeigusi novērtēt “PVN priekšlikumu kompleksa” valstu izpildes pasākumus septiņās dalībvalstīs 2010. gada beigās jeb 12 mēnešus pēc direktīvas stāšanās spēkā. Arī Komisijas novērtējuma procedūra attiecībā uz to, kā tiek ieviesta PVN direktīva par nodokļu krāpniecības apkarošanu, saistībā ar divām dalībvalstīm 2010. gada beigās tikai sākās.

2.25. Komisija uzraudzības pasākumus 2011. gada 16. maijā noslēdza ar visa “PVN priekšlikumu kompleksa” izpildes pilnīgu vispārēju novērtējumu 22 dalībvalstīs. Vēl tiek vērtētas pārējās piecas dalībvalstis; šis vērtējums tiks pabeigts līdz 2011. gada septembrim.

Attiecībā uz PVN direktīvu par nodokļu krāpniecības apkarošanu jāmin, ka Komisija, lai varētu veikt pareizu novērtējumu, 2010. gada martā sāka deviņu dalībvalstu pārkāpumu izskatīšanu.

Komisija 2009. un 2010. gadā ATFS (Nodokļu krāpšanas apkarošanas stratēģijas grupa) un SCAC (Administratīvās sadarbības pastāvīgā komiteja) izvirzīja un apsprieda jautājumu par abām pārējām dalībvalstīm. Tāpēc pilnīgs novērtējums būs pieejams līdz 2011. gada beigām.

⁽¹⁶⁾ Padomes 2008. gada 12. februāra Direktīva 2008/8/EK, ar ko groza Direktīvu 2006/112/EK attiecībā uz pakalpojumu sniegšanas vietu (OV L 44, 20.2.2008., 11. lpp.), un Padomes 2008. gada 12. februāra Direktīva 2008/9/EK, ar ko nosaka sīki izstrādātus noteikumus Direktīvā 2006/112/EK paredzētajai pievienotās vērtības nodokļa atmaksāšanai nodokļa maksātājiem, kas neveic uzņēmējdarbību attiecīgās valsts teritorijā, bet veic uzņēmējdarbību citā dalībvalstī (OV L 44, 20.2.2008., 23. lpp.).

⁽¹⁷⁾ Padomes 2008. gada 16. decembra Direktīva 2008/117/EK, ar ko groza Direktīvu 2006/112/EK par kopējo pievienotās vērtības nodokļa sistēmu, lai apkarotu nodokļu krāpniecību, kas saistīta ar Kopienas iekšējiem darījumiem (OV L 14, 20.1.2009., 7. lpp.).

NKI pašu resursi

Vispārējās un īpašās atrunas

2.26. Par laika posmu no 2002. līdz 2006. gadam 2010. gada beigās bija spēkā vispārējas atrunas⁽¹⁸⁾ par NKI datiem ES-15 dalībvalstīs, kā arī par laika posmu no 2004. līdz 2006. gadam ES-10 dalībvalstīs, un vēl ir jāpabeidz atjaunināta vai jauna NKI uzskaitījuma analīze⁽¹⁹⁾.

2.27. Attiecībā uz 1995.–2001. gada posmu 2010. gada sākumā bija spēkā četras⁽²⁰⁾ īpašās NKP atrunas⁽²¹⁾. Komisija 2010. gadā nevienu no tām neatcēla. Tā kā neviena jauna īpašā atruna netika formulēta, spēkā esošo īpašo atrunu skaits gada beigās nav mainījies.

NKI uzskaitījuma pārbaude dalībvalstīs vēl nav pabeigta

2.28. Komisija 2010. gadā apmeklēja sešas dalībvalstis, lai pārbaudītu NKI uzskaitījumu, un veica tiešās pārbaudes četrās no šīm dalībvalstīm, taču pārbaudēm izraudzījās ļoti nelielu NKI sastāvdaļu skaitu. Saskaņā ar Eiropas Statistikas biroja pamatnostādņēm tiešās pārbaudes nav paredzētas, lai izdarītu secinājumus par visām NKI aplēšu sastāvdaļām.

2.29. Eiropas Statistikas birojs 2010. gada beigās nebija sagatavojis nevienu novērtējuma ziņojumu par dalībvalstu NKI datiem par laikposmu, sākot no 2002. gada, un tāpēc attiecībā uz šo laikposmu nevarēja aizstāt nevienu vispārējo atrunu (sk. 2.26. punktu) ar īpašajām atrunām.

2.27. Komisija turpina sadarbību ar tām divām valstīm, kurām joprojām ir spēkā NKI atrunas par 1995.–2001. gada posmu (2010. gada beigās: Grieķijā – viena un Apvienotajā Karalistē – trīs), lai tādējādi šīs atrunas varētu atcelt. Šī sadarbība bija veiksmīga, un 2011. gada maijā tika atcelta viena Apvienotās Karalistes atruna.

2.28. Attiecībā uz abām pārējām valstīm jāmin, ka tiešā pārbaude 2011. gada aprīlī tika veikta Rumānijā; Bulgārijā šādu pārbaudi paredzēts veikt 2011. gada beigās. Komisija tiešās pārbaudes metodi piemēro papildus valstu NKI uzskaitījumu pārbaudei, kuras pamatā ir NKI uzskaitījumu novērtējuma anketa (GIAQ). Izmantojot šo vispusīgo pārbaudes metodi, Komisija pamato savus secinājumus. Komisija uzskata, ka tiešajai pārbaudei atlasītais sastāvdaļu skaits bija pietiekams un atbilda NKI komitejas apstiprinātajam "Tiešās pārbaudes pamatnostādņēm".

2.29. Komisija novērtējuma ziņojumus iesniegs 2011. gadā, lai tādējādi vajadzības gadījumā vispārējās atrunas varētu aizstāt ar īpašajām atrunām; izņēmums, iespējams, būs Bulgārija un Rumānija, kuras saskaņā ar grafiku, par ko vienojās NKI komitejā, savus NKI uzskaitījumus nosūtīja 2009. gada beigās.

⁽¹⁸⁾ Grozītās Regulas (EK, Euratom) Nr. 1150/2000 10. panta 7. punktā teikts, ka NKP/NKI grozījumus, kas izdarīti vēlāk par ceturta gada 30. septembri pēc attiecīgā finanšu gada, vairs neņem vērā, ja vien grozījumu punktus Komisija vai dalībvalsts nav paziņojusi pirms šā termiņa beigām. Šos punktus dēvē par atrunām. Vispārēja atruna attiecas uz visiem dalībvalsts datiem. Saskaņā ar četru gadu noteikumu visi Bulgārijas un Rumānijas NKI dati ir atvērti.

⁽¹⁹⁾ Atbilstoši 3. pantam Padomes Regulā (EK, Euratom) Nr. 1287/2003 (OV L 181, 19.7.2003., 1. lpp.) dalībvalstis sniedz Komisijai (Eiropas Statistikas birojam) to procedūru un statistikas pamatdatu uzskaitījumu, kuri izmantoti, lai aprēķinātu NKI un tā sastāvdaļas saskaņā ar EKS 95.

⁽²⁰⁾ Šīs spēkā esošās atrunas attiecas uz Grieķiju (viena) un Apvienoto Karalisti (trīs) un ir saistītas galvenokārt ar metodoloģiskiem un datu apkopošanas aspektiem.

⁽²¹⁾ Īpaša atruna attiecas uz NKI (līdz 2001. gadam – NKP) uzskaitījuma atsevišķiem elementiem, piemēram, atsevišķu pasākumu bruto pievienoto vērtību, kopējiem galīgajiem patēriņa izdevumiem vai bruto darbības rezultātu un jaukto ienākumu.

PALĀTAS APSVĒRUMI

KOMISIJAS ATBILDES

2.30. Dalībvalstu statistikas iestāžu pārraudzības un kontroles sistēmām vajadzētu būt tādām, kas palīdz nodrošināt NKI datu salīdzināmību, ticamību un pilnīgumu⁽²²⁾. Tomēr Eiropas Statistikas birojs vēl nav pabeidzis dalībvalstu statistikas iestāžu pārraudzības un kontroles sistēmu izvērtēšanu un vēl nav pieņēmis pamatnostādnes par šādu sistēmu piemērošanu nacionālo kontu apkopšanai dalībvalstīs.

Apvienotās Karalistes korekcija

2.31. AK korekcijas aprēķinā par 2007.–2009. atsaucēs gadu paredzēto izdevumu kopsummā, kas ir korekcijas aprēķina pamatelements, Komisija neiekļāva aptuveni 2 % ES līdzekļu kopējo maksājumu. Komisija izslēdza šīs summas, jo nebija pieejama informācija, par ko izdevumi ir veikti. Tā nepārbaudīja, vai šos izdevumus varēja iekļaut aprēķinā (sk. **2.5. pielikumu**, īpaši tā 3.–5. un 10. un 11. punktu).

2.32. Palāta arī konstatēja, ka paredzēto izdevumu kopsummas aprēķinam izmantoto "faktisko maksājumu" definīcijā Komisija:

- a) neiekļauj izdevumus, kuri finansēti no piešķirtajiem ieņēmumiem (konkrētiem mērķiem paredzēti izdevumi); to īpatsvars no 2007. līdz 2009. gadam ir ievērojami pieaudzis no 1 % līdz 5 % no budžeta veiktajiem kopējiem maksājumiem;
- b) no paredzētajiem izdevumiem neatskaita iekasētajos piedziņas rīkojumos ietvertās summas, kuras konkrēti attiecas uz 6. budžeta sadaļu "Iemaksas un atmaksājumi Eiropas Kopienų nolīgumos un programmās". Ieņēmumi no šā avota svārstījās 3 % līdz 5 % robežās no šā paša perioda maksājumiem.

Minēto budžeta darījumu apsvēršana ļautu izdevumu piešķiršanā ievērot principu par būtības pārsvaru pār formu (sk. **2.5. pielikumu**, īpaši tā 3.–5. punktu un 10. un 11. punktu).

2.33. Iepriekšējos divos punktos minētie izlaidumi mazina AK korekcijas aprēķina precizitāti. Nav iespējam pateikt, kurā virzienā tie ietekmē aprēķina rezultātu.

2.30. Komisija uzskata, ka tās piemērotā pieeja (NKI anketu dokumentārās pārbaudes, NKI uzskaitījumu pārbaude, izmantojot GIAQ, kā arī tieša pārbaude) ir atbilstīga, lai veiktu dalībvalstu NKI galīgo novērtējumu. Komisija uzskata, ka valsts kontu ticamību galvenokārt nodrošina izmantotie konkrētie statistikas avoti un metodes, un savu pieeju NKI apstiprināšanai Komisija ir balstījusi uz šo avotu un metožu pārbaudi un uzlabošanu. Šajā saistībā jāmin, ka dalībvalstu statistikas iestāžu pārraudzības un kontroles sistēmām (SCS) ir organizatorisks raksturs un tās nesniedz īpašas norādes par kontu ticamību, kaut arī SCS varētu palīdzēt samazināt kļūdu risku valsts kontos. Komisija jau ir ņēmusi vērā Revīzijas palātas apsvērumus un izstrādā SCS pamatnostādnes, 2010. gada 27. oktobrī šo jautājumu apsprieda arī NKI komitejas sanāksmē.

2.31. Mēģinot panākt 100 % precizitāti, būtu pārāk sarežģīti nodrošināt resursu efektīvu izmantošanu, jo, lai rūpīgi pārbaudītu katru gadījumu atsevišķi, būtu jāpārbauda tūkstošiem darījumu.

2.32.

- a) Ārējie piešķirtie ieņēmumi (parasti – apmēram viena trešdaļa kopējās summas) nebūtu jāiekļauj. Komisija norāda, ka 2010. gadā no piešķirtajiem ieņēmumiem finansēto izdevumu īpatsvars samazinājās līdz 2007. gada līmenim.
- b) Ideālajā variantā šie finansējuma avoti būtu jāatņem no saņēmējvalstij paredzētajiem izdevumiem, taču šī informācija ir pieejama tikai manuāli, turklāt vienmēr iespējams dubultas uzskaites risks. Kā jau minēts, šādu darījumu ir tūkstošiem, un šis process prasītu apjomīgus resursus.

Taču to iespējams panākt tikai ar tādām izmaksām, kādas Komisija uzskata par neattaisnojamām.

⁽²²⁾ Sk. 2.28. punktu Pārskatā par 2009. finanšu gadu.

PALĀTAS APSVĒRUMI

KOMISIJAS ATBILDES

Atgūstamo summu atcelšana

2.34. Saskaņā ar Finanšu regulas īstenošanas kārtību⁽²³⁾ piedziņas rīkojumus var atcelt gadījumos, ja paredzamās atgūšanas izmaksas pārsniegtu atgūstamās summas, ja debitoru parādu nevar atgūt tā senuma vai parādnieka maksātspējas dēļ un ja atgūšana ir pretrunā proporcionalitātes principam. Atcelšanas lēmums ir jāpamato.

2.35. Atcelšanas sistēmu revīzijā Palāta konstatēja, ka piedziņas rīkojumu atcelšanai Komisija kopumā piemēroja paredzētās procedūras un pamatoja pieņemtos lēmumus. Tomēr Palāta konstatēja nepilnības Komisijas īstenotajā pārvaldībā no 1995. līdz 2008. gadam, un šīs nepilnības palielināja risku, ka debitoru parādus neatgūs. Katrā no turpmāk aprakstītajiem atcelšanas gadījumiem tika konstatēta viena vai vairākas nepilnības (2.1., 2.2. un 2.3. piemērs).

2.1. piemērs**Līgumslēdzēju finansiālo spēju novērtēšana**

Vienā gadījumā (aptuveni EUR 500 000 apmērā), kas bija saistīts ar Piektās pētniecības pamatprogrammas dotācijas piešķiršanu, uzņēmuma spēju gūt peļņu no uzņēmējdarbības novērtēja kā negatīvu. Tomēr Komisija neņēma vērā, ka bija vajadzīgas finanšu garantijas, lai noslēgtu dotācijas nolīgumu. Beigās atgūstamo summu atcēla, jo bija pasludināts uzņēmuma bankrots.

Citos 15 gadījumos (6 miljoni EUR) saistībā ar dotāciju piešķiršanas procedūrām Piektajai pamatprogrammai un ārējām darbībām Komisija nevarēja pierādīt, ka tā būtu novērtējusi pieteikumu iesniedzēju finansiālās spējas. Atņoņos no šiem gadījumiem atgūstamo summu atcēla, jo saņēmēji bija maksātnespējīgi.

2.35. Parādu piedziņu daudzos gadījumos kavē obligātā revīzija un tiesas procesi. Komisija uzskata, ka tās īstenotajai pārvaldībai nebija būtiskas negatīvas ietekmes uz debitoru parādu faktisko piedziņu.

2.1. piemērs**Līgumslēdzēju finansiālo spēju novērtēšana**

Revīzijas palātas minētais gadījums bija 2001. gadā, un kopš tā laika ir ievērojami uzlabotas finansiālās dzīvotspējas pārbaudes, kas tika pārskatītas saistībā ar Piekto pamatprogrammu. Sestajai pamatprogrammai piemēroja un Septītajai pamatprogrammai piemēro sarežģītākus koeficientus. Turklāt Komisija ir pieņēmusi noteikumus, kuri nodrošina dalībnieku pastāvēšanas un juridiskā statusa, kā arī to finansiālā stāvokļa pārbaudi (Komisijas 2007. gada 13. jūnija Lēmums C(2007) 2466); attiecīgie ģenerāldirektorāti ievēro šos noteikumus.

Komisija uzskata, ka šobrīd ir pieejami visi vajadzīgie pasākumi, lai mazinātu līdzīgu situāciju atkārtšanās risku.

Tā kā no 2003. gada obligāti jāpiemēro uzaicinājums iesniegt priekšlikumus, pieteikumu iesniedzēju finansiālo spēju novērtēšanas procedūra ir pastiprināta un standartizēta. Tagad pretendentiem, kas iesniedz pieteikumus dotācijas saņemšanai, obligāti jāiesniedz arī papilddokumenti, kas pierāda stabili un pietiekamu finansējuma avotu pieejamību, kas saglabātu darbību pasākuma veikšanas laikā un nodrošinātu līdzdalību tā finansēšanā.

⁽²³⁾ 87. pants Komisijas 2002. gada 23. decembra Regulā (EK, Euratom) Nr. 2342/2002, ar ko paredz īstenošanas kārtību Padomes Regulai (EK, Euratom) Nr. 1605/2002 par Finanšu regulu, ko piemēro Eiropas Kopienu vispārējam budžetam (OV L 357, 31.12.2002., 1. lpp.), kurā jaunākie grozījumi izdarīti ar Regulu (EK, Euratom) Nr. 478/2007 (OV L 111, 28.4.2007., 13. lpp.).

PALĀTAS APSVĒRUMI

2.2. piemērs

Līgumu pārvaldība

Minētā Piektās pamatprogrammas līguma koordinators nesadalīja priekšfinansējuma maksājumu citiem līgumslēdzējiem, kuri bija atbildīgi par projekta īstenošanu. Komisija nenodrošināja, lai tiktu izpildīti līguma nosacījumi par priekšfinansējuma sadalīšanu. Lielu daļu no šiem līdzekļiem nevarēja atgūt, un debitoru parādu (EUR 500 000) atcēla, jo koordinators pēc trim gadiem bankrotēja.

Citā gadījumā (EUR 145 000) saistībā ar Eiropas Kopienas investīciju partneru (ECIP) finanšu instrumentu konstatēja ilgstošus (no 1998. līdz 2005. gadam) administratīvās bezdarbības periodus Komisijas īstenotajā līguma pārvaldībā.

KOMISIJAS ATBILDES

2.2. piemērs

Līgumu pārvaldība

Līdz 2005. gadam ECIP programmas īstenošanu kavēja administratīvi iemesli, pēc tam EuropeAid veiktajā vispārējā likvidācijas procesā atguva 600 pasākumiem izmaksātos EUR 35 miljonus. Minētajā gadījumā tika atgūtas 2/3 parādu (tos kompensējot), un prasību par EUR 145 000 atcēla galvenokārt tāpēc, ka, neraugoties uz atkārtotiem mēģinājumiem no 2005. gada noteikt šo lietu stāvokli, nebija iespējams precīzi noteikt, kas pēc konsorcijs pārņemšanas mantojis bankas saistības.

2.3. piemērs

Piedzīņas rīkojumu izdošana un piedziņas procedūru sākšana

Piecos atcelšanas gadījumos (2,5 miljoni EUR) bija nepamatoti kavējumi piedziņas rīkojumu izdošanā un/vai piedziņas procedūru sākšanā. Šie gadījumi attiecās uz Piekto pamatprogrammu (viens) un ārējām darbībām (četri), un atcelšanu piemēroja debitora maksātnespējas dēļ.

Minētajā ar ECIP finanšu instrumentu saistītajā gadījumā Komisija neizskatīja visas iespējas to kompensēt.

2.3. piemērs

Piedzīņas rīkojumu izdošana un piedziņas procedūru sākšana

Parādu piedziņu daudzos gadījumos kavē obligātā revīzija un tiesas procesi. Komisija uzskata, ka tās īstenotajai pārvaldībai nebija būtiskas negatīvas ietekmes uz debitoru parādu faktisko piedziņu.

Tika uzlabotas arī iekšējās procedūras un novērsti parādzīmju izdošanas kavējumi.

ECIP gadījumā 2008. gadā gada noslēguma grāmatvedības procedūru dēļ tehniski nebija iespējams īstenot papildu kompensācijas iespējas.

KOMISIJAS VADĪBAS APLIECINĀJUMU TICAMĪBA

2.36. Komisijas vadības apliecinājumu izvērtējuma rezultāti ir apkopoti **2.3. pielikumā**. Palāta turpmāk izvērsti apraksta nozīmīgus apsvērumus.

PALĀTAS APSVĒRUMI

2.37. Arī Komisija savās pārbaudēs konstatēja nozīmīgu sistēmas nepilnību, kura atklājās Palātas revīzijā par pārskatu ticamību saistībā ar tradicionālajiem pašu resursiem vienā dalībvalstī (sk. 2.15. punktu). Palāta uzskata, ka šī nepilnība bija jāpiemin Budžeta ĢD gada darbības pārskatā.

2.38. Kļūda, ko Palāta atrada Komisijas veiktajā AK korekcijas 2006. gada galīgās summas aprēķinā (sk. 2.16. punktu), ir aprakstīta Budžeta ĢD gada darbības pārskatā, kurā ir izklāstīti papildu kontroles pasākumi, kas ieviesti vēlāk. Palāta tomēr uzskata, ka, ņemot vērā pašas Komisijas būtiskuma kritērijus, Budžeta ĢD ģenerāldirektora ticamības deklarācijā bija jāforumulē atruna.

SECINĀJUMI UN IETEIKUMI

Secinājumi

2.39. Pamatojoties uz savu revīzijas darbu ⁽²⁴⁾, Palāta secina, ka 2010. gada 31. decembrī slēgtā gada:

- a) dalībvalstu deklarācijās un tradicionālo pašu resursu maksājumus;
- b) Komisijas aprēķinātajās dalībvalstu iemaksās, kas izriet no PVN un NKI datiem, kuri saņemti no dalībvalstīm, kā arī
- c) citu veidu ieņēmumus

nav būtisku kļūdu.

KOMISIJAS ATBILDES

2.37. Komisija kopš 2008. gada rūpīgi uzrauga šīs dalībvalsts grāmatvedības sistēmas problēmas. Komisija veica kopumā trīs šim jautājumam vēltās tradicionālo pašu resursu pārbaudes – 2008. gadā vienu un 2009. gadā divas – un pieprasīja veikt koriģējošus pasākumus, tostarp grāmatvedības sistēmas iekšējās kontroles pastiprināšanu un pilnīgu ārējo revīziju. Šis dalībvalsts panākto virzību vēlreiz apspriedīs 2011. gada jūlijā ACOR sanāksmē saistībā ar pēdējo Komisijas pārbaudes ziņojumu. Tā kā Komisija jau ir rūpīgi uzraudzījusi iepriekš novērotās nepilnības un līdz šim konstatējusi, ka tikai viena dalībvalsts nav pilnībā veikusi tradicionālo pašu resursu maksājumus, šis jautājums 2010. gada darbības pārskatā atsevišķi nebija minēts.

2.38. Ņemot vērā korekcijas, kuras šobrīd izstrādā, kļūdas galīgā ietekme nepārsniegs Komisijas 2011. gadam noteikto būtiskuma sliekšni.

⁽²⁴⁾ 2.12. un 2.13. punktā izskaidroto iemeslu dēļ šis secinājums nesniedz vērtējumu par to, cik kvalitatīvi ir PVN un NKI dati, kurus Komisija saņēma no dalībvalstīm.

PALĀTAS APSVĒRUMI

2.40. Pamatojoties uz savu revīzijas darbu, Palāta secina, ka pārraudzības un kontroles sistēmas efektīvi nodrošina ieņēmumu pareizību. Palāta tomēr vērš uzmanību uz turpmāk izklāstītajām nepilnībām:

- a) Palātas revīzijās joprojām atklājas problēmas B kontu izmantošanā (2.19. punkts) un problēmas saistībā ar A konta un B konta pārskatu ticamību (2.15. un 2.20. punkts). Nepilnības tika konstatētas arī valstu muitas pārraudzībā (2.21. punkts). Palāta secina, ka revidēto dalībvalstu pārraudzības un kontroles sistēmas tikai daļēji efektīvi nodrošina tradicionālo pašu resursu pilnīgu un pareizu uzskaiti;
- b) vēl arvien nav atceltas atrunas, kuras jau ilgi ir spēkā (2.23. punkts). Palāta konstatēja nepilnības arī pārbaudītajā Komisijas īstenotajā uzraudzībā attiecībā uz PVN direktīvu piemērošanu dalībvalstīs (2.25. punkts);
- c) Komisija vēl nav līdz galam pārbaudījusi NKI uzskaitījumu, kas ietver dalībvalstu NKI datus par laikposmu, sākot no 2002. gada (2.29. punkts), un tā vēl nav atcēlusi atlikušās četras īpašās NKP atrunas attiecībā uz 1995.–2001. gada posmu (2.27. punkts);
- d) AK korekcijas 2006. gada galīgās summas aprēķinā bija kļūda⁽²⁵⁾ (sk. 2.16. punktu). Turpmāko gadu korekcijas aprēķinā bija nepilnības (sk. 2.31.–2.33. punktu). Palāta secina, ka Komisijas pārraudzības un kontroles sistēmas daļēji efektīvi nodrošina AK korekcijas pareizu aprēķinu;

⁽²⁵⁾ Turklāt 2009. gada decembrī Komisija atrada kļūdu savā AK korekcijas provizorisko aplēšu aprēķinā 2008. un 2009. gadam, un summas, kas bija aplēstas par lielu, bija attiecīgi 138 miljoni EUR (2,6 %) un 458 miljoni EUR (13 %). Sk. 2.17. punktu Pārskatā par 2009. finanšu gadu. Labotās summas ir ņemtas vērā atjauninātās AK korekcijas aplēses aprēķinā, kuru veica 2010. gadā (pirms galīgo summu aprēķināšanas 2012. un 2013. gadā).

KOMISIJAS ATBILDES

2.40.

a) *Vajadzības gadījumā Komisijas dienesti prasīs attiecīgajām dalībvalstīm veikt atbilstīgus pasākumus Revīzijas palātas konstatēto nepilnību novēršanai. Lai mazinātu šo nepilnību skaitu, regulāro pārbaūžu laikā Komisija turpinās kontrolēt B konta stāvokli. Kā minēts 2.21. punktā, pēdējās tradicionālo pašu resursu pārbaudēs Komisija īpašu uzmanību pievērša dalībvalstu muitas pārraudzībai, arī turpmāk Komisija savās pārbaudēs uzraudzīs šo pārraudzību.*

b) *Komisija neatlaidīgi cenšas atrisināt jautājumu par tām ilgstoši spēkā esošām atrunām, kas nav saistītas ar Tiesā ierosinātajām pārkāpuma procedūrām.*

Attiecībā uz PVN direktīvu piemērošanu jāmin, ka šobrīd tiek vērtētas piecas atlikušās dalībvalstis, un Komisija šo novērtējumu plāno pabeigt līdz 2011. gada septembrim. Attiecībā uz PVN direktīvu par nodokļu krāpniecības apkarošanu jānorāda, ka, tā kā Komisija ir saņēmusi dalībvalstu nokavētos paziņojumus, tagad šīs direktīvas pilnīgu uzraudzību iespējams pabeigt līdz 2011. gada beigām un rezultātus apkopot Komisijas ziņojumā Padomei (skatīt 2.25. punktu).

c) *Komisija ziņojumus par dalībvalstu NKI datiem iesniegs 2011. gadā, lai tādējādi vajadzības gadījumā vispārējās atrunas varētu aizstāt ar īpašajām atrunām. Lai šīs atrunas varētu atcelt, Komisija turpina sadarboties ar abām valstīm, kurām vēl aizvien ir spēkā NKI atrunas 1995.–2001. gada posmam. Šī sadarbība ir bijusi veiksmīga, un 2011. gadā tika atcelta viena Apvienotās Karalistes atruna.*

d) *Pēc tam, kad Revīzijas palāta šo kļūdu bija atklājusi, pārraudzības un kontroles sistēma tika pilnībā pārskatīta.*

Komisija uzskata, ka paredzēto izdevumu aprēķināšanas metodes ir pietiekami stabilas, lai varētu aprēķināt AK daļu. Šīs Revīzijas palātas norādītās "nepilnības" radušās pēc novērtējuma, ka aprēķināšanas metodes turpmākas uzlabošanas papildzmaksas būtu nerentablas.

PALĀTAS APSVĒRUMI

- e) no zaudējumiem budžetā saistībā ar debitoru parādu atcelšanu varēja izvairīties vai vismaz tos samazināt, ja Komisija šajā jautājumā būtu uzņēmusies lielāku iniciatīvu (2.35. punkts).

Ieteikumi

2.41. Rezultāti, kurus Palāta ieguva, pārskatot, kā attīstās iepriekšējos gada pārskatos sniegto ieteikumu izpilde, ir izklāstīti **2.4. pielikumā**. Jāņem vērā turpmāk uzskaitītie jautājumi:

- tradicionālo pašu resursu jomā Komisija ir izvērtējusi nepilnības, kas attiecas uz vienkāršotajām muitas procedūrām ievēdumiem. Palāta saglabā savu nostāju par konfiscēto preču muitas parādu iegrāmatošanu B kontos;

- attiecībā uz pašu resursiem, kas atvasināti no nacionālā kopienākuma, dalībvalstis ne vienmēr ievēro pamatnostādnes attiecībā uz paziņošanu par būtisku statistikas datu pārskatīšanu, nav arī panākta virzība kopējas pārskatīšanas politikas ieviešanā Eiropas Savienībā.

KOMISIJAS ATBILDES

- e) Revīzijas palāta nav apstrīdējusi Komisijas lēmumus par debitoru parādu atcelšanu. Revīzijas palātas revidētās pakārtotās sistēmas, kas saistītas ar debitoru parādu atcelšanu, pārsvarā attiecas uz organizatorisko un juridisko situāciju pirms 10 gadiem. Vēlāk izveidota EuropeAid (2001. gadā), stājusies spēkā jaunā Finanšu regula (2003. gadā), izveidota uz IT balstīta Kopējā RELEX informācijas sistēma (2003. gadā) un ārējā atbalsta pārvaldība uzticēta par attiecīgo jomu atbildīgajām delegācijām (2004. gadā).

2.41.

- Savā 2010. gada darbības pārskatā Komisija ir izvērtējusi nepilnības, kas attiecas uz vienkāršotajām muitas procedūrām. Komisija ir pārbaudījusi arī visu dalībvalstu muitas kontroles stratēģijas un izstrādājusi tematisku ziņojumu par šajās pārbaudēs un Revīzijas palātas revīzijā atklātajām nepilnībām. Ar šā ziņojuma projektu Komisija iepazīstināja 2010. gada decembrī ACOR sanāksmē un 2011. gada jūlijā ACOR sanāksmē apspriedīs ziņojuma galīgo redakciju.

Jautājumā par konfiscēto preču muitas parādu iegrāmatošanu B kontos Komisija nepiekrīt Revīzijas palātas nostājai. Komisija ir pārbaudījusi Tiesas spriedumus Elshani (spriedums lietā C-459/07) un Dansk Logistik (spriedums lietā C-230/08) lietās un secinājusi, ka tā var saglabāt savu pašreizējo nostāju.

Skatīt Komisijas atbildi uz 2.4. pielikumu.

- Attiecībā uz pašu resursiem, kas atvasināti no nacionālā kopienākuma, jāmin, ka pārskatīšanas jautājums ir risināts dokumentā GNIC/085, un dalībvalstu NKI tiek uzraudzīti ar ikgadējo kvalitātes ziņojumu starpniecību atbilstīgi NKI regulai. Jautājumā par CMFB⁽¹⁾ pamatnostādņēm attiecībā uz paziņošanu par būtisku statistikas datu pārskatīšanu Komisija (Eiropas Statistikas birojs) – jo īpaši NKI komitejas sanāksmēs – turpinās uzsvērt, ka dalībvalstīm jāpiemēro šīs pamatnostādnes. Komisija, ņemot vērā Revīzijas palātas apsvērumus, turpina diskusijas ar dalībvalstīm par kopējas pārskatīšanas politikas ieviešanu Eiropas Savienībā.

⁽¹⁾ Valūtas, finanšu un maksājumu bilances statistikas komiteja

PALĀTAS APSVĒRUMI

KOMISIJAS ATBILDES

Pēc šīs pārskatīšanas, kā arī pamatojoties uz konstatējumiem un secinājumiem par 2010. gadu, Palāta iesaka Komisijai:

- turpināt pūliņus, lai nodrošinātu B kontu pareizu izmantošanu, lai grāmatvedības sistēmas būtu veidotas tā, ka dalībvalstu A un B kontu pārskati ir nepārprotami pilnīgi un pareizi, un lai tiktu vairāk stiprināta valstu muitas pārraudzība (tradicionālie pašu resursi);
- iesniegt NKI komitejai novērtējuma ziņojumus par dalībvalstu NKI datiem, lai 2011. gadā visas spēkā esošās vispārējās atrunas par laikposmu, sākot no 2002. gada, varētu aizstāt ar īpašajām atrunām. Dalībvalstu NKI novērtējumā Komisijai jāņem vērā novērtējums par nacionālo kontu apkopošanā izmantotajām pārraudzības un kontroles sistēmām valstu statistikas iestādēs un skaidri jādefinē sava atzinuma tvērums (no NKI iegūtie pašu resursi).

- Lai nodrošinātu dalībvalstu A un B kontu pareizību, Komisija savu pārbaužu laikā turpinās kontrolēt B kontus un grāmatvedības sistēmas. Kā minēts atbildē uz 2.21. punktu, pēdējās tradicionālo pašu resursu pārbaudēs Komisija īpašu uzmanību pievērsa dalībvalstu muitas kontroles sistēmām un turpmāko pārbaužu gaitā tā turpinās uzraudzīt valstu muitas pārraudzību un dalībvalstu pasākumus tās stiprināšanai.
- Komisija novērtējuma ziņojumus iesniegs 2011. gadā, lai tādējādi vajadzības gadījumā vispārējās atrunas varētu aizstāt ar īpašajām atrunām. Komisija uzskata, ka tās piemērotā pieeja (NKI anketu dokumentārās pārbaudes, NKI uzskaitījumu pārbaude, izmantojot GIAQ, kā arī tieša pārbaude) ir atbilstīga, lai veiktu dalībvalstu NKI galīgo novērtējumu. Šajā saistībā jāmin, ka pārraudzības un kontroles sistēmām (SCS) ir organizatorisks raksturs un tās nesniedz īpašas norādes par kontu ticamību, kas galvenokārt ir atkarīga no izmantotajiem statistikas avotiem un metodēm, kaut arī SCS varētu palīdzēt samazināt kļūdu risku valstu kontos. Komisija ņems vērā Revīzijas palātas apsvērumus un turpinās izstrādāt SCS pamatnostādnes valstu kontu apkopošanai dalībvalstīs.

ĪPAŠĀ ZIŅOJUMA NR. 2/2008 PAR SAISTOŠO IZZIŅU PAR TARIFU (BTI) PĒCPĀRBAUDE

Ievads

2.42. Palāta 2008. gadā publicēja Īpašo ziņojumu Nr. 2/2008 par saistošo izziņu par tarifu (BTI) ⁽²⁶⁾. Saistošā izziņa par tarifu ir tarifa klasifikācijas lēmums, kuru pēc uzņēmēju lūguma rakstiski sagatavo dalībvalsts muitas iestāde. Šīs izziņas derīguma termiņš ir līdz sešiem gadiem pēc tās izdošanas dienas, un tā ir juridiski saistoša visām Eiropas Savienības muitas iestādēm darbā ar izziņas turētāju.

2.43. Tika konstatēts, ka kopumā saistošā tarifa izziņu sistēma darbojās labi. Tomēr bija vajadzīgi uzlabojumi.

⁽²⁶⁾ OV C 103, 24.4.2008., 1. lpp.

PALĀTAS APSVĒRUMI

2.44. Lēmumā par 2007. gada budžeta izpildes apstiprināšanu⁽²⁷⁾ Parlaments mudināja Komisiju pielikt pūliņus, lai novērstu esošās nepilnības un atrisinātu domstarpības par tarifa klasifikāciju. Padome aicināja Komisiju turpmāk pilnveidot BTI sistēmu un pārraudzīt tās īstenošanu un piemērošanu dalībvalstīs, bet uzsvēra, ka iespējamā dalībvalstu finansiālā atbildība, ja tāda ir, būtu jāizvērtē ļoti piesardzīgi⁽²⁸⁾.

Ieteikumu pēcpārbaude

- a) *Ieteikums.* Komisijai jāsamazina kavējumi nekonsekventas tarifu klasifikācijas jautājuma atrisināšanā (Īpašā ziņojuma Nr. 2/2008 43. un 44. punkts).

Ieteikuma izpilde. Palielināts to darbinieku skaits, kuri nodarbojas ar jautājumiem par saistošo izziņu par tarifu, un samazināti kavējumi nekonsekventas tarifu klasifikācijas jautājuma atrisināšanā.

- b) *Ieteikums.* Komisijai jāizvērtē pilnīga finansiālā ietekme, ko rada nepareizi izsniegtas saistošās izziņas par tarifu, un jāatjaunina datubāze Eiropas saistošajām izziņām par tarifu (EBTI-3) (Īpašā ziņojuma Nr. 2/2008 45. un 46. punkts).

Ieteikuma izpilde. Komisija spēja uzskatāmi parādīt, ka tā sauc dalībvalstis pie atbildības par zaudējumiem, kas radušies nepareizi izsniegtas saistošās izziņas dēļ.

Datubāzē EBTI-3 ieviesa jaunas funkcijas, lai labāk ievērotu tiesību aktu prasības. Publiski pieejamās datubāzes EBTI-3 lietotāju saskarni pašlaik tulko visās ES oficiālajās valodās (izņemot maltiešu un īru valodu) un pakāpeniski atjaunina terminu skaidrojošo vārdnīcu.

- c) *Ieteikums.* Jāstiprina tiesību akti, kurus papildina Komisijas administratīvās vadlīnijas (Īpašā ziņojuma Nr. 2/2008 47. punkts).

Ieteikuma izpilde. Ir pieņemta prasība importētājam deklarēt saistošo informāciju par tarifu par precēm⁽²⁹⁾, taču šo prasību nepiemēros, kamēr nebūs stājušies spēkā modernizētā muitas kodeksa īstenošanas noteikumi. Ar šiem noteikumiem tiks uzlabota arī labvēlības perioda pārvaldība.

⁽²⁷⁾ Eiropas Parlamenta 2009. gada 23. aprīļa Lēmums par Eiropas Savienības 2007. finanšu gada vispārējā budžeta izpildes apstiprināšanu, III iedaļa – Komisija.

⁽²⁸⁾ Padomes 2881. sanāksme Luksemburgā 2008. gada 23. un 24. jūnijā.

⁽²⁹⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes 2008. gada 23. aprīļa Regula (EK) Nr. 450/2008, ar ko izveido Kopienas Muitas kodeksu (Modernizētais muitas kodekss) (OV L 145, 4.6.2008., 1. lpp.).

KOMISIJAS ATBILDES

2.44.**b)**

Komisija turpinās pārbaudīt saistošo izziņu par tarifu nepareizu izmantošanu, kas negatīvi ietekmē tradicionālos pašu resursus, un vajadzības gadījumā prasīs no dalībvalstīm finansiālu atbildību.

PALĀTAS APSVĒRUMI

d) *Ieteikums.* Komisijai jānudina dalībvalstis novērst konstatētās nepilnības (Īpašā ziņojuma Nr. 2/2008 48. punkts).

Ieteikuma izpilde. Uzraudzības apmeklējumos Komisija veica pēcpārbaudi par gadījumiem, kuros nebija ievērotas tiesību aktu prasības, un par Palātas ziņotajām nepilnībām.

Secinājumi

2.45. Komisija ir uzlabojusi BTI sistēmu un uzraudzījusi tās ieviešanu un piemērošanu dalībvalstīs. Tomēr galvenie stāvokļa uzlabošanas pasākumi tiks īstenoti tikai tad, kad būs stājušies spēkā modernizētā muitas kodeksa īstenošanas noteikumi. Komisijai jāturpina samazināt laiku, kas vajadzīgs, lai atrisinātu klasifikācijas jautājumus.

KOMISIJAS ATBILDES

d) Komisija, īstenojot saistošo izziņu par tarifu pārvaldības procedūras, ir veikusi dalībvalstu pilnīgu uzraudzību. Šo procesu sāka 2007. gada vidū un vēl aizvien turpina pēcpārbaudu veidā. Komisija 2011. gadā attiecībā uz saistošo izziņu par tarifu paredzējusi veikt arī piecas tradicionālo pašu resursu pārbaudes uz vietas.

Komisija turpina uzraudzīt dalībvalstu panākto virzību un regulāri novērs nepilnības, kas saistītas ar juridisko prasību piemērošanu.

2.45. Komisija ņem vērā šo ieteikumu un cenšas paātrināt klasifikācijas jautājumu risināšanu.

2.1. PIELIKUMS

DARĪJUMU PĀRBAUŽU REZULTĀTI IEŅĒMUMU JOMĀ

	2010. g.				2009. g.	2008. g.	2007. g.
	TPR	PVN/NKI korekcijas budžeta 1. sadaļā	Pārējie ieņēmumi	Kopā			
PARAUGA LIELUMS UN UZBŪVE							
Kopējais darījumu skaits (no tiem):	6	43	6	55	62	60	66
piedzīņas rīkojumi	6	43	6	55	62	60	66
PĀRBAUŽU REZULTĀTI (1)							
Kļūdu daudzums pārbaudītajos darījumos							
Kļūdu nav	100 % (6)	100 % (43)	100 % (6)	100 % (55)	95 %	100 %	100 %
Viena vai vairākas kļūdas	0 % (0)	0 % (0)	0 % (0)	0 % (0)	5 %	0 %	0 %
SKAITĻOS IZSAKĀMO KĻŪDU APLĒSTĀ IETEKME							
Iespējamākais kļūdu īpatsvars (2)				0 %			

(1) Skaitļi iekavās attiecas uz darījumu faktisko skaitu.

(2) Tā kā netika atrasta neviena būtiska kļūda, ir parādīts tikai iespējamākais kļūdu īpatsvars.

2.2. PIELIKUMS

SISTĒMU PĀRBAUŽU REZULTĀTI IEŅĒMUMU JOMĀ

Atlasīto pārraudzības un kontroles sistēmu novērtējums

Attiecīgā sistēma	Galvenie iekšējās kontroles mehānismi (Komisija)			Galvenie iekšējās kontroles mehānismi revidētajās dalībvalstīs	Kopvērtējums
	Komisijas veiktās pārbaudes dalībvalstīs	Komisijas aprēķins / dokumentu pārbaudes par debitoru parādiem	Komisijas īstenotā atrunu / budžeta izpildes pārvaldība		
TPR	efektīvas	efektīvas	—	daļēji efektīvi	efektīvas
PVN/NKI	efektīvas	efektīvas	efektīvas	—	efektīvas
Apvienotās Karalistes korekcija	—	daļēji efektīvas	—	—	daļēji efektīvas
Atbrīvojumi	—	efektīvas	efektīvas ⁽¹⁾	—	efektīvas
Soda naudas	—	efektīvas	—	—	efektīvas

— Neattiecas vai nav vērtēts.

⁽¹⁾ Attiecībā uz 2010. gadā piešķirtajiem atbrīvojumiem Palāta konstatēja, ka Komisijas īstenotajā pārvaldībā iepriekšējos gados bija nepilnības, kuras palielināja risku neatgūt debitoru parādus.

Pārraudzības un kontroles sistēmu kopvērtējums

Kopvērtējums	2010. g.	2009. g.	2008. g.	2007. g.
		efektīvas	efektīvas	efektīvas

2.3. PIELIKUMS

KOMISIJAS VADĪBAS APLIECINĀJUMU PĀRBAUŽU REZULTĀTI IEŅĒMUMU JOMĀ

Galvenie ģenerāldirektori	Ģenerāldirektora deklarācija (*)	Formulētās atrunas	Palātas apsvērumi	Ticamības kopvērtējums	
				2010. g.	2009. g.
Budžeta ĢD	Par pašu resursiem atrunas nav formulētas	—	<p>Arī Komisijas pārbaudēs konstatēja nozīmīgu sistēmas nepilnību, kura atklājās Palātas revīzijā par pārskatu ticamību saistībā ar tradicionālajiem pašu resursiem Beļģijā. Palāta uzskata, ka šī nepilnība bija jāpiemin Budžeta ĢD gada darbības pārskatā (sk. 2.37. punktu).</p> <p>Kļūda, kuru Palāta atrada Komisijas veiktajā AK korekcijās 2006. gada galīgās summas aprēķinā, ir aprakstīta Budžeta ĢD gada darbības pārskatā, kurā ir izklāstīti papildu kontroles pasākumi, kurus ieviesa vēlāk. Palāta tomēr uzskata, ka, ņemot vērā pašas Komisijas būtiskuma kritērijus, Budžeta ĢD ģenerāldirektora ticamības deklarācijā bija jāformulē atruna (sk. 2.38. punktu).</p>	B	A

— Neattiecas.

(*) Atsaucoties uz ģenerāldirektora sagatavoto ticamības deklarāciju, viņam ir pamatota pārliecība par to, ka ieviestās kontroles procedūras sniedz vajadzīgās garantijas par darījumu pareizību.

A: ģenerāldirektora deklarācijā un gada darbības pārskatā objektīvi novērtēta finanšu pārvaldības pareizība.

B: ģenerāldirektora deklarācijā un gada darbības pārskatā daļēji objektīvi novērtēta finanšu pārvaldības pareizība.

C: ģenerāldirektora deklarācijā un gada darbības pārskatā nav objektīvi novērtēta finanšu pārvaldības pareizība.

2.4. PIELIKUMS

IETEIKUMU PĒCPĀRBAUDES TABULA IENĒMUMU JOMĀ

Gads	Palātas ieteikumi	Ieteikumu izpilde	Komisijas atbilde	Palātas analīze
2009.	Pārskata par 2009. finanšu gadu 2.32. punktā Palāta vērsa uzmanību uz Īpašajā ziņojumā Nr. 1/2010 par vienkāršotajām muitas procedūrām ievēdumiem iekļautajiem revīzijas rezultātiem un ziņoja, ka Komisijai 2010. gada darbības pārskatā būs jāņem vērā šajā ziņojumā izteiktie secinājumi, kā arī pašas veikto vienkāršoto procedūru konstatējumu pēcpārbaude un dalībvalstu kontroles stratēģija.	Komisija atzina, ka dalībvalstīs ir nepilnības vienkāršoto procedūru muitas kontrolē. Tomēr, ņemot vērā Komisijas pastāvīgās pārbaudes, dalībvalstu atsaucību uz Palātas konstatējumiem un atklāto kļūdu zemo vispārējo finansiālo ietekmi, Komisija uzskatīja, ka ģenerāldirektora deklarācijā (kas iekļauta Budžeta ĢD gada darbības pārskatā) atruna par šo jautājumu nav jāformulē.	Savā 2010. gada darbības pārskatā Komisija ir izvērtējusi nepilnības, kas attiecas uz vienkāršotajām muitas procedūrām. Komisija pārbauda pasākumus, ko dalībvalstis veic, atbildot uz Komisijas pārbaudi un Revīzijas palātas revīziju konstatējumiem. Vairākas dalībvalstis ir ziņojušas par jau veiktajiem vai plānotajiem koriģējošajiem pasākumiem konstatēto uzraudzības nepilnību novēršanai. Šos pasākumus Komisija pārbaudīs nākamo pārbaudi gaitā. Komisija ir pārbaudījusi arī visu dalībvalstu muitas kontroles stratēģijas un izstrādājusi tematisku ziņojumu par šajās pārbaudēs un Revīzijas palātas revīzijā atklātajām nepilnībām. Ar šā ziņojuma projektu Komisija iepazīstināja 2010. gada decembrī ACOR sanāksmē. Dalībvalstīm tika dots laiks, lai sagatavotu savus novērojumus par šo projektu, un ACOR sanāksmē 2011. gada jūlijā tiks apspriesta ziņojuma galīgā redakcija, kurā ņemti vērā šie novērojumi.	Palāta ņem vērā šo Komisijas novērtējumu un pati veiks analīzi, kā arī pēcpārbaudi Īpašajam ziņojumam par vienkāršotajām muitas procedūrām ievēdumiem.

Gads	Palātas ieteikumi	Ieteikumu izpilde	Komisijas atbilde	Palātas analīze
2009.	<p>Pārskata par 2009. finanšu gadu 2.22. punktā Palāta izteica viedokli, ka parāds, kas radies par precēm, kuras konfiscētas pēc Kopienas teritorijā esošās pirmās muitas iestādes šķērsošanas, ir jāiegrāmato B kontos. Šāds viedoklis atbilst Tiesas 2009. gada aprīļa spriedumam (lieta C-459/07), taču Komisija to neatbalsta.</p>	<p>Komisija analizēja nesenu (2010. gada aprīļa) Tiesas spriedumu līdzīgā jautājumā (lieta C-230/08).</p>	<p>Jautājumā par konfiscēto preču muitas parādu iegrāmatošanu B kontos Komisija nepiekrīt Revīzijas palātas nostājam. Komisija savu nostāju pamato ar Regulas (EEK) Nr. 2454/93, ar ko īsteno ES Muitas kodeksu, 867.a pantu, saskaņā ar kuru jāuzskata, ka aizturētās un konfiscētās preces ir nodotas muitas noliktavas procedūrai atbilstīgi Muitas kodeksa 98. panta noteikumiem. Precēm, kas nodotas šai procedūrai, muitas parāds uzskatāms par atliktu un tas nav jāiegrāmato. Komisija ir pārbaudījusi Tiesas spriedumus Elshani (spriedums lietā C-459/07) un Dansk Logistik (spriedums lietā C-230/08) lietās un secinājusi, ka tā var saglabāt savu pašreizējo nostāju.</p>	<p>Palāta saglabā savu nostāju par konfiscēto preču muitas parādu iegrāmatošanu B kontos. Šo nostāju apstiprina abi minētie Tiesas spriedumi.</p>
	<p>Pārskata par 2009. finanšu gadu 2.27. punktā Palāta informēja, ka 2010. gada janvāra ziņojumā Ekonomikas un finanšu padomei par Grieķijas valsts budžeta deficītu un parāda statistiku Komisija apšaubīja Grieķijas makroekonomikas statistikas datu kvalitāti, tostarp tos datus, kas attiecas uz nacionālajiem kontiem, un ka Komisija un Padome izteica šaubas par to, cik efektīvi darbojas pārraudzības un kontroles sistēmas Grieķijas Statistikas dienestā, kurš sagatavo arī datus NKI pašu resursu aprēķināšanai.</p>	<p>Komisijas rūpīgajā analīzē par iespējamo ietekmi, kādu uz Grieķijas datiem varētu radīt šī deficīta un parāda pārbaude, neatklājās nozīmīga ietekme uz IKP/NKI līmeni. Pārbaudē, kuru 2010. gadā Komisija (Eiropas Statistikas birojs) veica par Grieķijas fiskālajiem datiem, konstatēja no 0,5 % līdz 0,9 % lielu ietekmi uz Grieķijas IKP. Šo pārbaudi veica saistībā ar Komisijas 2010. gada janvāra ziņojumā minētajām nepilnībām.</p>	<p>Komisijas atbilde uz Revīzijas palātas apsvērumiem 2010. gada pavasarī, kad tika gatavots Revīzijas palātas pārskats par 2009. gadu, attiecās uz konstatējumiem 2010. gada janvāra pārskatā, kurā nebija risināts jautājums par valsts uzņēmumu pārklasificēšanu. Revīzijas palātas minētā IKP ietekme izriet no 2010. gada novembrī pabeigtā darba saistībā ar valsts uzņēmumu pārklasificēšanu. Tāpēc nav jāpārskata Komisijas atbilde uz gada pārskatā iekļauto Revīzijas palātas apsvērumu, kas attiecās uz 2009. finanšu gadu. Komisija, ievērojot stabilas NKI uzraudzības procedūras, turpmākajos gados pārskatīs dalībvalstu datus par iepriekšējiem gadiem.</p>	<p>Komisijas novērtējumā par ietekmi, ko uz IKP/NKI rada nepilnības saistībā ar Grieķijas valsts budžeta deficītu un parāda statistiku, jāņem vērā 2010. gada novembrī Komisijas veikta darba rezultāti.</p>

Gads	Palātas ieteikumi	Ieteikumu izpilde	Komisijas atbilde	Palātas analīze
2009.	<p>Pārskatā par 2006. finanšu gadu Palāta iekļāva apsvērumus saistībā ar grozījumiem Grieķijas NKI datus (4.24.–4.26. punkts) un 4.32. punktā ieteica Komisijai:</p> <p>a) izstrādāt noteikumus par NKI izmaiņu paziņošanu, lai Komisija un NKI komiteja būtu iepriekš brīdināta par lielām izmaiņām;</p> <p>b) īstenot saskaņotu politiku nacionālo kontu datu izmaiņām, iekļaujot prasību par regulāru standartizāciju; un</p> <p>c) nodrošināt, lai secinājumi, kas izriet no Grieķijas uzskaitījuma pārbaudes, būtu pieejami pietiekami agri, lai varētu izlabot datus iekļaut 2007.</p> <p>finanšu gada pārskatos. Pārskatos par 2007., 2008. un 2009. finanšu gadu Palāta aprakstīja šo jautājumu pēcparbaudi: 4.2. pielikumā (2007. un 2008. gada pārskatā) un 2.4. pielikumā (2009. gada pārskatā).</p>	<p>a) Četras dalībvalstis bija iekļāvušas lielas izmaiņas savās 2010. gada NKI aptaujās un kvalitātes ziņojumos. Vienā gadījumā (Somija) izmaiņas netika iepriekš paziņotas.</p> <p>b) Valūtas, finanšu un maksājumu bilances statistikas komitejas (CMFB) 2010. gada janvāra sanāksmē tika nolemts, ka Komisijai (Eiropas Statistikas birojam) un Eiropas Centrālajai bankai 2010. gada rudenī jāuzsāk ietekmes pētījums par nacionālo kontu un maksājumu bilances politikas pārskatīšanu un 2011. gada CMFB janvāra sanāksmē jāprezentē aptaujas rezultāti saistībā ar šo pētījumu. Tomēr, tā kā bija jāpabeidz jaunās EKS (Eiropas kontu sistēmas) projekts un bija citi uzdevumi, aptaujas sākšanu nolēma atlikt līdz 2011. gada sākumam un ietekmes pētījuma rezultātus prezentēt CMFB sanāksmē 2011. gada jūlijā.</p> <p>c) Komisija (Eiropas Statistikas birojs) turpina sadarbību ar Grieķijas statistikas iestādi, lai varētu atcelt vienu atlikušo NKP atrunu par 1995.–2001. gada posmu.</p>	<p>a) Komisija, jo īpaši NKI komitejas sanāksmēs un divpusējā saziņā, pastāvīgi atgādina dalībvalstīm, ka jāpiemēro pamatnostādnes. Lai gan Somijas gadījumā jau iepriekš NKI komitejas sanāksmēs un NKI vizītē Somijā tika sniegta pilnīga informācija, Komisija turpinās uzraudzīt CMFB noteikto procedūru un uzsvērs vajadzību piemērot šo procedūru dalībvalstīs.</p> <p>b) Komentāru nav.</p> <p>c) Komisija (Eiropas Statistikas birojs) turpina sadarbību ar Grieķijas varas iestādēm, lai varētu atcelt pēdējo Grieķijas atrunu 1995.–2001. gada posmam.</p>	<p>a) Komisijai jāveic atbilstoši pasākumi, lai nodrošinātu, ka dalībvalstis vienmēr ievēro (CMFB pieņemtās) pamatnostādnes par lielu statistikas datu izmaiņu paziņošanu.</p> <p>b) Palāta atzīmē, ka Komisija (Eiropas Statistikas birojs) 2010. gadā nav panākusi virzību kopējas pārskatīšanas politikas ieviešanā Eiropas Savienībā.</p> <p>c) Sk. 2.26., 2.27. un 2.29. punktu.</p>

2.5. PIELIKUMS

APVIENOTĀS KARALISTES KOREKCIJAS APRĒĶINS PAR 2006. GADU UN TURPMĀKAJIEM GADIEM

1. Apvienotās Karalistes korekcijas aprēķināšanas kārtība attiecībā uz 2006. gadu ir izklāstīta 2000. gada Lēmumā par pašu resursiem ⁽¹⁾ un Komisijas darba dokumentā, kuru, pieņemot Lēmumu par pašu resursiem, apstiprinājusi Padome ⁽²⁾.
2. Apvienotās Karalistes korekcijas aprēķināšana notiek vairākos posmos.
3. Pirmajā posmā:
  - a) aprēķina starpību starp:
    - i) Apvienotās Karalistes procentuālo daļu no nenolīdzinātas ⁽³⁾ PVN aprēķina bāzes summas un
    - ii) Apvienotās Karalistes procentuālo daļu paredzēto izdevumu kopsummā;
  - b) iegūto starpību (a) reizina ar paredzēto izdevumu kopsummu;
  - c) iegūto rezultātu (b) reizina ar 0,66.
4. "Nenolīdzinātas PNV aprēķinu bāzes" bija pamatā no PVN iegūtiem pašu resursiem, jo tās bija spēkā tajā laikā, kad ieviesa Apvienotās Karalistes korekciju.
5. "Paredzētie izdevumi" ir izdevumi no Savienības budžeta, kurus var piešķirt saņēmējiem dalībvalstīs. No šiem izdevumiem ir izslēgti izdevumi ārpus Eiropas Savienības vai izdevumi, kurus nevar piešķirt vai noteikt. No paredzēto izdevumu kopsummas atskaita summu, kas atbilst pirmspievienošanās izdevumiem dalībvalstīs, kuras pievienojās Eiropas Savienībai 2004. gadā.
6. Otrais posms korekcijas aprēķinā ir "Apvienotās Karalistes priekšrocības" aprēķināšana, pamatojoties uz tām izmaiņām no PVN iegūtajos pašu resursos, kuras izdarītas kopš Apvienotās Karalistes korekcijas ieviešanas (samazināta likme, pēc kuras iegūst PVN pašu resursus, "nolīdzinot" PVN bāzi līdz 50% no dalībvalsts nacionālā kopienākuma (NKI)), un uz ceturrtā pašu resursa, kura pamatā ir NKI, ieviešanu.
7. "Apvienotās Karalistes priekšrocības" aprēķina konkrētā daļa, kas kritizēta 2.16. punktā, ir saistīta ar PVN pašu resursu vienotās likmes aprēķinu par 2006. gadu. Tajā no PVN resursu "maksimālās piesaistīšanas likmes" (2006. gadā tā bija 0,50%) atņēma "fiksēto likmi", kura savukārt ir piesaistīta Apvienotās Karalistes atlaides lielumam. 2.16. punktā minētā kļūda ir radusies tāpēc, ka Komisija "fiksēto likmi" pieskaitīja pie "maksimālās piesaistīšanas likmes", nevis to no šīs likmes atņēma.
8. Korekciju tālāk pielāgo, atskaitot "neparedzētos tradicionālo pašu resursu ieņēmumus". Dalībvalstis patur 25% no tradicionālo pašu resursu ieņēmumiem. Laikā, kad ieviesa Apvienotās Karalistes atlaidi, dalībvalstis paturēja 10%. Korekciju samazina tā, ka samazinās Apvienotās Karalistes pašu resursu maksājumi.
9. Kārtība, kādā aprēķina Apvienotās Karalistes korekciju pēc 2006. gada, ir izklāstīta 2007. gada Lēmumā par pašu resursiem ⁽⁴⁾ un jaunā Komisijas darba dokumentā, kuru apstiprinājusi Padome ⁽⁵⁾. Kārtība, kādā veic aprēķinu pēc 2006. gada, dažos detalizētos aspektos atšķiras no 2006. gada korekcijas aprēķina kārtības.

⁽¹⁾ Padomes 2000. gada 29. septembra Lēmums 2000/597/EK, Euratom par Eiropas Kopienų pašu resursu sistēmu (OV L 253, 7.10.2000., 42. lpp.).

⁽²⁾ Komisijas darba dokuments par budžeta nelīdzsvarotības korekcijas aprēķinu, finansēšanu, maksāšanu un iegrāmatošanu budžetā saskaņā ar 4. un 5. pantu Lēmumā 2000/597/EK (atsauce 10646/00, Padomes Ģenerālsērijas 2000. gada 21. septembra 2. papildinājums piezīmē darba kārtības "I/A" punktam, adresēts Pastāvīgo pārstāvju komitejai / Padomei, Padomes Lēmuma 2000/597/EK, Euratom par ES pašu resursu sistēmu pieņemšanu).

⁽³⁾ Kā noteikts 2. panta 1. punkta c) apakšpunktā Lēmumā 2000/597/EK, PVN aprēķinu bāze katrai dalībvalstij nepārsniedz 50% no NKI (līdz 2001. gadam) / NKI (no 2002. gada).

⁽⁴⁾ Sk. Lēmumu 2007/436/EK, Euratom.

⁽⁵⁾ Komisijas darba dokuments par Apvienotās Karalistes budžeta nelīdzsvarotības korekcijas ("Apvienotās Karalistes korekcijas") aprēķinu, finansēšanu, maksāšanu un iegrāmatošanu budžetā (atsauce 9851/07, Padomes Ģenerālsērijas 2007. gada 23. maija 2. papildinājums piezīmē darba kārtības "I/A" punktam, adresēts Pastāvīgo pārstāvju komitejai / Padomei, Padomes Lēmuma 2007/436/EK, Euratom par ES pašu resursu sistēmu pieņemšanu).

10. Attiecībā uz paredzētajiem izdevumiem, kuru pamatprincipi nav mainījušies (salīdzinājumā ar 2000. gada Lēmumu par pašu resursiem), jāatzīmē divi aspekti, īpaši saistībā ar 2.31. un 2.33. punktā minēto kritiku:
- a) Komisijas darba dokumentā teikts, ka tajos gadījumos, kad Komisija zina, ka attiecīgais saņēmējs darbojas kā starpnieks, maksājumus, ja tas ir iespējams, attiecina uz dalībvalsti(-īm), kurā(-ās) atrodas gala saņēmējs(-i), saskaņā ar saņēmēja(-u) daļu šajos maksājumos;
  - b) izdevumu jēdziens, kuru Komisija lietojusi AK korekcijas aprēķinam, atbilst "faktiskajiem maksājumiem", kas attiecas uz konkrēto gadu vai nu saskaņā ar tā gada budžetu, vai neizpildītu apropriāciju pārnesumiem uz nākamo gadu.
11. Šīs nodaļas 2.31.–2.33. punktā norādīts, ka Komisija nav attiecīgi rīkojusies, lai aprēķinā iekļautu paredzēto izdevumu kopsummu vai, cik tas iespējams, maksājumus attiecinātu.

3. NODAĻA

Lauksaimniecība un dabas resursi

SATURS

	<i>Punkts</i>
Ievads	3.1.–3.16.
Politikas grupas īpašās iezīmes	3.2.–3.15.
Revīzijas tvēruma un pieeja	3.16.
Darījumu pareizība	3.17.–3.22.
Sistēmu efektivitāte	3.23.–3.51.
Politikas joma “Lauksaimniecība un lauku attīstība”	3.23.–3.48.
Sistēmas, kas attiecas uz darījumu pareizību	3.23.–3.41.
Sistēmas, kas attiecas uz līdzekļu atgūšanu un finanšu korekcijām	3.42.–3.48.
Politikas jomas “Vide”, “Jūrlietas un zivsaimniecība” un “Veselība un patērētāju aizsardzība”	3.49.–3.51.
Komisijas vadības apliecinājumu ticamība	3.52.–3.54.
Secinājumi un ieteikumi	3.55.–3.60.
Secinājumi	3.55.–3.56.
Ieteikumi	3.57.–3.60.

PALĀTAS APSVĒRUMI

IEVADS

3.1. Šajā nodaļā izklāstīts Palātas īpašais izvērtējums par politikas grupu "Lauksaimniecība un dabas resursi", kurā ietilpst šādas politikas jomas: "05. Lauksaimniecība un lauku attīstība", "07. Vide", "11. Jūrlietas un zivsaimniecība" un "17. Veselība un patērētāju aizsardzība". Galvenā informācija par darbībām un izdevumiem 2010. gadā ir sniegta **3.1. tabulā**.

3.1. tabula. Lauksaimniecība un dabas resursi. Galvenā informācija par 2010. gadu

(miljonos EUR)

Budžeta sadaļa	Politikas joma	Apraksts	Maksājumi	Pārvaldības veids
5	Lauksaimniecība un lauku attīstība	Administratīvie izdevumi	131	Centralizēta tieša
		Intervence lauksaimniecības tirgos	4 314	Dalīta
		Tiešais atbalsts	39 676	Dalīta
		Lauku attīstība	11 483	Dalīta
		Pirmspievienošanās pasākumi	14	Decentralizēta
		Citi	(7)	Dalīta
		55 611		
7	Vide	Administratīvie izdevumi	91	Centralizēta tieša
		Pamatdarbības izdevumi	267	Centralizēta tieša / centralizēta netieša
			358	
11	Jūrlietas un zivsaimniecība	Administratīvie izdevumi	40	Centralizēta tieša
		Pamatdarbības izdevumi	616	Centralizēta/dalīta
			656	
17	Veselība un patērētāju aizsardzība	Administratīvie izdevumi	112	Centralizēta tieša
		Pamatdarbības izdevumi	478	Centralizēta tieša / centralizēta netieša
			590	

Administratīvie izdevumi kopā ⁽¹⁾	374
Pamatdarbības izdevumi kopā	56 841
No tiem: — avansi	851
— starpposma/gaļīgie maksājumi	55 990
Gada maksājumi kopā	57 215

Gada saistības kopā **60 992**

(¹) Administratīvo izdevumu revīzija aprakstīta 7. nodaļā.

Avots: Eiropas Savienības 2010. gada pārskati.

PALĀTAS APSVĒRUMI

Politikas grupas īpašās iezīmes**Politikas joma “Lauksaimniecība un lauku attīstība”**

3.2. Kopējās lauksaimniecības politikas mērķi ⁽¹⁾, kā noteikts Līgumā, ir celt lauksaimniecības ražīgumu, šādi panākt pietiekami augstu dzīves līmeni lauku iedzīvotājiem, stabilizēt tirgus, nodrošināt piedāvāto produktu pieejamību tirgū un panākt, ka patērētāji piedāvātos produktus saņem par samērīgām cenām.

3.3. Kopējās lauksaimniecības politikas izdevumus finansē no ES budžeta galvenokārt ar divu fondu starpniecību ⁽²⁾: no Eiropas Lauksaimniecības garantiju fonda (turpmāk – ELGF) pilnībā finansē ES tiešo atbalstu un tirgus pasākumus ⁽³⁾ un no Eiropas Lauksaimniecības fonda lauku attīstībai (turpmāk – ELFLA) dažādās proporcijās līdzfinansē lauku attīstības programmas.

3.4. Turpmāk minēti galvenie ELGF finansētie pasākumi (43 990 miljoni EUR).

- *Tiešais atbalsts “Vienotā maksājuma shēma” (VMS)*. VMS maksājumi balstās uz “tiesībām” ⁽⁴⁾, kuras aktivizē par vienu hektāru attiecināmas zemes, ko deklarējis lauksaimnieks. VMS izdevumi 2010. gadā bija 29 070 miljoni EUR (73 % tiešā atbalsta).
- *Tiešais atbalsts “Vienota platībmaksājuma shēma” (VPMS)*, ar kuru paredz vienādas summas izmaksu par katru attiecināmo lauksaimniecības zemes hektāru un kuru pašlaik piemēro desmit jaunajās dalībvalstīs ⁽⁵⁾; šie izdevumi 2010. gadā bija 4 460 miljoni EUR (11 % no tiešā atbalsta).
- *Citas tiešā atbalsta shēmas “saistītie maksājumi”* attiecas uz konkrētiem lauksaimnieciskās ražošanas veidiem. Minēto shēmu izdevumi 2010. gadā bija 6 146 miljoni EUR (16 % no tiešā atbalsta).

⁽¹⁾ 39. pants Līgumā par Eiropas Savienības darbību.

⁽²⁾ Padomes 2005. gada 21. jūnija Regula (EK) Nr. 1290/2005 par kopējās lauksaimniecības politikas finansēšanu (OV L 209, 11.8.2005., 1. lpp.).

⁽³⁾ Izņemot konkrētus pasākumus, proti, veicināšanas pasākumus un augļu programmu skolām, ko līdzfinansē.

⁽⁴⁾ Katra lauksaimnieka tiesību skaitu un vērtību aprēķina valstu iestādes atbilstoši kādam no modeļiem, kas paredzēti ES tiesību aktos. Saskaņā ar *vēsturisko modeli* katram lauksaimniekam piešķir tiesības, pamatojoties uz vidējo saņemtā atbalsta summu un uz atsaucies periodā – no 2000. gada līdz 2002. gadam – lauksaimniecībā izmantoto platību. Saskaņā ar *reģionālo modeli* visām reģiona tiesībām ir viena un tā pati vienotas likmes vērtība, bet lauksaimniekam tiesības piešķir par katru pirmajā pieprasījuma iesniegšanas gadā deklarēto attiecināmo hektāru. *Jauktajā modelī* apvienots vēsturiskais elements ar vienotu likmi, un, ja modelis ir *dinamisks*, vēsturiskā daļa katru gadu samazinās, līdz dominē vienotas likmes sistēma.

⁽⁵⁾ Bulgārija, Čehijas Republika, Igaunija, Kipra, Latvija, Lietuva, Polija, Rumānija, Slovākija un Ungārija.

PALĀTAS APSVĒRUMI

KOMISIJAS ATBILDES

— *Intervences pasākumi lauksaimniecības tirgos*: galvenie pasākumi ir intervences krājumu uzglabāšana un eksporta kompensācijas, bet abu nozīme pēdējos gados ir samazinājusies, un citi pasākumi, piemēram, atbalsts vīna, augļu, dārzeņu un pārtikas programmām (2010. gadā kopā – 4 314 miljoni EUR).

3.5. *Lauku attīstības izdevumus līdzfinansē no Eiropas Lauksaimniecības fonda lauku attīstībai (ELFLA)*, un tajos ietverti tēriņi daudziem pasākumiem, piemēram, agrovides shēmām, kompensācijām par lauksaimniecību mazāk labvēlīgos apgabalos, ieguldījumiem lauku saimniecībās un lauku teritoriju infrastruktūrā (11 497 miljoni EUR) ⁽⁶⁾.

3.6. Saskaņā ar visām ELGF tiesā atbalsta ⁽⁷⁾ un dažām ELFLA atbalsta shēmām ES atbalsta saņēmējiem ir juridiskas saistības ievērot “savstarpējās atbilstības” prasības attiecībā uz vides aizsardzību, sabiedrības veselību, dzīvnieku un augu veselību, dzīvnieku labturību (likumā noteiktās pārvaldības prasības jeb LNPP) un lauksaimniecības zemes uzturēšanu labā lauksaimniecības un vides stāvoklī (LLVS) ⁽⁸⁾. ES tiesību aktos noteikts, ka gadījumā, ja tiek konstatēta šo prasību neievērošana, visai tiešo maksājumu summai, kas izmaksāta saskaņā ar konstatējuma kalendārajā gadā iesniegto pieprasījumu, piemēro samazinājumu vai maksājumu nepiešķir ⁽⁹⁾.

3.7. Uz ES platībatkarīgo atbalstu var pretendēt tikai lauksaimnieki. Lauksaimnieks ir fiziska vai juridiska persona, kas veic lauksaimniecisku darbību, – tas nozīmē lauksaimniecības produktu ražošanu vai audzēšanu, ieskaitot ražas novākšanu, slaukšanu, dzīvnieku audzēšanu un turēšanu lauksaimniecības nolūkiem, vai zemes uzturēšanu LLVS ⁽¹⁰⁾. Zemes uzturēšana LLVS nozīmē, ka tiek veikta minimālā lauksaimnieciskā darbība, kas vajadzīga, lai pretendentam būtu tiesības uz atbalstu.

3.6. *Samazinājumu piemēro vai maksājumu nepiešķir tikai tādā gadījumā, ja prasību neievērošana ir darbības vai bezdarbības rezultāts, ko var tieši attiecināt uz lauksaimniekiem un ja darbība vai bezdarbība nav nenozīmīga.*

⁽⁶⁾ Šo summu veido izdevumi iepriekšējam programmu posmam, kā arī pirmspievienošanās instrumentiem.

⁽⁷⁾ Padomes Regula (EK) Nr. 73/2009 (OV L 30, 31.1.2009., 16. lpp.).

⁽⁸⁾ Lai gan LLVS standarti, kas minēti Regulas (EK) Nr. 73/2009 III pielikumā, attiecas uz visām dalībvalstīm, likumā noteiktās pārvaldības prasības (LNPP), kas minētas šīs regulas II pielikumā, ir obligātas tikai ES-15 dalībvalstīs. ES-10 dalībvalstīm LNPP pakāpeniski tiek ieviestas no 2009. līdz 2013. gadam, bet ES-2 dalībvalstīm – no 2012. līdz 2014. gadam.

⁽⁹⁾ Saskaņā ar 66. un 67. pantu Komisijas Regulā (EK) Nr. 796/2004 (OV L 141, 30.4.2004., 18. lpp.) samazinājuma līmenis par LNPP vai LLVS neievērošanu var svārstīties no 1 % līdz 5 % nolaidības gadījumā, bet apzinātas neatbilstības gadījumā atbalstu var arī pilnībā noraidīt.

⁽¹⁰⁾ Sk. Regulas (EK) Nr. 73/2009 1. pantu un 2. panta a) un c) punktu.

PALĀTAS APSVĒRUMI

KOMISIJAS ATBILDES

3.8. Abu fondu izdevumi tiek veikti ar apmēram 80⁽¹¹⁾ valsts vai reģionālu maksājumu aģentūru starpniecību 27 dalībvalstīs. Šīs maksājumu aģentūras veic maksājumus saņēmējiem, bet iepriekš tām pašām vai to pilnvarotajām struktūrām jāpārlicinās par atbalsta pieprasījumu attiecināmību. Maksājumu aģentūru kontus un maksājumu uzskaiti pārbauda neatkarīgas revīzijas struktūras (apludinātājiestādes), kuras par to ziņo Komisijai nākamā gada februārī.

Politikas jomas “Vide”, “Jūrlietas un zivsaimniecība” un “Veselība un patērētāju aizsardzība”

3.9. Savienības politikai *vides* jomā jāveicina labāka vides un cilvēku veselības aizsardzība un kvalitāte, kā arī dabas resursu racionāla izmantošana, tostarp starptautiskā līmenī. Finanšu instruments vides jomā (*LIFE*)⁽¹²⁾ ir finansiāli nozīmīgākais instruments, ko izmanto ES ieguldījumiem projektos (izdevumi 2010. gadā bija 205 miljoni EUR), kurus dalībvalstis īsteno dabas un bioloģiskās daudzveidības aizsardzībai, kā arī vides politikā, pārvaldībā, informācijai un komunikācijai.

3.10. Eiropas Zivsaimniecības fonds⁽¹³⁾ (EZF) ir galvenais instruments (izdevumi 2010. gadā bija 395 miljoni EUR⁽¹⁴⁾) *jūrlietu un zivsaimniecības* politikas jomā. Kopējai zivsaimniecības politikai attiecīgajā nozarē ir tādi paši mērķi kā kopējai lauksaimniecības politikai (sk. 3.2. punktu).

3.11. *Veselības un patērētāju aizsardzības* jomā ES atbalsta, no vienas puses, cilvēku, dzīvnieku un augu veselības aizsardzību un, no otras puses, patērētāju labklājību (izdevumi 2010. gadā bija 478 miljoni EUR).

Avansi un starpposma/galīgie maksājumi

3.12. ELGF izdevumi galvenokārt ir to subsīdiju atmaksas (starpposma/galīgie maksājumi), ko dalībvalstis izmaksājušas lauksaimniekiem un citiem saņēmējiem.

3.13. Visi ELFLA maksājumi 2010. gadā attiecās uz avansiem un starpposma maksājumiem. No EZF bija veikti tikai starpposma maksājumi.

⁽¹¹⁾ Maksājumu aģentūru skaits: 2010. finanšu gada sākumā 82, 2010. finanšu gada beigās 81 (*avots*: Lauksaimniecības un lauku attīstības ĢD Gada darbības pārskats, 32. lpp.).

⁽¹²⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (EK) Nr. 614/2007 (OV L 149, 9.6.2007., 1. lpp.).

⁽¹³⁾ Zivsaimniecības virzības finansēšanas instruments (ZVFI) jaunajā programmu posmā (2007.–2013. g.) ir aizstāts ar EZF – Padomes Regula (EK) Nr. 1198/2006 (OV L 223, 15.8.2006., 1. lpp.).

⁽¹⁴⁾ Šī summa ietver izdevumus par iepriekšējiem programmu posmiem, tas īpaši attiecas uz ZVFI.

PALĀTAS APSVĒRUMI

3.14. Veselības un patērētāju aizsardzības jomā nav avansa maksājumu, dalībvalstīm atlīdzina deklarētos izdevumus. Vides jomā ir paredzēts priekšfinansējums līdz 40 % no ES ieguldījuma LIFE projektā, kā noteikts dotācijas nolīgumā.

Ievērojams samazinājums ELFLA maksājumu apropriācijās

3.15. ELFLA jomā maksājumu apropriācijas 2010. gada beigās samazinājās par 1 160 miljoniem EUR (apmēram 9 % no sākotnējām maksājumu apropriācijām)⁽¹⁵⁾ galvenokārt tāpēc, ka palēninājās dalībvalstu izdevumi saistībā ar grūtībām sniegt valsts līdzfinansējumu pašreizējā ekonomiskajā situācijā.

Revīzijas tvērums un pieeja

3.16. Palātas vispārējā revīzijas pieeja un metode ir aprakstīta **1.1. pielikuma 2. daļā**. Attiecībā uz revīziju politikas grupā "Lauksaimniecība un lauku attīstība" īpaši jānorāda uz turpmāk minētajiem specifiskajiem jautājumiem:

- revīzijā pārbaudīja 238 maksājumu paraugu, no tiem 146 bija ELGF maksājumi, 80 bija ELFLA maksājumi, bet 12 maksājumi attiecās uz vides, jūrlietu un zivsaimniecības, kā arī veselības un patērētāju aizsardzības jomām; visi bija starpposma un galīgie maksājumi,
- sistēmu novērtējums aptvēra ELGF IAKS revīzijas, ko atlasīja, pamatojoties uz būtiskuma, riska un nejaušas atlases (MUS) kritēriju apvienojumu, piecās maksājumu aģentūrās trīs dalībvalstīs, kurās piemēro VMS – Vācijā (Saksijā un Lejassaksijā), Spānijā (Kastīlijā-Lamančā un Estremadurā) un Apvienotajā Karalistē (Velsā) –, un vienā dalībvalstī (Francijā) tas aptvēra kontroles sistēmu, kas attiecas uz "cukura nozares pārstrukturēšanas" pasākumu. *Lauku attīstības* jomā Palāta nejaušas atlases veidā izraudzījās un pārbaudīja pārraudzības un kontroles sistēmas Vācijā (Mēklenburgā-Priekšpomerānijā), Apvienotajā Karalistē (Skotijā), Rumānijā, Polijā, Portugālē, Itālijā (Toskānā), Latvijā un Francijā. *Vides* jomā Palāta pārbaudīja iekšējās kontroles sistēmu Vides ĢD,
- DAS 2008 un DAS 2009 paziņoto nepilnību pēcpārbaudes saistībā ar Zemes gabalu identifikācijas sistēmu (ZGIS) un pārbaudēm uz vietas veica trijās maksājumu aģentūrās: Grieķijā, Bulgārijā un Rumānijā,

⁽¹⁵⁾ Līdzekļi pārdalīti citām programmām ar vispārēju apropriāciju pārvešanu.

PALĀTAS APSVĒRUMI

- papildus iepriekš minētajām maksājumu un sistēmu revīzijām Nīderlandē un Čehijas Republikā veica ar attiecīgo valstu augstākajām revīzijas iestādēm saskaņotas revīzijas. Nīderlandē revidēja papildu paraugu, kurā bija 55 maksājumi – 53 no tiem bija veikti saistībā ar ELGF pasākumiem, bet divi attiecās uz lauku attīstības izdevumiem, kā arī novērtēja attiecīgās pārraudzības un kontroles sistēmas. Čehijas Republikā pārbaudīja 30 maksājumus, kas attiecās uz četriem lauku attīstības programmas pasākumiem, kā arī novērtēja attiecīgās pārraudzības un kontroles sistēmas. Šo papildu paraugu pārbaudīšanas rezultāti ir iekļauti īpatsvara aprēķinā ⁽¹⁶⁾,
- attiecībā uz savstarpēju atbilstību Palāta pārbaudīja tikai LLVS prasību izpildi (minimālais augsnes segums, izvairīšanās no nevēlamas veģetācijas izplatības), kurām pierādījumus var iegūt un secinājumus var izdarīt revīzijas apmeklējuma laikā. Saistībā ar ELFLA maksājumiem pārbaudīja atsevišķas likumā noteiktās pārvaldības prasības (dzīvnieku identifikāciju un reģistrāciju). Turklāt saistībā ar sistēmu revīziju Palāta analizēja, kā valstu līmenī tiek īstenoti LLVS standarti un kādas ir dalībvalstu ieviestās kontroles sistēmas. Konstatētās neatbilstības pašlaik nav iekļautas kļūdu īpatsvara aprēķinā,
- Komisijas vadības apliecinājumu pārbaudēs ietvēra Lauksaimniecības un lauku attīstības, Klimata politikas, Vides, Jūrlietu un zivsaimniecības un Veselības un patērētāju ģenerāldirektorāta gada darbības pārskatus,
- turklāt, lai novērtētu pamatu Komisijas finanšu noskaidrošanas lēmumiem, Palāta pārskatīja 61 apliecinātājiestādes apliecinājumus un ziņojumus, kas attiecās uz 56 maksājumu aģentūrām.

⁽¹⁶⁾ Kļūdu aplēsē Palāta piemēroja svērto metodi Nīderlandes un Čehijas Republikas darījumu parauga rezultātiem, lai attiecīgi atspoguļotu Nīderlandes un Čehijas Republikas KLP izdevumu daļu.

PALĀTAS APSVĒRUMI

KOMISIJAS ATBILDES

DARĪJUMU PAREIZĪBA

3.17. Darījumu pārbaudes rezultātu kopsavilkums ir sniegts **3.1. pielikumā**. Palāta konstatēja, ka tās pārbaudītajā paraugā 37 % darījumu ir kļūdas. Saskaņā ar Palātas aplēsēm, kas balstās darījumu pārbauzu rezultātos, iespējamākais kļūdu īpatsvars ir 2,3 % ⁽¹⁷⁾. Turklāt Palāta konstatēja, ka Komisija veikusi nepareizus avansa maksājumus dalībvalstīm par 401 miljonu EUR (jeb 0,7 % no gada kopējiem maksājumiem) (sk. 3.22. punktu) ⁽¹⁸⁾.

3.18. Palātas veiktā revīzija apstiprināja iepriekšējā gada rezultātus, ka kļūdu biežums maksājumos un kļūdu ietekme nav vienāda visās politikas jomās. Palāta norāda, ka lauku attīstības izdevumos ir īpaši daudz kļūdu. Turpretim tiešajos maksājumos, uz kuriem attiecas IAKS, būtiskas kļūdas nekonstatēja.

3.19. ELGF kļūdas bija 39 darījumos (27 %) no paraugam atlasītajiem 146 darījumiem. Skaitļos izsakāmas kļūdas bija 29 (74 %) no šiem darījumiem. Lauku attīstības izdevumos kļūdas bija 40 darījumos (50 %) no paraugam atlasītajiem 80 darījumiem. Skaitļos izsakāmas kļūdas bija 21 (52 %) no šiem darījumiem. *Vides, zivsaimniecības un jūrlietu, kā arī veselības un patērētāju aizsardzības jomā* astoņos (67 %) no 12 pārbaudītajiem darījumiem bija kļūdas. Četros (50 %) no šiem darījumiem kļūdas bija izsakāmas skaitļos.

3.20. No visiem darījumiem, kuros bija kļūdas, 2010. gadā 54 darījumos (62 %) bija skaitļos izsakāmas attiecināmības un galvenokārt precizitātes kļūdas (97 % ELGF un 52 % ELFLA), un šo kļūdu cēlonis bija pārāk lielas attiecināmās zemes deklarēšana.

3.21. Palātas konstatēto kļūdu piemēri izklāstīti turpmāk (sk. 3.1. piemēru).

3.17. Palātas secinājums attiecībā uz politikas grupu "Lauksaimniecība un dabas resursi" apstiprina pozitīvu tendenci, jo pēdējo gadu laikā iespējamākais kļūdu īpatsvars bijis tuvu būtiskuma sliekšnim, kas ir 2 %. Komisija arī atzīmē, ka saistībā ar ELGF izdevumiem, kuri 2010. gadā veidoja 77 % no kopējiem izdevumiem saskaņā ar šo nodaļu, iespējamākā kļūda ir ievērojami zemāka par būtiskuma sliekšni un saistībā ar tiešajiem maksājumiem, uz kuriem attiecas IAKS, tā ir vēl zemāka.

Turklāt ar ES budžetu saistīto risku atbilstīgi sedz atbilstības pārbaudes procedūra.

Avansa maksājumi 401 miliona EUR apmērā nav nepareizi maksājumi finansējuma galīgajiem saņēmējiem. Turklāt attiecīgo summu atgūšana notiek pastāvīgi un tiks pabeigta līdz 2011. gada beigām.

3.18. Komisija atbalsta Palātas viedokli, ka dažās lauku attīstības izdevumu jomās pastāv lielāka kļūdu sastopamība, bet uzskata, ka pārraudzības un kontroles sistēmas nepārtraukti tiek uzlabotas. Komisija uzskata, ka tā rezultātā kļūdu īpatsvars šajā jomā samazinās.

3.19. Komisija atzīmē, ka vairums skaitļos izsakāmo kļūdu finanšu izteiksmē ir salīdzinoši mazas un galvenokārt attiecas uz nelielām starpībām, Palātai veicot zemes gabalu pārņēmīšanu (skatīt 3.20. punktu).

⁽¹⁷⁾ Šādu kļūdu aplēses aprēķinu Palāta ieguva no statistiski reprezentatīva parauga. Minētais skaitlis ir tuvinātā aplēse (ko sauc par iespējamāko kļūdu īpatsvaru). Palātai ir 95 % pārliecība, ka kļūdu īpatsvars minētajā kopā ir no 0,8 % līdz 3,8 % (attiecīgi zemākais un augstākais kļūdas līmenis).

⁽¹⁸⁾ Saskaņā ar pašreizējo pieeju avansa maksājumi neietilpst parauga kopā. Lai gan šie maksājumi ir nepareizi, tie neietekmē galasaņēmējiem izmaksāto summu pareizību.

PALĀTAS APSVĒRUMI

KOMISIJAS ATBILDES

3.1. piemērs

Attiecināmības kļūdu piemērs ELGF

Dalībvalsts iestādēm izmaksāja 4,3 miljonus EUR par 1 965 tonnām intervences sviesta ⁽¹⁹⁾, kuru piegādāja kā maksāšanas līdzekli (barteru) veiksmīgajiem pretendentiem ⁽²⁰⁾ otrā dalībvalstī saskaņā ar ES pārtikas palīdzības programmu trūcīgām personām. Apmaiņā pret sviestu veiksmīgie pretendenti (operatori) piedāvāja piegādāt dažādus sierus un citus piena produktus trūcīgām personām.

Reglamentējošie ES tiesību akti ⁽²¹⁾ paredz, ka operators nedrīkst sviestu laist tirgū dalībvalstī, kurā tas nonācis intervences rezultātā, bet tas ir jānosūta citai dalībvalstij. Šīs prasības mērķis ir nepieļaut sviesta atgriešanos dalībvalstī, kurā to iepirka intervencē tirgus apsaimniekošanas nolūkā ⁽²²⁾. Sviestu no intervences krājumiem nogādāja līdz otras dalībvalsts ⁽²³⁾ robežai, kur noformēja ES kontroles dokumentus. Tomēr lielāko daļu sviesta neizkrāva, bet nekavējoties pārveda atpakaļ uz izcelsmes dalībvalsti, kur to piedāvāja vietējā tirgū, apejot ES tiesību aktus ⁽²⁴⁾.

Precizitātes kļūdu piemēri ELGF

Palāta konstatēja, ka VMS maksājumi apmēram 12 500 individuālo saņēmēju bija veikti, pamatojoties uz novecojušu ZGIS, un rezultātā kopējais pārmaksājums bija 11 miljoni EUR. Pretēji ES tiesību aktiem valsts iestādes nolēma šo summu iekasēt no valsts budžeta, nevis atgūt pārmaksājumus no lauksaimniekiem, tādējādi piešķirot tiem neapstiprinātu valsts atbalstu. Individuālie maksājumi lauksaimniekiem ir pārāk lieli un līdz ar to nav pareizi.

3.1. piemērs

Attiecināmības kļūdu piemērs ELGF

Komisija uzskata, ka šajā gadījumā shēmas mērķis – ka trūcīgākajām personām pārtika jāpiegādā par brīvu – tika pilnībā sasniegts, un šīm personām piegādātā siera un sviesta vērtība pārsniedza finansu maksājumu ES budžetā. Bez tam tā uzskata, ka šis gadījums galvenokārt attiecas uz 2009. gada shēmas konkrēta noteikuma efektivitāti, kurš saskaņā ar preču brīvu apriti neaizliedza citam operatoram nodot produktus tālāk pirmajai dalībvalstij, kā tas bija šajā gadījumā. Tādēļ, lai gan šā nosacījuma galvenais mērķis netika pilnībā sasniegts, Komisija neredz pamatu atgūt konkrētās summas.

Problēma attiecas tikai uz 2009. gada programmu, jo nākamajās programmās līdzīgi noteikumi netika iekļauti.

Tomēr Komisija izskatīs iespējas uzlabot pārredzamību bartera kārtībai, kas ir būtiska daļa no atbalsta shēmas trūcīgākajiem un kuru tādēļ Komisija plāno turpināt nākotnē.

Precizitātes kļūdu piemēri ELGF

Komisija apzinās šīs nepilnības konkrētajā ZGIS un risinās tās, izmantojot atbilstības pārbaudes procedūras. Tomēr jāpiemin, ka atbilstīgi Regulas (EK) Nr. 796/200473. panta 4. punktam atmaksāšanas saistības lauksaimniekam nepiemēro, ja maksājums izdarīts kompetentās iestādes vai citas iestādes kļūdas dēļ un lauksaimnieks pamatoti nav varējis šo kļūdu atklāt. Jebkurā gadījumā valsts iestāžu lēmums iekasēt summas valsts budžetā nodrošināja to, ka no ES budžeta nav finansēti nepamatoti maksājumi.

⁽¹⁹⁾ Šī summa ir daļa no kopējiem maksājumiem šai dalībvalstij. Kopējie maksājumi bija 21,6 miljoni EUR par 9 894 tonnām intervences sviesta.

⁽²⁰⁾ Pretendentus aicina iesniegt produkta piegādes piedāvājumus apmaiņā pret sviestu no intervences krājumiem.

⁽²¹⁾ 5. panta 2. punkts Komisijas Regulā (EK) Nr. 1111/2009 (OV L 306, 20.11.2009., 5. lpp.).

⁽²²⁾ Regulas (EK) Nr. 1111/2009 7. apsvēruma.

⁽²³⁾ Kopējā summa, kas no ES budžeta jāsedz par 9 894 tonnu sviesta transportēšanu, bija 0,9 miljoni EUR.

⁽²⁴⁾ Īpašajā ziņojumā Nr. 6/2009 par ES pārtikas palīdzību trūcīgām personām Palāta jau norādīja, ka bartera kārtību, kurā izmanto intervences krājumus, uzskata par nepiemērotu, jo tā ne vienmēr garantē pārredzamību, ne vienmēr ir rentabla, un ka tā ir jāpārtrauc.

PALĀTAS APSVĒRUMI

Attiecināmības kļūdu piemēri ELFLA

Iepirkuma noteikumu neievērošana. ELFLA projekts par veloceļa izbūvi, kurā daļu darbu tieši piešķīra saņēmējam. Tā kā netika rīkots publiskā iepirkuma konkurss, tad daļa ar šo līgumu saistīto maksājumu ir uzskatāmi par pārkāpumu.

Nav ievēroti konkrēti attiecināmības kritēriji. Veica maksājumu lauku attīstības pasākumam "mežu ekonomiskās vērtības uzlabošana". Projekta mērķis bija "paretināt" koku blīvumu mežā, lai uzlabotu kvalitāti un arī kokmateriālu vērtību. Saņēmējam bija jāievēro divi attiecināmības kritēriji: 1) koku blīvumam pirms retināšanas bija jābūt vismaz 800 stumbru uz hektāru un 2) darbi jāveic no oktobra līdz janvārim, lai samazinātu risku augu veselībai. Abi šie attiecināmības kritēriji nebija ievēroti: koku blīvums pirms retināšanas bija 600, un darbus veica no marta līdz maijam. Līdz ar to maksājums ir nepareizs.

Kļūdu piemēri politikas jomās "Vide", "Jūrlietas un zivsaimniecība" un "Veselība un patērētāju aizsardzība"

Vides ĢD nepareizi atskaitīja attiecināmās personāla izmaksas LIFE III projektā. To daļēji kompensēja, pieņemot atmaksai (lai gan tas bija pārkāpums) izdevumus, kas atbilda ārpus attiecināmā projekta perioda laikā izmaksātajām algām. Turklāt apliecinātie dokumenti par deklarētajiem izdevumiem bija nepilnīgi.

KOMISIJAS ATBILDES

Attiecināmības kļūdu piemēri ELFLA

Iepirkuma noteikumu neievērošana.

Komisija virzīs šo lietu, piemērojot atbilstības pārbaudes procedūru.

Nav ievēroti konkrēti attiecināmības kritēriji.

Komisija ievēro, ka attiecināmības nosacījums, kas saistīts ar darba periodu, šķiet, ir bijis reģionālo iestāžu noteikts, pienācīgi nenovērtējot tā pamatojumu un ietekmi. Tā iesaka dalībvalstīm, papildus valsts noteikumiem reģionālā līmenī nosakot konkrētus attiecināmības noteikumus, izveidot pārredzamas procedūras, ietverot visas iesaistītās puses.

3.22. No 2007. gada līdz 2009. gadam Padome pieņēma vairākus lēmumus palielināt lauku attīstības budžetu par 5,43 miljardiem EUR galvenokārt, lai reaģētu uz "jauniem izaicinājumiem" (proti, klimata pārmaiņām, bioloģiskās daudzveidības aizsardzību utt.). 3 miljardi EUR no šīs summas bija līdzekļu pārskaitījums no tiešajiem atbalsta pasākumiem uz lauku attīstības pasākumiem ("modulācija"). Rezultātā dalībvalstis pielāgoja savas lauku attīstības programmas, tās papildinot, un 2010. gadā Komisija šīm papildu programmām izmaksāja avansus, kuru summa bija 401 miljons EUR. Taču tiesību aktos šādi papildu avansi nav paredzēti (priekšfinansējums ir atļauts tikai tad, kad lauku attīstības programmas pieņem programmu posma sākumā, t. i., 2007.–2008. gadā, nevis pēc to pārskatīšanas). Turklāt tiesību aktos ir skaidri aizliegts priekšfinansējums no modulācijas līdzekļiem. Līdz ar to nebija juridiska pamata izmaksāt 401 miljonu EUR.

3.22. Komisija piekrīt Palātas apsvērumam, bet atzīmē, ka avansa maksājumi 401 miliona EUR apmērā nav nepareizi maksājumi finansējuma galīgajiem saņēmējiem. Attiecīgo summu atgūšana notiek pastāvīgi un tiks pabeigta līdz 2011. gada beigām.

SISTĒMU EFEKTIVITĀTE

Politikas joma “Lauksaimniecība un lauku attīstība”

Sistēmas, kas attiecas uz darījumu pareizību

3.23. Integrētās administrācijas un kontroles sistēmas (IAKS) pārbaudes rezultāti ir apkopoti **3.2. pielikumā**. IAKS ir galvenā kontroles sistēma ELGF un ELFLA darījumu pareizības nodrošināšanai ⁽²⁵⁾.

3.24. Veicot 2010. gada revīziju sešās maksājumu aģentūrās, Palāta konstatēja, ka četrās aģentūrās IAKS efektīvi nodrošina maksājumu pareizību, bet pārējās divās – daļēji efektīvi. Turklāt trijās aģentūrās Palāta veica pēcpārbaudes revīzijas un konstatēja, ka joprojām ir trūkumi ZGIS un pārbaudes uz vietas nav kvalitatīvas.

3.25. Attiecībā uz deviņām lauku attīstības jomā revidētajām pārraudzības un kontroles sistēmām Palāta konstatēja, ka divas no ieviestajām kontroles sistēmām nebija efektīvas, sešas bija daļēji efektīvas un viena efektīvi nodrošināja maksājumu pareizību.

3.26. Katras dalībvalsts IAKS ietilpst saimniecību un atbalsta pieprasījumu datubāze, sistēma lauksaimniecības zemes gabalu identifikācijai un dzīvnieku reģistrēšanai, kā arī tiesību reģistrs tajās dalībvalstīs, kurās īsteno VMS. Sistēma paredz vairākus attiecināmības pārbaudes mehānismus: visu atbalsta pieprasījumu administratīvo pārbaudi, sasaistu pārbaudes ar datubāzēm, lai novērstu dubultus pieprasījumus par to pašu zemi un/vai dzīvniekiem, un vismaz 5 % pārbaudes saimniecībās uz vietas, kas jāveic maksājumu aģentūrām.

3.24. Attiecībā uz sešām maksājumu aģentūrām, kurās Palāta veica revīziju 2010. gadā, Palātas konstatējumi atspoguļo ievērojamu uzlabojumu salīdzinājumā ar iepriekšējo gadu, kad tā tikai vienu no astoņām IAKS, kurās tika veikta revīzija, atzina par efektīvu. Turklāt nepilnības, kuras Palāta atklāja divās no tām, bija nenozīmīgas, un daļēji tās nerada risku ES budžetam. Jebkurā gadījumā kontroles statistika šīm maksājumu aģentūrām, ko apstiprinājušas sertifikācijas struktūras, rāda, ka nepilnību potenciālā finansu ietekme nebija būtiska maksājumu aģentūras līmenī.

Attiecībā uz Palātas veiktajām trijām revīzijas pēcpārbaudēm attiecīgās dalībvalstīs (BG, RO un GR) ir izpildījušas vai grasās pabeigt rīcības plānus, lai novērstu nepilnības to IAKS. Tā rezultātā situācija šajās dalībvalstīs ir ievērojami uzlabojusies.

Attiecībā uz IAKS novērtējumu kopumā skatīt arī atbildi par 3.29. punktu.

3.25. Komisija piekrīt Palātai par tām divām pārraudzības un kontroles sistēmām, kuras tika novērtētas kā neefektīvas. Attiecībā uz pārējām dalībvalstīm Komisijas revīzija parāda, ka tās ir ieviesušas sistēmas, kas ir efektīvas vai daļēji efektīvas, izņemot 2. ass pasākumus Bulgārijā, Portugālē un Rumānijā (skatīt Lauksaimniecības un lauku attīstības ĢD 2010. gada darbības pārskatu).

⁽²⁵⁾ Regula (EK) Nr. 73/2009 un Komisijas Regula (EK) Nr. 1122/2009 (OV L 316, 2.12.2009., 65. lpp.).

PALĀTAS APSVĒRUMI

3.27. IAKS aptver galvenās no ELGF finansētās shēmas, proti, VMS, VPMS un visas platībatkarīgā saistītā atbalsta shēmas, kā arī shēmas, kas paredz piemaksas par dzīvniekiem. Attiecībā uz ELFLA un jo īpaši agrovidi un mazāk labvēlīgiem apgabaliem dažus pamatelementus, piemēram, attiecināmo platību un dzīvnieku skaitu, aptver IAKS, bet citas prasības reglamentē īpaši izstrādāti kontroles mehānismi ⁽²⁶⁾.

3.28. Palātas veiktā IAKS revīzija aptvēra gan atbilstību attiecīgo regulu noteikumiem, gan sistēmu efektivitātes novērtējumu darījumu pareizības nodrošināšanas aspektā. Pārbaudīja šādus elementus:

- I) administratīvās procedūras un kontroles mehānismus pareizu maksājumu nodrošināšanai, tostarp datubāzu kvalitāti;
- II) kontroles sistēmas, kuru pamatā ir pārbaudes uz vietas;
- III) sistēmas savstarpējās atbilstības īstenošanai un kontroles nodrošināšanai.

Savstarpējās atbilstības prasību neievērošana ietekmē ES tiešā atbalsta pilnu izmaksu, jo uz saņēmējiem attiecas juridiskas saistības šīs prasības izpildīt (sk. 3.6. punktu).

3.29. Palātas ikgadējās IAKS sistēmu revīzijas, kas veiktas pēdējos gados, liecina: IAKS efektivitāti negatīvi ietekmē tas, ka datubāzēs nav precīzu datu, sasaistu pārbaudes ir nepilnīgas un noviržu pārbaudes ir nepilnīgas vai nepareizas. Šādas nepilnības Palāta konstatēja atsevišķās maksājumu aģentūrās. Vairākās maksājumu aģentūrās, kurās Palāta veica revīziju, tika konstatētas nepilnības divos galvenajos kontroles mehānismos – ZGIS deklarēto zemes gabalu sasaistu pārbaudēs un šo zemes gabalu pārbaudēs uz vietas.

KOMISIJAS ATBILDES

3.28.

III) Komisija atgādina, ka tas, ka lauksaimnieki ievēro savstarpējās atbilstības kritēriju, nav attiecināmības kritērijs un tādēļ šo kritēriju pārbaude neattiecas uz pamatā esošo darījumu likumību un pareizību. Lauksaimnieki, kas neievēro šos kritērijus, ir tiesīgi saņemt maksājumus, bet tiem piemēro sankcijas atkarībā no atklātās neatbilstības smaguma, mēroga, pastāvības un atkārtošanās, kā arī konkrētā finansējuma saņēmēja nolaidības vai nolūka.

3.29. Komisija uzskata, ka kopumā IAKS ir efektīva kontroles sistēma kļūdu vai nepareizu maksājumu riska samazināšanai.

IAKS vispārējā efektivitāte un nepārtrauktais uzlabojums ir pierādīts ar rezultātiem atbilstības revīzijās, kuras Komisija beidzamo gadu laikā ir veikusi visās dalībvalstīs, uzrādot zemāku kļūdu īpatsvaru kontroles statistikā, kuru tā saņem no dalībvalstīm un kuru pārbauda un apstiprina sertifikācijas struktūras, kā arī ar Palātas pašas DAS konstatējumiem 2010. gadā, kad kļūdu īpatsvars tiešajiem maksājumiem bija 1 %.

Atlikušās nepilnības ir galvenokārt nenozīmīgākas un padara IAKS nevis neefektīvu, bet drīzāk uzlabojamu. Visas šīs nepilnības tiek pārbaudītas, veicot atbilstības pārbaudes procedūras, kuras nodrošina, ka risks ES budžetam ir pienācīgi novērsts.

Skatīt arī Komisijas atbildi par 3.24. punktu.

⁽²⁶⁾ Komisijas 2006. gada 7. decembra Regula (EK) Nr. 1975/2006, ar ko nosaka sīki izstrādātus noteikumus, lai īstenotu Padomes Regulu (EK) Nr. 1698/2005 attiecībā uz pārbaudes kārtību, kā arī savstarpējo atbilstību saistībā ar lauku attīstības atbalsta pasākumiem (OV L 368, 23.12.2006., 74. lpp.).

PALĀTAS APSVĒRUMI

KOMISIJAS ATBILDES

I. Administratīvās procedūras un kontroles mehānismi pareizu maksājumu nodrošināšanai, tostarp datubāzu kvalitāte

3.30. Maksājumu aģentūrām jāveic administratīvās pārbaudes, lai noskaidrotu, vai pieprasījumos ir ievērotas shēmas prasības (27). Administratīvajās pārbaudēs, ja vien tas ir iespējami un lietderīgi, ietver sasaistu pārbaudes, cita starpā ar IAKS datubāzēm. Palāta pārbaudīja, vai datubāzes bija pilnīgas un ticamas, vai pārbaudēs atklāja novirzes un vai tika veikti kļūdu labošanas pasākumi. Turpmāk izklāstītas svarīgākās sistēmu nepilnības.

ELGF

3.31. Zemes gabalu identifikācijas sistēma (ZGIS) ir datubāze, kurā reģistrēta visa dalībvalsts lauksaimniecības zeme (bāzes zemes gabali) un pēc izvēles izmantotas ortofotogrāfijas (28). Trijās dalībvalstīs (Grieķijā, Rumānijā un Spānijā) Palāta konstatēja gadījumus, kad "pastāvīgo ganību" (29) atsaucēs zemes gabali bija reģistrēti ZGIS kā 100 % attiecināmi, lai gan tos daļēji klāja biezs mežs vai arī tiem bija citas neattiecināmas īpašības un tādējādi tie bija tikai daļēji attiecināmi (sk. 3.2. piemēru).

3.2. piemērs

Spānijā (Kastīlijā-Lamančā un Estremadurā) Palāta konstatēja gadījumus, kad pastāvīgo ganību atsaucēs zemes gabali bija reģistrēti ZGIS kā pilnībā attiecināmi, lai gan tos tikai daļēji klāja zāle, bet uz pārējās zemes bija neattiecināmi elementi, proti, akmeņi, krūmi, biezs mežs utt. Grieķijā bija gadījumi, kad īstus mežus uzskatīja par pastāvīgām ganībām, kas tādējādi varēja pretendēt uz VMS maksājumiem. Rezultātā ZGIS bieži vien bija reģistrēta pārāk liela attiecināmā platība, kuru izmantoja sasaistu pārbaudēm. Tas negatīvi ietekmēja šo sasaistu pārbaudžu kvalitāti.

3.31. Ja revīzija ir konstatējusi, ka zeme ir saņēmusi tiešo atbalstu neatbilstīgi tiesību normām, ir uzsāktas atbilstības pārbaudes procedūras.

3.2. piemērs

Komisija apzinās situāciju Grieķijā un ir lūgusi Grieķijas iestādes atrisināt esošās problēmas. Saistībā ar situāciju Spānijā Komisija ir konstatējusi līdzīgas problēmas tām, ko Palāta minējusi attiecībā uz citām autonomām kopienām.

Tomēr problēmas, kas konstatētas abās dalībvalstīs, ne vienmēr nozīmē, ka sistemātiski tiek veikti nepareizi maksājumi, un, ja tas tā ir izdarīts, Komisija risina jautājumu, izmantojot atbilstības pārbaudes procedūras.

(27) Regulas (EK) Nr. 1975/2006 11. pants un Regulas (EK) Nr. 796/2004 24. pants.

(28) Regulas (EK) Nr. 73/2009 17. pantā ir noteikts, ka lauksaimniecībā izmantojamās zemes gabalu identifikācijas sistēmu izveido, pamatojoties uz kartēm vai zemesgrāmatas aktiem, vai citiem kartogrāfiskiem materiāliem. Izmanto elektroniskas ģeogrāfiskās informācijas sistēmas metodes, vēlams, ietverot tajās ortofotografēšanu no gaisa vai kosmosa, ar vienotu standartu, kas garantē precizitāti, kura līdzvērtīga kartogrāfijai mērogā 1:10 000.

(29) 2. pantā Komisijas Regulā (EK) Nr. 1120/2009 (OV L 316, 2.12.2009., 1. lpp.) ir noteikts, ka pastāvīgas ganības ir zeme, ko izmanto stiebrzāļu vai cita veida zāles lopbarības dabiskai audzēšanai vai kultivējot. Tas nozīmē, ka platības, kuras neklāj zālaugi, proti, meži, akmeņi, dīķi, takas, neietilpst pastāvīgo ganību platībā, un tāpēc tās ir jāizslēdz no attiecināmās platības, kas definēta Regulas (EK) Nr. 73/2009 34. panta 2. punktā un 2. panta h) punktā.

PALĀTAS APSVĒRUMI

3.32. Piecās dalībvalstīs (Bulgārijā, Nīderlandē⁽³⁰⁾, Grieķijā, Rumānijā un Spānijā) Palāta konstatēja nepilnības saistībā ar ZGIS atjaunināšanu.

3.33. Attiecībā uz kontroles sistēmu (ne IAKS) pasākumam "cukura nozares pārstrukturēšana" Francijā Palāta konstatēja, ka sistēma ir tikai daļēji efektīva (sk. 3.3. piemēru).

3.3. piemērs

Saskaņā ar ES pārstrukturēšanas plānu cukura ražotāji, kas 2008./2009. gadā atteicās no visas savas kvotas vai no kādas tās daļas, saņem atbalstu par katru cukura kvotas tonnu, no kuras atteikušies, un šis atbalsts ir no EUR 218,75 (vienkārša atteikšanās) līdz EUR 625 (ja ražošanas iekārta tiek pilnībā demontēta). Ražotājam jāsaista atteiktā kvota ar ražošanas iekārtām līdz pat maksimālajai šo iekārtu ražošanas jaudai. 10 % atbalsta jāizmaksā audzētājiem, kuri tāpēc zaudē cukurbiešu piegādes tiesības cukura ražotājiem.

Francijā cukura ražotājam bija piešķirts atbalsts par tādas ražošanas iekārtas demontāžu, kura atbilst 93 500 tonnām atteiktās kvotas. Taču neilgi pirms atbalsta pieprasīšanas saņēmējs bija prasījis palielināt šīs iekārtas ražošanas jaudu no 72 000 līdz 93 500 tonnām, un viņa pieprasījums bija apstiprināts. Tomēr faktiskā ražotnes jauda nekad nebija pārsniegusi 60 000 tonnas. Ražošanas jaudas palielinājums bija radīts mākslīgi, lai iegūtu augstāko atbalsta likmi (EUR 625 par tonnu) vismaz 21 500 tonnām. Turklāt 10 % no šā atbalsta izmaksāja audzētājiem, kuri nekad nebija piegādājuši cukurbietes demontētajai iekārtai.

KOMISIJAS ATBILDES

3.32. Attiecībā uz Nīderlandi ir veikta atsauce uz Komisijas atbildi par 3.21. punktu (Precizitātes kļūdu piemēri ELGF). Grieķijai līdz 2008. gada beigām tika pabeigta jauna, moderna ZGIS. Rumānijai koriģējošs rīcības plāns tika pieņemts 2009. gadā un pabeigts 2011. gada sākumā. Bulgārijai koriģējošs rīcības plāns tika pieņemts 2009. gadā un tiks pabeigts līdz 2011. gada beigām. Spānijai ir atjaunojošs plāns, bet tai ir lūgts pastiprināt pūliņus šajā jautājumā 2011. gada gaitā.

3.3. piemērs

ES noteikumi paredz, ka dalībvalstu kompetentā iestāde lemj par katra pārstrukturēšanas atbalsta pieteikuma attiecināmību. Palātas minētā ražotāja pārstrukturēšanas plāna ietvarā tika panākta vienošanās, ka ražotājs atteiksies no cukura ražošanas daudzuma un ka tas notiks, pilnībā demontējot vienu ražotni un atsakoties no kvotām pārējām trim ražotnēm.

Bez tam ES noteikumi paredz, ka pretendentu iesniegtajos pārstrukturēšanas plānos norāda katras attiecīgās fabrikas kvotas daudzumu, no kuras paredzēts atteikties, "tai jābūt mazākai par vai vienādu ar tās fabrikas ražošanas jaudu", kuru paredzēts pilnīgi vai daļēji demontēt. Noteikumi neparedz, kā nosakāma ražošanas jauda, un tāpēc dalībvalstis principā var brīvi noteikt, kura metode ir vispiemērotākā. Francijas iestādes ir apstiprinājušas, ka metodoloģija tika izmantota, lai noteiktu fabrikas ražošanas jaudu, nevis tās faktisko ražošanu konkrētajā laikā brīdī. Tomēr Komisija turpina šo lietu, īstenojot esošo atbilstības pārbaudes procedūru, lai noteiktu, vai ir pilnībā ievēroti ES noteikumi.

ELFLA

3.34. Administratīvās pārbaudes attiecas uz atbalsta pieprasītāja sagatavoto deklarāciju pareizību un atbalsta piešķiršanai un izmaksāšanai vajadzīgo attiecināmības prasību izpildi⁽³¹⁾. Šajās pārbaudēs iekļauj saistītu pārbaudes ar datiem, kas jau ir pieejami administrācijai, piemēram, IAKS datubāzēs.

⁽³⁰⁾ Šīm nepilnībām Nīderlandē ir tikai neliela ietekme, un Nīderlandes valsts iestādes 2010. pieprasījumu gadā jau ir veikušas pienācīgu koriģējošu darbību.

⁽³¹⁾ Lauku attīstības pasākumiem 2007.–2013. gada programmu posmam detalizētas administratīvo pārbažu prasības ir noteiktas Regulā (EK) Nr. 1975/2006.

PALĀTAS APSVĒRUMI

3.35. Mērķis vienai no galvenajām administratīvajām pārbaudēm pasākumiem⁽³²⁾, ar kuriem paredzēts uzlabot konkurenci lauksaimniecības nozarē (piemēram, lauku saimniecību modernizācija) un uzlabot un attīstīt lauku infrastruktūru, ir novērtēt deklarēto izmaksu pamatotību. Tāpēc dalībvalstīm ir jāievieš piemērotas sistēmas saņēmēju deklarēto izmaksu novērtēšanai. Palāta konstatēja, ka šī tiesību aktos noteiktā prasība nebija efektīvi īstenota četrās no septiņām valsts iestādēm, kuras revidēja šajā aspektā.

3.36. Dažiem ELFLA projektiem administratīvās pārbaudes ietver apstiprinājuma pārbaudi par to, ka darbība atbilst piemērojamajiem valsts un ES tiesību aktiem, tostarp par publisko iepirkumu. Palāta konstatēja, ka Portugālē ar dambja izbūvi saistītās izmaksas bija sadalītas uz vairākiem līgumiem, kurus tādējādi varēja piešķirt tieši, nevis rīkojot konkursu. Administratīvajās pārbaudēs tas nebija atklāts.

II. Kontroles sistēmas, kuru pamatā ir pārbaudes uz vietas

3.37. Katru gadu dalībvalstīm jāveic pārbaudes uz vietas, aptverot vismaz 5 % no visiem saņēmējiem lielākajai daļai atbalsta shēmu⁽³³⁾. Revīzijā Palāta galveno uzmanību pievērsta tam, cik piemērotas bija riska analīzes procedūras, ar kurām atlasīja pārbaudāmos saņēmējus, skatīja šo pārbaudžu kvalitāti un veikto korekciju pareizību.

3.38. Atkārtojot pārbaudes uz vietas, ko bija veikušas maksājumu aģentūras, Palāta bieži konstatēja, ka kontroles mehānismi nav pienācīgi īstenoti (sk. 3.4. piemēru).

3.4. piemērs

Bulgārijā, Čehijas Republikā, Grieķijā, Rumānijā un Nīderlandē Palāta pārmērīga valsts inspektoru izmērītos zemes gabalus. Attiecināmās platības, ko bija paziņojuši valstu inspektori, tika atzītas par nepareizām 13 no 43 zemes gabaliem Bulgārijā, sešiem no 32 zemes gabaliem Grieķijā, 12 no 29 zemes gabaliem Rumānijā, 35 no 67 zemes gabaliem Čehijas Republikā un 16 no 174 zemes gabaliem Nīderlandē. Tomēr pārbaudītajos gadījumos finanšu ietekme bija neliela.

3.39. Saistībā ar ELFLA Palāta konstatēja nepilnības uz vietas veicamo pārbaudžu plānošanā un to rezultātu analizē. Piemēram, Portugālē gandrīz visas pārbaudes (97,5 %) bija veiktas ar ievērojamu kavēšanos, t. i., vienu vai pat divus gadus pēc maksājuma pieprasīšanas, un tas traucēja atklāt neatbilstības gadījumus.

⁽³²⁾ Minēts Regulas (EK) Nr. 1975/2006 II sadaļā.

⁽³³⁾ Regulas (EK) Nr. 1975/2006 12. pants un Regulas (EK) Nr. 1122/2009 30. pants.

KOMISIJAS ATBILDES

3.35. Komisija piekrīt viedoklim, ka izmaksu pamatotības administratīvās pārbaudes ir būtiskas, lai nodrošinātu visas kontroles sistēmas efektivitāti. Komisijas revīzijas misiju laikā šīs būtiskās pārbaudes tiek sistemātiski pārbaudītas. Vispārējais novērtējums ir tāds, ka Komisijas pārbaudītajās dalībvalstīs, izņemot divas dalībvalstis, darbojas efektīvas vai daļēji efektīvas sistēmas.

3.36. Komisija virzīs šo lietu, piemērojot atbilstības pārbaudes procedūru.

3.4. piemērs

Attiecībā uz Grieķiju problēma ir tikai ganību platības, un šis jautājums tiek pārbaudīts atbilstības pārbaudes procedūras ietvarā.

3.39. Komisija ir atklājusi tādas pašas nepilnības, veicot revīziju Portugālē. Tomēr Portugāles iestādes ir sniegušas Komisijai informāciju, kas parāda, ka attiecībā uz 2010. pieprasījumu gadu situācija ir ievērojami uzlabojusies un ka liela daļa pārbaudžu ir pabeigtas 2010. gada decembrī.

PALĀTAS APSVĒRUMI

KOMISIJAS ATBILDES

III. Sistēma savstarpējās atbilstības īstenošanas un kontroles nodrošināšanai

3.40. Savstarpējās atbilstības prasībās ietilpst likumā noteiktās pārvaldības prasības (LNPP) un LLVS standarti (sk. 3.6. punktu). Likumā noteiktās pārvaldības prasības ir izklāstītas dažādās ES direktīvās un regulās, bet LLVS standarti ir jādefinē valsts tiesību aktos. Attiecībā uz savstarpējo atbilstību maksājumu aģentūrām jāpārbauda vismaz 1 % tiešo maksājumu pieprasījumu.

3.41. Apmeklējumus uz vietas un uz ierobežotas revīzijas pamata (sk. 3.16. punkta piekto ievilkumu) Palāta konstatēja pārkāpumus savstarpējās atbilstības pārbaudēs apmēram 12 % maksājumu, kuriem jāpārbauda savstarpējā atbilstība. Konstatētās neatbilstības attiecas gan uz LNPP (dzīvnieku identifikācija un reģistrācija), gan uz LLVS (nevēlamas veģetācijas izplatība).

Sistēmas, kas attiecas uz līdzekļu atgūšanu un finanšu korekcijām

Līdzekļu atgūšanas gadījumi

3.42. Palāta publicēja īpašo ziņojumu par līdzekļu atgūšanas revīziju saistībā ar KLP⁽³⁴⁾, kurā konstatēja, ka tagad sistēmas daudz efektīvāk aizsargā ES finanšu intereses un ka, sākot no 2006. gada, atgūšanas rādītāji ir uzlabojušies. Taču šīs sistēmas ir turpmāk jāuzlabo, paskaidrojot noteikumus un līdz ar to samazinot interpretācijas iespējas un dalībvalstīs pieņemtās prakses daudzveidību.

Komisijas grāmatojumu noskaidrošanas procedūra

3.43. Lielāko daļu lauksaimniecības izdevumu dalīti pārvalda dalībvalstis un Komisija. Atbalstu izmaksā dalībvalstis, bet pēc tam to atlīdzina Komisija⁽³⁵⁾. Izdevumu galīgā atzīšana notiek divu posmu procedūrā, kuru sauc par grāmatojumu noskaidrošanu. Šie divi posmi ietver Komisijas ikgadējo finanšējuma lēmumu un daudzgadu atbilstīguma lēmumus.

3.44. Iepriekšējos gada pārskatos, ka arī īpašajā ziņojumā⁽³⁶⁾ par grāmatojumu noskaidrošanas procedūras revīziju Palāta ir kritizējusi to, ka dalībvalstis, nevis galasaņēmēji maksā finanšu korekcijas un ka atbilstības pielāgojumos lielā mērā izmanto vienotas likmes korekcijas, kas nav tieši saistītas ar nepareizo maksājumu reālo summu. Atbilstības noskaidrošanas sistēma 2010. gadā nebija mainīta.

3.41. *Palātas konstatējumus apstiprina pārbažu statistika, kuru Komisija ir saņēmusi no dalībvalstīm. Statistika parāda, ka sankcijas ir piemērotas.*

3.42. *Komisija atzinīgi vērtē Palātas novērtējumu par to, ka beidzamo gadu laikā ir uzlabojusies līdzekļu atgūšanas pārvaldība un revīzija saistībā ar KLP. Attiecībā uz īpašajā ziņojumā izteiktajiem apsvērumiem par sistēmas turpmāku uzlabošanu Komisija apsvērs iespējamus grozījumus, lai attiecīgos gadījumos ieviestu, saskaņotu vai skaidrotu attiecīgos noteikumus tās likumdošanas iniciatīvā attiecībā uz KLP 2020. gada perspektīvā.*

3.44. *Tas, ko Palāta kritizē atbilstības pārbaudes sistēmā, ir raksturīgs šai sistēmai. Atbilstības pārbaudes ir izveidotas, lai no ES finansējuma izslēgtu izdevumus, kas neatbilst ES tiesību aktiem. Tas nav mehānisms, lai atgūtu nepareizus maksājumus saņēmējiem, kas saskaņā ar dalītas pārvaldības principu ir vienīgi dalībvalstu pienākums.*

⁽³⁴⁾ Īpašais ziņojums Nr. 8/2011.

⁽³⁵⁾ Reizi mēnesī ELGF un reizi ceturksnī ELFLA.

⁽³⁶⁾ Īpašais ziņojums Nr. 7/2010.

PALĀTAS APSVĒRUMI

KOMISIJAS ATBILDES

Ja atbilstības pārbažu rezultātā ir iespējams identificēt nepamatotus saņēmējiem veiktus maksājumus, dalībvalstīm ir jāveic turpmākas pret saņēmējiem vērstas atgūšanas darbības. Pat tad, ja nav nepieciešams atgūt saņēmējiem izmaksātas summas, jo finanšu korekcijas ir piemērojamas tikai nepilnībām dalībvalstu pārvaldības un kontroles sistēmā, nevis nepamatotiem maksājumiem, finanšu korekciju veikšana tomēr ir svarīgs līdzeklis, kā uzlabot dalībvalstu sistēmas un novērst vai konstatēt un atgūt nepareizus maksājumus.

Vienotu likmju izmantošanu ir apstiprinājusi Eiropas Savienības Tiesa, atzīstot šādas prakses atbilstību tiesiskajam regulējumam, kas attiecas uz atbilstības darbībām, un noteiktos apstākļos pieņēmis Eiropas Parlaments savā 2007. gada budžeta izpildes apstiprinājuma rezolūcijā (§ 83).

Visbeidzot, Komisija ir norādījusi dalībvalstīm: ja to sertifikācijas struktūras atkārtoti pārbauda reprezentatīvu izlasi no darījumiem, kurus maksājumu aģentūra ir pārbaudījusi, veicot pārbaudi uz vietas, un uz šā pamata apstiprina dalībvalsts kontroles statistikas ticamību, tad Komisija pieņems, ka iegūtais kļūdu īpatsvars atspoguļo maksimālo iespējamo risku un ka finanšu korekcijas minētajam gadam nepārsniegs šo līmeni.

Maksājuma aģentūru pārbažu rezultātu apstiprināšana

3.45. Apliecinātājiestāžu pienākums ir sniegt atzinumu par to, cik kvalitatīvas ir maksājumu aģentūru uz vietas veiktās pārbaudes, un apstiprināt pārbažu rezultātu kompilāciju. Savā gada darbības pārskatā Komisija izmanto pārbažu rezultātus, lai novērtētu atlikušās kļūdas īpatsvaru lauksaimniecības izdevumos.

3.46. Komisijas pamatnostādnes dod apliecinātājiestādēm iespēju vai nu piedalīties pārbaudēs uz vietas, vai veikt tās atkārtoti. Liela daļa apliecinātājiestāžu izvēlas apstiprināt pārbažu kvalitāti, neveicot atkārtotas pārbaudes, bet pavadot valstu inspektoros. Pamatojoties uz savu pieredzi, Palāta uzskata, ka pārbažu kvalitāte uzlabotos, ja apliecinātājiestādēm prasītu sistemātiski un atkārtoti veikt iepriekšējās pārbaudes.

3.46. Lai arī Komisija piekrīt, ka, savlaicīgi veicot atkārtotu iepriekšējo pārbaudi, var nodrošināt labāku uz vietas veikto pārbažu kvalitātes novērtējumu, tomēr kontroles vidi ir iespējams novērtēt, veicot pārbaudes kopā ar sertifikācijas struktūru. Noteiktos gadījumos var nebūt iespējas savlaicīgi veikt atkārtotu pārbaudi. Šie ierobežojumi ir raksturīgi daudzām ex post kontrolēm, ko veic ārējie revidenti. Šādās situācijās laba alternatīva ir papildpārbaudes. Šādām pārbaudēm ir papildu labums, jo tās lauksaimniekiem samazina administratīvo slogu, izvairoties no kontroļu uzkrāšanās.

Analīze, kas veikta par sertifikācijas struktūru ziņojumiem par 2010. finanšu gadu, parāda, ka sertifikācijas struktūras ir veikušas aptuveni 3 000 pārbažu. Kad sertifikācijas struktūras veica nepieciešamās pārbaudes, aptuveni 24 % gadījumu pārbaudes tika veiktas atkārtoti, papildpārbaudes tika veiktas 45 % gadījumu, bet 12 % gadījumu tika izmantotas abas pieejas. 19 % gadījumu sertifikācijas struktūras skaidri nenodalīja abas metodes.

PALĀTAS APSVĒRUMI

3.47. Lai gan Palātas pašas ELGF jomā atkārtoti veiktās pārbaudes Bulgārijā, Rumānijā, Grieķijā un Nīderlandē⁽³⁷⁾ parādīja, ka valstu pārbaūžu kvalitāte nav pienācīga, attiecīgās apliecinātājiestādes ziņoja, ka pārbaūžu kvalitāte bijusi laba⁽³⁸⁾ vai vismaz pienācīga⁽³⁹⁾.

3.48. Turklāt ES tiesību akti prasa, lai apliecinātājiestāžu darbība būtu neatkarīga no maksājumu aģentūrām un tādējādi netiktu pieļauts potenciāls interešu konflikts. Lielākajā daļā dalībvalstu apliecinātājiestādes funkcijas ir piešķirtas vai nu valsts revīzijas iestādei, privātam revidentu birojam, vai arī finanšu ministrijas iekšējās revīzijas departamentam, bet Nīderlandē šo funkciju ir piešķirusi Lauksaimniecības ministrijas iekšējās revīzijas departamentam, kuru Palāta neuzskata par neatkarīgu no iestādēm, kas īsteno KLP.

Politikas jomas “Vides”, “Jūrlietas un zivsaimniecība” un “Veselība un patērētāju aizsardzība”

3.49. Vides, zivsaimniecības un jūrlietu, kā arī veselības un patērētāju aizsardzības jomas pārvalda Komisija, piemērojot īpašas kontroles sistēmas. Revīzijā pārbaudīja Vides ĢD iekšējās kontroles sistēmu.

Vides ĢD iekšējās kontroles sistēma

3.50. Pārbaudīja 30 nejauši atlasītus maksājumus, kas bija finansēti no LIFE+ programmas. Revīzijā atklāja, ka galvenie kontroles mehānismi nebija pienācīgi dokumentēti, un tas saistīts ar risku, ka tie netiek īstenoti. Turklāt atsevišķos gadījumos pārbaudes par deklarētajām izmaksām nebija pienācīgi dokumentētas.

3.51. Trīs no 30 pārbaudītajiem maksājumiem attiecās uz ESAO piešķirtajām dotācijām. Vides ĢD nebija pārbaudījis radušos izmaksu apliecinātos dokumentus un bija uzskatījis šīs izmaksas par attiecināmām, pamatojoties tikai uz to aprakstu noslēguma ziņojumā. Taču noslēguma ziņojumā nebija sniegta pietiekama informācija, lai secinātu, vai šīs izmaksas patiešām bija radušās un vai tās bija attiecināmas.

KOMISIJAS ATBILDES

3.47. Bulgārijas, Rumānijas un Nīderlandes gadījumā nepilnību finanšu ietekme pārbaudēs, ko veikušas maksājumu aģentūras, nebija būtiska, un tādēļ atbilstīgi Komisijas vadlīnijām sertifikācijas struktūras tās ir pareizi novērtējušas kā labas vai pietiekamas.

Attiecībā uz Grieķiju sertifikācijas struktūra savā ziņojumā par 2010. finanšu gadu dažus pārbaūžu uz vietas elementus atzina par vājiem un citus par pienācīgiem.

3.48. Komisija turpinās uzraudzīt jautājumu par Nīderlandes iestādēm, lai nodrošinātu sertifikācijas struktūras darbības neatkarību. Tomēr Komisija atzīmē, ka Palāta nav novērojuši neko, kas mudinātu domāt, ka neatkarības risks būtu palielinājies.

3.50. Katrs finanšu un tehniskais aģents, parakstot darījumus, apstiprina, ka ir veicis viņa atbildībā esošās nepieciešamās pārbaudes. Piezīmju skaits par failiem, e-pasta sarakste un ar roku rakstītas piezīmes parāda, ka faili ir pārbaudīti. Komisija uzskata, ka tās iekšējās kontroles sistēma ir uzticama. Tomēr tā turpinās uzlabot dažu galveno pārbaūžu dokumentēšanu.

3.51. ESAO uzskaites, iekšējās kontroles, revīzijas un publiskā iepirkuma procedūras Komisija ir pārbaudījusi Finanšu regulas 53. panta d) punkta ietvarā, un tā piedāvā garantijas, kas līdzvērtīgas starptautiski pieņemtajiem standartiem. Ņemot vērā konkrētus kontroles nosacījumus, kas definēti 2006. gada ietvarlīgumā starp Komisiju un ESAO, noslēguma ziņojums tika uzskatīts par pieņemamu.

⁽³⁷⁾ Sk. 3.4. piemēru.

⁽³⁸⁾ Grieķija un Nīderlandē.

⁽³⁹⁾ Bulgārija un Rumānija.

PALĀTAS APSVĒRUMI

KOMISIJAS ATBILDES

KOMISIJAS VADĪBAS APLIECINĀJUMU TICAMĪBA

3.52. Kopsavilkums par Komisijas vadības apliecinājumu, konkrēti, Lauksaimniecības un lauku attīstības ĢD, Klimata politikas ĢD, Vides ĢD, Jūrlietu un zivsaimniecības ĢD un Veselības un patērētāju ĢD ģenerāldirektoru gada darbības pārskatu un deklarāciju pārbaudes rezultātiem ir sniegts **3.3. pielikumā**.

3.53. Lauksaimniecības un lauku attīstības ĢD 2009. gada darbības pārskatā bija atruna par izdevumiem 2. ass lauku attīstības pasākumiem (vides un lauku ainavas uzlabošana). Ģenerāldirektors nebija uzskatījis par vajadzīgu pārnest šo atrunu uz 2010. gada darbības pārskatu. Palāta uzskata, ka šīs atrunas atcelšana nebija pamatota (sk. **3.3. pielikumu**).

3.52. Šajā pielikumā Palāta norāda, ka Vides ĢD ir atcēlis atrunu, kas balstīta uz pieņēmumiem, kuri nav pierādīti. Vides ĢD uzskata, ka tā vērtējuma pamatā ir četru gadu uz riska analīzi balstītas revīzijas, un Vides ĢD ir pārliecināts, ka tas ir pietiekams pamats kļūdu īpatsvara aprēķināšanai un atrunas atcelšanai. Tāpat Komisija neuzskatīja par nepieciešamu izteikt atrunu Veselības un patērētāju ĢD, jo atlikušās kļūdu īpatsvars pēc konstatēto kļūdu korekcijas bija zem 2 %.

Jūrlietu un zivsaimniecības ĢD atteicās no atrunas, lai gan dalībvalstis vispār nepieņēma korekcijas, jo konkrētās programmas slēgšana vēl notiek un nepieciešamo (pilnu) finanšu korekciju Komisija veiks, slēdzot grāmatvedības kontus. Šajos apstākļos Jūrlietu un zivsaimniecības ĢD uzskatīja, ka ir pareizi nesaglabāt atrunu.

Šie ir ar pārvaldību saistīti lēmumi, kas radušies, rūpīgi apsverot apstākļus un izvērtējot riskus, un tas nodrošina pašu uzticamāko pamatu ticamības deklarācijai.

3.53. Atrunas Lauksaimniecības un lauku attīstības ĢD 2008. un 2009. gada darbības pārskatā attiecībā uz izdevumiem 2. ass lauku attīstības pasākumiem tika pamatotas ar faktu, ka šie pasākumi dalībvalstu kontroles statistikā radīja kļūdu īpatsvaru, kas bija ievērojami augstāks nekā 2 % būtiskuma sliekšnis, kuru šobrīd izmanto Palāta un kurš savukārt bija iemesls, kāpēc kļūdu īpatsvars lauku attīstības izdevumiem kopumā (kas saskaņā ar Komisijas ilgstošajām norādēm par atrunām ir pamats kļūdu būtiskuma novērtējumam) arī saglabājās virs 2 %.

2010. gadā Komisijas un dalībvalstu kopīgu pūliņu rezultātā šo kontroles statistiku kvalitāte un ticamība un identificēto un paziņoto kļūdu apjoms ievērojami uzlabojās. Šie uzlabojumi ļāva Lauksaimniecības un lauku attīstības ĢD aprēķināt atlikušo kļūdu īpatsvaru lauku attīstībai, kopumā precīzāk nekā iepriekšējos gados, kad tam nebija nepieciešamās pārliecības, ka dalībvalstis ir izveidojušas savu statistiku nepieciešamajā kvalitātē, izmantojot to pašu metodoloģiju, ko izmanto ELGF izdevumiem. Par pamatu ņemot šo pieeju, atlikušo kļūdu īpatsvars lauku attīstībai kopumā bija zem 2 % būtiskuma sliekšņa ⁽¹⁾.

⁽¹⁾ Aprēķins pamatots ar informāciju, ko sniegušas visas dalībvalstis, izņemot Kipru un Portugāli, kuras nespēja izpildīt jaunās ziņošanas prasības attiecībā uz finansiāli svarīgiem lauksaimniecības un vides pasākumiem. Tomēr, pat ja šīm divām dalībvalstīm kļūdu īpatsvars būtu lielāks nekā vidējais, to ietekme, visticamāk, nepalielinātu atlikušo kļūdu īpatsvaru lauku attīstībai kopumā virs 2 % būtiskuma sliekšņa.

PALĀTAS APSVĒRUMI

3.54. Tāpat kā 2009. gadā, Lauksaimniecības un lauku attīstības ĢD turpina uzskatīt, ka novirzes, kuras valsts inspektori konstatēja uz nejausības principu balstītās pārbaudēs uz vietas, atspoguļo atlikušo kļūdu īpatsvaru attiecīgajai atbalsta shēmai. Palāta patur spēkā savu jau 2009. gada pārskatā formulēto apsvērumu, ka tā nepiekrīt šādai pieejai, kurai piemīt turpmāk minētās nepilnības:

- tā balstās uz pārbaudēm, kuru kvalitāti pati Komisija un Palāta savās revīzijās vairākām maksājumu aģentūrām atzina par nepietiekamu,
- tā balstās uz statistikas datiem, par kuriem Komisija jau zina, ka tie ir nepareizi apkopotī, un
- tā nav izsmeļoša, jo neņem vērā atlikušās kļūdas atbalsta pieprasījumu administratīvajā pārvaldībā, par kuru konstatēts, ka tā ir nepilnīga.

SECINĀJUMI UN IETEIKUMI

Secinājumi

3.55. Pamatojoties uz savu revīzijas darbu, Palāta secina, ka politikas grupas "Lauksaimniecība un dabas resursi" 2010. gada 31. decembrī slēgtā gada maksājumos bija būtiskas kļūdas. Tomēr tiešajos maksājumos, uz kuriem attiecas IAKS, būtisku kļūdu nebija.

KOMISIJAS ATBILDES

Turklāt rīcības plāns, kas noteikts iepriekšējo gadu atrunā, ir izpildīts un paziņotie kļūdu īpatsvari ar dažiem izņēmumiem bija uzskatāmi par apmierinošiem. Vēl lielāku kļūdu īpatsvara samazinājumu varētu sasniegt, tikai palielinot uz vietas veikto pārbauzu skaitu, bet tas nebūtu rentabli.

Visbeidzot, attiecībā uz lielāku kļūdu īpatsvaru Bulgārijai un Rumānijai 2. ass pasākumiem, šo divu dalībvalstu attiecīgie izdevumi ir ietverti IAKS atrunā. Tāpat nopietno Portugāles IAKS nepilnību dēļ jauno atrunu attiecina arī uz 2. ass izdevumiem.

3.54. Dalībvalstu kontroles statistikas lielākoties pārbauda un apstiprina sertifikācijas struktūras, ko Palāta ieteikusi kā iespēju savā 2005. gada pārskatā, un šī darba rezultāti tiek atspoguļoti Lauksaimniecības un lauku attīstības ĢD gada darbības pārskatā.

Lai novērstu risku, ka kļūdu īpatsvars, kas izriet no šādas kontroles statistikas, būtu novērtēts par zemu datubāzu neprecizitāšu vai neadekvātu noviržu pārbauzu dēļ, kā minējusi Palāta, Lauksaimniecības un lauku attīstības ĢD ir piemērojis 25 % palielinājumu drošībai, kuru tas uzskata par pilnīgi pietiekamu, lai aptvertu Palātas minētos riskus. Pat ar šādu palielinājumu atlikušās kļūdu īpatsvars izdevumiem tiešajam atbalstam, tirgus intervencei un lauku attīstībai joprojām ir ievērojami zem 2 %.

Turklāt pirmajam pīlāram un jo īpaši tiešajiem maksājumiem, uz ko attiecas IAKS, Palātas veikto revīziju rezultāti apstiprina kļūdu īpatsvaru ievērojami zem 2 % būtiskuma sliekšņa, kas katrā ziņā apstiprina kontroles statistikas rezultātus un parāda, ka pārraudzības un kontroles sistēmas darbojas efektīvi.

3.55. Palātas secinājums attiecībā uz politikas grupu "Lauksaimniecība un dabas resursi" apstiprina pozitīvu tendenci, jo pēdējo gadu laikā iespējamākais kļūdu īpatsvars bijis tuvu būtiskuma sliekšnim, kas ir 2 %. Komisija arī atzīmē, ka saistībā ar ELGF izdevumiem, kuri 2010. gadā veidoja 77 % no kopējiem izdevumiem saskaņā ar šo nodaļu, iespējamākā kļūda ir ievērojami zemāka par būtiskuma sliekšni un saistībā ar tiešajiem maksājumiem, uz kuriem attiecas IAKS, tā ir vēl zemāka.

Turklāt ar ES budžetu saistīto risku atbilstīgi sedz atbilstības pārbaudes procedūra.

PALĀTAS APSVĒRUMI

3.56. Pamatojoties uz savu revīzijas darbu, Palāta secina, ka politikas grupā "Lauksaimniecība un dabas resursi" revidētās pārraudzības un kontroles sistēmas daļēji efektīvi nodrošināja maksājumu pareizību.

Ieteikumi

3.57. Rezultāti, kurus Palāta ieguva, pārbaudot, kā attīstās iepriekšējos gada pārskatos (2008. un 2009. g.) sniegto ieteikumu izpilde, ir izklāstīti **3.4. pielikumā**. Jāatzīmē šādi turpmāk uzskaitītie punkti:

— Komisija ir ievērojami uzlabojusi darbību saistībā ar lauku attīstības pasākumu vienkāršošanu un ZGIS reģistrētās informācijas ticamību un pilnīgumu,

— attiecībā uz ieteikumiem par to, ka pļavu minimālās ikgadējās uzturēšanas prasības jānosaka ES līmenī un ka ES tiesību aktos jāizslēdz iespēja tiešo atbalstu izmaksāt prasītājiem, kuri nedz izmanto zemi lauksaimniecībai, nedz arī uztur to LLVS, jaunā Padomes regula atstāj šos jautājumus dalībvalstu ziņā.

KOMISIJAS ATBILDES

3.56. Komisija uzskata, ka kopumā IAKS ir efektīva kontroles sistēma kļūdu vai nepareizu maksājumu riska samazināšanai.

Attiecībā uz lauku attīstību Komisija uzskata, ka pārraudzības un kontroles sistēmas nepārtraukti uzlabojas un ka tā rezultātā šajā jomā samazinās kļūdu īpatsvars.

3.57.

— Beidzamo četru gadu laikā Komisija un dalībvalstis ir īstenojušas rīcības plānu ar mērķi nodrošināt lauksaimniecības un vides pasākumu labāku kontroli, un tā rezultātā ir samazinājies kļūdu īpatsvars. Šim plānošanas periodam ir ieviestas vienkāršošanas iniciatīvas, un tās tiks virzītas arī nākotnē KLP reformai pēc 2013. gada. Tomēr ir skaidrs, ka ir jāatrod pareizais līdzsvars starp politikas mērķiem, administratīvajām izmaksām un kļūdu risku.

Sākot ar 2010. pieprasījumu gadu, dalībvalstīm ir pienākums novērtēt savu ZGIS kvalitāti. Lai gan 2010. gads ir pirmais gads, šis pienākums ir palīdzējis dalībvalstīm identificēt jomas, kurām jāpievērš lielāka uzmanība.

— Pašreizējā sistēma paredz vienotu tiesisko regulējumu, kura ietvarā katra dalībvalsts ir atbildīga par LLVS uzturēšanas kritēriju definēšanu. Tādējādi tiek nodrošināts, ka tiek ņemtas vērā dažādās lauksaimniecības jomas un tradīcijas Eiropas Savienībā.

Palātas aplūkots lauksaimnieka definīcijas jautājums tika izskatīts lauksaimniecības politikas izvērtējuma ietvarā, dodot dalībvalstīm iespēju izslēgt fiziskas vai juridiskas personas no tiešo maksājumu shēmas, kurām lauksaimniecības darbība nav galvenais uzņēmējdarbības mērķis vai kuru lauksaimniecības darbība ir nenozīmīga (Regulas (EK) Nr. 73/2009 28. panta 2. punkts).

Kā norādīts Komisijas paziņojumā par KLP 2020. gada perspektīvā, turpmāki apsvērumi par atbalsta novirzīšanu aktīvajiem lauksaimniekiem paredzēti KLP pēc 2013. gada, paturot prātā nepieciešamību izvairīties no sarežģītiem noteikumiem, kuru rezultātā būtu jāveido sarežģīta kontroles sistēma, kuras ieviešana būtu dārga un pretstatā Komisijas īstenotajiem vienkāršošanas centieniem.

PALĀTAS APSVĒRUMI

3.58. Pēc šīs pārbaudes, kā arī pamatojoties uz konstatējumiem un secinājumiem par 2010. gadu, Palāta iesaka Komisijai rīkoties, lai nodrošinātu, ka:

- a) ortofotogrāfiju izmantošana kļūst obligāta un ka ZGIS tiek regulāri atjaunināta, pamatojoties uz jaunām ortofotogrāfijām (sk. 3.31. punktu);
- b) maksājumu aģentūras izlabo konstatētos trūkumus gadījumos, kad kontroles sistēmas un IAKS datubāze ir atzīta par nepilnīgu (sk. 3.23.–3.25. punktu);
- c) pārbažu uz vietas kvalitāte ir pietiekama, lai ticamā veidā identificētu attiecināmo platību (sk. 3.38. un 3.39. punktu);
- d) apliecinātājiestādes pienācīgi kontrolē pārbažu kvalitāti un ziņo par to (sk. 3.46. un 3.47. punktu).

3.59. Lauku attīstības jomā Palāta iesaka Komisijai un dalībvalstīm novērst konstatētās nepilnības, it īpaši uzlabot to pārbažu efektivitāti, ar kurām pārbauda IAKS neapvertos pasākumus.

3.60. Visbeidzot, Komisijai un dalībvalstīm jāveic efektīvi pasākumi, lai atrisinātu vides, zivsaimniecības, veselības un patērētāju aizsardzības jomā konstatētās problēmas.

KOMISIJAS ATBILDES

3.58.

- a) ZGIS regulāras atjaunināšanas jautājums ir ņemts vērā, ieviešot obligāto ZGIS kvalitātes novērtējumu. Ortofotogrāfiju obligāta izmantošana tiek apsvērta attiecībā uz KLP reformu pēc 2013. gada.
- b) Komisija sadarbojas ar dalībvalstīm, lai nodrošinātu nepārtrauktu pārraudzības un kontroles sistēmu uzlabošanu. Šajā saistībā parasto revīziju laikā tiek izteikti ieteikumi un dalībvalstīs, kurās ir nopietnas problēmas, izstrādā un īsteno rīcības plānus. Komisija uzskata, ka šie plāni ir bijuši veiksmīgi.

Turklāt, sākot ar 2010. pieprasījumu gadu, dalībvalstīm ir pienākums novērtēt savu ZGIS kvalitāti. Lai gan 2010. gads ir pirmais gads, šis pienākums ir palīdzējis dalībvalstīm identificēt jomas, kurām jāpievērš lielāka uzmanība.

Atlikušās nepilnības tiek pārbaudītas, veicot atbilstības pārbaudes procedūras, lai aizsargātu ES finanšu intereses.

- c) Ja Komisija atklāj šādas nepilnības, tā izsaka dalībvalstij ieteikumus to labošanai, un, veicot atbilstības pārbaudes procedūras, tiek piemērotas finanšu korekcijas, lai aizsargātu ES finanšu intereses.
- d) Komisija uzskata, ka vispārējā struktūra un ziņošanas prasības attiecībā uz pārbaudēm uz vietas, ko veic sertifikācija struktūras, ir pienācīgas (skatīt arī atbildi par 3.46. un 3.47. punktu). Līdz ar to Komisijas pamatnostādņēs sertifikācija struktūrām 2011. finanšu gadam izmaiņas nav paredzamas. Tomēr Komisija turpinās uzraudzīt sertifikācijas struktūru darba kvalitāti.

3.59. Komisija uzskata, ka lauku attīstības pārvaldības un kontroles sistēmas uzlabošanā ir sperts liels solis uz priekšu un ka to pierāda lejupejoša kļūdu īpatsvara tendence, jo īpaši IAKS neapvertajiem pasākumiem, kuros saskaņā ar dalībvalstu kontroles statistikas rādītājiem kļūdu īpatsvars 2010. gadā bija ievērojami zem būtiskuma sliekšņa, kas ir 2 %.

3.60. Komisija pārbaudīs Palātas identificētās kļūdas, lai noteiktu, vai tās rodas sistēmisku nepilnību rezultātā, un, ja tās rodas sistēmisku nepilnību rezultātā, veiks pasākumus to novēršanai. Turklāt, ierosinot jaunas izdevumu programmas, Komisija, saglabājot pienācīgu kontroles līmeni, centīsies vienkāršot noteikumus. Mērķis ir iedrošināt potenciālos finansējuma saņēmējus pieteikties uz ES finanšu atbalstu un samazināt kļūdas un saņēmēju, Komisijas un dalībvalstu administratīvo slogu. Īstenojot dalītu pārvaldību, dalībvalstīm būs jānodrošina, ka valsts attiecināmības noteikumi ir skaidri, vienkārši un efektīvi kontrolēti, lai tādējādi samazinātu kļūdu īpatsvaru.

3.1. PIELIKUMS

DARĪJUMU PĀRBAUŽU REZULTĀTI LAUKSAIMNIECĪBAS JOMĀ

	2010. g.				2009. g.	2008. g.	2007. g.
	ELGF	Lauku attīstība	SANCO, ENV, MARE	Kopā			
PARAUGA LIELUMS UN UZBŪVE ⁽¹⁾							
Kopējais darījumu skaits (no tiem):	146	80	12	238	241	204	196
avansi	0	0	0	0	0	0	0
starposma/galīgie maksājumi	146	80	12	238	241	204	196
PĀRBAUŽU REZULTĀTI ⁽¹⁾ ⁽²⁾ ⁽³⁾							
Kļūdu daudzums pārbaudītajos darījumos							
Kļūdu nav	73 % (107)	50 % (40)	33 % (4)	63 % (151)	73 %	68 %	69 %
Viena vai vairākas kļūdas	27 % (39)	50 % (40)	67 % (8)	37 % (87)	27 %	32 %	31 %
Kļūdaino darījumu analīze							
Analīze pēc izdevumu veida							
Avansi	0 % (0)	0 % (0)	0 % (0)	0 % (0)	0 %	0 %	0 %
Starposma/galīgie maksājumi	100 % (39)	100 % (40)	100 % (8)	100 % (87)	100 %	100 %	100 %
Analīze pēc kļūdu veida							
Skaitļos neizsakāmas kļūdas	26 % (10)	48 % (19)	50 % (4)	38 % (33)	36 %	32 %	36 %
Skaitļos izsakāmas kļūdas:	74 % (29)	52 % (21)	50 % (4)	62 % (54)	64 %	68 %	64 %
attiecināmības kļūdas	3 % (1)	48 % (10)	100 % (4)	28 % (15)	17 %	20 %	36 %
reālas pastāvēšanas kļūdas	0 % (0)	0 % (0)	0 % (0)	0 % (0)	2 %	2 %	3 %
precizitātes kļūdas	97 % (28)	52 % (11)	0 % (0)	72 % (39)	81 %	78 %	61 %
SKAITĻOS IZSAKĀMO KĻŪDU APLĒSTĀ IETEKME ⁽⁴⁾							
Iespējamākais kļūdu īpatsvars				2,3 %			
Zemākais kļūdu līmenis				0,8 %			
Augstākais kļūdu līmenis				3,8 %			

⁽¹⁾ Šīs daļas tabulā attiecas tikai uz 3.16. punkta pirmajā ievilkumā minēto paraugu un neattiecas uz darījumiem, kuri pārbaudīti saskaņoto revīziju sistēmā.

⁽²⁾ Lai sniegtu dziļāku ieskatu tajās politikas grupās jomās, kurām ir atšķirīgi riska veidi, paraugus sadalīja mazākos segmentos.

⁽³⁾ Skaitļi iekavās attiecas uz darījumu faktisko skaitu.

⁽⁴⁾ Saskaņoto revīziju sistēmā pārbaudīto darījumu pārbaudes rezultāti ir iekļauti kļūdu īpatsvara aprēķināšanā.

3.2. PIELIKUMS

SISTĒMU PĀRBAUŽU REZULTĀTI LAUKSAIMNIECĪBAS UN UN DABAS RESURSU JOMĀ

3.2.1. Atlasītu pārraudzības un kontroles sistēmu novērtējums (IAKS). ELGF

Dalībvalsts (maksājumu aģentūra)	Shēma	Ar IAKS saistītie izdevumi (= valstij noteiktais maksimālais apjoms, Regulas (EK) Nr. 73/2009 VIII pielikums) (EUR 1 000)	Administratīvās procedūras un kontroles mehānismi pareizu maksā- jumu nodroši- nāšanai, tostarp datubāzu kvali- tāte	Pārbaudes uz vietas – meto- doloģija, atlase, izpilde, kvali- tātes kontrole un konkrētu rezultātu pazi- ņošana	LLVS/savstar- pējās atbil- stības īsteno- šana un kontrolē	Kopvērtējums
Vācija (Lejassaksija)	VMS	5 770 254	efektīvas	daļēji efektīvas C	daļēji efektīvas b	efektīvas
Vācija (Saksija)	VMS	5 770 254	efektīvas	efektīvas	daļēji efektīvas b	efektīvas
Spānija (Kastīlija-Lamanča)	VMS	4 858 043	daļēji efektīvas 1, 2, 3, 4	daļēji efektīvas A, B	efektīvas	daļēji efektīvas
Spānija (Estremadura)	VMS	4 858 043	daļēji efektīvas 1, 4, 5, 6	daļēji efektīvas C	daļēji efektīvas a	daļēji efektīvas
Apvienotā Karaliste (Velsa)	VMS	3 985 895	efektīvas	daļēji efektīvas B, D	daļēji efektīvas b	efektīvas
Nīderlande	VMS	853 090	efektīvas	daļēji efektīvas D	daļēji efektīvas a	efektīvas

NB! Kopējais novērtējums nevar būt labāks par administratīvo procedūru un kontroles mehānismu novērtējumu.

- 1 Nav ticami identificētas nettiecināmās platības pastāvīgajās ganībās, kuras klāj koki.
- 2 Nav pareizi piemēroti sodi par pārāk lielas platības deklarēšanu.
- 3 Nav pareizi piemēroti sodi par pārāk mazas platības deklarēšanu.
- 4 Nepareizi apstrādāti pieprasījumu grozījumi.
- 5 ZGIS nav pareizi atjaunināta pēc pārbaudēm uz vietas.
- 6 Acīmredzamās kļūdas jēdziens nav pareizi piemērots.

- A Pārbaudītās kopas saistīšana ar risku vai nejaušo atlasīto kontroles statistikā ir izdarīta ex post.
 B Ātrus lauka apmeklējumus uzskata par pārbaudēm uz vietas.
 C Attiecināmā platība laukaugu grupai nav pareizi noteikta.
 D Pārbaudes uz vietas nav veiktas pietiekami kvalitatīvi.

- a Nepietiekamas valsts LLVS prasības attiecībā uz pļavām un liesām ganībām.
 b Nav pienācīgu prasību par tās zemes uzturēšanu, uz kuras ir pārtraukta lauksaimnieciskā ražošana.

3.2.2. Atlasītu pārraudzības un kontroles sistēmu novērtējums. Lauku attīstības joma

Dalībvalsts (maksājumu aģentūra)	Administratīvās procedūras un kontroles mehānismi pareizu maksājumu nodrošināšanai, tostarp datubāzu kvalitāte	Pārbaudes uz vietas – metodoloģija, atlase, izpilde, kvalitātes kontrole un konkrētu rezultātu paziņošana	LLVS/savstarpējās atbilstības īstenošana un kontrole	Kopvērtējums
Francija	neefektīva 1, 2, 3	daļēji efektīva A, B, C	daļēji efektīva c	neefektīva
Vācija (Meklenburga-Priekšpomerānija)	efektīva	efektīva	daļēji efektīva b	efektīva
Itālija (Toskāna)	daļēji efektīva 2, 3	daļēji efektīva A, B, C	daļēji efektīva a	daļēji efektīva
Latvija	neefektīva 2, 3, 4	efektīva	efektīva d	neefektīva
Polija	daļēji efektīva 2, 3, 4	efektīva B	daļēji efektīva b	daļēji efektīva
Portugāle	daļēji efektīva 3, 4	daļēji efektīva B, C, D	daļēji efektīva a	daļēji efektīva
Rumānija	daļēji efektīva 2, 3, 4	daļēji efektīva 3, C	daļēji efektīva	daļēji efektīva
Apvienotā Karaliste (Skotija)	daļēji efektīva 1	daļēji efektīva 1, C, D	daļēji efektīva 1, c, d	daļēji efektīva
Čehijas Republika	daļēji efektīva 2, 3, 5	daļēji efektīva C, E, a	daļēji efektīva a, c, e, E	daļēji efektīva

- 1 Maksājumi veikti pirms obligāto pārbaūžu pabeigšanas.
- 2 Nepareizi noteikumi, aprēķini un maksājumi (pārmaksājumi, pielādes noteikumi, neattiecināmi izdevumi, samazinājumi).
- 3 Pierādījumu trūkums, nepilnības un neefektīvas attiecināmības nosacījumu un saistību pārbaudes.
- 4 Nav pienācīgas sistēmas, lai novērtētu ierosināto izmaksu pamatotību.
- 5 Nav veiktas pilnīgi vai daļēji atsaukto atbalsta pieprasījumu administratīvās pārbaudes.

- A Nav izvērtēti rezultāti, kas iegūti pārbaudēs uz vietas, un nav palielināts pārbaudāmo sapņēmju paraugs.
 B Nepilnības metožu izvēlē, nav ievērots obligātais minimālais līmenis pārbaudēm uz vietas.
 C Trūkumi saistībā ar veikto pārbaūžu uz vietas un *ex post* pārbaūžu kvalitāti.
 D Kavēšanās un neatbilstības saistībā ar Komisijai paziņotajiem statistikas datiem un pārbaūžu rezultātiem.
 E Noteikumi par sankcijām neatbilst ES tiesību aktiem.

- a Pārbaudes veiktas ar kavēšanos, un to sadalījums gada laikā nav vienmērīgs.
 b Noteikumi par dzīvnieku identifikāciju un reģistrāciju nav ievēroti, un nav ievērota obligātā paziņošanas prasība.
 c Nav izvērtētas konstatētās neatbilstības, un pārbaudītajos kontroles ziņojumos ir pretrunas.
 d Nav sasniegts obligātais pārbaūžu līmenis (7. LNPP), un statistikas dati par savstarpējās atbilstības pārbaudēm nesaskan.
 e Nav pienācīgu valsts LLVS standartu.

Pārraudzības un kontroles sistēmu kopvērtējums

Kopvērtējums	2010. g.	2009. g.	2008. g.	2007. g.
	daļēji efektīva	daļēji efektīva	daļēji efektīva	daļēji efektīva

3.3. PIELIKUMS

KOMISIJAS VADĪBAS APLIECINĀJUMU PĀRBAUŽU REZULTĀTI LAUKSAIMNIECĪBAS UN DABAS RESURSU JOMĀ

Galvenie ģenerāldirektorāti	Ģenerāldirektora deklarācija (*)	Formulētās atrunas	Palātas apsvērumi	Ticamības kopvērtējums	
				2010. g.	2009. g.
AGRI	Ar atrunām	Nopietnas IAKS nepilnības Bulgārijā, Portugālē un Rumānijā.	<p>Atrunu paturēšana spēkā atbilst Palātas konstatējumiem šajās dalībvalstīs.</p> <p>Lauksaimniecības ĢD 2009. gada darbības pārskata ticamības deklarācijā bija atruna par izdevumiem 2. ass lauku attīstības pasākumiem (vides un lauku ainavas uzlabošana) 2007.–2013. gada programmu posmā. Šo atrunu Lauksaimniecības ĢD 2010. gada darbības pārskatā nesaglabāja. Palāta uzskata, ka šī atruna bija jāpatur spēkā, jo:</p> <p>a) Komisijas metodoloģija kļūdu koeficienta aprēķināšanai nebija pilnībā pārredzama un balstījās uz vairākām izvēlēm. Varēja izdarīt dažādas izveles, kuras būtu novedušas pie kļūdu koeficienta, kas pārsniedz 2 % sliekšni;</p> <p>b) kļūdu īpatsvara aprēķināšanai izmantotie dati atklāja nepilnības un dažos gadījumos nebija ticami. Tika konstatēts, ka dalībvalstu kontroles statistikas datu kvalitāte nebija pietiekama.</p>	B	B
CLIMA	Ar atrunām	Atruna uz reputācijas pamata attiecas uz ievērojamiem drošības pārkāpumiem, kas atklāti ES Emisijas kvotu tirdzniecības sistēmas valstu reģistros.		A	
ENV	Bez atrunām		Vides ĢD nebija saglabājis savu atrunu, lai gan <i>ex post</i> revīzijās konstatētais kļūdu īpatsvars, kura dēļ 2009. gadā atrunu formulēja, bija palielinājies no 5,97 % līdz 7,14 %. Vides ĢD to pamatoja ar pieņēmumu par paraugu ņemšanas metodes ietekmi uz kļūdu īpatsvaru, taču to nevarēja pierādīt.	B	

Galvenie ģenerāldirektorāti	Ģenerāldirektora deklarācija (*)	Formulētās atrunas	Palātas apsvērumi	Ticamības kopvērtējums	
				2010. g.	2009. g.
MARE	Ar atrunām	Pārvaldības un kontroles sistēmas ZVFI darbības programmām Vācijā, 1. mērķis.	Jūrlietu un zivsaimniecības ĢD atcēla savu atrunu attiecībā uz AK – Velsu un ielejām, lai gan AK iestādes korekciju pilnībā nebija pieņēmušas.	B	B
SANCO	Bez atrunām		Lai gan Palātas un Iekšējā revīzijas dienesta revīzijas atklāja nozīmīgas nepilnības, Veselības un patērētāju ĢD atrunu neformulēja.	B	

(*) Atsaucoties uz ģenerāldirektora sagatavoto ticamības deklarāciju, viņam ir pamatota pārliecība par to, ka ieviestās kontroles procedūras sniedz vajadzīgās garantijas par darījumu pareizību.

- A: ģenerāldirektora deklarācijā un gada darbības pārskatā objektīvi novērtēta finanšu pārvaldības pareizība.
B: ģenerāldirektora deklarācijā un gada darbības pārskatā daļēji objektīvi novērtēta finanšu pārvaldības pareizība.
C: ģenerāldirektora deklarācijā un gada darbības pārskatā nav objektīvi novērtēta finanšu pārvaldības pareizība.

3.4. PIELIKUMS

IEPRIEKŠĒJO APSVĒRUMU PĒCPĀRBAUDE LAUKSAIMNIECĪBAS UN DABAS RESURSU JOMĀ

Gads	Palātas ieteikumi	Ieteikumu izpilde	Komisijas atbilde	Palātas analīze
	Palāta iesaka novērst konstatētās sistēmu nepilnības. Tādēļ saistībā ar VMS un VPMS pēc iespējas ātrāk ir jānovērš šādi trūkumi (2009. gada pārskata 3.73. punkts ⁽¹⁾):			
	a) jālikvidē sistēmas nepilnības, kuru dēļ rodas kļūdas saistībā ar neattiecināmu zemi vai pārāk lielu platību deklarēšanu, kā arī nepareizas tiesības. Īpaši jāuzlabo ZGIS reģistrēto datu ticamība un pilnīgums (ar jaunākajām ortofotografijām);	Sākot no 2010. pieprasījumu gada, ar Komisijas Regulu (ES) Nr. 146/2010 ievieša prasību dalībvalstīm katru gadu novērtēt to ZGIS kvalitāti. Šā novērtējuma rezultāts un iespējamās koriģējošās darbības katru gadu ir jāpaziņo Komisijai. Attiecībā uz tiesību datubāzes ticamību jaunā regula nosaka, ka tiesības, kas piešķirtas līdz 2009. gadam, uzskatāmas par likumīgām un pareizām 2010. pieprasījumu gadam.	a) Komisija piekrīt Palātas vērtējumam. Tā turpinās uzraudzīt rezultātus turpmākajos gados.	Šī jaunā prasība ir lietderīgs solis uz to, lai panāktu labāku ZGIS kvalitāti dalībvalstīs. Turpmākajās revīzijās Palāta sekos, kā tiek īstenota šī prasība. Palāta atzinīgi vērtē jauno noteikumu, kas ievieš juridisku noteiktību.
2008. un 2009.	b) jānodrošina, lai visas IAKS datubāzes sniegtu ticamu un pilnīgu revīzijas izsekojamību par visiem veiktajiem grozījumiem;	Nekādi uzlabojumi nav veikti.	b) Savu revīziju ietvarā Komisija izsaka ieteikumus dalībvalstīm nepārtrauktai situācijas uzlabošanai. Gadu gaitā revīziju rezultāti rāda informācijas kvalitātes attīstību datubāzēs.	
	c) skaidrāk jāformulē un jāpieņem vēl stingrāki noteikumi, lai ES tiešo atbalstu nevarētu izmaksāt pretendentiem, kuri neizmanto zemi ne lauksaimniecībā, ne arī uztur to LLVS;	Padomes Regula (EK) Nr. 73/2009 paredz, ka, sākot no 2010. gada, dalībvalstis var izstrādāt pienācīgus objektīvus un nediskriminējošus kritērijus, lai nodrošinātu, ka nekādi tiešie maksājumi netiek piešķirti fiziskai vai juridiskai personai: a) kuras lauksaimnieciskā darbība veido tikai nenozīmīgu daļu šīs personas kopējā saimnieciskajā darbībā; vai b) kuras pamatnodarbošanās vai uzņēmuma inventārs neatbilst lauksaimnieciskās darbības veikšanai.	c) Palātas aplūkots lauksaimnieka definīcijas jautājums tiks izskatīts KLP pēc 2013. gada ietvarā, kā minēts Komisijas 2010. gada 18. novembra paziņojumā "KLP 2020. gada perspektīvā".	Tā kā šī prasība ir atstāta dalībvalstu ziņā, Palāta uzskata, ka joprojām pastāv risks veikt maksājumu prasītājiem, kuri nedz izmanto zemi lauksaimniecībā, nedz uztur to LLVS.

Gads	Palātas ieteikumi	Ieteikumu izpilde	Komisijas atbilde	Palātas analīze
	d) jānosaka ES minimālās gada uzturēšanas prasības plāvam, par kurām var prasīt ES tiešo atbalstu.	Nekādi uzlabojumi nav veikti.	d) Pašreizējā sistēma paredz vienotu tiesisko regulējumu, kura ietvarā katra dalībvalsts ir atbildīga par LLVS uzturēšanas kritēriju definēšanu. Tādējādi tiek nodrošināts, ka tiek ņemtas vērā dažādās lauksaimniecības jomas un tradīcijas Eiropas Savienībā.	
2008. un 2009.	Lauku attīstības jomā vēl vairāk jāvienkāršo noteikumi un nosacījumi (2009. gada pārskata 3.74. punkts un 2008. gada pārskata 5.66. punkts).	2010. gadā vienkāršošanai bija pievērsta nopietna uzmanība. Papildus daudz vispārīgākām diskusijām debatēs par KLP nākotni saistībā ar otro pīlāru tika veikti turpmāk minētie pasākumi. Vienkāršošana tika apspriesta sešās no astoņām lauku attīstības komitejas sanāksmēm, kas notika 2010. gadā. Šīs diskusijas balstījās uz dalībvalstu ieguldījumu un Komisijas sagatavotajiem darba dokumentiem. Galvenais jautājums šajās diskusijās bija attiecināmības noteikumi. Šos pašus jautājumus izskatīja arī vienkāršošanas ekspertu grupā. 2010. gada septembrī notika seminārs par "2007.–2013. gada lauku attīstības programmu labas pārvaldības nodrošināšanu". Papildus tam tika sākti pētījumi par lieku birokrātiju otrā pīlāra līdzekļu saņēmējiem, un tā mērķis ir samazināt ar lauku attīstību saistīto administratīvo slogu.	<p>Atbildot par 39 vienkāršošanu ieteikumu sarakstu, ko dalībvalstis iesniedza Padomes sanāksmes laikā 2009. gada aprīlī, Komisija veica turpmāk minētās ar vienkāršošanu saistītās darbības.</p> <p>Pirmkārt, 2010. gada oktobrī Komisija pieņēma priekšlikumu grozīt Padomes Regulu (EK) Nr. 1698/2005, lai:</p> <ul style="list-style-type: none"> — samazinātu lauku attīstības uzraudzības ziņojumu skaitu no trim uz diviem, — veicinātu pielāgotus saimniecību konsultāciju pakalpojumus, — ļautu dalībvalstīm piemērot pēcpārbaudes nelielu pārkaļpumu gadījumos un de minimis noteikumu, tikai balstoties uz risku paraugu, nevis 100 % sistemātiskām pārbaudēm. <p>Šobrīd šis priekšlikums atrodas starp EP un Padomi.</p> <p>Otrkārt, arī atbildot par 39 vienkāršošanu ieteikumu sarakstu, pārstrādāšanas kontekstā (Regula (ES) Nr. 65/2011) ir skaidroti noteikumi par kontroles procedūrām un savstarpējo atbilstību un precizētas īstenošanas noteikumu prasības.</p> <p>Citi nozīmīgi vienkāršošanas centieni lauku attīstības jomā ir saistīti ar nākamo plānošanas periodu; tas skaidrojams ar faktu, ka programmu īstenošanas laikā ir grūti ieviest nopietnas izmaiņas.</p> <p>Visbeidzot, tiklīdz būs zināmi pētījuma rezultāti par otrā pīlāra administratīvo slogu, Komisija un dalībvalstis tos varēs ņemt vērā, lai vēl vairāk samazinātu birokrātiju, ar ko saskaras finansējuma saņēmēji.</p>	2010. gadā tika ieguldītas vērtas resursus, lai apspriestu un analizētu noteikumu un nosacījumu vienkāršošanu. Tas būs noderīgs ieguldījums lauku attīstības racionalizēšanai nākamajā programmu posmā. Taču pašreizējā programmu posmā tas vēl nav novedis pie konkrētiem vienkāršošanas pasākumiem.

Gads	Palātas ieteikumi	Ieteikumu izpilde	Komisijas atbilde	Palātas analīze
2008. un 2009.	Visbeidzot, kopā ar attiecīgajām valstu iestādēm efektīvi jārikojas, lai izvairītos no neattiecināmu izdevumu atmaksāšanas zivsaimniecības projektos (2009. gada pārskata 3.76. punkts ⁽²⁾).	Attiecināmo izdevumu kontroles mehānismi, kas paredzēti saskaņā ar Eiropas Zivsaimniecības fondu, ir pilnveidoti salīdzinājumā ar kontroles mehānismiem, ko īstenoja saskaņā ar iepriekšējo Zivsaimniecības virzības finanšu instrumentu.	Jūrlietu un zivsaimniecības ĢD veiktās revīzijas laikā 2010. gadā netika konstatētas būtiskas neattiecināmo izdevumu summas.	Turpmākajās revīzijās Palāta ņems vērā pārskatīto kontroles kārtību.
	Iekšējā kontrolē, kas attiecas uz maksājumiem dzīvnieku slimību apkarošanas un uzraudzības programmās dalībvalstīs, skaidri jānošķir pienākumi starp Komisijas dienestiem un jāizstrādā pienācīgas oficiālās kontroles procedūras (2009. gada pārskata 3.76. punkts).	Komisijas dienesti skaidrāk nodalīja funkcijas un sāka īstenot projektu programmu juridiskā pamata vienkāršošanai.	Komisijas Lēmumā 2010/712/ES par finansiālo ieguldījumu izskaušanas programmām jau tika ieviesti skaidrojumi un vienkāršošana. Arī 2012. gadā Komisija ieteiks grozījumus Padomes Lēmumā 90/424/EEK, kurš ir juridisks pamats izskaušanas programmu attaisnojamo izmaksu atļūdināšanai.	Turpmākajās revīzijās Palāta ņems vērā pārskatīto kontroles kārtību.

(¹) Līdzīgi ieteikumi bija formulēti 2008. gada pārskata 5.65. punktā.

(²) Līdzīgi ieteikumi bija 2008. gada pārskata 5.67. punktā.

4. NODAĻA

Kohēzija, enerģētika un transports

SATURS

	<i>Punkts</i>
Ievads	4.1.–4.23.
Politikas grupas īpašās iezīmes	4.3.–4.22.
Politikas mērķi	4.3.–4.4.
Politikas instrumenti	4.5.–4.19.
Riski saistībā ar pareizību	4.20.–4.22.
Revīzijas tvērumi un pieeja	4.23.
Darījumu pareizība	4.24.–4.36.
Sistēmu efektivitāte	4.37.–4.44.
Komisijas vadības apliecinājumu ticamība	4.45.–4.46.
Secinājumi un ieteikumi	4.47.–4.50.
Secinājumi	4.47.–4.48.
Ieteikumi	4.49.–4.50.
Iepriekšējo Palātas īpašo ziņojumu ieteikumu pēcpārbaude	4.51.–4.59.
Ieteikumu pēcpārbaude Īpašajam ziņojumam Nr. 1/2006 par Eiropas Sociālā fonda ieguldījumu skolas priekšlaicīgas pamešanas apkarošanā	4.51.–4.53.
Ieteikumu pēcpārbaude Īpašajam ziņojumam Nr. 10/2006 par 1. un 3. mērķa programmu <i>ex post</i> novērtējumu 1994.–1999. gadam (strukturfondi)	4.54.–4.56.
Ieteikumu pēcpārbaude Īpašajam ziņojumam Nr. 7/2009 “Galileo” programmas izstrādes un apstiprināšanas posma pārvaldība”	4.57.–4.59.

PALĀTAS APSVĒRUMI

IEVADS

4.1. Šajā nodaļā ir aprakstīts Palātas īpašais izvērtējums par politikas grupu "Kohēzija, enerģētika un transports", kura aptver politikas jomas "04. Nodarbinātība un sociālās lietas", "06. Enerģētika un transports" un "13. Reģionālā politika". Tajā ir sniegts pārskats arī par Komisijas veiktajiem pasākumiem saistībā ar ieteikumiem trijos Palātas īpašajos ziņojumos. Galvenā informācija par darbībām un izdevumiem 2010. gadā ir sniegta **4.1. tabulā**.

4.1. tabula. Kohēzija, enerģētika un transports. Galvenā informācija par 2010. gadu

(miljonos EUR)

Budžeta sadaļa	Politikas joma	Apraksts	Maksājumi	Pārvaldības veids
4	Nodarbinātība un sociālās lietas	Administratīvie izdevumi	97	Centralizēta tieša
		Eiropas Sociālais fonds (ESF)	7 066	Dalīta
		Strādāt Eiropā – Sociālais dialogs un mobilitāte	56	Centralizēta tieša
		Nodarbinātība, sociālā solidaritāte un dzimumu līdztiesība	155	Centralizēta tieša
		Eiropas Pielāgošanās fonds globalizācijai	104	Dalīta
		Pirmspievienošanās palīdzības instruments (IPA, agrāk ISPA)	3	Decentralizēta
		7 481		
6	Enerģētika un transports	Administratīvie izdevumi	153	Centralizēta tieša
		Iekšzemes, gaisa un jūras transports	149	Centralizēta tieša
		Eiropas komunikāciju tīkli (TEN)	858	Centralizēta tieša
		Tradicionālā un atjaunojamā enerģija	773	Centralizēta tieša
		Kodolenerģētika	237	Centralizēta tieša/centralizēta netieša/kopīga
		Zinātniskā izpēte saistībā ar enerģētiku un transportu (pamatprogrammas)	226	Centralizēta tieša
		Enerģijas un transporta lietotāju drošība un aizsardzība	3	Centralizēta tieša
		ES satelītnavigācijas programmas (EGNOS un Galileo)	460	Centralizēta tieša
2 859				
13	Reģionālā politika	Administratīvie izdevumi	83	Centralizēta tieša
		Eiropas Reģionālās attīstības fonds (ERAF) un citi reģionāli pasākumi	22 091	Dalīta
		Kohēzijas fonds (KF)	7 957	Dalīta
		Pirmspievienošanās palīdzības instruments (IPA, agrāk ISPA)	479	Decentralizēta
		Solidaritātes fonds	13	Netieša
		30 623		
		Administratīvie izdevumi kopā ⁽¹⁾	333	
		Pamatdarbības izdevumi kopā	40 630	
		No tiem: — avansi	3 074	
		— starpposma/gaļīgie maksājumi	37 556	
		Maksājumi gadā kopā	40 963	
		Saistības gadā kopā	55 223	

⁽¹⁾ Informācija par administratīvo izdevumu revīziju ir sniegta 7. nodaļā.

Avots: Eiropas Savienības 2010. gada pārskati.

PALĀTAS APSVĒRUMI

4.2. Eiropas Reģionālās attīstības fonda (ERAF), Eiropas Sociālā fonda (ESF) un Kohēzijas fonda (KF) budžetu īsteno daudzgadu programmu posmos. Politikas grupai kopumā maksājumu sadalījums 2010. gadā bija šāds: ERAF (22,1 miljards EUR), ESF (7,1 miljards EUR) un KF (8 miljardi EUR), un tas veidoja vairāk nekā 90 % no pamatdarbības izdevumiem minētajā gadā⁽¹⁾. Maksājumi enerģētikas un transporta jomā 2010. gadā bija 2,9 miljardi EUR.

Politikas grupas īpašās iezīmes

Politikas mērķi

Kohēzijas politika

4.3. Kohēzijas politikas mērķis ir stiprināt ekonomisko un sociālo kohēziju Eiropas Savienībā, samazinot atšķirības dažādu reģionu attīstības līmeni.

Enerģētika un transports

4.4. Enerģētikas un transporta politikas mērķis ir nodrošināt Eiropas iedzīvotājus un uzņēmumus ar drošām, ilgtspējīgām un konkurētspējīgām enerģētikas un transporta sistēmām un pakalpojumiem, kā arī izstrādāt inovatīvus risinājumus, kas veicina šīs politikas jomas formulēšanu un īstenošanu.

Politikas instrumenti

Reģionālā politika

4.5. Šajā politikas grupā 75 % izdevumu attiecas uz reģionālās politikas jomu. Tos īsteno galvenokārt ERAF un KF (abu fondu izdevumi kopā veidoja 98 % no reģionālās politikas izdevumiem 2010. gadā). ERAF finansē infrastruktūras veidošanu, darba vietu radīšanu vai saglabāšanu, reģionālās ekonomikas attīstības iniciatīvas un – galvenokārt ar finansēšanas vadības instrumentu palīdzību – darbības mazo un vidējo uzņēmumu (MVU) atbalstam. No Kohēzijas fonda finansē ieguldījumus vides aizsardzības un transporta infrastruktūrā tajās dalībvalstīs, kuru nacionālais kopienākums uz iedzīvotāju ir mazāks nekā 90 % no ES vidējā rādītāja.

⁽¹⁾ 2010. gadā 32,8 miljardi EUR jeb 88 % attiecās uz 2007.–2013. gada programmu posmu, bet 4,3 miljardi EUR jeb (12 %) – uz 2000.–2006. gada programmu posmu. KF un ESF 2010. gadā saņēma attiecīgi 0,4 miljardus EUR un 0,37 miljardus EUR lielu papildu priekšfinansējumu, kas bija daļa no pasākumiem finanšu krīzes radīto problēmu risināšanai. Saskaņā ar Eiropas enerģētikas programmu ekonomikas atveseļošanai enerģētikas projekti saņēma 0,6 miljardus EUR lielu priekšfinansējumu.

PALĀTAS APSVĒRUMI

4.6. Reģionālās politikas īstenošanai izmanto arī reģionālos un pārrobežu sadarbības pasākumus saskaņā ar Pirmspievienotās palīdzības instrumentu un ES Solidaritātes fondu, kurš sniedz atbalstu dalībvalstīm, ja tajās ir notikušas dabas katastrofas.

Nodarbinātība un sociālās lietas

4.7. Šajā politikas grupā 18 % izdevumu attiecas uz nodarbinātību un sociālajām lietām. Lielāko daļu izdevumu (2010. gadā – 94 %) nodarbinātībai un sociālajām lietām īsteno ESF, kurš finansē ieguldījumus cilvēkresursos, nodrošinot mācības un īstenojot citus pasākumus nodarbinātības veicināšanai.

4.8. Pārējā izdevumu daļa attiecas uz subsīdijām un dotācijām tām organizācijām, kuras īsteno darbības sociālajā un nodarbinātības jomā, maksājumiem Eiropas Pielāgošanās fondam globalizācijai, kurš sniedz atbalstu darba ņēmējiem ES, ja tie ir zaudējuši darbu sakarā ar nozīmīgām strukturālām pārmaiņām pasaules tirdzniecības sistēmā vai sakarā ar finanšu krīzi, kā arī uz finansējumu Pirmspievienotās palīdzības instrumentam.

Izdevumu pārvaldība un kontrole Eiropas Reģionālās attīstības fondā, Eiropas Sociālajā fondā un Kohēzijas fondā

4.9. ERAF, ESF un KF darbību reglamentē kopēji noteikumi, un šos fondus dalīti pārvalda Komisija un dalībvalstis.

4.10. Komisija apstiprina dalībvalstu ierosinātās daudzgadu darbības programmas, kā arī orientējošos finanšu plānus, kuros ir iekļauts arī ES ieguldījums. Darbības programmās paredzētos projektus īsteno privātpersonas, asociācijas, privāti vai valsts uzņēmumi, kā arī pašvaldības un reģionālas vai valsts iestādes.

4.11. Dalībvalstis uztic atbildību par ikdienas pārvaldību vadošajām iestādēm un starpniekstrukturām⁽²⁾. Tās atlasa konkrētus projektus, veic pārbaudes, lai novērstu, konstatētu un izlabotu kļūdas izdevumu deklarācijās, kā arī pārlicinās, vai projekti patiešām ir īstenoti ("pirmā līmeņa pārbaudes"). Apstiprinātājiestādes pārbauda, vai "pirmā līmeņa pārbaudes" ir veiktas efektīvi, un atbilstīgos gadījumos veic papildu pārbaudes pirms izdevumu deklarāciju iesniegšanas Komisijai.

⁽²⁾ Starpniekstrukturās ir publiskas vai privātas struktūras, par kuru darbību ir atbildīga vadošā iestāde un kuras šīs iestādes vārdā pilda savus pienākumus attiecībā pret darbību īstenošanai.

PALĀTAS APSVĒRUMI

KOMISIJAS ATBILDES

4.12. Revīzijas iestādes dalībvalstīs ir atbildīgas par sistēmu un darbību (t. i., projektu vai projektu grupas) revīzijām, lai varētu sniegt Komisijai pamatotu pārliecību par pārvaldības un kontroles sistēmu efektīvu darbību attiecībā uz konkrētajām programmām un līdz ar to – par katrai darbības programmai apstiprināto izdevumu pareizību. Tās sniedz šīs ziņas Komisijai gada kontroles ziņojumos un gada atzinumos.

4.13. Katra programmu posma sākumā Komisija piešķir dalībvalstīm priekšfinansējumu. Finansējot projektu, ierastā maksāšanas kārtība ir projekta izmaksu vēlāka atlīdzināšana, pamatojoties uz izdevumu deklarācijām, kuras iesniedz projekta iniciators. Tās katrai darbības programmas prioritārajai asij periodiski apkopo izdevumu deklarācijās, ko dalībvalsts iestādes apstiprina un iesniedz Komisijai. Šos izdevumus pēc tam līdzfinansē no ES budžeta.

4.14. Noteikumus par izdevumu attiecināmību nosaka valstu (reizēm – reģionālā) līmenī, izņemot tos gadījumus, kas paredzēti katra fonda īpašajā regulā. Par nepareizo maksājumu novēršanu vai atklāšanu, kā arī koriģēšanu un paziņošanu Komisijai pirmām kārtām atbild dalībvalstis.

4.15. Komisijai ir jāiegūst pārliecība, ka dalībvalstis ir izveidojušas pārvaldības un kontroles sistēmas, kuras atbilst regulās noteiktajām prasībām, un ka šīs sistēmas darbojas efektīvi. Ja Komisija konstatē, ka dalībvalsts nav koriģējusi nepareizus izdevumus, vai ja pārvaldības un kontroles sistēmās ir nopietni trūkumi, tad tā var pārtraukt vai apturēt maksājumus⁽³⁾. Ja dalībvalsts neietur nepareizus izdevumus (tos var aizstāt ar citiem attiecināmiem izdevumiem) vai ja tā nenovērš atklātos trūkumus sistēmā, Komisija var piemērot finanšu korekcijas, kas var novest pie ES sniegtā finansējuma neto samazinājuma⁽⁴⁾.

4.14. Noteikumu par izdevumu attiecināmību izveide dalībvalstu līmenī (Padomes Regulas (EK) Nr. 1083/2006 56. pants) bija viens no vienkāršošanas galvenajiem elementiem, kas tika iekļauts 2007.–2013. gada programmu posmā. Tā mērķis bija nodrošināt dalībvalstīm lielāku elastību noteikumu par izdevumu attiecināmību piemērošanā īpašām reģionu vajadzībām vai programmām un saskaņot šos noteikumus ar citām spēkā esošām valsts shēmām.

4.15. Reģionālās politikas ģenerāldirektorāta un Nodarbinātības, sociālo lietu un iekļautības ģenerāldirektorāta gada darbības pārskatā ir detalizēti novērtēti Komisijas apliecinājums par pārvaldības un kontroles sistēmu izveidi un turpmāko darbību attiecībā uz katru līdzfinansēto programmu, un 2010. gada pārskatā pirmo reizi ir sniegts arī valsts kontroles sistēmu vispārējs novērtējums.

⁽³⁾ Padomes Regulas (EK) Nr. 1260/1999 (OV L 161, 26.6.1999., 1. lpp.) 39. panta 2. punkts, Padomes Regulas (EK) Nr. 1083/2006 (OV L 210, 31.7.2006, 25. lpp.) 91. un 92. pants.

⁽⁴⁾ Regulas (EK) Nr. 1083/2006 99. pants.

PALĀTAS APSVĒRUMI

Enerģētika un transports

4.16. Šajā politikas grupā 7 % izdevumu attiecas uz enerģētiku un transportu. Aptuveni 30 % šīs jomas izdevumu atvēlēti nozīmīgiem enerģētikas un transporta projektiem saskaņā ar Eiropas Komunikāciju tīklu programmu. Liela daļa izdevumu (27 %) tiek izmantota, lai finansētu projektus tradicionālo un atjaunojamo enerģijas avotu jomā, galvenokārt dotāciju un subsīdiju veidā saskaņā ar Eiropas enerģētikas programmu ekonomikas atveseļošanai. Pētniecības projektiem ir atvēlēti 8 % izdevumu, un tos finansē galvenokārt no pētniecības pamatprogrammām.

Izdevumu pārvaldība un kontrole enerģētikas un transporta jomā

4.17. Komisija īsteno izdevumus enerģētikas un transporta jomā gan saskaņā ar tiešo un netiešo centralizēto pārvaldību (ar divu izpildaģentūru un viena kopuzņēmuma starpniecību⁽⁵⁾), gan saskaņā ar kopīgo pārvaldību (tas attiecas, piemēram, uz kodoliekārtu slēgšanai paredzētajiem līdzekļiem).

4.18. Komisija parasti izsludina uzaicinājumus iesniegt projektu priekšlikumus. Maksājumus par apstiprinātajiem projektiem Komisija veic tieši saņēmējiem, pamatojoties uz dotācijas nolīgumiem vai Komisijas pieņemtajiem finansēšanas lēmumiem. Saņēmēji parasti ir dalībvalstu iestādes, taču tie var būt arī valsts vai privāti uzņēmumi. Maksājumus veic pa daļām avansu veidā (priekšfinansējums) pēc dotācijas nolīguma vai finansēšanas lēmuma parakstīšanas, vēlāk tos papildinot ar starpposma un galīgajiem maksājumiem, lai saņēmējiem atlīdzinātu attiecināmos izdevumus.

4.19. Pārbaudot izdevumus, Komisija pievēršas šādiem galvenajiem aspektiem: priekšlikumu novērtēšanai saskaņā ar konkrēti noteiktiem atlases un līgumslēgšanas tiesību piešķiršanas kritērijiem, informācijas un pamatnostādņu sniegšanai saņēmējiem, projektu uzraudzībai un izpildes pārbaudei, balstoties uz saņēmēju iesniegtajiem finanšu pārskatiem un ziņojumiem par tehniskās izpildes gaitu (tostarp, ja tas noteikts finansēšanas nolīgumā, neatkarīga ārēja revidenta apstiprinātiem finanšu pārskatiem), kā arī *ex post* revīzijām, lai atklātu un izlabotu kļūdas, kuras netika novērstas iepriekšējo pārbaudu laikā, un lai sniegtu pamatotu pārliecību par izdevumu pareizību.

⁽⁵⁾ TEN-T izpildaģentūra, Konkurētspējas un inovāciju izpildaģentūra, kā arī kopuzņēmums SESAR (Vienotās Eiropas gaisa telpas gaisa satiksmes pārvaldības izpēte).

PALĀTAS APSVĒRUMI

KOMISIJAS ATBILDES

*Riski saistībā ar pareizību**ERAF, ESF un KF*

4.20. Galvenais risks saistībā ar izdevumu pareizību kohēzijas jomā ir tas, ka saņēmēji deklarē neattiecināmas izmaksas. Ja šo pārkāpumu neatklāj dalībvalstī, veicot vairāku līmeņu pārbaudes, dalībvalsts apstiprina nepareizu izdevumu summu. Ja Komisija neizlabo šo summu, vēlākais, programmu posma beigās, attiecīgajā darbības programmā notiek pārmaksa no ES budžeta.

4.21. Tie, kas iesaistīti darbības programmu un projektu īstenošanā valsts vai reģionālā līmenī, bieži vien nezina piemērojamos noteikumus vai neprot tos pareizi interpretēt. Papildu risku rada līdzfinansēto darbību liels skaits un dažādība, kā arī daudzu, bieži vien nelielu partneru iesaistīšanās projektu īstenošanā.

Enerģētika un transports

4.22. Izdevumos enerģētikas un transporta jomā galvenais risks pareizībai ir tāds, ka izmaksu deklarācijās saņēmēji var norādīt neattiecināmas izmaksas, kuras Komisijas kontroles sistēmas, iespējams, neatklāj pirms deklarēto izmaksu atlīdzināšanas. Eiropas Transporta tīkla (*TEN-T*) un Eiropas Enerģētikas tīkla (*TEN-Energy*) projektiem tomēr risku mazina tas, ka attiecināmie izdevumi bieži vien pārsniedz līdzfinansējuma maksimālo summu. It īpaši finansējums saistībā ar Eiropas enerģētikas programmu ekonomikas atveseļošanai aptver plašus, sarežģītus un starptautiskus projektus, un nepieciešamība šo finansējumu izmaksāt īsā laikā var apdraudēt pienācīgu kontroles mehānismu piemērošanu.

4.20. Tā kā pārvaldības un kontroles sistēmas ir daudzgadu sistēmas, tad apstiprināšanas laikā Komisijas atlīdzinātā maksājuma pieprasījumā konstatētu pārmaksu vēl nevar pakļaut visiem kontroles posmiem dalībvalsts un ES līmenī.

Komisija īsteno savu uzraudzības funkciju, sniedzot vadošajām iestādēm norādījumus un apmācību par to, kā pareizi veikt vadības pārbaudes, lai pirms apstiprināšanas atklātu kļūdas saņēmēja līmenī, un cieši sadarbojas ar dalībvalstu revīzijas iestādēm, lai īstenotu visriskantāko programmu vai iestāžu ātru revīziju.

4.21. Tiesiskajā regulējumā, kas attiecas uz 2007.–2013. gadu, ir noteikts, ka saņēmēji tiek informēti par īpašiem nosacījumiem attiecībā uz finansējumu un ka vadošās iestādes pārliecinās, vai saņēmēji var izpildīt šos nosacījumus (Komisijas Regulas (EK) Nr. 1828/2006 13. panta 1. punkts). Šī nosacījuma izpildi pārbauda Komisijas revidenti, regulāri veicot revīzijas.

Komisija ir rīkojusi arī divpusējas un daudzpusējas apmācības, jo īpaši seminārus, kuros "māca skolotājus", lai nodrošinātu to, ka dalībvalstis nepārtraukti apmāca, informē, konsultē un dod norādījumus saņēmējiem un īstenošanai. Šādu apmācību uzskata par īpaši lietderīgu, lai mazinātu riskus, kas ir saistīti ar nelieliem partneriem, piemēram, reģionālā un vietējā līmenī strādājošām NVO. Turklāt 2011. gadā Komisija ir ierosinājusi pasākumus, kuru mērķis ir sniegt speciālu, koncentrētu informāciju tām dalībvalstīm, kuru darbības programmām gada darbības pārskatos atkārtoti tiek piemērotas atrunas.

Revīzijas tvērums un pieeja

4.23. Palātas vispārējā revīzijas pieeja un metode ir aprakstītas **1.1. pielikuma 2. daļā**. Kohēzijas, enerģētikas un transporta jomas revīzijā īpaši jānorāda uz šādiem specifiskiem jautājumiem:

- revīzijā Palāta pārbaudīja 243 starpposma un galīgo maksājumu paraugu ⁽⁶⁾,
- kohēzijas jomā vērtēja revīzijas iestāžu sistēmas 2007.–2013. gada posmā,
- Komisijas vadības apliecinājumus analizēja, balstoties uz Reģionālās politikas, Nodarbinātības, sociālo lietu un iekļautības, Mobilitātes un transporta, kā arī Enerģētikas ģenerāldirektorāta gada darbības pārskatiem.

DARĪJUMU PAREIZĪBA

4.24. Darījumu pārbaudes rezultātu kopsavilkums ir sniegts **4.1. pielikumā**. Palāta konstatēja, ka tās pārbaudītajā paraugā, kurā bija atlasīti 243 maksājumi, 49 % darījumu ir kļūdas. Palātas aplēstais iespējamākais kļūdu īpatsvars ir 7,7 % ⁽⁷⁾.

4.24. Komisija norāda, ka otro gadu pēc kārtas kļūdu līmenis joprojām ir daudz zemāks par to, kāds bija norādīts Palātas ziņojumā par periodu no 2006. līdz 2008. gadam ⁽¹⁾. Komisija uzskata, ka šī labvēlīgā un daudzsoļošā tendence atspoguļo 2007.–2013. gada programmu posmam un 2008. gada Darbības plānā noteiktos pastiprinātos kontroles noteikumus.

Šis rezultāts ir īpaši nozīmīgs, jo gandrīz visas darbības programmas deklarēja izdevumus, sākot no 2010. gada, tādējādi vairāk nekā divas reizes palielinot deklarētos izdevumus kohēzijai un paaugstinot ar kļūdām saistīto risku, jo tagad programmās ir iesaistīts liels skaits dalībnieku. Komisija norāda, ka ne visām kļūdām, par kurām ziņo Palāta, būs finansiālas sekas.

Komisija atzīmē, ka lielākā daļa no Palātas atklātajām lielos skaitļos izsakāmajām kļūdām ir koncentrētas septiņās ERAF darbības programmās trīs dalībvalstīs no sešpadsmit Palātas piemērā iekļautajām dalībvalstīm. Komisija īsteno pasākumus Palātas atklāto kļūdu labošanai un savā rīcībā pievēršas visriskantākajām programmām.

⁽⁶⁾ Paraugā iekļāva 243 maksājumus, kas veikti saistībā ar 229 kohēzijas projektiem (ERAF – 143, ESF – 60, KF – 20, Pirmspievienošanās struktūrpolitikas programma (ISPA) – 6), sešiem projektiem sociālajā un nodarbinātības jomā, kurus nefinansēja ESF, un astoņiem projektiem enerģētikas un transporta jomā. 205 maksājumi kohēzijas jomas projektiem attiecās uz 2007.–2013. gada programmu posmu, bet 24 – uz 2000.–2006. gada programmu posmu. Paraugam atlasīja visu veidu maksājumus, izņemot avansa maksājumus, kuru kopsumma 2010. gadā bija 3,1 miljards EUR.

⁽⁷⁾ Kļūdu aplēses aprēķinu Palāta iegūst no statistiski reprezentatīva parauga. Minētais skaitlis ir tuvinātā aplēse (ko sauc par iespējamāko kļūdu īpatsvaru). Palātai ir 95 % pārliecība, ka kļūdu īpatsvars minētajā kopā ir no 4,7 % līdz 10,7 % (attiecīgi zemākais un augstākais kļūdas līmenis).

⁽¹⁾ Zemākā robežkļūda 11–12 % salīdzinājumā ar 4,7 % 2010. gadā.

PALĀTAS APSVĒRUMI

4.25. Palāta uzskata, ka dalībvalstu iestādēm bija pietiekami daudz informācijas, lai 58 % darījumu, kuros bija kļūdas, atklātu un izlabotu vismaz dažas no tām pirms izdevumu apstiprināšanas Komisijai.

Publiskā iepirkuma noteikumi bija pārkāpti piektajā daļā darījumu

4.26. Palāta konstatēja kļūdas saistībā ar ES un dalībvalstu publiskā iepirkuma noteikumu ievērošanu 19 % no 243 revīdētajiem maksājumiem. No pārbaudītajiem darījumiem 5 % bija smagi šo noteikumu pārkāpumi. Tie veidoja 24 % no visām skaitļos izsakāmajām kļūdām un apmēram 31 % no aplēstā kļūdu īpatnība šajā politikas grupā (sk. 4.1. piemēru).

4.1. piemērs

Publiskā iepirkuma noteikumu smagi pārkāpumi

- a) Nelikumīga līgumslēgšanas tiesību piešķiršana piedāvājumam ar nesamērīgi zemu cenu. Kādā ERAF projektā Palāta konstatēja, ka līgums par ostas piestātņu būvi ir piešķirts pretendētājam, kurš piedāvāja nesamērīgi zemu cenu. Saskaņā ar valsts tiesību aktiem šāds piedāvājums būtu jānoraida, jo to nav iespējams īstenot par ierosināto cenu. Pretendents, kurš piedāvāja otru zemāko cenu, sekmīgi apstrīdēja līgumslēgšanas tiesību piešķiršanas lēmumu valsts administratīvajā tiesā. Tomēr, neņemot vērā valsts tiesas nolēmumu, pēc projekta pabeigšanas 2009. gadā izdevumus apstiprināja Komisijai.

KOMISIJAS ATBILDES

4.25. Komisija stingri seko līdzi šiem gadījumiem, lai nodrošinātu, ka turpmāk attiecīgās sistēmas labāk novērš kļūdas pirms apstiprināšanas.

Vadošajām iestādēm ir uzdots pirms izdevumu apstiprināšanas dokumentāri pārbaudīt visas saņēmēju iesniegtās prasības. Taču darbības pārbaudes uz vietas var notikt arī projekta īstenošanas vēlākā posmā, proti, pēc apstiprināšanas un līdz slēgšanai, un tas izskaidro to, kāpēc nebija iespējams atklāt daļu kļūdu Palātas piemērā (skatīt Komisijas atbildi uz 4.20. punktu). Kontroles sistēmas ietekme uz kļūdu īpatnība samazināšanu parasti ir redzama tikai turpmākajos gados pēc tam, kad ir īstenota kontrole visos līmeņos.

4.26. Lai gan Komisija un Palāta vienādā veidā revidē publiskā iepirkuma noteikumu ievērošanu, Komisija piemēro proporcionālas vienotas likmes korekcijas, tādējādi pienācīgi novēršot zaudējumu risku ES budžetam (skatīt 1. nodaļas 1.1. pielikuma 11. punktu).

Šīs likmes piemēro Komisija un parasti arī dalībvalsts iestādes, nosakot finanšu korekcijas attiecībā uz publiskā iepirkuma noteikumu pārkāpumiem, kā arī pārbaudot Palātas norādītās kļūdas.

PALĀTAS APSVĒRUMI

KOMISIJAS ATBILDES

- b) Mākslīgs būvdarbu un pakalpojumu dalījums vairākos konkursos. Tās pašas darbības programmas vairākos ERAF projektos būvdarbi un pakalpojumi saistībā ar upes pielāgošanu kruīza kuģu vajadzībām tika piešķirti, pārkāpjot noteikumus. Līgumslēdzēja iestāde sadalīja būvdarbus un pakalpojumus tādejādi, lai līgumu vērtība būtu zemāka par ES un dalībvalsts publisko konkursu noteikumos definēto, bet tas nozīmē, ka ir apieti publiskā konkursa standarta noteikumi. Vēlāk vairākus no šiem līgumiem piešķīra vienam un tam pašam līgumslēdzējam.
- c) Netika rīkots konkurss par būvdarbiem, kas paredzēti sākotnējā konkursa dokumentācijā. Vienā ERAF projektā universitātes ēkas atjaunošanas būvdarbus tieši piešķīra līgumslēdzējam. Lai gan šie būvdarbi bija paredzēti sākotnējā darba uzdevumā, līgumslēdzēja iestāde tos uzskatīja par papildu darbiem, kurus nebija iespējams paredzēt tad, kad tika izsludināts konkurss par galvenā līguma piešķiršanu.

4.27. Turklāt Palāta atklāja arī citas noteikumu piemērošanas un skaitļos neizsakāmas kļūdas konkursa un līgumslēgšanas procedūrās vēl 14 % no 243 revidētajiem darījumiem. Kļūdu piemēri: informēšanas un publicitātes noteikumu neievērošana (piemēram, novēloti publicēts paziņojums par līguma piešķiršanu), trūkumi konkursa specifikācijās vai procedūras nepilnības piedāvājumu izvērtēšanā. Ir arī kļūdas ES direktīvās noteikto prasību transponēšanā valsts publiskā iepirkuma tiesību aktos. Šīs kļūdas nav iekļautas kļūdu īpatsvara aplēsē⁽⁸⁾.

Neattiecināmi projekti veido vairāk nekā trešdaļu no aplēstā kļūdu īpatsvara

4.28. Turklāt Palāta atklāja projektus, kuri bija pilnībā neattiecināmi, 3 % no 243 revidēto darījumu. Šādas kļūdas veido 14 % no visām skaitļos izsakāmajām kļūdām un apmēram 43 % no aplēstā kļūdu īpatsvara šajā politikas grupā (sk. 4.2. piemēru).

4.27. Komisija pārbaudīs visas Palātas norādītās kļūdas. Taču Komisija nepiemēros finanšu korekcijas dažām no šīm kļūdām, kas ir formālas, piemēram, novēloti publicēts paziņojums par līgumslēgšanas tiesību piešķiršanu.

4.28. Šajā kategorijā Palāta atklāja dažādu veidu neattiecināmus projektus. Tas liecina, ka attiecīgo programmu vadošajām iestādēm ir jāuzlabo gan vadības pārbaūžu kvalitāte, gan skaits, lai atklātu šādu projektus jau to atlases posmā. Komisija kopā ar attiecīgo programmu vadošajām iestādēm pārbaudīs šos gadījumus.

⁽⁸⁾ Plašāka informācija par Palātas pieeju publiskajos konkursos konstatēto kļūdu kvantitatīvās izteiksmes noteikšanai ir izklāstīta **1.1. pielikuma** 1.10. un 1.11. punktā.

PALĀTAS APSVĒRUMI

KOMISIJAS ATBILDES

4.2. piemērs

Neattiecināmi projekti

- a) Projekts neatbilst valsts attiecināmības noteikumiem. Saistībā ar vienu ERAF projektu, kuru apstiprināja un pabeidza iepriekšējā 2000.–2006. g. programmu posmā, izdevumus apstiprināja Komisijai saskaņā ar 2007.–2013. g. programmu posmu. Tas neatbilst valsts attiecināmības noteikumiem, tāpēc projekts nebija attiecināms.
- b) Projekti, no kuriem gūst ieņēmumus, bet kas nav attiecināmi saskaņā ar priekšizpētē gūtajiem secinājumiem. Vienā ERAF projekta pieteikumā iekļautā priekšizpēte liecināja, ka projekta prognozējamie ienākumi varētu pārsniegt projekta izmaksas, tādējādi tas neatbilst ERAF līdzfinansējuma saņemšanas noteikumiem.
- c) Tāda projekta finansēšana, kurā netika ievēroti valsts atbalsta saņemšanas noteikumi saistībā ar līdzfinansējumu. Kādu ERAF projektu būtu īstenojuši arī bez ES atbalsta. Tādējādi ES regulās ietvertie nosacījumi par valsts atbalstu netika izpildīti.

Vairāk nekā puse no visām skaitļos izsakāmajām kļūdām radās tāpēc, ka tika deklarēti neattiecināmi izdevumi

4.29. Palāta atklāja dažādas neattiecināmas izmaksas 12 % revidēto darījumu. Šādas kļūdas veido 59 % no visām skaitļos izsakāmajām kļūdām un apmēram 23 % no aplēstā kļūdu īpatnsvara šajā politikas grupā (sk. 4.3. piemēru).

4.29. Izmantojot apmācību un norādījumus, Komisija cenšas nodrošināt to, lai programmu vadošās iestādes būtu labi informētas par noteikumiem par izdevumu attiecināmību un nodotu šīs zināšanas visām par līdzekļu pārvaldību atbildīgajām organizācijām. Komisija turpinās mācību pasākumus, un tie tiks vērsti uz to programmu vadošajām iestādēm, kurās ir atklāti riski. Atsauce uz pasākumiem, kas norādīti atbildēs uz 4.20. un 4.21. punktu.

4.3. piemērs

Dažādu neattiecināmu izmaksu deklarēšana

- a) Piegādātāja darbam vajadzīgo iekārtu uzstādīšana ārpus attiecināmā reģiona. Vienā ERAF projektā izdevumu deklarācijā bija iekļautas izmaksas par jaunu iekārtu iegādi. Dažas līdzfinansētās iekārtas izmantoja ārpus dalībvalsts vai tādā attiecīgās dalībvalsts reģionā, uz kuru neattiecās konverģences mērķi. Tas ir darbības programmu attiecināmības noteikumu pārkāpums. Lai gan starpniekstruktūra to atklāja, izdevumi tomēr tika deklarēti Komisijai.

PALĀTAS APSVĒRUMI

- b) Nepareizas līdzfinansējuma likmes piemērošana. Kādā ESF projektā, kas paredzēja mācību kursu rīkošanu īslaicīgi nodarbinātiem darba ņēmējiem, kursu rīkotājam piemēroja augstāku līdzfinansēšanas likmi, kas attiecas uz MVU, taču konkrētais uzņēmums šai kategorijai neatbilda.
- c) Pārmērīgu summu iekļaušana projekta izmaksās. Vienā ESF darba tirgus projektā, kuru uz partnerattiecību pamata īstenoja vairākas organizācijas, partneri deklarēja līdzfinansēšanas izmaksas, kas ievērojami pārsniedza faktiskās izmaksas.
- d) Nav apliecināto dokumentu deklarētajām izmaksām. Vienā ESF izglītības un mācību projektā izmaksu deklarācija pamatojās uz dalībnieku sasniegto iznākumu. Tomēr vairāku dalībnieku personas lietu revīzijā netika atrasti dokumenti, kas apliecinātu deklarēto iznākumu.

KOMISIJAS ATBILDES

Finansēšanas vadības instrumentu koncepcijas konkrētās nepilnības

4.30. Finansēšanas vadības instrumentus var izmantot, lai sniegtu atbalstu ar kapitāla ieguldījumu, aizdevumu vai garantiju palīdzību⁽⁹⁾. Fondi, kuri izmanto finansēšanas vadības instrumentus un kuru juridiskā struktūra ir izveidota, saņem finansējumu no darbības programmas. Tādējādi finansālu atbalstu var sniegt tiem gala saņēmējiem un projektiem, kuru veiktie pasākumi ietilpst darbības programmas jomā. Šie instrumenti ir veidoti tā, lai to darbība būtu daudzķārtēja. Visi ieņēmumi, kas radušies no veiktajiem ieguldījumiem vai izsniegtajiem aizdevumiem, tostarp peļņa, ir jāuzkrāj fondā tā darbības laikā un pēc tam atkārtoti jāizmanto līdzīgiem mērķiem.

4.31. Regulā ir noteikts, ka finansēšanas vadības instrumentus var izmantot trim mērķiem, proti, MVU atbalstam (tostarp iniciatīvai JEREMIE (Kopīgie Eiropas resursi mikrouzņēmumiem, mazajiem un vidējiem uzņēmumiem)⁽¹⁰⁾), pilsētu attīstībai (tostarp iniciatīvai JESSICA (Kopējais Eiropas atbalsts noturīgiem ieguldījumiem pilsētās)⁽¹¹⁾) un energoefektivitātes veicināšanai.

4.30. Maksājumi fondiem parasti tiek veikti saskaņā ar finansēšanas nolīgumu noteikumiem. Metodiskajās norādēs Komisija ieteica vadošajām iestādēm piesardzīgi turpināt maksājumus no darbības programmām līdzdalības fondiem un finansēšanas vadības instrumentiem pa posmiem un saskaņā ar pakārtoto ieguldījumu stratēģiju un/vai uzņēmējdarbības plānu (Fondu koordinācijas komitejas (COCOF) 2008. gada II norādījumu jautājumu un atbilžu pielikums, atbilde uz 10. jautājumu; COCOF 2011. gada III norādījumi – 2.4.5., 2.5.5., 2.5.6., 5.3.6.).

⁽⁹⁾ Regulas (EK) Nr. 1083/2006 44. pants.

⁽¹⁰⁾ JEREMIE ir Komisijas, Eiropas Investīciju bankas un Eiropas Investīciju fonda iniciatīva, kuras mērķis ir atbalstīt papildu finansējuma avotus mikrouzņēmumiem, kā arī mazajiem un vidējiem uzņēmumiem.

⁽¹¹⁾ JESSICA ir Komisijas un Eiropas Investīciju bankas izstrādāta iniciatīva atmaksājama ieguldījumu (kapitāls, aizdevumi vai garantijas) veikšanai pilsētattīstībā. Šos ieguldījumus piešķir projektiem ar pilsētu attīstības fondu vai, ja vajadzīgs, līdzdalības fondu starpniecību.

PALĀTAS APSVĒRUMI

KOMISIJAS ATBILDES

4.32. Komisijai nav izvērstas informācijas par finansēšanas vadības instrumentu finansējumu. Saskaņā ar tās aplēsēm šiem instrumentiem kopumā ir piešķirts aptuveni 8,1 miljards EUR, un līdz 2010. gada beigām tie ir saņēmuši maksājumus 5,2 miljardu EUR apmērā no 2007.–2013. gada darbības programmām. Saskaņā ar Komisijas aplēsēm tas ir apmēram puse no maksājumiem, kurus paredzēts saņemt no darbības programmām fondiem pašreizējā programmu posmā.

4.33. Revidētajā paraugā 2010. gadā no ERAF un ESF veiktajiem 203 maksājumiem 13 gadījumos saņēmēji bija fondi, kas īsteno finansēšanas vadības instrumentus. Palāta atklāja noteikumu piemērošanas kļūdas septiņos no šiem 13 darījumiem. Lielākā daļa šo kļūdu radās tāpēc, ka netika ievēroti tiesību aktu noteikumi, kas attiecas uz līdzekļu piešķiršanu fondam no darbības programmām (sk. 4.4. piemēru).

4.32. Padomes Regulas (EK) Nr. 1083/2006 44. pantā dalībvalstīm nav izvirzīta prasība sniegt Komisijai ļoti izvērstu informāciju par finansēšanas vadības instrumentiem. Neraugoties uz to, lai novērtētu finansēšanas vadības instrumentu progresu uzņēmējdarbības atbalstam, 2010. gada beigās Komisija ieguva informāciju par maksājumiem fondiem, kuri īsteno finansēšanas vadības instrumentus, no vadošajām iestādēm, kas sniedza šo informāciju brīvprātīgi. Komisija plāno ierosināt minētās regulas grozījumus, lai tajā iekļautu atbilstīgas prasības attiecībā uz atskaitēm atlikušajā 2007.–2013. gada periodā.

4.4. piemērs

Noteikumu piemērošanas kļūdas saistībā ar finansēšanas vadības instrumentiem

- a) Nesamērīgi lielu līdzekļu piešķiršana garantiju fondam, kuru pārvalda reģionāla finanšu iestāde. Vienā ERAF projektā Palāta atklāja, ka nebija izstrādāti vairāki tiesību aktos noteiktie parametri (tādi kā investīciju stratēģija un plānošana, ieguldījuma izņemšanas politikas apraksts un fonda likvidācijas noteikumi) pirms finansēšanas nolīguma parakstīšanas starp reģionālajām pārvaldes iestādēm un reģionālo aģentūru, kas īsteno fonda darbības. Saskaņā ar šā finansējuma nolīguma parakstīšanu 2009. gada decembra pēdējā nedēļā fondam piešķirto līdzekļu apjoms pieauga no 17 miljoniem EUR līdz 233 miljoniem EUR (jeb 14 % no darbības programmas kopējā budžeta visā programmu posmā). Uzņēmējdarbības plānu beidzot sagatavoja un apstiprināja tikai 2010. gada jūnijā, lai gan tas balstījās uz realitātei neatbilstošiem pieņēmumiem. Nozīmīga darbības programmu finansējuma daļa, par kuru vadošā iestāde bija uzņēmusies saistības 2007. gadā, 2009. gada beigās nebija izlietota. Palielinot garantiju fondam piešķirtos līdzekļus, bija iespējams apiet n+2 noteikumu, kas tajā laikā bija spēkā un kas noteica, ka pēc diviem gadiem ir jāatceļ saistības attiecībā uz neizlietotiem līdzekļiem. Līdz 2011. gada vidum no kopējā finansējuma 233 miljonu EUR apmērā 1,5 miljoni EUR bija garantēti ar šo fondu.

PALĀTAS APSVĒRUMI

- b) Kavēšanās ar Eiropas Investīciju fonda pārvaldītā JEREMIE līdzdalības fonda izveidi. Šajā ERAF projektā ar komplicētas struktūras starpniecību tika izveidots JEREMIE līdzdalības fonds; šajā struktūrā bija iesaistītas trīs darbības programmas un četras dažādas ministrijas, kuras piešķīra līdzekļus īpašam nolūkam dibinātai sabiedrībai, kuru pārvaldīja Eiropas Investīciju fonds. Kad 2009. gada oktobrī ar Eiropas Investīciju fondu tika parakstīts sākotnējais finansēšanas nolīgums, attiecīgās vadošās iestādes 2009. gada decembrī sagatavoja maksājumu pieprasījumus par izdevumiem, kas bija apstiprināti Komisijai. Šie izdevumi bija saistīti ar divu (no trim) darbības programmu maksājumiem līdzdalības fondam, šim nolūkam izmantojot pagaidu kontu, ko pārvaldīja Eiropas Investīciju fonds. Taču vēl arvien nebija pabeigtas sarunas par īpašam nolūkam dibināto sabiedrību ar vienu no ministrijām, kas atbildīga par trešo darbības programmu. Tādējādi galīgais līdzdalības fonda nolīgums starp Eiropas Investīciju fondu un īpašam nolūkam dibināto sabiedrību tika parakstīts tikai 2010. gada decembra beigās. Tāpēc struktūra, kas tika izveidota, lai īstenotu finansēšanas vadības instrumentu, nebija spējīga darboties visu 2010. gadu, un līdzekļus pārnesa no pagaidu konta uz īpašam nolūkam dibināto sabiedrību tikai 2011. gadā.
- c) Nepareizi fonda likvidācijas noteikumi. Ar vienu ERAF projektu saistītas vienošanās tekstā, kuru parakstījusi dalībvalsts ministrija un reģionālā aģentūra, kas īsteno JEREMIE fonda pasākumus, ir precizēts, ka fonda likvidācijas gadījumā atlikušais kapitāls nonāks reģionālās pārvaldes iestāžu rīcībā un ka tas jāpārnes uz reģionālo kasi. Šis noteikums pārkāpj regulā noteiktās prasības atmaksātos līdzekļus izmantot vienīgi mazo un vidējo uzņēmumu vajadzībām.

KOMISIJAS ATBILDES

4.34. Darbības programmu maksājumi fondiem, kas īsteno finansēšanas vadības instrumentus, parasti tika veikti vienā maksājumā par visu periodu, tiklīdz bija izveidota līdzdalības fonda juridiskā struktūra. Par citādiem finansēšanas noteikumiem var vienoties finansēšanas nolīgumos. Saskaņā ar regulu šos maksājumus apstiprina Komisijai kā radušos izdevumus.

4.35. Revīzijas iestāžu īstenotās *ex post* pārbaudes parasti attiecas uz to finanšu gadu, kura laikā bija veikts maksājums. Līdz 2010. gada beigām šādu pārbaūžu tvērums bija ierobežots, jo labākajā gadījumā atbalstam atlasīja tikai dažas darbības un galasaņēmējiem un projektiem izmaksāja ierobežotas summas.

4.36. Ja vien nebūs plānotas īpašas pārbaudes, ar finansēšanas vadības instrumentu palīdzību īstenotos pasākumus revīzijas iestādes diez vai pārbaudīs pirms 2007.–2013. gada programmu posma slēgšanas 2015. gadā.

4.34. *Pamatojoties uz dalībvalstu sniegto informāciju, Komisija pārklasificēja par iepriekš samaksātajiem izdevumiem daļu no līdzekļiem, ko dalībvalstīm atlīdzina finansējums no vadības instrumentiem (skatīt Komisijas atbildi uz 1. daļas 1.33. līdz 1.36. punktu).*

4.35. *Reģionālās politikas ģenerāldirektorāta un Nodarbinātības, sociālo lietu un iekļautības ģenerāldirektorāta kopīgajā revīzijas stratēģijā ir iekļautas finansēšanas vadības instrumentu tematiskās revīzijas. Kā norādīts Komisijas un dalībvalstu revīzijas iestāžu kopīgajā revīzijas rokasgrāmatas projektā, šīm tematiskajām revīzijām ir jāaptver gan fonda uzbūve, gan finansēšanas vadības instrumentu projektu faktiskā īstenošana.*

4.36. *Revīzijas iestādes un Komisija var veikt, piemēram, finansēšanas vadības instrumentu tematiskās revīzijas. Kā minēts atbildē uz 4.35. punktu, Komisija ir ierosinājusi revīzijas iestādēm tādu revīzijas metodi, kurā ir iekļauta finansēšanas vadības instrumentu īstenošanas pārbaude ar īstenoto projektu parauga revīzijas palīdzību.*

SISTĒMU EFEKTIVITĀTE

4.37. Attiecībā uz 2007.–2013. gada programmu posmu revīzijas iestādes dalībvalstīs pārbauda, vai valstī efektīvi darbojas pārvaldības un kontroles sistēmas, un katru gadu iesniedz Komisijai kontroles ziņojumus un revīzijas atzinumus, tāpēc to darbība ir ārkārtīgi svarīga, lai nodrošinātu kohēzijas jomas izdevumu pareizību (4.12. punkts). Pašlaik dalībvalstis ir izveidojušas 112 revīzijas iestādes saistībā ar ERAF, KF un ESF ⁽¹²⁾.

Pārbaudīto valsts revīzijas iestāžu lielākās daļas darbs uzskatāms par daļēji efektīvu

4.38. Palāta izvērtēja paraugu, kurā bija iekļautas astoņas revīzijas iestādes (un visas pilnvarotās revīzijas struktūras) sešās dalībvalstīs. Katrā no tām Palāta pārbaudīja:

- organizācijas struktūru un revīzijas metodes,
- darba dokumentus, kas attiecas uz ne vairāk par četrām sistēmu revīzijām,
- darba dokumentus, kas attiecas uz paraugu, kurā bija iekļautas ne vairāk kā 30 darbību revīzijas, tostarp Palāta atkārtoti pārbaudīja vismaz astoņas no minētajām 30 revīzijām,
- gada kontroles ziņojumus un revīzijas atzinumus par 2010. gadu līdz ar saistītajiem darba dokumentiem.

4.39. Palātas pārbaūžu rezultāti un galvenās pārbaudītās prasības ir apkopotas **4.2. pielikumā**. Palāta konstatēja, ka no atlasītajām revīzijas iestādēm septiņas vismaz daļēji efektīvi nodrošināja maksājumu pareizību.

4.40. Palāta konstatēja vairākas nepilnības:

- sistēmu un projektu revīzijas tiek veiktas ar nokavēšanos,
- pārbaūžu sarakstos nebija pilnībā iekļauti visi riski saistībā ar izdevumu pareizību, īpaši attiecībā uz publisko iepirkumu un valsts atbalsta noteikumiem, finansēšanas vadības instrumentiem un publicitātes noteikumu ievērošanu. Atšķirībā no sistēmu revīzijas Komisija nav izstrādājusi īpašas norādes par pārbaūžu tvērumu un par apjomu, kādā jāveic pārbaudes, revidējot projektus,

4.39. Komisija ņem vērā Palātas atzinumus, novērtējot valsts revīzijas iestādes, lai veicinātu uzlabojumus tur, kur tie joprojām ir nepieciešami, un nākamajos gados nodrošinātu apstākļus vienotajai revīzijai saskaņā ar Padomes Regulas (EK) Nr. 1083/2006 73. panta noteikumiem.

4.40.

- Revīzijas iestāžu pārbaudē Komisija konstatēja, ka dažos gadījumos revīzijas nokavēšana bija saistīta ar pasākumu īstenošanu uz vietas.
- Veicot revīzijas iestāžu plašu pārbaudi un sistēmu revīzijas, Komisija noskaidroja arī to, ka ir nepieciešams pastiprināt – atsevišķos gadījumos un attiecībā uz konkrētiem jautājumiem – pašreizējos pārbaūžu sarakstus, ko valsts revīzijas iestādes lieto pasākumu revīzijām. Šim nolūkam Komisija ir izsniegusi dalībvalstu revīzijas iestādēm savu pārbaūžu sarakstu pasākumu revīzijām, kurā ir ņemti vērā Palātas izveidotie pārbaūžu saraksti.

⁽¹²⁾ 81 revīzijas iestādi 317 ERAF un KF darbības programmām un 94 revīzijas iestādes 117 ESF darbības programmām. 63 no šīm revīzijas iestādēm ir kopējas visiem trim fondiem.

PALĀTAS APSVĒRUMI

- paraugu ņemšanas metodes neatbilda tiem norādījumiem par projektu atlasīšanu paraugam, par kuriem Komisija bija vienojusies ar dalībvalstīm, vai arī šīs metodes piemēroja nepareizi, un
- visās revīzijas iestādēs, kurās Palāta veica projektu atkārtotu revīziju, tā atklāja konstatējumus, par kuriem iestādes nebija ziņojušas. Tāpēc izrādījās, ka kopējais kļūdu īpatsvars ir augstāks, nekā to bija norādījušas sešas revīzijas iestādes savā gada kontroles ziņojumā.

4.41. Gada kontroles ziņojumu un revīzijas atzinumu pamatā ir revīzijas iestāžu konstatējumi saistībā ar darbību revīzijām, ko tās veikušas izdevumiem, kuri Komisijai ir apstiprināti gadā pirms Palātas revidētā ES finanšu gada, un saistībā ar sistēmu revīzijām, kuras pabeigtas līdz minētā gada (pirms Palātas revidētā finanšu gada) jūnija beigām. Turklāt Palāta uzskata, ka revīzijas iestāžu pieeja (pat vienas dalībvalsts ietvaros) ir tik atšķirīga, ka iegūtos rezultātus nav iespējams apkopot, lai iegūtu vispārēju atzinumu par katru fondu atsevišķi valsts vai ES līmenī.

KOMISIJAS ATBILDES

Turklāt kopš programmu posma sākuma Komisija ir sniegusi izvērstu un tehnisku atbalstu, piedāvājusi apmācību un rīkojusi tehniskās sanāksmes valsts revīzijas iestāžu revidentiem. Joprojām arī ir spēkā 2000.–2006. gada programmu posmam sagatavotie norādījumi par darbību revīzijas apjomu, jo nav ievērojamas atšķirības starp revīzijām abos programmu posmos.

- Komisija uzsver to, ka tās tehniskās norādes par paraugu ņemšanu noder kā ieteikums revīzijas iestādēm. Norādēs ir iekļautas ilustratīvas metodes, kas nav ne juridiski saistošas, ne ierobežojošas attiecībā uz alternatīvām pieņemamām statistiskām metodēm, ko var izvēlēties revīzijas iestādes un kas ir tikpat derīgas.
- Komisija atzīmē, ka atsevišķos gadījumos Palātas veiktā pārēķina rezultātu ir lielā mērā ietekmējis publiskajā iepirkumā atklātais kļūdu daudzums (skatīt Komisijas atbildi uz 4.26. punktu).

4.41. Padomes Regulā (EK) Nr. 1083/2006 ir noteikts sešu mēnešu periods starp revīzijas perioda beigām (jūnijs) un gada kontroles ziņojuma un atzinuma izveidi (decembris). Ņemot vērā starptautiskos revīzijas standartus, Komisija norādījumos par gada kontroles ziņojumiem aicināja revīzijas iestādes ziņot par turpmākiem revīzijas notikumiem, kas var atgadīties šajā periodā (no jūlija līdz decembrim).

Komisija vēlētos uzsvērt to, ka, ņemot vērā revīzijas iestāžu skaitu 27 dalībvalstīs visām kohēzijas programmām (skatīt 4.37. punktu), revīzijas metodes var būt ļoti atšķirīgas, lai tās varētu pielāgot dažādu darbības programmu un vadības un kontroles sistēmu īpatnībām. Regulatīvie noteikumi, kuros ir izklāstīti revīzijas darba pienākumi, ir paredzēti tādas situācijas izveidei, kad revīzijas iestāde spēj iesniegt Komisijai gada revīzijas atzinumu par programmu vai sistēmu, pamatojoties uz sistēmas revīzijām un darbību statistiskā parauga revīzijas rezultātiem. Pēc tam Reģionālās politikas ģenerāldirektorāta un Nodarbinātības, sociālo lietu un iekļautības ģenerāldirektorāta ģenerāldirektori savos gada darbības ziņojumos dara zināmu revīzijas un vadības informāciju, arī valsts revīzijas iestāžu sniegto informāciju, atbilstīgā vispārīguma pakāpē Komisijas gada ticamības deklarācijas vajadzībām.

Savā 2010. gada darbības ziņojumā Reģionālās politikas ģenerāldirektorāts un Nodarbinātības, sociālo lietu un iekļautības ģenerāldirektorāts nolēma darīt zināmu kļūdu īpatsvaru, par ko dalībvalstis bija ziņojušas pirmajā gadā saistībā ar 2009. gada izdevumiem (kas atbilst 2009. gada ticamības deklarācijas rezultātiem), un arī programmas sniegtos revīzijas atzinumus.

PALĀTAS APSVĒRUMI

KOMISIJAS ATBILDES

Komisijas īstenotais revīzijas iestāžu izvērtējums bija kopumā apmierinošs

4.42. Komisija pabeidza 17 revīzijas iestāžu izvērtējumu saistībā ar Reģionālās politikas ģenerāldirektorāta darbības jomu un 36 revīzijas iestāžu izvērtējumu saistībā ar Nodarbinātības, sociālo lietu un iekļautības ģenerāldirektorāta darbības jomu. Lielākā daļa revīzijas iestāžu kavējās ar 2010. gada revīzijas stratēģijas ieviešanu, tāpēc vēl piecos gadījumos Komisija nevarēja pabeigt izvērtējumu, kā bija plānots.

4.43. Revīzijas laikā Komisijas konstatētie trūkumi bija līdzīgi tiem, kurus Palāta konstatēja savās revīzijās, un atbilstīgos gadījumos Komisija veica koriģējošas darbības. Pamatojoties uz savu revīzijas darbu, Komisija secināja, ka revīzijas iestāžu sagatavotie revīzijas atzinumi ir kopumā ticami.

4.44. Palāta caurskatīja darba un citus apstiprinošus dokumentus 35 no Komisijas veiktajām 53 revīzijām. Lai gan Reģionālās politikas ģenerāldirektorāts un Nodarbinātības, sociālo lietu un iekļautības ģenerāldirektorāts bija izstrādājuši kopīgu revīzijas plānu revīzijas iestāžu izvērtējumam, tomēr tika konstatēta atšķirīga pieeja. Palāta tomēr uzskata, ka Komisijas izvērtējuma secinājumi kopumā bija atbilstoši.

KOMISIJAS VADĪBAS APLIECINĀJUMU TICAMĪBA

4.45. Palāta novērtēja Reģionālās politikas, Nodarbinātības, sociālo lietu un iekļautības, Mobilitātes un transporta, kā arī Enerģētikas ģenerāldirektorāta gada darbības pārskatus un deklarācijas par 2010. gadu.

4.42. *Lai pārbaudītu revīzijas iestādes, Reģionālās attīstības ģenerāldirektorāts veica 97 revīzijas 13 dalībvalstīs. Šī pārbaude turpinās 2011. gadā.*

Papildus Palātas minētajām 36 revīzijas iestāžu pārbaudēm dažas no Nodarbinātības, sociālo lietu un iekļautības ģenerāldirektorāta sistēmas revīzijām aptvēra arī ar revīzijas iestādēm saistītos aspektus.

4.43. *Savā 2010. gada darbības pārskatā Reģionālās attīstības ģenerāldirektorāts nonāca pie provizoriskiem secinājumiem, kas izriet no tā revīzijas darbības, proti, ka, neraugoties uz dažu uzlabojumu nepieciešamību atsevišķās revīzijas iestādēs, pilnā vai lielā mērā ir iespējams paļauties uz 14 revīzijas iestāžu revīzijas atzinumiem. Attiecībā uz trim pārējām revīzijas iestādēm – ir vajadzīgi ievērojami uzlabojumi, lai Reģionālās attīstības ģenerāldirektorāts varētu paļauties uz to atzinumiem.*

Nodarbinātības, sociālo lietu un iekļautības ģenerāldirektorāta pārraudzības sistēmās bija paredzēts apvienot augsta riska darbības programmu sistēmas revīzijas ar vairāku revīzijas iestāžu pārbaudēm. Vairumā gadījumu rezultāti bija pozitīvi. Taču šo revīziju dēļ tika pārtraukti un atlikti daudzi maksājumi.

4.44. *Komisija turpinās revīzijas iestāžu pārbaudi, un, atklājot trūkumus, tā papildinās šo metodi, veicot īpašas revīzijas, kas vērstas uz riskantākām jomām un programmām.*

PALĀTAS APSVĒRUMI

4.46. Komisijas vadības apliecinājumu pārbaudes rezultāti ir apkopoti **4.3. pielikumā**.

KOMISIJAS ATBILDES

4.46. Komisija uzskata, ka arī Reģionālās attīstības ģenerāldirektorāta gada darbības pārskats ir pelnījis saglabāt Palātas 2009. gadā piešķirto "A" kategoriju. Patiesi, Reģionālās attīstības ģenerāldirektorāta gada darbības pārskatā ir ne tikai saglabāts tāds pats atklātās informācijas pārredzamības un kvalitātes līmenis kā 2009. gadā, bet arī veikti dažu aspektu uzlabojumi (paaugstināta riska maksājumu atklāšana katrai darbības programmai).

Komisija norāda, ka revīzijas laikā Palāta pārliecinājās par to, ka Reģionālās attīstības ģenerāldirektorāta ģenerāldirektora (un tas attiecas arī uz Nodarbinātības, sociālo lietu un iekļautības ģenerāldirektori) izteikto atrunu darbības joma ir samērīga ar pakārtotajās programmās atklātajām problēmām. Komisija uzskata, ka ģenerāldirektoru gada darbības pārskatos formulētās atrunas nevar salīdzināt ar Palātas gada aplēsto kļūdu īpatsvaru. Gada darbības pārskatos dotais riska novērtējums ir tuvāks iespējamo finanšu korekciju novērtējumam attiecībā uz darbības pārskata gadā veiktajiem maksājumiem, ievērojot attiecīgo ģenerāldirektoru izteiktās atrunas un atliekot visas pretrunīgās procedūras, kas jāveic Komisijai. Šī aplēstās kļūdas riska līmeņa pamatā ir atrunai pakļautās darbības programmas finansiālā ietekme, pamatojoties uz ģenerāldirektoru veikto analīzi, kurā citstarp iekļauts arī valsts revīzijas iestāžu darba aspekts (vienotās revīzijas princips). Tāpat kā iepriekšējos gada darbības pārskatos šis riska aprēķins ir balstīts uz izteikto atrunu finansiālās ietekmes novērtējumu, pamatojoties uz katras darbības programmas nosacīto risku un ņemot vērā arī Regulā (EK) Nr. 1260/1999 (2000.–2006. gadam) un Regulā (EK) Nr. 1083/2006 (2007.–2013. gadam) noteikto 5 % "drošības tīklu". Minētajās regulās ir noteikts starpposma maksājumu maksimālais sliekšnis programmu posmā, proti, 95 % no summas, ko finansē saskaņā ar darbības programmām. Tādējādi atlikušie 5 % ir atkarīgi no Komisijas lēmuma programmas noslēgumā, nepārprotami samazinot neatmaksāšanas finansiālo risku.

SECINĀJUMI UN IETEIKUMI

Secinājumi

4.47. Pamatojoties uz savu revīzijas darbu, Palāta secina, ka politikas grupas "Kohēzija, enerģētika un transports" 2010. gada 31. decembrī slēgtā gada starpposma un galīgajos maksājumos ir būtiskas kļūdas.

4.48. Palāta konstatē arī to, ka kopumā revīzijas iestādes daļēji efektīvi nodrošināja maksājumu pareizību.

PALĀTAS APSVĒRUMI

KOMISIJAS ATBILDES

Ieteikumi

4.49. Rezultāti, kurus Palāta ieguva, pārbaudot, kā tiek ņemti vērā iepriekšējos (2008.–2009. g.) gada pārskatos sniegtie ieteikumi, ir apkopoti **4.4. pielikumā**. Jāzvērtē šādi turpmāk uzskaitītie ieteikumi:

— pēc darbības plāna pieņemšanas 2008. gada februārī Komisija ir pastiprinājusi dalībvalstu pārvaldes un kontroles sistēmu uzraudzību attiecībā uz 2007.–2013. gada programmu posmu, tostarp uzraugot revīzijas iestāžu darbu un arvien biežāk piemērojot maksājumu apturēšanu un pārtraukšanu,

— Komisija ir turpinājusi ieguldīt pūles, lai sniegtu norādījumus valsts iestādēm, kuras īsteno darbības programmas, un lai vienkāršotu struktūrfondu attiecināmības noteikumus.

4.50. Ņemot vērā minēto pārbaudi, kā arī secinājumus un ieteikumus par 2010. gadu, Palāta sniedz Komisijai turpmāk minētos ieteikumus:

— **1. ieteikums.** Arī turpmāk uzraudzīt, vai tiek ievērotas prasības ES finansējuma saņemšanai, tostarp īpaši uzraugot, vai tiek pareizi piemēroti ES un dalībvalstu publiskā iepirkuma noteikumi (2009. g.),

— **2. ieteikums.** Mudināt dalībvalstu iestādes stingri piemērot koriģējošus mehānismus pirms izdevumu apstiprināšanas Komisijai (2008.–2009. g.). Ikreiz, kad valstu vai ES struktūras konstatē nozīmīgus trūkumus pārvaldes un kontroles sistēmu darbībā, Komisijai arī turpmāk ir jāaptur vai jāpārtrauc maksājumi darbības programmām, kamēr dalībvalstis nav veikušas koriģējošas darbības,

4.49.

— Komisija atzinīgi vērtē Palātas sniegto novērtējumu attiecībā uz 2008. gada Darbības plāna īstenošanu un ietekmi.

Komisija 2010. gadā īstenoja savu uzraudzības funkciju, atliekot 63 (49 ERAF un 14 ESF) maksājumu termiņus un pieņemot vienu lēmumu par 2007.–2013. gada darbības programmu apturēšanu un piecus lēmumus (ESF) apturēt 2000.–2006. gada darbības programmas, kurās bija atklātas ievērojamas nepilnības vai pārkāpumi. Šie pasākumi būs spēkā tik ilgi, līdz dalībvalstis īsteno vajadzīgās koriģējošās darbības. Komisija turpina šo stingro politiku 2011. gadā, atliekot 54 noteiktos maksājuma termiņus (40 ERAF un 14 ESF) līdz 2011. gada 30. jūnijam.

4.50.

— Komisija turpina pārraudzīt attiecināmības noteikumu ievērošanu, īstenojot regulāras revīzijas un uzraugot visas ES un dalībvalstu revīzijas. Reģionālās attīstības ģenerāldirektorāta un Nodarbinātības, sociālo lietu un iekļautības ģenerāldirektorāta gada darbības pārskatā ir sniegta atbilstīga informācija. Ja nepieciešams, Komisija joprojām īsteno vajadzīgos korektīvos pasākumus.

Attiecībā uz publisko iepirkumu Komisija pastāvīgi pārrauga ES direktīvu pareizu īstenošanu. Komisija kopā ar dalībvalstīm ir veikusi iepriekšējo gadu ES revīzijās atklāto kļūdu veidu analīzi un ierosinājusi procedūru labākās prakses un dalībvalstu iespējamo atbilstību apkopošanai, lai šīs kļūdas labotu un samazinātu to rašanās gadījumu skaitu.

— Saistībā ar 2009. gada budžeta izpildes apstiprināšanas rezolūciju Komisija jau apņēmas veikt īpašu, uz risku pamatotu korekcijas mehānismu revīziju dalībvalstīs un, ja vajadzīgs, laikus pārtraukt vai aizturēt maksājumus. Šī stingrā politika ir atspoguļota Nodarbinātības, sociālo lietu un iekļautības ģenerāldirektorāta un Reģionālās attīstības ģenerāldirektorāta 2010. gada darbības pārskatā. Lai arī turpmāk uzlabotu struktūrfondu ticamību, ir iecerēta pāreja uz ikgadējo grāmatojumu noskaidrošanas procedūru programmu posmā pēc 2013. gada. Komisija norāda arī uz savām atbildēm uz Palātas 2008. gada un 2009. gada darbības pārskatos sniegtajiem ieteikumiem.

PALĀTAS APSVĒRUMI

- **3. ieteikums.** Pamatojoties uz pieredzi, kas gūta 2007.–2013. gada programmu posma pirmajos gados, izvērtēt dalībvalstu attiecināmības noteikumu piemērošanu, lai konstatētu jomas, kurās iespējama turpmāka vienkāršošana un potenciālo kļūdu avotu novēršana laikposmam pēc 2013. gada,
- **4. ieteikums.** Ierosināt grozījumus struktūrfondu regulām pašreizējā programmu posmā, lai dalībvalstīm noteiktu pienākumu ziņot par finansēšanas vadības instrumentu finanšu īstenošanu. Komisijas uzdevums ir arī regulāri pārbaudīt fondu īstenošanu,
- **5. ieteikums.** Sniegt vairāk norāžu revīzijas iestādēm pašreizējā programmu posmā, īpaši attiecībā uz paraugu ņemšanu, projektu revīzijas veikšanai nepieciešamo pārbaūžu tvērumu un informēšanu saistībā ar revīzijas konstatējumiem,
- **6. ieteikums.** Ierosināt, lai struktūrfondu regulās būtu noteikts, ka pēc 2013. gada ir jāsaskaņo gada kontroles ziņojumu atskaites periodi ar ES finanšu gadu. Ierosināt arī to, lai tiktu izstrādāta saskaņota pieeja, kas ļautu apkopot revīzijas iestāžu revīzijas atzinumus par katru fondu dalībvalsts un ES līmenī.

KOMISIJAS ATBILDES

- Komisija piekrīt šim ieteikumam, ja vien tas ir paredzēts tām dalībvalstīm, kuras atkārtoti saskaras ar grūtībām darbības programmu īstenošanā.
- Komisija piekrīt šim ieteikumam un ir nodomājusi ierosināt, ka dalībvalstīm ir obligāti jāziņo par finansēšanas vadības instrumentu lietošanu. Finansēšanas vadības instrumentu lietošanas revīziju veic, izmantojot tematiskās revīzijas, kā tas ir noteikts struktūrfondu revīzijas kopīgajā stratēģijā.

Struktūrfondu regulā nākamajam programmu posmam varētu paredzēt dalībvalstu gada ziņojumus par finansēšanas vadības instrumentu finansiālo īstenošanu.
- Komisija piekrīt šim ieteikumam. Komisija pastāvīgi dod norādījumus un padomus revīzijas iestādēm attiecībā uz plašu tehnisko un regulatīvo jautājumu loku. Arī Komisijas 2009. gadā uzsāktā revīzijas iestāžu pārbaude bija iespēja izstrādāt dalībvalstu revīzijas iestāžu kapacitātes paaugstināšanas pasākumus, kā plašāk paskaidrots Reģionālās attīstības ģenerāldirektorāta ģenerāldirektora un Nodarbinātības, sociālo lietu un iekļautības ģenerāldirektorāta ģenerāldirektora 2010. gada darbības pārskatā.

Pēc gada kontroles ziņojumu, revidentu atzinumu un 2010. gada beigās dalībvalstu revīzijas iestāžu paziņotā kļūdu īpatsvara analīzes Komisija apņēmas sniegt revīzijas iestādēm uzlabotus papildu norādījumus attiecībā uz Palātas izvirzītajiem jautājumiem. Līdz šim notikušajās tehniskajās sanāksmēs šie norādījumu projekti jau ir apspriesti, un tie tiks pabeigti līdz nākamā gada kontroles ziņojuma procedūrai.
- Komisija piekrīt ieteikuma pirmajai daļai. Komisijas priekšlikumā par Finanšu regulas grozījumiem ir iekļauta laicīga grāmatojumu noskaidrošana, kas veicinās attiecīgo atskaites periodu saskaņošanu starp dalībvalstīm (gada kontroles ziņojums un gada revīzijas atzinums), Komisiju (gada darbības ziņojums) un Palātu (ticamības deklarācijas procedūra/gada ziņojums) atbilstošajam budžeta gadam (skatīt arī Komisijas atbildi uz 4.41. punktu).

IEPRIEKŠĒJO PALĀTAS ĪPAŠO ZIŅOJUMU IETEIKUMU PĒCPĀRBAUDE

Ieteikumu pēcpārbaude Īpašajam ziņojumam Nr. 1/2006 par Eiropas Sociālā fonda ieguldījumu skolas priekšlaicīgas pamešanas apkarošanā

4.51. Īpašajā ziņojumā Nr. 1/2006 Palāta izvērtēja, cik piemērotas bija 2000.–2006. gada programmu posma procedūras, kuras bija izstrādātas, lai nodrošinātu efektivitāti un produktivitāti ESF līdzfinansētajām darbībām skolas priekšlaicīgas pamešanas apkarošanā. Palāta uzsvēra, ka dalībvalstu pārvaldības sistēmām jāatbilst ekonomiskuma, produktivitātes un efektivitātes principiem saskaņā ar Kopienas tiesību aktiem. Lai vairotu Kopienas resursu potenciālo ietekmi, Palāta īpaši ieteica dalībvalstu iestādēm veikt sagaidāmo ekonomisko ieguvumu analīzi un nodrošināt, ka resursu piešķiršana balstās uz objektīviem un pamatotiem kritērijiem. Palāta norādīja, ka saprātīgi ikgadējie mērķi atskaitīto skolēnu skaita samazināšanai varētu palīdzēt sasniegt Eiropadomes nosprausto mērķi.

4.52. Palātas noteikumi ir ņemti vērā daļēji (sk. **4.5.a pielikumu**). Visu ESF pārvaldības sistēmu dažus elementus atjaunināja 2007.–2013. gada programmu posmam, un tas ietekmēja pasākumus, kas paredzēti skolas priekšlaicīgas pamešanas apkarošanai. Īpaši saistībā ar skolas priekšlaicīgu pamešanu Padome 2011. gada jūnijā apstiprināja ieteikumus saistībā ar “Politiku skolas priekšlaicīgas pamešanas samazināšanai”.

4.53. Šo darbību efektivitāte vēl nav pierādīta, īpaši tāpēc, ka galveno darbību saistībā ar skolas priekšlaicīgu pamešanu apstiprināja tikai 2011. gadā. Palāta norāda, ka darbības programmās vēl arvien nav norādīta nepārprotama saikne starp konkrētām prioritātēm un mērķiem attiecībā uz skolas priekšlaicīgu pamešanu un piešķirtā finansējuma līmeni. Lai gan Komisija nesēn puda nodomu savās revīzijās analizēt arī ES finansējuma pievienoto vērtību, tas vēl nav darīts.

4.52. Komisija uzskata, ka Palātas ieteikumi ir īstenoti pilnā mērā, ņemot vērā tiesisko regulējumu 2007.–2013. gadam, kas jau bija izveidots Palātas revīzijas ziņojuma publicēšanas laikā. Saistībā ar stratēģiju “Eiropa 2020” Komisija 2011. gada sākumā sagatavoja rīcības plānu, lai mazinātu mācību priekšlaicīgu pārtraukšanu skolā, kurā bija iekļauts arī priekšlikums Padomes ieteikumam par politiku priekšlaicīgas mācību pārtraukšanas mazināšanai (apstiprināts 2011. gada jūnijā).

4.53. ESF darbības programmās ir iekļauta nepārprotama saikne starp saglabātajām prioritātēm, sasniedzamajiem mērķiem, kas ir pārvērsti arī skaitļos izsakāmos mērķos prioritāšu ass līmenī saskaņā ar tiesiskā regulējuma noteikumiem, un šo mērķu sasniegšanai vajadzīgo finansējuma līmeni. Komisijas priekšlikumi laikposmam pēc 2013. gada būs pamatoti uz pašreizējiem programmu veidošanas noteikumiem un ex ante novērtējumu. Darbības programmās vajadzēs ievērot regulatīvos noteikumus un norādīt saikni starp prioritātēm, mērķiem un finansējuma līmeni.

Sagatavojot regulu projektus nākamajam programmu posmam, ir paredzēts likt lielāku uzsvāru uz rezultātu. Tādēļ daļu no Nodarbinātības, sociālo lietu un iekļautības ģenerāldirektorāta revīzijas resursiem vajadzēs pārorientēt uz izpildes revīziju, nevis uz pašreizējo atbilstības/finansu revīziju.

Ieteikumu pēcpārbaude Īpašajam ziņojumam Nr. 10/2006 par 1. un 3. mērķa programmu *ex post* novērtējumu 1994.–1999. gadam (struktūrfondi)

4.54. Īpašajā ziņojumā Nr. 10/2006 Palāta pārbaudīja, vai *ex post* novērtējumi, kurus Komisija veica saistībā ar struktūrfondu intervenci 1994.–1999. gada plānošanas periodā, ļāva sagatavot pienācīgas aplēses par šīs intervences ietekmi un vai šo analīzi izmantoja, lai formulētu noderīgus ieteikumus. Revīzijas laikā tika konstatēti novērtēšanas procesa trūkumi, kuru dēļ nebija iespējams pilnībā novērtēt struktūrfondu ietekmi.

4.55. Reģionālās politikas un Nodarbinātības, sociālo lietu un iekļautības ģenerāldirektorāts savos *ex post* novērtējumos par 2000.–2006. gadu bija ņēmuši vērā lielāko daļu no galvenajiem jautājumiem, uz kuriem Palāta norādīja Īpašajā ziņojumā Nr. 10/2006 (sk. **4.5.b pielikumu**). Tie sāka aizstāt valsts pieeju ar galveno tematisko jomu pieeju, lai koncentrētu uzmanību uz stratēģiskiem jautājumiem, kas nozīmīgi 27 dalībvalstu Savienībai. *Ex post* novērtējumus būtu bijis vieglāk veikt, ja tiesiskajā regulējumā, kas attiecās uz 2000.–2006. gadu, būtu iestrādāta prasība obligāti sagatavot vidusposma novērtējumu. Tomēr, kad veica vidusposma novērtējumus, dalībvalstu uzraudzības sistēmās tika konstatētas nopietnas nepilnības, un izdevumu lietderību novērtēt bija pārāgri (sk. arī Īpašo ziņojumu Nr. 1/2007 par starpposma pasākumu īstenošanu). Lai uzlabotu *ex post* novērtējumu kvalitātes kontroli, abi ģenerāldirektorāti tai piešķīra vairāk resursu, uzlaboja novērtējuma ziņojuma uzdevuma aprakstus un pastiprināja kvalitātes kontroles procedūras.

4.56. Attiecībā uz 2007.–2013. gada posmu abiem ģenerāldirektorātiem būtu izdevīgi nostiprināt mehānismus, lai uzlabotu pašu dalībvalstu veikto novērtējumu kvalitāti, kā arī izmantot hipotētisko analīzi (Nodarbinātības, sociālo lietu un iekļautības ģenerāldirektorāts) vai arī to piemērot plašāk (Reģionālās politikas ģenerāldirektorāts). Attiecībā uz struktūrfondu produktivitāti turpmāk jāpapildina nesen izveidotā datubāze, kurā apkopotas ziņas par infrastruktūras vienas vienības cenu, lai šo datubāzi varētu izmantot (Reģionālās politikas ģenerāldirektorāts). Dalībvalstīs izveidotās datu bāzes par mācību projektu vienības izmaksām un galvenajām īpašībām palīdzēs dalībvalstīm sagatavot un apstiprināt projektu sagatavošanu un apstiprināšanu. Struktūrfondu produktivitāti var palielināt vēl vairāk, ja pievērsīs detalizētāki izpētei par to (īpaši reģionālās politikas jomā), kāpēc starp dalībvalstīm ir tik ievērojamas atšķirības privātā sektora iemaksu ziņā un kāpēc tik ļoti atšķiras iespējas sniegt finansējumu arī ar citu instrumentu, ne tikai dotāciju palīdzību.

4.54. Skatīt Komisijas atbildi uz Īpašo ziņojumu Nr. 10/2006.

4.55. Komisijas atbildi skatīt **4.5.b pielikumā** redzamajā tabulā.

4.56. Reģionālās politikas ģenerāldirektorāts piekrīt Palātai attiecībā uz lielāko daļu punktu. Attiecībā uz atbalstu uzņēmumiem joprojām vajag ievērojami vairāk pierādījumu, pirms būs iespējams pieņemt negrozāmus lēmumus par dotāciju un citu instrumentu efektivitāti un nosacītajām priekšrocībām. To veicinās Komisijas pašreizējā novērtējuma darba programma un vairākās dalībvalstīs veiktie novērtējumi.

Nodarbinātības, sociālo lietu un iekļautības ģenerāldirektorāts pašlaik izstrādā hipotētiskus modeļus. ESF novērtējuma partnerības sanāsmēs jau ir notikušas vairākas informācijas sesijas, starp tām arī dalībvalstu un zinātniskā eksperta prezentācijas. Tiek pārbaudītas problēmas, piemērojot hipotētiskos modeļus kohēzijas politikā. Nodarbinātības, sociālo lietu un iekļautības ģenerāldirektorāta norādījumi par ESF novērtējumu 2014.–2020. gada periodā mudinās dalībvalstīs īstenot hipotētisku/kontroles grupu novērtējumu.

PALĀTAS APSVĒRUMI

KOMISIJAS ATBILDES

Ieteikumu pēcpārbaude Īpašajam ziņojumam Nr. 7/2009 “Galileo” programmas izstrādes un apstiprināšanas posma pārvaldība”

4.57. Īpašajā ziņojumā Nr. 7/2009 Palāta ieteica Komisijai pielāgot savus resursus, kā arī juridiskos un finanšu instrumentus nozares programmas attīstības un pārvaldības īpatnībām. Palāta ieteica Komisijai arī steidzami konkretizēt programmas politiskos mērķus un tos iestrādāt stratēģiskajos un darbības mērķos, tostarp nosakot lietotāju vajadzības, tehniskos parametrus un uzņēmējdarbības modeli ⁽¹³⁾.

4.58. Komisija daļēji īstenoja Palātas ieteikumus (sk. **4.5.c pielikumu**). Komisija uzņēmās programmas pārvaldīšanu un ir noslēgusi deleģēšanas nolīgumus ar Eiropas Kosmosa aģentūru (ESA). Kaut gan Komisija lūdza, lai dalībvalstis precizē programmas politiskos mērķus tādejādi, lai tos varētu izteikt galīgajos stratēģiskajos un darbības mērķos, kopēja nostāja nav pieņemta. Komisija sniedza aplēses par projekta izmaksām vidējā un ilgā termiņā, taču nepieciešamā finansējuma avoti vēl nav nodrošināti. Balstoties uz Komisijas aprēķiniem, Palāta norāda, ka līdz 2030. gadam šis projektu izmaksas vidējā un ilgā termiņā varētu būt vairāk nekā 20 miljardi EUR.

4.59. Pirms visu darboties spējīgo pavadoņu palaišanas ir jāizstrādā plāns, kurā skaidri jānorāda programmas izmaksas pēc 2013. gada, un jānosaka finansējuma avoti. Attiecībā uz pārvaldības struktūru un cilvēkresursiem Palāta iesaka Komisijai arī turpmāk veltīt pūliņus, lai īstenotu Īpašajā ziņojumā Nr. 7/2009 formulētos ieteikumus.

4.58. Komisija pašlaik īsteno šos ieteikumus.

Saistībā ar daudzgadu finanšu shēmas sagatavošanu Komisija nāks klajā ar jaunu likumdošanas priekšlikumu attiecībā uz “Galileo” un EGNOS programmu turpmāku īstenošanu. Tajā būs iekļauta arī to pārvaldības shēma un nepieciešamo budžeta līdzekļu atjaunināta definīcija.

Regulā (EK) Nr. 683/2008 ⁽²⁾ bija definēti GNSS programmu vispārējie stratēģiskie un politiskie mērķi, un pakāpeniski tie tiek pārveidoti par darbības mērķiem (publiskais regulētais pakalpojums, dzīvības drošības pakalpojums, meklēšanas un glābšanas dienests, komercdienests), uzsverot šīs ierosmes tehnisko sarežģītību.

Programmu budžeta ekstrapolācija, nezinot valsts atbalstu nākotnes finansējumam, neļauj iegūt pietiekamu vispārējo ainu lēmumu pieņemšanai par kopējiem finansiālajiem neto izdevumiem.

4.59. Pašlaik Komisija izstrādā ietekmes novērtējumu, ar kura palīdzību tā noskaidro tehniskās iespējas Eiropas GNSS programmu turpmākai īstenošanai un izmantošanai, tostarp šo programmu saistītās izmaksas un tiešās un netiešās priekšrocības.

⁽¹³⁾ Vērtējot programmas virzību, šajā pēcpārbaudē netika iekļauts 2. ieteikuma b) apakšpunkts, 3. ieteikums, 4. ieteikuma c) un d) apakšpunkts un 5. ieteikums.

⁽²⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes 2008. gada 9. jūlija Regula (EK) Nr. 683/2008 (2008. gada 9. jūlijs) par Eiropas satelītu radionavigācijas programmu (EGNOS un “Galileo”) turpmāku īstenošanu.

4.1. PIELIKUMS

DARĪJUMU PĀRBAUŽU REZULTĀTI KOHĒZIJAS, ENERĢĒTIKAS UN TRANSPORTA JOMĀ

	2010. g.						2009. g.	2008. g.	2007. g.	
	Nodarbinātība un sociālas lietas		Reģionālā politika			Enerģētika un transports				Kopā
	ESF	Citi	ERAF	Kohēzijas fonds	ISPA					
PARAUGA LIELUMS UN UZBŪVE										
Kopējais darījumu skaits (no tiem):	60	6	143	20	6	8	243	209	189	217
avansi	0	0	0	0	0	0	0	20	9	10
starposma/gaļīgie maksājumi	60	6	143	20	6	8	243	189	180	207
PĀRBAUŽU REZULTĀTI ⁽¹⁾ ⁽²⁾										
Kļūdu daudzums pārbaudītajos darījumos										
kļūdu nav	70 % (42)	100 % (6)	47 % (67)	25 % (5)	17 % (1)	37 % (3)	51 % (124)	67 %	58 %	50 %
viena vai vairākas kļūdas	30 % (18)	0 % (0)	53 % (76)	75 % (15)	83 % (5)	63 % (5)	49 % (119)	33 %	42 %	50 %
Kļūdaino darījumu analīze										
Analīze pēc izdevumu veida										
avansi	—	—	—	—	—	—	—	3 %	0 %	1 %
starposma/gaļīgie maksājumi	—	—	—	—	—	—	—	97 %	100 %	99 %
Analīze pēc kļūdu veida										
Skaitļos neizsakāmas kļūdas	39 % (7)	0 % (0)	55 % (42)	93 % (14)	80 % (4)	20 % (1)	57 % (68)	50 %	42 %	33 %
Skaitļos izsakāmas kļūdas	61 % (11)	0 % (0)	45 % (34)	7 % (1)	20 % (1)	80 % (4)	43 % (51)	50 %	58 %	67 %
attiecināmības kļūdas	91 % (10)	0 % (0)	100 % (34)	100 % (1)	100 % (1)	75 % (3)	96 % (49)	69 %	89 %	78 %
reālas pastāvēšanas kļūdas	9 % (1)	0 % (0)	0 % (0)	0 % (0)	0 % (0)	0 % (0)	2 % (1)	0 %	0 %	12 %
precizitātes kļūdas	0 % (0)	0 % (0)	0 % (0)	0 % (0)	0 % (0)	25 % (1)	2 % (1)	31 %	11 %	10 %
SKAITĻOS IZSAKĀMO KĻŪDU APLĒSTĀ IETEKME										
Iespējamākais kļūdu īpatsvars							7,7 %			
Zemākais kļūdu līmenis							4,7 %			
Augstākais kļūdu līmenis							10,7 %			

⁽¹⁾ Lai sniegtu dziļāku ieskatu tajās politikas grupas jomās, kurām ir atšķirīgi riska veidi, paraugus sadalīja mazākos.

⁽²⁾ Skaitļi iekavās attiecas uz darījumu faktisko skaitu.

— Neattiecas vai netiek vērtēts.

4.2. PIELIKUMS

SISTĒMU PĀRBAUŽU REZULTĀTI KOHĒZIJAS, ENERĢĒTIKAS UN TRANSPORTA JOMĀ

Atlasītu pārraudzības un kontroles sistēmu novērtējums. Revīzijas iestādes (RI) – atbilstība galvenajām reglamentējošajām prasībām un darbību pareizības nodrošināšanas efektivitāte

Palātas galvenās pārbaudītās prasības		Revīzijas iestāde ERAF/ESF – Francija	Revīzijas iestāde ERAF/ESF – Apvienotā Karaliste/Ziemeļrīja	Revīzijas iestāde ERAF/ESF – Itālija(Sardīnija)	Revīzijas iestāde ERAF/KF – Polija	Revīzijas iestāde ERAF/KF – Spānija (Andalūzija un Valensija)	Revīzijas iestāde ESF – Polija	Revīzijas iestāde ESF – Spānija (Andalūzija)	Revīzijas iestāde ESF – Vācija (federāla darbības programma)
Vispārīgi aspekti	Darbības programmas pārvaldības un kontroles sistēmu izveide paredz to pienācīgu definīciju, funkciju sadali un nošķiršanu pašā revīzijas iestādē un starp revīzijas iestādi un citām kompetentajām pārvaldības un kontroles iestādēm	atbilst	atbilst	daļēji atbilst	atbilst	atbilst	atbilst	daļēji atbilst	daļēji atbilst
Revīzijas rokasgrāmatas aptvērumi	Ir revīzijas rokasgrāmata (gan sistēmu revīzijām, gan darbību revīzijām), kura ir saskaņā ar starptautiski atzītiem standartiem un kurā skaidri aprakstītas revīzijas procedūras	atbilst	daļēji atbilst	atbilst	atbilst	atbilst	atbilst	atbilst	atbilst
Revīzijas metodoloģija sistēmu revīzijai	Revīzijas darbs, ko veic RI, lai novērtētu pārvaldības un kontroles sistēmu darbības efektivitāti, balstās uz kontrollapu ar jautājumiem, lai pārliecinātos, ka ir izpildītas galvenās piemērojamo noteikumu prasības (konkrētas vadošajām iestādēm, starpniekstruktūrām un sertificēšanas iestādēm), un katrai no šīm prasībām ir atbilstīgi vērtēšanas kritēriji	atbilst	atbilst	atbilst	atbilst	atbilst	atbilst	atbilst	atbilst
Sistēmu revīziju pārskats	RI revīzijas plāns bija īstenots saskaņā ar attiecīgajam laikposmam apstiprināto revīzijas stratēģiju, sistēmu revīzijas notika saskaņā ar RI izstrādāto metodoloģiju, un visi sistēmu revīziju posmi bija pienācīgi dokumentēti	efektīva	daļēji efektīva	daļēji efektīva	efektīva	efektīva	efektīva	efektīva	efektīva
Paraugu atlasē metodes darbību revīzijām	Ir noteikta pienācīga paraugu atlasē metode darbību revīzijām, lai izveidotu projektu paraugu, kas revidējams noteiktā pārskata periodā	daļēji atbilst	atbilst	daļēji atbilst	atbilst	atbilst	atbilst	daļēji atbilst	daļēji atbilst

Palātas galvenās pārbaudītās prasības		Revīzijas iestāde ERAF/ESF – Francija	Revīzijas iestāde ERAF/ESF – Apvienotā Karaliste/Ziemeļīrija	Revīzijas iestāde ERAF/ESF – Itālija (Sardīnija)	Revīzijas iestāde ERAF/KF – Polija	Revīzijas iestāde ERAF/KF – Spānija (Andalūzija un Valensija)	Revīzijas iestāde ESF – Polija	Revīzijas iestāde ESF – Spānija (Andalūzija)	Revīzijas iestāde ESF – Vācija (federāla darbības programma)
Parauga izveide darbību revīzijām	Paraugu atlases metode darbību revīzijām tiek izmantota, kā noteikts, lai izveidotu projektu paraugu, kas revidējams noteiktā pārskata periodā	efektīva	efektīva	neefektīva	efektīva	efektīva	efektīva	efektīva	daļēji efektīva
Revīzijas metodoloģija darbību revīzijām	Darbību pareizības pārbaudei veiktais revīzijas darbs balstās uz kontrollapu ar jautājumiem, lai pārliecinātos, ka pietiekami pamatīgi ir izpildītas piemērojamo noteikumu prasības saistīto risku novēršanai	daļēji atbilst	daļēji atbilst	daļēji atbilst	daļēji atbilst	atbilst	atbilst	atbilst	daļēji atbilst
Darbību revīziju pārskats	Darbību revīzijas bija veiktas saskaņā ar konkrētam laikposmam atlasīto paraugu, tās notika saskaņā ar RI izveidoto metodoloģiju, un visi projektu revīziju posmi bija pienācīgi dokumentēti	efektīva	daļēji efektīva	neefektīva	efektīva	daļēji efektīva	efektīva	efektīva	efektīva
Atkārtotas darbību revīzijas	Pēc tam, kad Palāta atkārtoja RI veiktās darbību revīzijas, iegūtie konstatējumi bija līdzīgi kā RI, kā tas ir paziņots Komisijai	efektīva	daļēji efektīva	daļēji efektīva	efektīva	daļēji efektīva	efektīva	efektīva	daļēji efektīva
Ikgadējais kontroles ziņojums un revīzijas atzinums	Ikgadējais kontroles ziņojums un revīzijas atzinums bija sagatavoti atbilstoši tiesību aktos noteiktajām prasībām un norādījumiem, kas saskaņoti starp Komisiju un dalībvalstīm, un ziņojums un atzinums atbilst rezultātiem, kas iegūti RI veiktajās sistēmu revīzijās un darbību revīzijās	atbilst	daļēji atbilst	daļēji atbilst	atbilst	atbilst	atbilst	daļēji atbilst	daļēji atbilst
Kopvērtējums		efektīvas	daļēji efek- tīvas	neefektī- vas	efektīvas	daļēji efek- tīvas	efektīvas	daļēji efek- tīvas	daļēji efektīvas

4.3. PIELIKUMS

KOMISIJAS VADĪBAS APLIECINĀJUMU PĀRBAUŽU REZULTĀTI KOHĒZIJAS, ENERĢĒTIKAS UN TRANSPORTA JOMĀ

Galvenie ģenerāldirektorāti	Ģenerāldirektora deklarācija (*)	Formulētās atrunas	Palātas apsvērumi	Ticamības kopvērtējums	
				2010. g.	2009. g.
REGIO	Ar atrunu	<p>Atrunas par pakārtoto darījumu likumību un pareizību izdevumiem, kas vairākās dalībvalstīs deklarēti ERAF un Kohēzijas fondam, balstās uz nepilnībām abu fondu pārvaldības un kontroles sistēmu galvenajos elementos, jo dalībvalstu iestādes tos nebija pienācīgi kontrolējušas un nebija veikti pienācīgi koriģējošie pasākumi.</p> <p>2000.–2006. gada posmam atruna attiecas uz 21 darbības programmu sešās dalībvalstīs (izņemot INTERREG) un diviem Kohēzijas fonda projektiem divās dalībvalstīs; skaitliskā izteiksmē tie ir 679,4 miljoni EUR jeb 15,8 % no gada starpposma maksājumiem. Saskaņā ar aplēsēm šim programmu posmam apdraudētais ES ieguldījums varētu būt no 32,5 līdz 68,8 miljoniem EUR, t. i., no 0,8 % līdz 1,5 % no gada starpposma maksājumiem (4 297,3 miljoni EUR).</p> <p>2007.–2013. gada posmam atruna attiecas uz 69 darbības programmām 10 dalībvalstīs un uz Eiropas Teritoriālās sadarbības 11 darbības programmām. Skaitliskā izteiksmē tas ir 3 417,1 miljoni EUR jeb 13,4 % no gada starpposma maksājumiem. Saskaņā ar aplēsēm šim programmu posmam apdraudētais ES ieguldījums varētu būt no 203,7 līdz 423,9 miljoniem EUR, t. i., no 0,8 % līdz 1,6 % no gada starpposma maksājumiem (25 527,8 miljoni EUR).</p>	<p>Palāta uzskata, ka ģenerāldirektora deklarācija un gada darbības pārskats ir sagatavoti saskaņā ar piemērojamām Komisijas pamatnostādņēm.</p> <p>Palāta atzīst, ka Reģionālās politikas ĢD, salīdzinot ar 2009. gadu, ir sniedzis vairāk informācijas par katras darbības programmas apdraudēto summu atspoguļošanu.</p> <p>Taču Palāta norāda, ka tās aplēstais kļūdu īpatsvars ir ievērojami lielāks, nekā saskaņā ar ģenerāldirektora aplēsēm norādīts atrunās.</p> <p>Reģionālās politikas ĢD formulēja atrunas ar skaitļos izsakāmu ietekmi abiem programmu posmiem. Skaitļi balstās uz pieņēmumu, ka, ja vien aplēstā summa, kas pakļauta riskam, ir mazāka par 5 %, tad piemērotā maksājuma ieturēšana jebkurai darbības programmai un ieviestie kontroles mehānismi darbības programmas slēgšanai varētu pienācīgi mazināt risku. Palāta uzskata, ka šādas pieejas dēļ apdraudētās summas varētu būt novērtētas par zemu.</p> <p>Visbeidzot, tika paziņots, ka 2010. gadā piemēroja finanšu korekcijas 2 823 miljonu EUR apmērā. Tomēr attiecībā uz, cita starpā, 2000.–2006. gada darbības programmu slēgšanu līdz gada beigām vēl nebija pabeigtas visas apstiprināšanas un pārbažu procedūras. Komisijas 2010. gada pārskatu 6. piezīmē tikai 563 miljoni EUR tika definēti kā īstenoti (sk. arī 1.2. pielikuma 3. punktu).</p>	B	A

Galvenie ģenerāldirektori	Ģenerāldirektora deklarācija (*)	Formulētās atrunas	Palātas apsvērumi	Ticamības kopvērtējums	
				2010. g.	2009. g.
EMPL	Ar atrunu	<p>Atruna par pakārtoto darījumu likumību un pareizību izdevumiem, kas vairākās dalībvalstīs deklarēti konkrētām ESF darbības programmām, balstās uz nepilnībām darbības programmu pārvaldības un kontroles sistēmu galvenajos elementos, jo dalībvalstu iestādes tos nebija pienācīgi kontrolējušas un nebija veikti pienācīgi koriģējošie pasākumi.</p> <p>2000.–2006. gada posmam atruna attiecas uz 13 darbības programmām četrās dalībvalstīs, skaitliskā izteiksmē tie ir 0,4 miljoni EUR jeb 0,14 % no gada starpposma maksājumiem.</p> <p>2007.–2013. gada posmam atruna attiecas uz 30 darbības programmām deviņās dalībvalstīs; skaitliskā izteiksmē tie ir 71,6 miljoni EUR jeb 1,13 % no gada starpposma maksājumiem.</p>	<p>Palāta uzskata, ka ģenerāldirektora deklarācija un gada darbības pārskats ir sagatavoti saskaņā ar piemērojamām Komisijas pamatnostādņēm.</p> <p>Palāta atzīst, ka Nodarbinātības, sociālo lietu un iekļautības ĢD, salīdzinot ar 2009. gadu, ir sniedzis vairāk informācijas par katras darbības programmas apdraudēto summu atspoguļošanu.</p> <p>Nodarbinātības, sociālo lietu un iekļautības ĢD formulēja atrunas ar skaitļos izsakāmu ietekmi abiem programmu posmiem. Skaitļi balstās uz pieņēmumu, ka, ja vien aplēstā summa, kas pakļauta riskam, ir mazāka par 5 %, tad piemērotā maksājuma ieturēšana jebkurai darbības programmai un ieviestie kontroles mehānismi darbības programmas slēgšanai varētu pienācīgi mazināt risku. Palāta uzskata, ka šādas pieejas dēļ apdraudētās summas varētu būt novērtētas par zemu.</p>	A	A
MOVE	Ar atrunu	<p>Atruna par atlikušo kļūdu īpatsvaru attiecībā uz Sestās pētniecības pamatprogrammas izmaksu deklarāciju precizitāti. Ar <i>ex post</i> kontroles mehānismiem konstatēja, ka atlikušo kļūdu īpatsvars ir lielāks nekā kontroles mērķis (2 %).</p> <p>Atlikušais kļūdu īpatsvars 4,42 % atbilst apdraudētajiem 1,15 miljoniem EUR, kas veido 1,95 % no Sestās pamatprogrammas maksājumiem un 0,5 % no visiem maksājumiem, kurus Mobilitātes un transporta ĢD veica 2010. gadā.</p>	<p>Palāta uzskata, ka ģenerāldirektora deklarācija un gada darbības pārskats ir sagatavoti saskaņā ar piemērojamām Komisijas pamatnostādņēm.</p>	A	A ⁽¹⁾
ENER	Ar atrunu	<p>Atruna par atlikušo kļūdu īpatsvaru attiecībā uz Sestās pētniecības pamatprogrammas izmaksu deklarāciju precizitāti. Ar <i>ex post</i> kontroles mehānismiem konstatēja, ka atlikušo kļūdu īpatsvars ir lielāks nekā kontroles mērķis (2 %).</p> <p>Atlikušais kļūdu īpatsvars 4,42 % atbilst apdraudētajiem 1,7 miljoniem EUR, kas veido 1,12 % no Sestās pamatprogrammas maksājumiem un 0,15 % no visiem maksājumiem, kurus Enerģētikas ĢD veica 2010. gadā.</p>	<p>Palāta uzskata, ka ģenerāldirektora deklarācija un gada darbības pārskats ir sagatavoti saskaņā ar piemērojamām Komisijas pamatnostādņēm.</p>	A	A ⁽¹⁾

(1) Pārskata par 2009. finanšu gadu 5.3. pielikumā bija izklāstīti TREN (Enerģētikas un transporta) ĢD gada darbības pārskata pārbaužu rezultāti. 2010. gada februārī ĢD TREN ir reorganizēts divos ģenerāldirektorātos kā Mobilitātes un transporta ģenerāldirektori (ĢD MOVE) un Enerģētikas ģenerāldirektori (ĢD ENER).

(*) Atsaucoties uz ģenerāldirektora sagatavoto ticamības deklarāciju, viņam ir pamatota pārliecība par to, ka ieviestās kontroles procedūras sniedz vajadzīgās garantijas par darījumu pareizību.

A: ģenerāldirektora deklarācijā un gada darbības pārskatā objektīvi novērtēta finanšu pārvaldības pareizība.

B: ģenerāldirektora deklarācijā un gada darbības pārskatā daļēji objektīvi novērtēta finanšu pārvaldības pareizība.

C: ģenerāldirektora deklarācijā un gada darbības pārskatā nav objektīvi novērtēta finanšu pārvaldības pareizība.

4.4. PIELIKUMS

IEPRIEKŠĒJO APSVĒRUMU PĒCPĀRBAUDE KOHĒZIJAS, ENERĢĒTIKAS UN TRANSPORTA POLITIKAS GRUPĀ

Gads	Palātas ieteikumi	Ieteikumu izpilde	Komisijas atbilde	Palātas analīze
Kohēzija				
2009. g.	<p>Komisijai būtu jāuzrauga atbilstība ES finansējuma attiecināmības prasībām, tostarp pareiza ES un dalībvalstu publiskā iepirkuma procedūru piemērošana</p> <p>(sk. Pārskata par 2009. finanšu gadu 4.38. punktu)</p>	<p>Pašlaik notiek revīzijas par to, kā īstenoti publiskā iepirkuma noteikumi (šīs revīzijas ir daļa no īpaša apsekojuma par Kohēzijas fonda 2000.–2006. gada projektiem, kā arī īpaša apsekojuma par 2007.–2013. gada darbības programmām). Komisija ir izdevusi arī norādījumus un sarīkojusi mācības dalībvalstu pārvaldības un revīzijas iestādēm (piemēram, “semināri mācībspēku apmācībai”, divpusējas mācību nodarbības pārvaldības iestādēm un revīzijas iestādēm).</p> <p>2011. gada janvārī Komisija publicēja Zaļo grāmatu par ES publiskā iepirkuma politikas modernizāciju (COM(2011) 15 galīgā redakcija).</p> <p>2011. gadā plānots pabeigt Komisijas vērtējumu par ES publiskā iepirkuma tiesisko pamatu.</p>	<p>Komisija uzskata, ka šis ieteikums ir īstenots ar dažādu pašlaik notiekošu pasākumu palīdzību saskaņā ar Palātas aprakstu.</p> <p>Skatīt Komisijas atbildi uz 4.50. punktu, 1. ieteikums.</p> <p>Lūdzam skatīt arī Komisijas atbildes uz 4.20., 4.21. un 4.29. punktu par apmācības un norādījumu nodrošināšanu.</p>	<p>Palāta uzskata, ka ieteikums ir izpildīts attiecībā uz mācībām un norādījumiem, ja vien Komisija turpina pašreizējo politiku,</p> <p>Palāta veiks to īpašo pasākumu pēcpārbaudi, kuri definēti publiskajam iepirkumam (sk. arī Atziņumu Nr. 4/2011 (!)).</p>
Kohēzija				
2008. g.	<p>Komisijai, veicot pārraudzību, būtu jānodrošina, lai dalībvalstu pārvaldības un kontroles sistēmas darbotos efektīvi</p> <p>(sk. Pārskata par 2008. finanšu gadu 6.37. punkta a) un c) apakšpunktu un Pārskata par 2009. finanšu gadu 4.37. punkta c) apakšpunktu)</p>	<p>Ievērojot vispārīgos noteikumus, kas izklāstīti struktūrfondu regulās, attiecināmības noteikumi ir precizēti valstu un dažos gadījumos arī darbības programmu līmenī. Komisija ir pārskatījusi izmaiņas, ko šajos noteikumos 2010. gadā ieviesa dalībvalstis.</p> <p>Komisija ir pārbaudījusi revīzijas iestāžu 2007.–2013. gada darbības programmas un turpina veikt īpašas sistēmu un projektu revīzijas.</p> <p>2010. gada darbības pārskatā bija sniegts detalizēts novērtējums par 2007.–2013. gada darbības programmu, galvenokārt balstoties uz informāciju, kas ietverta revīzijas iestāžu sagatavotajos gada kontroles ziņojumos un iegūta Komisijas veiktajās revīzijās.</p>	<p>Komisija uzskata, ka šis ieteikums ir īstenots (skatīt Komisijas atbildi uz 4.50. punktu, 2. ieteikums).</p> <p>Lūdzam skatīt arī Komisijas atbildes uz 4.42., 4.43. un 4.44. punktu attiecībā uz revīzijas iestāžu novērtējumu.</p> <p>Reģionālās attīstības ģenerāldirektorāts un Nodarbinātības, sociālo lietu un iekļautības ģenerāldirektorāts uzskata, ka ir pienācīgi pārbaudījuši savā attiecīgajā gada darbības pārskatā izteiktās atrunas saistībā ar 2007.–2013. gada programmām.</p>	<p>Palāta uzskata, ka ieteikums ir izpildīts, ja vien Komisija turpina pašreizējo politiku.</p>

Gads	Palātas ieteikumi	Ieteikumu izpilde	Komisijas atbilde	Palātas analīze
Kohēzija				
2008. g.	<p>Komisijai būtu jāmudina dalībvalstu iestādes stingri piemērot koriģējošos mehānismus pirms izdevumu apstiprināšanas Komisijai</p> <p>(sk. Pārskata par 2008. finanšu gadu 6.37. punkta b) un d) apakšpunktu un Pārskata par 2009. finanšu gadu 4.37. punkta a) un b) apakšpunktu)</p>	<p>Komisija ir sākusi plašāk piemērot 2007.–2013. gada struktūrfondu regulu noteikumus, lai pārtrauktu vai apturētu maksājumus, ja revīzijas ziņojumā ir pierādījumi, kas liecina par nozīmīgām nepilnībām (vai pārkāpumiem, kas vēl nav izlaboti). Tas dod dalībvalstīm turpmāku stimulu savlaicīgi veikt visus vajadzīgos koriģējošos pasākumus.</p> <p>Komisija ir ieviesusi izmaiņas kārtībā, kādā dalībvalstis ziņo par piedzītajām un anulētajām summām no 2007.–2013. gada programmām (Komisijas Regulas (EK) Nr. 1828/2006 XI pielikums).</p> <p>Izvērsta informācija par maksājumu apturēšanu un pārtraukšanu attiecībā uz Reģionālās politikas un Nodarbinātības, sociālo lietu un iekļautības ģenerāldirektorātu ir izklāstīta 2010. gada pārskatā.</p>	<p>Komisija uzskata, ka šis ieteikums ir īstenots (skatīt Komisijas atbildi uz 4.50. punktu, 2. ieteikums).</p>	<p>Palāta uzskata, ka ieteikums ir izpildīts, ja vien Komisija turpina pašreizējo politiku.</p>

(¹) Atzinums Nr. 4/2011 par Komisijas Zaļo grāmatu par ES publiskā iepirkuma politikas modernizāciju (OV C 195, 2.7.2011., 1. lpp.).

ĪPAŠĀ ZIŅOJUMA Nr. 1/2006 IETEIKUMU PĒCPĀRBAUDE: PALĀTAS IETEIKUMU IZPILDEI VEIKTO PASĀKUMU ANALĪZE

Sākotnējie ieteikumi	Veikto pasākumu novērtējums kopumā	Atlikušās vai papildu nepilnības	Komisijas atbilde
<ul style="list-style-type: none"> — Vajadzības gadījumā Komisijai jādod norādījumi dalībvalstīm, lai nodrošinātu, ka Kopienas finansējums tiek izmantots ekonomiski, produktīvi un efektīvi, un — dalībvalstīm sadarbībā ar Komisiju vajadzētu izveidot vai pilnveidot esošās procedūras līdzfinansētajos pasākumos, nosakot skolēnus, kuri ir visvairāk pakļauti riskam priekšlaicīgi pamest skolu, un strādājot ar tiem. 	<p>Šie ieteikumi lielā mērā ir izpildīti, kaut arī tas noticis vairākus gadus pēc Palātas ziņojuma. 2011. gada jūnijā Padome pieņēma ieteikumu par "Politiku priekšlaicīgas mācību pārtraukšanas mazināšanai", un tās mērķis ir palīdzēt dalībvalstu politiķiem izprast šo fenomenu un to veicinošos faktorus. Dalībvalstīm ir sniegti arī vispārīgi norādījumi par struktūrfondiem.</p>	<p>Galvenā koriģējošā pasākuma mērķis bija konkrēti mazināt priekšlaicīgu mācību pārtraukšanu, bet šo pasākumu Padome pieņēma tikai 2011. gadā, un tam vēl nav bijis nozīmīgas ietekmes.</p>	<p>Saistībā ar stratēģiju "Eiropa 2020" Komisija 2011. gada sākumā izveidoja rīcības plānu, lai mazinātu mācību priekšlaicīgu pārtraukšanu skolā, ietverot arī priekšlikumu Padomes ieteikumam par politiku priekšlaicīgas mācību pārtraukšanas mazināšanai (apstiprināts 2011. gada jūnijā). Šajā ieteikumā ir iekļautas pamatnostādnes, lai palīdzētu dalībvalstīm izveidot vispusīgu un uz pierādījumiem balstītu politiku priekšlaicīgas mācību pārtraukšanas mazināšanai. Rīcības plāna izstrādāšana faktiski sākās jau 2006. gadā, kad tika izveidota grupa "Pieļuve un sociālā iekļautība mūžizglītībā" un noteikta darba programma šai grupai. Darba plāns, ko Komisija pieņēma 2011. gadā, ir balstīts uz šīs grupas darbu un dažiem salīdzinošiem pētījumiem par mācību priekšlaicīgu pārtraukšanu Eiropas skolās (pētījumi veikti periodā starp 2006. un 2009. gadu).</p>
<ul style="list-style-type: none"> — Komisijai jāpārbauda, vai dalībvalstu pārvaldības sistēmas atbilst Kopienas tiesību aktiem un ir saskaņā ar ekonomiskuma, produktivitātes un efektivitātes principiem. 	<p>Šis ieteikums vēl nav izpildīts. Komisija cer, ka nākamajā programmā posmā tās revīzijās tiks analizēta arī ES finansējuma pievienotā vērtība (!).</p>	<p>Komisija vēl nav paplašinājusi savu revīziju tvērumu, lai analizē iekļautu arī pievienoto vērtību, ko rada ES finansējums.</p>	<p>Sagatavojot regulu projektus nākamajam programmu posmam, ir paredzēts lielāks uzsvars uz rezultātu, kad finansēšanas mehānismi lielā mērā ir vērsti nevis uz ieguldījumiem, bet uz apbalvojumiem par rezultātu/iznākumu. Tādēļ daļu no Komisijas revīzijas resursiem vajadzēs pārorientēt uz izpildes revīziju, nevis uz pašreizējo atbilstības/finansu revīziju.</p>
<ul style="list-style-type: none"> — Dalībvalstīm sadarbībā ar Komisiju jāveic sagaidāmo ekonomisko ieguvumu analīze, kas varētu ietvert dokumentētu un pienācīgu pamatojumu piešķirtā finansējuma līmenim un prioritārajiem apvidiem, un — jānodrošina, ka resursu piešķiršana balstās uz objektīviem un pamatotiem kritērijiem, lai vairotu līdzekļu potenciālo ietekmi. 	<p>Šis ieteikums ir izpildīts tikai tādā mērā, ka Komisija ir paziņojusi savu nostāju. Palātas ieteikums principā ņemts vērā vispārējos noteikumos par programmu plānošanu un <i>ex ante</i> vērtēšanu 2007.–2013. gadā. Šis jautājums ir skatīts arī saistībā ar neseno budžeta pārskatīšanu. Taču darbības programmās joprojām nav skaidras saiknes starp konkrētām prioritātēm un mērķiem, kas attiecas uz priekšlaicīgu mācību pārtraukšanu, un piešķirtā finansējuma apmēru.</p>	<p>Šis jautājums paliek aktuāls arī nākamajā finanšu shēmā.</p>	<p>ESF darbības programmās ir iekļauta nepārprotama saikne starp saglabātajām prioritātēm, sasniedzamajiem mērķiem, kas ir pārvērsti arī skaitļos izsakāmos mērķos prioritāšu ass līmenī saskaņā ar tiesiskā regulējuma noteikumiem, un šo mērķu sasniegšanai vajadzīgo finansējuma līmeni.</p>

Sākotnējie ieteikumi	Veikto pasākumu novērtējums kopumā	Atlikušās vai papildu nepilnības	Komisijas atbilde
<p>— Dalībvalstīm sadarbībā ar Komisiju jānosaka saprātīgi ikgadējie mērķi skolas priekšlaicīgas pamešanas samazināšanai, lai sasniegtu Lisabonas stratēģijas mērķus.</p>	<p>Šis ieteikums ir lielā mērā izpildīts. Saistībā ar stratēģiju "Eiropa 2020. gadā" un četrus gadus pēc Palātas īpašā ziņojuma publicēšanas dalībvalstis piekrita izvirzīt valsts mēroga mērķus, ņemot vērā problēmas sākumstāvokli un konkrētos apstākļus.</p>	<p>Viena dalībvalsts vēl nav definējusi konkrētu uzdevumu.</p>	<p>Komisijas pirmā iespēja īstenot šo ieteikumu bija programmu posma sagatavošana periodam pēc 2013. gada. Dalībvalstu mērķu definēšana stratēģijā "Eiropa 2020" ir rezultāts dialogam ar Eiropas Komisiju, lai pārbaudītu atbilstību ES galvenajiem mērķiem. Katra dalībvalsts nosaka savus mērķus valsts reformu programmā, kas ir jāgatavo katru gadu aprīlī. Visas dalībvalstis, izņemot Apvienoto Karalisti, ir noteikušas valsts mērķus attiecībā uz mācību priekšlaicīgu pārtraukšanu savās 2011. gada valsts reformu programmās, kas tika iesniegtas Komisijai 2011. gada aprīlī/maijā.</p>
<p>— Dalībvalstīm sadarbībā ar Komisiju, ja to atļauj likums, jāveicina informācijas un labākās prakses apmaiņa starp visām vietēja un valsts mēroga organizācijām, kas atbild par skolēnu atskaitīšanas problēmas risināšanu.</p>	<p>Šis ieteikums ir izpildīts. Balstoties uz atvērto koordinācijas metodi, darba programmā "Izglītība un mācības 2010. gadā", ko pieņēma 2003. gadā, tika izveidota dalībvalstu ekspertu grupa, kuras specializācija ir "piekļuve izglītībai un sociālā integrācija". Kopš 2006. gada šī grupa vada mācīšanos no līdzbiedriem dažādās dalībvalstīs. Nesen Komisija ierosināja izveidot jaunu tematisko darba grupu par priekšlaicīgu mācību pārtraukšanu.</p>	<p>Vēl ir jāizveido jaunā tematiskā grupa, kas nodarbosies ar priekšlaicīgas mācību pārtraukšanas jautājumu.</p>	<p>Saskaņā ar atklāto koordinācijas metodi Komisijas 2003. gadā pieņemtās darba programmas "Izglītība un apmācība 2010" ietvaros tika izveidota dalībvalstu ekspertu "grupa", kura specializējās "Piekļuvē un sociālajā iekļautībā mūžizglītībā". Komisija izveidos Eiropas līmeņa ekspertu grupu (saistībā ar stratēģiju "Eiropa 2020"). Šī grupa turpinās iepriekš minētās grupas darbu saistībā ar "Piekļuvi un sociālo iekļautību mūžizglītībā", pievērsoties priekšlaicīgai mācību pārtraukšanai un turpinot pašreizējo pamatnostādņu dokumentu izstrādi.</p>
<p>— Dalībvalstīm sadarbībā ar Komisiju aktīvi jāveicina ESF finansējuma novatorisks izlietojums, risinot mācību priekšlaicīgas pārtraukšanas problēmu.</p>	<p>Šis ieteikums ir izpildīts. Kopš īpašā ziņojuma publicēšanas dalībvalstis ir organizējušas konferences par jauniešu integrāciju darba tirgū, tostarp par priekšlaicīgu mācību pārtraukšanu, un šajās konferencēs tika piedāvāti jauni jautājumu risināšanas modeļi.</p>	<p>Komisijai būtu jāturpina atbalstīt pasākumus, kas sekmē novatorisku ESF izmantošanu.</p>	<p>Komisija turpina pasākumus ESF inovatīva lietojuma veicināšanai.</p>

(1) Šī nostāja ir atspoguļota Paziņojumā par ES budžeta pārskatīšanu (COM(2010) 700) un Piektajā ziņojumā par ekonomisko, sociālo un teritoriālo kohēziju.

ĪPAŠĀ ZIŅOJUMA NR. 10/2006 IETEIKUMU PĒCPĀRBAUDE: PALĀTAS IETEIKUMU IZPILDEI VEIKTO PASĀKUMU ANALĪZE

Sākotnējie ieteikumi (Īpašā ziņojuma 119.–123. punkts)	Veikto pasākumu novērtējums kopumā (2000.–2006. gada ex post vērtēšana)	Atlikušās vai papildu nepilnības (gaidāmā 2007.–2013. gada ex post vērtēšana)	Komisijas atbilde
<p>1. ieteikums</p> <p>Steidzami jāpārskata ex post novērtējumu tvērums, procedūras un metode, pirms tiek izdota jauna līgumu pakete par ex post vērtēšanu (..).</p>	<p>Abos ģenerāldirektorātos ir notikusi uzmanības centra pārbīde no pieejas, kurā analizē dalībvalstis, uz tādu pieeju, kas balstās uz galvenajām tematiskajām jomām, lai labāk risinātu galvenos stratēģiskos jautājumus 27 dalībvalstu Savienībā. Nodarbinātības, sociālo lietu un iekļautības ĢD analīze ir apkopota, izmantojot galvenos vērtēšanas jautājumus.</p>	<p>Reģionālās politikas ĢD analīze būtu jāapkopo atbilstoši ieinteresēto personu stratēģiskajām vajadzībām. Starp tēmām būtu jāiekļauj enerģētika. Būtu jāņem vērā 2020. gada Eiropas mērķi.</p>	<p>Komisijas 2000.–2006. gada ex post novērtējumā ir iekļauts kopsavilkuma pārskats, kurā ir apkopoti svarīgi atzinumi, kas iegūti, veicot daudzus novērtējumus kā daļu no ex post procedūras.</p> <p>Nākamajā ex post novērtējumā tiks ņemtas vērā pašreizējā programmu posma vissvarīgākās iezīmes. Reģionālās attīstības ģenerāldirektorāts atgādina, ka stratēģija "Eiropa 2020" tika pieņemta tikai 2010. gadā, proti, vairākus gadus pēc tam, kad Komisija bija apstiprinājusi pašreizējās programmas. Jautājums par atjaunojamo enerģiju tiek risināts darbā, ko nesēn uzņēmies Reģionālās attīstības ģenerāldirektorāts.</p>
<p>2. ieteikums</p> <p>Lai uzlabotu vērtēšanas procesu, Komisijai jāievieš un efektīvi jāpielieto kvalitātes kontroles procedūras (..). Šīm procedūrām jānodrošina, lai:</p> <p>a) regulāri tiktu apkopoti būtiski un ticami dati un lai tie būtu pieejami visos vērtēšanas procesa posmos;</p> <p>b) uzdevumu apraksti būtu adekvāti un paredzētu, ka līgumslēdzēji izmanto piemērotas metodoloģijas;</p> <p>c) vērtēšanas procesam tiktu atvēlēti atbilstoši resursi un laiks;</p> <p>d) Komisija veiktu piemērotu uzraudzību, tādējādi nodrošinot procesa vispārējo kvalitāti.</p>	<p>Ir veikti vairāki pasākumi, kuru adresāts bija struktūras, kas veic ex post vērtēšanu.</p> <p>Abi ģenerāldirektorāti iekļāva galvenos vērtēšanas apsvērumus 2000.–2006. gada darba uzdevumos.</p> <p>Abi ģenerāldirektorāti ex post vērtēšanai piešķīra pienācīgus resursus.</p> <p>Abi ģenerāldirektorāti uzlaboja kvalitātes kontroli, izdodot vadošos norādījumus, piešķirot lielākus līdzekļus, izveidojot neatkarīgu ekspertu darba grupas un regulāri rīkojot vadības grupas sanāksmes.</p>	<p>Jāiegulda turpmākas pūles, lai uzlabotu projekta rezultātu informācijas pieejamību, būtiskumu un ticamību.</p>	<p>a) Reģionālās attīstības ģenerāldirektorāts piekrist vērtējumam. Datu uzlabojumi jau ir īstenoti 2007.–2013. gada programmu posmā. Dalībvalstīm ir jāiesniedz informācija par dalībniekiem kopā ar saskaņotu īpašību sarakstu (piemēram, nodarbinātības statuss, īpašas vajadzības, izglītība).</p>

Sākotnējie ieteikumi (Īpašā ziņojuma 119.–123. punkts)	Veikto pasākumu novērtējums kopumā (2000.–2006. gada ex post vērtēšana)	Atlikušās vai papildu nepilnības (gaidāmā 2007.–2013. gada ex post vērtēšana)	Komisijas atbilde
<p>3. ieteikums</p> <p>Īpaša vērība jāpiegriež, lai, novērtējot un mērot ekonomisko ietekmi, izvēlētos piemērotus paņēmienus. (..)</p>	<p>Reģionālās politikas ĢD izmantoja divus makroekonomikas modeļus un ieviesa hipotētisko metodi ietekmes novērtēšanai ⁽¹⁾.</p>	<p>Pašreizējā prakse lietot no IKP pieauguma atvasinātus makroekonomikas modeļus, lai izmērītu kohēzijas politikas panākumus, būtu jāpapildina ar sociālajiem un vides rādītājiem.</p> <p>Reģionālās politikas ĢD būtu jāpaplašina hipotētiskās analīzes lietošana, bet Nodarbinātības, sociālo lietu un iekļautības ĢD to būtu jāsāk izmantot. Komisijai jāatbalsta tās lietošana dalībvalstīs.</p>	<p>Reģionālās attīstības ģenerāldirektorāts piekrīt tam, ka makroekonomiskajiem modeļiem joprojām būs liela nozīme kohēzijas politikas ietekmes izpratnē. Reģionālās attīstības ģenerāldirektorāts pēta jautājumu, kuri modeļi ir vispiemērotākie tā dažādo politisko mērķu atspoguļošanai.</p> <p>Reģionālās attīstības ģenerāldirektorāts piekrīt hipotētisko modeļu analīzes plašākam lietojumam nākotnē.</p> <p>Nodarbinātības, sociālo lietu un iekļautības ģenerāldirektorāts turpina izstrādāt hipotētiskos modeļus (skatīt atbildi uz 4.56. punktu).</p>
<p>4. ieteikums</p> <p>Vairāk jāpievēršas tam, lai saistītu ex post vērtēšanu un tematiskos pētījumus un lai nodrošinātu, ka rezultāti ir savstarpēji saskanīgi.</p>	<p>Sk. 1. ieteikumu.</p>	<p>Sk. 1. ieteikumu.</p>	
<p>5. ieteikums</p> <p>Turpmākajām vērtēšanām – jo īpaši 1. mērķa reģionu vērtēšanām – var sagatavot virkni ieteikumu, proti:</p> <p>a) īpaša uzmanība jāpievērš iemesliem, kādēļ privātā sektora ieguldījumi struktūrfondu projektos dalībvalstīs ievērojami atšķiras (..);</p> <p>b) vēl viens izpētes vērts jautājums ir, vai nākotnē būtu jāpārslēdzas no dotācijas izdevumiem un finanšu tehnoloģiju pasākumiem, (..), kas ilgtermiņā var izrādīties daudz noturīgāk un efektīvāk;</p> <p>c) lielāka uzmanība jāpievērš vienības izmaksu un robežlielumu noteikšanai dažādiem projektu veidiem;</p>	<p>Šis jautājums galvenokārt attiecas uz reģionālo politiku. Reģionālās politikas ĢD veica novērtējumu par struktūrfondu ietekmi uz privātā sektora izdevumiem, taču šis novērtējums attiecas tikai uz pētniecību un attīstību.</p> <p>2007.–2013. gadā galvenā uzmanība ir pievērsta finansēšanas metodēm riska kapitāla, aizdevumu un procentu likmju subsīdiju, kā arī pilsētu atjaunošanas jomās.</p> <p>Reģionālās politikas ĢD ir izveidojis datubāzi par infrastruktūras vienības izmaksām, bet tā vēl netiek lietota.</p>	<p>Reģionālās politikas ĢD jāturpina pētīt, kā veicināt privātā sektora investīcijas.</p> <p>Komisijai turpmāk jāpēta iespējas nodrošināt finansējumu ar citiem instrumentiem, nevis tikai ar dotācijām.</p> <p>Reģionālās politikas ĢD jāpabeidz vienības izmaksu datubāze. Nodarbinātības, sociālo lietu un iekļautības ĢD jānodrošina dalībvalstīs izveidot datubāzes par mācību projektu vienības izmaksām un galvenajiem aspektiem.</p>	<p>a) Komisijai un ārpus tās pieejamie empīriskie pierādījumi par to, kāda ietekme ir uzņēmumiem sniegtajam atbalstam, joprojām ir nepietiekami. Reģionālās attīstības ģenerāldirektorāts arī turpmāk centīsies gūt vairāk pierādījumu.</p> <p>b) Reģionālās attīstības ģenerāldirektorāts turpinās centienus gūt vairāk pierādījumu (skatīt atbildi uz iepriekšējo punktu).</p> <p>c) Kohēzijas fonda 2000.–2006. gada ex post novērtējums bagātinās pašreizējo datu bāzi, pievienojot tai ievērojamu skaitu projektu.</p>

Sākotnējie ieteikumi (Īpašā ziņojuma 119.–123. punkts)	Veikto pasākumu novērtējums kopumā (2000.–2006. gada <i>ex post</i> vērtēšana)	Atlikušās vai papildu nepilnības (gaidāmā 2007.–2013. gada <i>ex post</i> vērtēšana)	Komisijas atbilde
<p>d) papildu uzmanība jāpievērš arī projektu pieteikšanas un apstiprināšanas procesam, kā to iesaka vērtētāji;</p> <p>e) turpmākajā <i>ex post</i> vērtēšanā vairāk jāpievēršas iekšējiem novērtējumiem, ko veic attiecīgās ministrijas vai reģionālās iestādes.</p>	<p>Reģionālās politikas ĢD pasūtīja ziņojumu par pārvaldības un īstenošanas sistēmām, kuru tas gatavojas izmantot plānošanai posmā, kas sāksies 2014. gadā.</p> <p>Lai gan starpposma vērtējumi bija obligāti, dalībvalstu veiktie novērtējumi galvenokārt balstījās uz likumību un atbilstību, nevis uz tiešo rezultātu un iznākumu.</p>	<p>Komisijai būtu jāprasa, lai dalībvalstis veic uz rezultātiem balstītus iekšējus novērtējumus, un šim nolūkam jāveicina labas prakses apmaiņa.</p>	<p>e) Pašreizējā programmu posmā obligātais starpposma novērtējums ir aizstāts ar pastāvīgu, uz vajadzību vērstu novērtējumu procesu. Līdzīgu pieeju paredzēts piemērot nākamajam posmam pēc 2013. gada. Skatīt Komisijas atbildi uz 4.55. punktu.</p>

(¹) Hipotētiskā analīze ir salīdzinājums starp to, kas faktiski ir noticis, un to, kas varētu būt noticis, ja intervences nebūtu bijis.

ĪPAŠĀ ZIŅOJUMA NR. 7/2009 IETEIKUMU PĒCPĀRBAUDE: PALĀTAS IETEIKUMU IZPILDEI VEIKTO PASĀKUMU ANALĪZE

Sākotnējie ieteikumi	Veikto pasākumu novērtējums kopumā	Atlikušās vai papildu nepilnības	Komisijas atbilde
<p>1. ieteikums</p> <p>Lai iegūtu autoritāti kā programmas pārvaldītāja, Komisijai būtu jāpielāgo savi resursi, kā arī juridiskie un finanšu instrumenti nozares programmas attīstības un pārvaldības īpatnībām:</p> <p>a) cilvēkresursu daudzumam un zināšanām jābūt proporcionāliem programmas pārvaldības uzdevumam;</p> <p>b) jāizveido piemērota ES un Eiropas Kosmosa aģentūras (EKA) sadarbības sistēma;</p> <p>c) Komisijai jānodrošina, ka tai ir finanšu instrumenti infrastruktūras finansēšanai (izņemot dotācijas), un jāuzņemas ilgtermiņā segt ikgadējās darbības un papildināšanas izmaksas;</p> <p>d) programmas pārvaldībai jābūt tādai, lai ļautu programmas pārvaldītājam saskaņīgi veikt savus uzdevumus (definēt gaidāmos rezultātus, piešķirt pilnvaras un pārbaudīt izpildi).</p>	<p>Šis ieteikums ir daļēji izpildīts.</p> <p>a) To Komisijas darbinieku skaits, kuri strādā GNSS programmās, ir palielinājies no 13 cilvēkiem 2007. gadā līdz 75 cilvēkiem 2010. gada martā. Nākamā problēma būs nodrošināt cilvēkresursu pastāvīgumu pēc 2013. gada.</p> <p>b) Komisija ir parakstījusi EGNOS un "Galileo" deleģēšanas nolīgumus ar EKA, un to termiņš ir 2015. gada beigās.</p> <p>c) Lai gan Komisija ir aplēsusi vidēja termiņa un ilgtermiņa projektu izmaksas, vajadzīgā finansējuma avoti vēl nav nodrošināti. Balstoties uz Komisijas skaitļiem, Palāta norāda, ka līdz 2030. gadam šis projektu izmaksas varētu sasniegt 20,4 miljardus EUR un ka nākotnē sagaidāmie komercienēmumi segs mazāk nekā 10 % no aplēstajām ikgadējām darbības izmaksām.</p> <p>d) Deleģēšanas nolīgumi un ieviestie projekta vadības plāni sniedz pamatu programmas pārvaldītājam pildīt tam uzticētos pienākumus.</p>	<p>Vēl nav pieņemti vairāki lēmumi, kas ir svarīgi, lai programma būtu sekmīga (proti, ir skaidri jāformulē stratēģiskie un darbības mērķi, kā arī kopējais programmas finansējums un izmaksu dalīšanas modeļi).</p>	<p>Eiropas Komisija kā atbildīgā par GNSS programmu pārvaldību izveidoja visus to īstenošanai vajadzīgos tiesiskos un tehniskos regulējumus, ņemot vērā Palātas ieteikumus.</p> <p>Saistībā ar daudzgadu finanšu shēmas sagatavošanu Komisija nāks klajā ar jaunu likumdošanas priekšlikumu attiecībā uz "Galileo" un EGNOS programmu turpmāku īstenošanu. Tajā būs iekļauta arī to pārvaldības shēma un nepieciešamo budžeta līdzekļu atjaunināta definīcija.</p> <p>Programmu finansēšana no ES budžeta ir atbalstīta gan Transporta padomes 2011. gada marta secinājumos, gan Eiropas Parlamenta 2011. gada jūnija rezolūcijā.</p> <p>Programmu budžeta ekstrapolācija, nezinot valsts atbalstu nākotnes finansējumam, neļauj iegūt pietiekamu vispārējo ainu lēmumu pieņemšanai par kopējiem finansālajiem neto izdevumiem.</p>

Sākotnējie ieteikumi	Veikto pasākumu novērtējums kopumā	Atlikušās vai papildu nepilnības	Komisijas atbilde
<p>2. ieteikums</p> <p>Komisijai ir steidzami jākonkretizē programmas politiskie mērķi un tie jāiestrādā stratēģiskajos un darbības mērķos, kas sniegs “Galileo” stingru turpmāko plānu līdz pilnai izvietojšanai un pēc tam, piemēram:</p> <p>a) kā pozicionēt programmu “Galileo” kā komerciālu sistēmu? Vai tai ir finansiāli jāatmaksājas, vai arī tai būs vajadzīgs turpmāks publiskā sektora atbalsts? Vai svarīgāk ir gūt pēc iespējas vairāk ieņēmumu vai kāpināt makroekonomiskos ieguvumus un kalpot visai “Galileo” vērtību ķēdei ar tās izmantošanā radītajiem pakalpojumiem un precēm?</p>	<p>Šis ieteikums nav izpildīts.</p> <p>Komisija ir pieprasījusi, lai dalībvalstis paskaidro programmas politiskos mērķus (īpaši sabiedriski regulējamajiem pakalpojumiem un dzīvības drošības pakalpojumiem), lai tos varētu pārvērst galīgajos stratēģiskajos un darbības mērķos. Taču kopējā nostāja vēl nav pieņemta, un līdz ar to aizkavējas svarīgi lēmumi šīs programmas detalizētai plānošanai.</p>	<p>Steidzami jāpaskaidro programmas politiskie mērķi, un tie jāpārvērš stratēģiskajos un darbības mērķos.</p>	<p>Komisija uzskata, ka “Galileo” programmas vispārējie politiskie un stratēģiskie mērķi ir noskaidroti Regulā (EK) Nr. 683/2008 ⁽¹⁾.</p> <p>Pašlaik tiek sagatavoti tādi darbības mērķi kā publiskais regulētais pakalpojums, dzīvības drošības pakalpojums, meklēšanas un glābšanas dienests un komercdienests, un tie tiks pieņemti 2011. un 2012. gadā.</p>
<p>4. ieteikums</p> <p>Komisijai jānodrošina, lai tiktu risināti šādi jautājumi:</p> <p>a) svarīgu un stabilu lietotāju prasību analīze, apkopošana un apstiprināšana;</p> <p>b) nodrošināšanas darbību attīstīšana (piemēram, vajadzīgās tiesiskās un regulatīvās sistēmas nodrošināšana).</p>	<p>Šis ieteikums ir daļēji izpildīts.</p> <p>a) Tā kā lietotāju vajadzības (proti, sabiedriski regulējamajiem pakalpojumiem, dzīvības drošības pakalpojumiem un meklēšanas un glābšanas dienestiem) vēl nav noteiktas, Komisija vēl nav tās paziņojusi Eiropas Kosmosa aģentūrai, lai varētu pabeigt pamatuzdevuma izstrādes prasības.</p> <p>b) Sabiedriski regulējamo pakalpojumu regula pašlaik tiek apspriesta Eiropas Parlamentā.</p>	<p>Lai varētu veikt tehniskās pārbaudes, jānosaka “Galileo” pakalpojumu galīgās specifikācijas.</p> <p>Jāpabeidz tiesiskais un reglamentējošais pamats, un tajā jāietver trešo personu atbildības politika.</p>	<p>Saistībā ar daudzgadu finansu shēmas sagatavošanu Komisija nāks klajā ar jaunu likumdošanas priekšlikumu attiecībā uz “Galileo” un EGNOS programmu turpmāku īstenošanu. Tajā būs iekļauta arī to pārvaldības shēma un nepieciešamo budžeta līdzekļu atjaunināta definīcija.</p> <p>Pašlaik tiek izstrādāti detalizēti regulējumi, un tie tiks pieņemti 2011. gada beigās un 2012. gadā.</p>

⁽¹⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes 2008. gada 9. jūlija Regula (EK) Nr. 683/2008 (2008. gada 9. jūlijs) par Eiropas satelītu radionavigācijas programmu (EGNOS un Galileo) turpmāku īstenošanu.

5. NODAĻA

Ārējais atbalsts, attīstība un paplašināšanās

SATURS

	<i>Punkts</i>
Ievads	5.1.–5.12.
Politikas grupas īpašās iezīmes	5.2.–5.11.
<i>EuropeAid</i> sadarbības birojs	5.4.–5.6.
Ārējo attiecību ĢD	5.7.–5.8.
Paplašināšanās ĢD	5.9.–5.10.
Humānās palīdzības un civilās aizsardzības ĢD	5.11.
Revīzijas tvērums un pieeja	5.12.
Darījumu pareizība	5.13.–5.16.
Sistēmu efektivitāte	5.17.–5.30.
Paplašināšanās ĢD	5.18.–5.29.
Humānās palīdzības un civilās aizsardzības ĢD	5.30.
Komisijas vadības apliecinājumu ticamība	5.31.–5.34.
Secinājumi un ieteikumi	5.35.–5.37.
Pēcpārbaude par apsvērumiem Īpašajā ziņojumā Nr. 9/2008 “ES atbalsta efektivitāte brīvības, drošības un tiesiskuma jomā Baltkrievijā, Moldovā un Ukrainā”	5.38.–5.53.
Ievads	5.38.–5.41.
Ieteikumu pēcpārbaude	5.42.–5.51.
Secinājumi	5.52.–5.53.
Pēcpārbaude par apsvērumiem Īpašajā ziņojumā Nr. 10/2008 “Eiropas Kopienas sniegtais atbalsts veselības aprūpes pakalpojumu attīstībai Subsahāras Āfrikā”	5.54.–5.67.
Ievads	5.54.–5.57.
Ieteikumu pēcpārbaude	5.58.–5.65.
Ieteikumi saistībā ar resursu piešķiršanu un to izlietojuma prioritāšu noteikšanu	5.58.–5.61.
Ieteikumi saistībā ar instrumentu pārvaldību un efektivitāti	5.62.–5.65.
Secinājumi	5.66.–5.67.

PALĀTAS APSVĒRUMI

IEVADS

5.1. Šajā nodaļā ir izklāstīts Palātas īpašais izvērtējums par politikas grupu "Ārējais atbalsts, attīstība un paplašināšanās", kurā ietilpst šādas politikas jomas: "19. Ārējās attiecības", "21. Attīstība un attiecības ar Āfrikas, Karību jūras baseina un Klusā okeāna reģiona (ĀKK) valstīm" ⁽¹⁾, "22. Paplašināšanās" un "23. Humānā palīdzība". Galvenā informācija par darbībām un izdevumiem 2010. gadā ir sniegta **5.1. tabulā**. Nodaļā aprakstītas arī Komisijas atbildes uz ieteikumiem, kas formulēti divos īpašajos ziņojumos.

Politikas grupas īpašās iezīmes

5.2. Ārējo attiecību un attīstības izdevumus 2010. gadā īstenoja *EuropeAid* sadarbības birojs (*EuropeAid*) ⁽²⁾, kā arī Ārējo attiecību ģenerāldirektorāts (ĢD *RELEX*) ⁽³⁾. Paplašināšanās izdevumus īstenoja Paplašināšanās ģenerāldirektorāts (ĢD *ELARG*), bet humāno palīdzību, tostarp pārtikas palīdzību, – Humānās palīdzības un civilās aizsardzības ģenerāldirektorāts (ĢD *ECHO*).

5.3. Lielāko daļu izdevumu, kurus pārvalda minētie četri ģenerāldirektorāti, īsteno ar priekšfinansējuma maksājumu starpniecību. Lai šos maksājumus saņemtu, ir jāizpilda tikai daži nosacījumi, taču, lai saņemtu starpposma un galīgos maksājumus, ir jāiesniedz un jāapstiprina faktiski radušos projekta izdevumu dokumenti, un tāpēc ar šiem maksājumiem saistītais risks parasti ir augstāks nekā priekšfinansējuma maksājumu gadījumā.

EuropeAid sadarbības birojs

5.4. *EuropeAid* pārziņā esošajos izdevumos ietilpst:

- a) attīstības palīdzība Āzijas, Latīņamerikas un ĀKK valstīm un ekonomiskā sadarbība ar tām;
- b) Eiropas kaimiņattiecību politika, tostarp stratēģiskās partnerattiecības ar Krieviju;
- c) tematiskas programmas, kas attiecas uz nodrošinātību ar pārtiku, nevalstisko sektoru un vietējām pārvaldes iestādēm, vides aizsardzību, veselību un izglītību, kā arī uz demokrātiju un cilvēktiesībām.

⁽¹⁾ Par atbalstu, ko sniedz no Eiropas Attīstības fondiem, sagatavo atsevišķus pārskatus, jo to nefinansē no vispārējā budžeta.

⁽²⁾ Sākot ar 2011. gada 1. janvāri, *EuropeAid* sadarbības birojs un Attīstības ģenerāldirektorāts (ĢD *DEV*) apvienojās, jaunais ģenerāldirektorāta nosaukums ir Attīstības un sadarbības ģenerāldirektorāts – *EuropeAid* (ĢD *DEVCO*).

⁽³⁾ Sākot ar 2011. gada 1. janvāri, Ārējo attiecību ĢD beidza pastāvēt, un to lielā mērā integrēja Eiropas Ārējās darbības dienestā. Papildus izveidoja jaunu Ārpolitikas instrumentu dienestu.

5.1. tabula. Galvenā informācija par ārējo atbalstu, attīstību un paplašināšanos 2010. gadā

(milj. EUR)

Budžeta sadaļa	Politikas joma	Apraksts	Maksājumi	Pārvaldības veids
19	Ārējās attiecības	Administratīvie izdevumi	443	Centralizēta tieša
		Sadarbība ar trešām valstīm migrācijas un patvēruma jomā	50	Centralizēta tieša
		Kopējā ārpolitika un drošības politika (KĀDP)	256	Centralizēta netieša / kopēja
		Eiropas Demokrātijas un cilvēktiesību instruments (EIDHR)	152	Centralizēta tieša
		Attiecības un sadarbība ar industrializētām trešām valstīm	20	Centralizēta tieša
		Reakcija krīzes situācijās un globālie draudi drošībai	242	Centralizēta tieša
		Eiropas kaimiņattiecību politika un attiecības ar Krieviju	1 520	Centralizēta tieša / decentralizēta
		Attiecības ar Latīņameriku	287	Centralizēta tieša / decentralizēta
		Attiecības ar Āziju, Vidusāzijas un Tuvo Austrumu valstīm	678	Centralizēta tieša / decentralizēta / kopēja
		Politikas stratēģija un koordinācija	35	Centralizēta tieša
			3 683	
21	Attīstība un attiecības ar ĀKK valstīm	Administratīvie izdevumi	386	Centralizēta tieša
		Nodrošinātība ar pārtiku	537	Centralizēta tieša
		Attīstības nevalstiskie dalībnieki	250	Centralizēta tieša
		Vide un ilgtspējīga dabas resursu, tostarp enerģijas, pārvaldība	105	Centralizēta tieša
		Humānā un sociālā attīstība	131	Centralizēta tieša / kopēja
		Ģeogrāfiska sadarbība ar Āfrikas, Karību jūras un Klusā okeāna reģiona (ĀKK) valstīm	254	Centralizēta tieša / decentralizēta / kopēja
		Attīstības sadarbība un <i>ad hoc</i> programmas	29	Centralizēta tieša
		Politikas stratēģija un koordinācija	16	Centralizēta tieša
			1 708	
22	Paplašināšanās	Administratīvie izdevumi	91	Centralizēta tieša
		Paplašināšanās process un stratēģija	1 005	Centralizēta tieša / netieša / decentralizēta
		Pēcpievienošanās finansiālais atbalsts	22	Centralizēta tieša / decentralizēta
		Informācijas un komunikācijas stratēģija	12	Centralizēta tieša
			1 130	
23	Humānā palīdzība	Administratīvie izdevumi	29	Centralizēta tieša
		Humānā palīdzība	942	Centralizēta tieša / kopēja
Administratīvie izdevumi kopā ⁽¹⁾			949	
Pamatdarbības izdevumi kopā			6 543	
No tiem: — avansi			4 067	
— starpposma/gaļīgie maksājumi			2 476	
Maksājumi gadā kopā			7 492	
Saistības gadā kopā			8 126	

⁽¹⁾ Informācija par administratīvo izdevumu revīziju ir sniegta 7. nodaļā.

Avots: Eiropas Savienības 2010. gada pārskati.

PALĀTAS APSVĒRUMI

5.5. Izdevumu lielāko daļu tieši centralizēti pārvalda Komisijas centrālie dienesti vai ES delegācijas trešās valstīs. Atbalstu, kuru sniedz ar starptautisku organizāciju starpniecību, pārvalda kopīgi.

5.6. Attīstības projektus īsteno vairāk nekā 150 valstīs, un īstenotājorganizācijas ir ļoti atšķirīgas gan to lieluma, gan kompetences ziņā. Lai projekti varētu saņemt ES atbalstu, tiem ir jāatbilst sarežģītiem noteikumiem vairākās jomās, tostarp jāievēro konkursa un līgumslēgšanas tiesību piešķiršanas procedūras.

Ārējo attiecību ĢD

5.7. Ārējo attiecību ģenerāldirektorāta pārvaldītie izdevumi galvenokārt attiecas uz pasākumiem kopējās ārpolitikas un drošības politikas (KĀDP) jomā, kā arī uz Stabilitātes instrumentu un uz Industrializēto valstu instrumentu. Galvenie mērķi ir saistīti ar miera uzturēšanu, konfliktu novēršanu, starptautiskās drošības stiprināšanu un ES interešu veicināšanu ārpolitikas, ekonomiskās integrācijas un globālos jautājumos attiecībās ar galvenajiem rūpnieciski attīstītajiem partneriem un valstīm ar augstu ienākumu līmeni. Ārējo attiecību ĢD pārvalda arī citus pamatdarbības izdevumus, kas attiecas uz politikas stratēģiju un ārējo attiecību politikas jomas koordināciju.

5.8. Kopējās ārpolitikas un drošības politikas jomā izdevumi galvenokārt attiecas uz Eiropas drošības un aizsardzības politikas (EDAP) īstenošanu, piešķirot finansējumu civilām misijām dažādās valstīs un teritorijās, kurās parasti ir liels politiskais risks un nestabilitāte.

Paplašināšanās ĢD

5.9. Paplašināšanās ĢD pārziņā ir izdevumi paplašināšanās stratēģijas jomā galvenokārt saistībā ar pirmspievienošanās atbalsta instrumentu, *Phare* programmu – tostarp pēcpievienošanās atbalstu –, *Cards* (*), kā arī pirmspievienošanās finansiālo palīdzību Turcijai.

5.10. Nozīmīgu daļu izdevumu īsteno, veicot maksājumus tieši valstu iestādēm saņēmējvalstīs (decentralizēta pārvaldība). Parasti pirmo pārskaitījumu veic pēc attiecīgo ar valstu programmām saistīto finansēšanas nolīgumu parakstīšanas. Nākamās priekšfinansējuma maksājumus veic pēc tam, kad ir apstiprināts progresa ziņojums, kurā ir norādīts, ka daļa no iepriekš pārskaitītajiem līdzekļiem ir jau izmaksāta.

(*Phare bija galvenais Centrāleiropas un Austrumeiropas valstu pirmspievienošanās stratēģijas finanšu instruments. *Cards* programma ir Kopenas palīdzība rekonstrukcijai, attīstībai un stabilitātei Balkānos.

PALĀTAS APSVĒRUMI

Humānās palīdzības un civilās aizsardzības ĢD

5.11. Humānās palīdzības un civilās aizsardzības ĢD pārziņā esošos ES izdevumus humānās palīdzības jomā⁽⁵⁾ pārvalda centrālie dienesti. Apmēram pusi no apropriācijām, par kurām ir uzņemtas saistības, saņem nevalstiskās organizācijas (NVO) (tieša centralizēta pārvaldība), otru pusi – ANO vai citas starptautiskas organizācijas (kopēja pārvaldība). Finansējuma nolīgumus paraksta tikai ar tām NVO, kuras ir parakstījušas partnerības pamatnolīgumu, vai ar ANO organizācijām, kuras ir parakstījušas finanšu administratīvo pamatnolīgumu. Kopš 2010. gada Humānās palīdzības un civilās aizsardzības ĢD ir atbildīgs arī par Eiropas civilo aizsardzību⁽⁶⁾, šo izdevumu izpildi tas pārņēma no Vides ĢD.

Revīzijas tvērums un pieeja

5.12. Palātas vispārējā revīzijas pieeja un metode ir aprakstīta **1.1. pielikuma 2. daļā**. Ārējā atbalsta, attīstības un paplašināšanas jomas revīzijā īpaši jānorāda uz turpmāk izklāstītajiem specifiskajiem jautājumiem:

- a) revīzijā pārbaudīja 165 maksājumu paraugus, kurā bija iekļauti 75 priekšfinansējuma maksājumi un 90 starpposma un galīgie maksājumi;
- b) sistēmu novērtējumā bija iekļautas *EuropeAid* un Paplašināšanās ĢD pārraudzības un kontroles sistēmas centrālajos dienestos, kā arī ES delegācijās, tostarp:
  - i) *ex ante* pārbaudes;
  - ii) uzraudzība un pārraudzība;
  - iii) ārējās revīzijas un noskaidrošanas procedūras⁽⁷⁾;
  - iv) iekšējā revīzija;
- c) Komisijas vadības apliecinājumu pārbaude ietvēra *EuropeAid* un Paplašināšanās ĢD gada darbības pārskatus.

⁽⁵⁾ Padomes Regula (EK) Nr. 1257/96 (OV L 163, 2.7.1996., 1. lpp.).

⁽⁶⁾ Tās mērķis ir atbalstīt dalībvalstu, EBTA valstu un kandidātvalstu pūliņus novēršanas, sagatavotības un reaģēšanas darbībās attiecībā uz dabas vai cilvēka izraisītām katastrofām, terora aktiem un tehnikas, radioloģiskiem vai vides negadījumiem.

⁽⁷⁾ Noskaidrošanas procedūras ietver korigējošo pasākumu pēcpārbaudi un *ex post* pārbaudes.

PALĀTAS APSVĒRUMI

KOMISIJAS ATBILDES

DARĪJUMU PAREIZĪBA

5.13. Darījumu pārbaudes rezultātu kopsavilkums ir sniegts **5.1. pielikumā**. Palāta konstatēja, ka tās pārbaudītajā paraugā 23 % darījumu ir kļūdas. Palātas aplēses liecina, ka iespējamākais kļūdu īpatsvars ir 1,7 % ⁽⁸⁾. Visas skaitļos izsakāmās kļūdas tika atrastas starpposma un galīgajos maksājumos. Turklāt Palāta konstatēja biežas skaitļos neizsakāmas kļūdas.

5.14. Vairākums konstatēto skaitļos izsakāmo kļūdu ir attiecināmības kļūdas: izdevumi radušies ārpus attiecināmības perioda, projektu izmaksu deklarācijās iekļauti neattiecināmi izdevumi, par izdevumiem nav pievienoti pienācīgi apliecināšie dokumenti, Komisijas veiktie maksājumi nav paredzēti attiecīgajos līgumos. Turpmāk aprakstīti kļūdu piemēri (sk. 5.1. piemēru).

5.1. piemērs

Būvdarbi veikti ārpus īstenošanas perioda (Serbija)

Viens no revidētajiem darījumiem bija starpposma maksājums, kuru veica saskaņā ar būvdarbu līgumu par notekūdeņu attīrīšanas iekārtas atjaunošanu un paplašināšanu. Būvdarbu pabeigšanas operatīvais termiņš bija 2009. gada 5. marts, tomēr ar revidēto maksājumu saistītos būvdarbus veica ārpus līgumā noteiktā īstenošanas perioda un citā periodā nekā tas, kurš bija norādīts izmaksu apliecinājumā. Tādējādi vairāk nekā EUR 800 000 maksājums tiek uzskatīts par neattiecināmu.

Starpposma maksājumi lielāki, nekā paredzēts līgumā

Īpašajos nosacījumos līgumā par tehnisko palīdzību uz vietas Ukrainā bija noteikts, ka starpposma maksājumi nedrīkst pārsniegt 90 % no līguma kopējās vērtības. Komisija veica starpposma maksājumus par 96 % no līgumā paredzētās summas, kā rezultātā tika pārmaksāti EUR 309 478.

5.13. Komisija pauž atzinību par Revīzijas palātas secinājumu, ka 2010. gadā politikas grupā "Ārējais atbalsts, attīstība un paplašināšanās" nebija būtisku kļūdu.

5.1. piemērs

Būvdarbi veikti ārpus attiecināmības perioda (Serbija)

Ja līgumā noteiktā termiņa beigās inženieris uzskata, ka būvdarbi nav pabeigti vai neatbilst noteiktajām prasībām, darba devējam ir tiesības prasīt darbus pabeigt.

Šajā konkrētajā gadījumā Komisija atlikušos maksājumus ieturēja līdz darbu pabeigšanai atbilstīgi līgumā noteiktajiem standartiem.

Starpposma maksājumi lielāki, nekā paredzēts līgumā

Komisija piekrīt, ka aprēķinos tika pieļauta kļūda. Tomēr šis maksājums, kad avansā izmaksāja 96 % no kopējās summas un pārsniedza noteiktos 90 %, finansālā ziņā neietekmētu EK budžetu, jo galīgā maksājuma posmā maksājumu samazinātu par proporcionālu summu vai ierosinātu šo summu atgūt (to atbalsta bankas finanšu garantija). Šis piemērs atspoguļo Komisijas kontroles sistēmas daudzgadu perspektīvu.

⁽⁸⁾ Šādu kļūdu aplēses aprēķinu Palāta ieguva no statistiski reprezentatīva parauga. Minētais skaitlis ir tuvinātā aplēse (ko sauc par iespējamāko kļūdu īpatsvaru). Palātai ir 95 % pārliecība, ka kļūdu īpatsvars minētajā kopā ir no 0,1 % līdz 3,3 % (attiecīgi zemākā un augstākā kļūdas robeža).

PALĀTAS APSVĒRUMI

5.15. Lielākā daļa konstatēto skaitļos neizsakāmo kļūdu ir kļūdas iepirkuma procedūrās un Komisijas veiktā līgumu pagarināšana – šīs kļūdas revidenti atklāja 14 ⁽⁹⁾ no 53 maksājumiem, uz kuriem attiecās konkursa procedūra.

5.16. Trešdaļa atklāto skaitļos izsakāmo kļūdu ir saistīta ar starpposma maksājumiem, kurus var labot pēc turpmākām pārbaudēm iekšējās kontroles procesā. Divas trešdaļas kļūdu atklāja galīgajos maksājumos, ar Komisijas kontroles mehānismu starpniecību šīs kļūdas nebija atklātas. Turpmāk aprakstīts piemērs (sk. 5.2. piemēru).

5.2. piemērs

Kļūdas galīgajā maksājumā, ar Komisijas kontroles mehānismu starpniecību šīs kļūdas nebija atklātas

Saistībā ar galīgo maksājumu projektā, kurā laukos dzīvojošām ģimenēm Nikaragvā sniedza atbalstu bioloģisko Indijas riekstu ražošanā un tirdzniecībā, bija vairāku veidu kļūdas attiecībā uz deklarētajiem izdevumiem: noslēguma ziņojumā deklarētās summas nebija dokumentētas grāmatvedības uzskaitē, nebija faktūrrēķinu un pierādījumu par maksājumiem; nebija ievēroti iepirkuma noteikumi, un trūka izcelsmes sertifikātu. Pamatojoties uz atrastajām kļūdām, EUR 157 629,89 jeb 21,7 % no projekta kopējām izmaksām tika uzskatītas par neattiecināmām. Galīgā maksājuma posmā Komisija nebija atklājusi nevienu no šīm kļūdām.

KOMISIJAS ATBILDES

5.16. Komisija uzskata, ka pasākumi, lai pirms galīgo maksājumu veikšanas atklātu un novērstu kļūdas (piemēram, ziņojumu iesniegšana, ārējās revīzijas, Komisijas personāla veiktās izdevumu un darījumu pārbaudes), ir efektīvi. Turklāt iespējamās neatbilstības pēc tam vēl var labot, veicot ex post revīzijas un atbilstošu piedziņu. Tomēr praktiski pārbaudes finanšu kļūdu risku nevar samazināt līdz nullei.

5.2. piemērs

Komisijas neatklātās kļūdas galīgajā maksājumā

Šajā piemērā EuropeAid plānotās pārbaudes vēl nebija pabeigtas. Ņemot vērā deleģācijas veikto pašu riska novērtējumu (2009. gadā), 2010. gada revīzijas plānā jau bija paredzēta attiecīgā līguma papildu ex post revīzija (papildus revidentu obligātai izdevumu pārbaudei pirms galīgā maksājuma). Šī revīzija (kura par neattiecināmiem izdevumiem uzskatīja 0,28 miljonus EUR) vēl nebija pabeigta Revīzijas palātas apmeklējuma (kurā par neattiecināmiem izdevumiem uzskatīja 0,16 miljonus EUR) brīdī. Deleģācija, ņemot vērā savu revīziju, kā arī Eiropas Revīzijas palātas apmeklējuma rezultātus, jau sākusī līdzekļu atgūšanas procesu. Šis piemērs atspoguļo gan ES kontroles sistēmu plašo tvērumu (ņemot vērā, ka šo 0,7 miljonus EUR vērtu projektu 2009./2010. gadā pārbaudīja trīs revidentu grupas), gan EuropeAid obligātās revīzijas metodoloģijas un ikgadējā riska novērtējuma efektivitāti.

SISTĒMU EFEKTIVITĀTE

5.17. EuropeAid sadarbības biroja un Paplašināšanās ĢD sistēmu pārbaudes rezultātu kopsavilkums ir sniegts **5.2. pielikumā**. Palāta konstatēja, ka abu minēto ģenerāldirektoriātu sistēmas daļēji efektīvi nodrošināja darījumu pareizību. EuropeAid sadarbības biroja sistēmu novērtējuma rezultāti ir izvērsti izklāstīti Palātas gada pārskatā par darbībām, ko finansē no astotā, devītā un desmitā Eiropas Attīstības fonda (Pārskats par Eiropas Attīstības fondiem).

5.17. Komisija pauž atzīnību par gada pārskatā par astoto, devīto un desmito Eiropas Attīstības fondu (pārskats par EAF) pausto Revīzijas palātas secinājumu, ka "EuropeAid kontroles vidi novērtēja kā efektīvu" (30. punkts).

⁽⁹⁾ Vienu iepirkumu, kurā atklāja kļūdu, veica bijusī Eiropas Rekonstrukcijas aģentūra.

PALĀTAS APSVĒRUMI

KOMISIJAS ATBILDES

*Paplašināšanās ĢD***Ex ante pārbaudes**

5.18. 2010. gadā bija uzsāktas pozitīvas iniciatīvas iekšējās kontroles procedūru uzlabošanai, taču vēl nebija iespējams apstiprināt iekšējās kontroles procedūru uzlabojuma pilnu efektivitāti, procedūras tiek uzskatītas par daļēji efektīvām.

5.19. Paplašināšanās ĢD 2009. gadā izstrādāja visaptverošu "Iekšējās kontroles stratēģiju", pēc tam 2010. gadā – jaunas ⁽¹⁰⁾ un pārskatītas ⁽¹¹⁾ procedūras.

5.20. Komisijas sagatavotās norādes par akreditācijas kritēriju piemērošanu pārvaldības deleģēšanai pārvaldes iestādēm saņēmējvalstīs nav pietiekami sīki izstrādātas (piemēram, kritēriji, kas jāievēro pirms *ex ante* pārbažu atcelšanas, vai nosacījumi, pie kādiem var apturēt pārvaldības pilnvaru deleģēšanu).

5.21. Maksājumu pārbaudēs centrālajos dienestos un delegācijās joprojām atklājas nepilnības to pārbažu revīzijas izsekojamībā, kuras Komisija veikusi pakārtoto maksājumu apstiprināšanai (sk. 5.1. piemēru par Serbiju).

5.22. Septiņos ⁽¹²⁾ no revidētajiem 17 darījumiem, kuriem piemēro iepirkuma procedūru, atrada kļūdas konkursa posmā (piemēram, atlases kritēriju neatbilstīga definēšana vai piemērošana un nepareizs iepirkuma veids) vai līgumu turpmākos grozījumos (piemēram, nepareizas sarunu procedūras pēc īstenošanas termiņa beigām).

5.18. Komisija ņēma vērā Revīzijas palātas pārskatā par 2009. gadu paustos ieteikumus un nekavējoties pieņēma pasākumu un norādījumu kopumu. Šos pasākumus sāka īstenot 2010. gadā, un to pilnīgu ietekmi paredzēts sasniegt 2011. gadā.

5.20. Kritēriji pārvaldības deleģēšanai valstu iestādēm (un otrādi – pārvaldības deleģēšanas atcelšanas noteikumi) izskaidroti IPA īstenošanas Regulā (EK) Nr. 718/2007.

Par papildu noteikumiem (vai kritērijiem) var vienoties ar saņēmējvalsti, un tos varētu iekļaut decentralizētās pārvaldes sistēmā noslēgtajos finansējuma līgumos.

5.21. Pastāvīgi turpina novērst Revīzijas palātas norādītās atlikušās nepilnības maksājumu darījumu pārbaudes jomā.

⁽¹⁰⁾ Ikgadējās ticamības stratēģijas, kuras definē un izstrādā katrs pastarpināti deleģētais kredītrikotājs (direktori centrālajos dienestos un delegāciju vadītāji), un centralizēti pārvaldītu projektu *ex post* pārbažu politika.

⁽¹¹⁾ Pamatnostādnes par akreditāciju pārvaldības deleģēšanai saskaņā ar decentralizētu pārvaldību; vīzas "apstiprināts kā pareizs" pārbaudes saraksti maksājumiem un galīgajām deklarācijām un grāmatojumu noskaidrošanas politika.

⁽¹²⁾ Vienu no iepirkumiem, kuros bija kļūdas, veica bijusī Eiropas Rekonstrukcijas aģentūra.

PALĀTAS APSVĒRUMI

KOMISIJAS ATBILDES

Uzraudzība un pārraudzība

5.23. Paplašināšanās ĢD veiktā uzraudzība un pārraudzība tiek uzskatīta par efektīvu.

5.24. Paplašināšanās ĢD 2010. gadā turpināja izstrādāt jaunu vadības informācijas sistēmu. Palāta konstatēja, ka nav pietiekami nodrošināta informācijas sistēmās (CRIS un *i-Perseus*)⁽¹³⁾ ievadīto datu kvalitāte, par ko liecina kodēšanas kļūdas, kuras Palāta atklāja, veicot darījumu pārbaudes. Šos datus paredzēts izmantot jaunajā vadības informācijas sistēmā.

5.25. Paplašināšanās ĢD ir izdevis pamatnostādnes deleģāciju veiktajiem projektu apmeklējumiem uz vietas, tomēr tas nav izveidojis papildu rīku, kas atvieglotu apmeklējumu rezultātu konsolidāciju saistībā ar likumību un pareizību.

5.26. Lai nodrošinātu decentralizētu pārvaldību, Paplašināšanās ĢD uzrauga valstu sistēmu efektivitāti un visu prasību izpildi to akreditācijas saglabāšanai. Centrālo dienestu veiktajās sistēmu revīzijās pārbauda tikai valstu sistēmu, tostarp iekšējās kontroles sistēmu, koncepciju, bet par sistēmas darbības uzraudzību atbild pati deleģācija. Šādu kārtību var uzlabot, ja deleģācijas regulāri veic pārbaudes uz vietas.

Ārējās revīzijas un noskaidrošanas procedūras

5.27. Ārējās revīzijas un noskaidrošanas procedūras tika novērtētas kā efektīvas.

5.28. Lai nodrošinātu centralizētu pārvaldību, Paplašināšanās ĢD, ievērojot Palātas ieteikumus, īstenoja īpašu stratēģiju, ar kuru centralizēti pārvaldītiem līgumiem piemēroja *ex post* revīzijas. 2010. gada beigās bija pieejams tikai viens revīzijas ziņojums. Palāta secināja, ka nebija pietiekami sīki izstrādāti gada revīzijas plānu sagatavošanas norādījumi un pēcpārbaude deleģāciju līmenī (piemēram, Paplašināšanās ĢD nebija definējis izdevumu minimālo seguma attiecību, kas deleģācijām jārevidē, deleģācijām nav arī pienākuma ziņot centrālajiem dienestiem par revīzijas ziņojumu pēcpārbaudes pasākumiem).

Iekšējā revīzija

5.29. Iekšējās revīzijas funkcija uzskatāma par efektīvu. Palāta atzina, ka 2010. gadā sagatavotie revīzijas ziņojumi ir nozīmīgi un pamatoti un ka tie ir palīdzējuši ģenerāldirektoram apzināt galvenās riska jomas Paplašināšanās ĢD iekšējās kontroles sistēmās.

5.24. Paplašināšanās ĢD pārbauda CRIS sistēmā kodētos datus: a) veicot finanšu plūsmu pārbaudi (pārbauda četri cilvēki), ko pamato ar norādījumiem procedūru rokasgrāmatās, pārbaudes sarakstiem un regulāri apmācot darbiniekus; b) izmantojot CRIS automatiskās datu kontroles iegultās sistēmas; un c) izmantojot grāmatvedības datu kvalitātes pārbaudes, ko veic Paplašināšanās ĢD grāmatvedības korespondents.

5.25. Paplašināšanās ĢD izdevis precīzus norādījumus par to, kā jāveic uzraudzības apmeklējumi, taču tas ir tikai viens no līdzekļiem, kā iegūt pamatotu pārliecību par pakārtoto darījumu likumību un pareizību. Uzraudzības apmeklējumu rezultātus sistemātiski dokumentē attiecīgā projekta lietai pievienotajos ziņojumos par apmeklējumu.

5.26. Deleģācijas decentralizētas pārvaldības sistēmā iekļautajās saņēmējvalstīs (2010. gadā – Horvātija un Turcija) veic sistemātiskas pārbaudes uz vietas – šīs pārbaudes ir visu deleģāciju ticamības apliecināšanas ikgadējās stratēģijas daļa – un, regulāri tiekoties ar attiecīgajām valstu iestādēm, sistemātiski pārbauda valstu sistēmu darbību. Paplašināšanās ĢD saņem valsts kredītrīkotāja gada ticamības deklarācijas, kurām pievienots detalizēts ziņojums par atlikušajām nepilnībām. Vajadzības gadījumā ar saņēmējvalsti vienojas par detalizētu rīcības plānu, lai labotu valstu sistēmu nepilnības vai trūkumus.

5.28. Revīzijas palātas norādītās atlikušās problēmas gada revīzijas plānos ir ņemtas vērā un atrisinātas.

⁽¹³⁾ Kodēšanas kļūdas CRIS sistēmā bija 17 no 35 (49 %) pārbaudītajiem darījumiem. Visbiežāk kļūdas bija saistītas ar nepilnīgu vai neprecīzu īstenošanas datumu kodēšanu un maksājumu veidu nepareizu klasifikāciju.

PALĀTAS APSVĒRUMI

KOMISIJAS ATBILDES

Humānās palīdzības un civilās aizsardzības ĢD

5.30. Palāta 2010. gadā neveica Humānās palīdzības un civilās aizsardzības ĢD pārraudzības un kontroles sistēmu īpašu izvērtējumu. Tomēr padziļinātās pārbaudēs atklājas dažas sistēmas īpatnības, kas bija saistītas ar Humānās palīdzības un civilās aizsardzības ĢD pienākumiem un kas nodrošina ievērojamu elastību, lemjot par to, ko uzskatīt par attiecināmiem izdevumiem (sk. 5.3. piemēru). Tādējādi revidētajos maksājumos neattiecināmi izdevumi sastopami reti.

5.30. Humānās palīdzības un civilās aizsardzības ĢD ievēro pašreizējo spēkā esošo tiesību aktu noteikumus, un tā darbība pilnīgi atbilst šiem noteikumiem.

Humānās palīdzības pasākumu pamatā ir Humānās palīdzības un civilās aizsardzības ĢD veiktā analīze uz vietas, lai noskaidrotu, vai gaidītie rezultāti ir sasniegti. Tas ir ļoti svarīgi humānās palīdzības sistēmā, kurā viens no galvenajiem Komisijas uzdevumiem ir glābt dzīvības. Tāpēc Finanšu regulā ir atzīta vajadzīgā elastības pakāpe, un to piemēro šajā jomā.

Revīzijas palāta pārskatā par 2009. gadu novērtēja, ka Humānās palīdzības un civilās aizsardzības ĢD pārraudzības un kontroles sistēmas ir efektīvas; tādā pašā veidā šis darbs tika turpināts 2010. gadā, ko pierādīja kontroles struktūru – Revīzijas palātas vai Komisijas revidentu – atklātais ļoti niecīgais kļūdu skaits.

5.3. piemērs

Paplašināti attiecināmības kritēriji

Ieguldījumu nolīgumu vispārējos nosacījumos saskaņā ar finanšu administratīvo pamatnolīgumu un partnerības pamatnolīgumu par attiecināmiem tiek atzīti daži izdevumi, kas radušies ārpus attiecīgās darbības īstenošanas perioda. Pamatlīdzekļi (piemēram, automašīnas), kuri finansēti vienā projektā, ir attiecināmi, kaut arī tie galvenokārt tiks izmantoti nākamajā ES projektā. Attiecināms var būt arī pamatlīdzekļu nolietojums, un tas nozīmē, ka ir jābūt kontroles mehānismiem, kas novērstu risku, ka paši pamatlīdzekļi nav segti no cita līdzekļu avota. Līdz ar to var būt grūti zināt konkrētas darbības kopējās patiesās izmaksas.

Līdzfinansētu darbību attiecināmības elastīga interpretācija

ANO organizāciju īstenoto vairāku līdzekļu devēju darbību gadījumā Komisija piemēro "nosacīto pieeju". Saskaņā ar šo pieeju Komisijas ieguldījumu, kas parasti ir fiksēta summa, samaksā pilnībā, ja vien ir pietiekami attiecināmie izdevumi, lai to segtu, un ja darbības vispārējie mērķi ir sasniegti. Ja citam līdzekļu devējam ir tādi paši attiecināmības nosacījumi, kādi ir Komisijai, var pastāvēt risks, ka vieni un tie paši izdevumi var tikt iesniegti divreiz (dubultas attiecināmības risks) – Komisijai un citam līdzekļu devējam.

5.3. piemērs

Paplašināti attiecināmības kritēriji

Izdevumi, kas radušies ārpus attiecīgās darbības īstenošanas perioda, galvenokārt saistīti ar pārtikas vai humānās palīdzības aprīkojuma rezervēm, ko Komisija atzinusi par pieņemamu praksi, lai nekavējoties būtu iespējams sākt humānās palīdzības sadali.

Iepirkumi veikti attiecīgā projekta beigu posmā humānās palīdzības pasākumu veida un īslaičīguma dēļ. Tomēr katrā atsevišķā gadījumā, kad iepirkumi ir veikti projekta īstenošanas beigu posmā, fakti tiek pārbaudīti, pārbaudot katru gadījumu atsevišķi, tostarp pārbauda ziedojuma/nodošanas dimensiju īstenojamā projekta beigu posmā, lai novērtētu, vai iepirkums ir vajadzīgs un pieņemams.

Līdzfinansētu darbību attiecināmības elastīga interpretācija

Tika izstrādāta nosacītā pieeja, lai nodrošinātu āvējo darbību ES finansējuma jomā piemērojamo juridisko prasību ievērošanu, vienlaikus saskaņojot tās ar pienākumu panākt vislietderīgāko ES finanšu resursu izlietošanu atbilstīgi pareizas finanšu pārvaldības principam.

Komisija minēto risku mazina, koordinējot humānās palīdzības jomu, nodrošinot speciālistu klātbūtni uz vietas un pārbaudot ANO iesniegto starptautisko pasākumu finanšu pārskatu.

PALĀTAS APSVĒRUMI

KOMISIJAS ATBILDES

KOMISIJAS VADĪBAS APLIECINĀJUMU TICAMĪBA

5.31. Komisijas vadības apliecinājumu pārbaudes rezultāti ir apkopoti **5.3. pielikumā**. Turpmāk tekstā izvērsti izklāstīti Palātas svarīgākie apsvērumi.

5.32. Kaut arī *EuropeAid* un Paplašināšanās ĢD ir pielicis pūliņus, lai sagatavotu gada darbības pārskatus, un ir ieviesis dažus uzlabojumus, Komisijai joprojām ir jārisina vairāki jautājumi.

5.33. Paplašināšanās ĢD gada darbības pārskatā iekļautais atlikušo kļūdu īpatsvara aprēķins aprobežojas ar decentralizēto pārvaldību, kas 2010. gadā attiecās tikai uz 30 % veikto maksājumu.

5.34. *EuropeAid* sadarbības biroja ģenerāldirektora apliecinājumu pārbaudes rezultāti ir izklāstīti Pārskatā par Eiropas Attīstības fondiem. Palāta uzskata, ka ģenerāldirektora deklarācijā un gada darbības pārskatā daļēji objektīvi novērtēta finanšu pārvaldības pareizība attiecībā uz Eiropas Attīstības fondiem un Eiropas Savienības vispārējo budžetu.

SECINĀJUMI UN IETEIKUMI**Secinājumi**

5.35. Pamatojoties uz savu revīzijas darbu, Palāta secina, ka politikas grupas "Ārējais atbalsts, attīstība un paplašināšanās" 2010. gada 31. decembrī slēgtā gada maksājumos nav būtisku kļūdu. Tomēr starpposma un galīgajos maksājumos bija būtiskas kļūdas⁽¹⁴⁾.

5.36. Pamatojoties uz savu revīzijas darbu, Palāta secina, ka politikas grupas "Ārējais atbalsts, attīstība un paplašināšanās" pārraudzības un kontroles sistēmas daļēji efektīvi nodrošina maksājumu pareizību.

5.33. *Tas, ka Paplašināšanās ĢD 2010. gada darbības pārskatā aprēķināja tikai decentralizētās pārvaldības atlikušo kļūdu īpatsvaru, neliek apšaubīt vadības apliecinājumu ticamību. Kā paskaidrots gada darbības pārskatā, decentralizētā pārvaldība (kas 2010. gadā attiecās apmēram uz 30 % veikto maksājumu) ir viena no jomām, kurās ir visaugstākā riska pakāpe. Tiklīdz jaunievietās ex post kontroles šim pārvaldības paņēmienam būs radījušas statistiski ievērojamu bāzi, šis pats rādītājs tiks izstrādāts arī centralizētajai pārvaldībai.*

5.34. *Komisija uzskata, ka EuropeAid gada darbības pārskata četros ticamības pamatelementos noteiktie kvalitatīvie un kvantitatīvie rādītāji patiešām sniedz vajadzīgos pierādījumus, lai formulētu ģenerāldirektora ticamības deklarāciju.*

5.35. *Komisija atzīmē, ka maksājumos 2010. gadā politikas grupā "Ārējais atbalsts, attīstība un paplašināšanās" nebija būtisku kļūdu. Lai mazinātu starpposma un galīgo maksājumu kļūdas, Komisija turpina uzlabot savas daudzgadu kontroles sistēmas darbību.*

5.36. *Komisijas pārbaudes ir izstrādātas tā, lai pilnībā aptvertu daudzgadu projektu īstenošanas ciklu. Komisija uzskata, ka šīs pārraudzības un kontroles sistēmas ir efektīvas un, salīdzinot ar iepriekšējo gadu, tās ir ievērojami uzlabotas. Šos uzlabojumus veicinājuši Revīzijas palātas ieteikumi iepriekšējos gados. Daudzus no šiem uzlabojumiem Revīzijas palāta ir novērtējusi atzinīgi, tāpēc galvenās kontroles sistēmas būtiskie elementi tika uzskatīti par efektīviem. Lai gan ārējā atbalsta vidē jāveic ar augstu riska pakāpi saistīti uzdevumi, 2009. gadā nebūtiskas kļūdas tika atklātas EAF portfeli un 2010. gadā – no budžeta finansētajā portfela daļā.*

⁽¹⁴⁾ Sk. 5.13.–5.16. punktu.

PALĀTAS APSVĒRUMI

KOMISIJAS ATBILDES

Ieteikumi

5.37. **5.4. pielikumā** izklāstīti rezultāti, kurus Palāta ieguva, pārskatot, kā attīstās 2009. gada pārskatā sniegto ieteikumu izpilde. Ieteikumi par *EuropeAid* palīdzības biroju ir iekļauti Pārskatā par Eiropas Attīstības fondiem. Ņemot vērā šo pārskatīšanu un konstatējumus un secinājumus par 2010. gadu, Palāta iesaka:

- Paplašināšanās ĢD izvērstāk definēt kritērijus, kas jāievēro, lai atceltu *ex ante* pārbaudes, un nosacījumus, pie kādiem var apturēt pārvaldības deleģēšanu decentralizētām valstīm, un pārbaudīt valstu iestāžu izmantoto sistēmu darbību (sk. 5.20. un 5.26. punktu),
- Paplašināšanās ĢD turpmāk uzlabot vadības informācijas sistēmās ievadīto datu kvalitāti (sk. 5.24. punktu),
- Paplašināšanās ĢD izstrādāt rīku, kas atvieglotu apmeklējumu rezultātu konsolidāciju saistībā ar likumību un pareizību (sk. 5.25. punktu),
- Paplašināšanās ĢD plašāk piemērot darījumu *ex post* pārbaudes centralizētai pārvaldībai (sk. 5.29. punktu),
- Komisijai definēt saskaņotu metodoloģiju atlikušo kļūdu īpatsvara aprēķinam, ko veic ārējo attiecību direktorāti un uz kura pamata ģenerāldirektori sniedz savus vadības apliecinājumus (sk. 5.33. un 5.34. punktu).

5.37.

- Komisija centīsies rast visatbilstīgāko veidu kritēriju uzlabošanai.
Paplašināšanās ĢD un tā vadītās delegācijas jau pārbauda valstu sistēmu veiktspēju.
- Paplašināšanās ĢD, cieši sadarbojoties ar sistēmas īpašnieku, veic atbilstīgus pasākumus, lai pastāvīgi uzlabotu ievadīto datu kvalitāti.
- Komisija centīsies rast visatbilstīgāko veidu apmeklējumu rezultātu konsolidācijai.
- Revīzijas palātas norādītās atlikušās problēmas gada revīzijas plānos tika ņemtas vērā un tiks turpmāk risinātas, tostarp plašāk piemērojot darījumu *ex post* pārbaudes centralizētai pārvaldībai.
- *EuropeAid 2010. gadā sāka izstrādāt atlikušo kļūdu īpatsvara aprēķināšanas metodoloģiju. Ar šīs jaunās iniciatīvas rezultātu tiks iepazīstināti citi ārējo attiecību ĢD, lai nodrošinātu pamatu iespējami plašākai pieejai (skatīt arī atbildi uz EAF pārskata 1.22., 55. punktu un 62. punkta a) apakšpunktu).*

PĒCPĀRBAUDE PAR APSVĒRUMIEM ĪPAŠAJĀ ZIŅOJUMĀ NR. 9/2008 “ES ATBALSTA EFEKTIVITĀTE BRĪVĪBAS, DROŠĪBAS UN TIESISKUMA JOMĀ BALTĶRIEVIJĀ, MOLDOVĀ UN UKRAINĀ”

Ievads

5.38. Eiropas Revīzijas palāta (ERP) 2008. gadā publicēja Īpašo ziņojumu Nr. 9/2008 par Eiropas Savienības atbalsta efektivitāti brīvības, drošības un tiesiskuma jomā Baltkrievijā, Moldovā un Ukrainā.

PALĀTAS APSVĒRUMI

KOMISIJAS ATBILDES

5.39. Revīzija aptvēra trīs minētajās valstīs sniegto palīdzību, lai uzlabotu šo valstu resursus tādās jomās kā robežkontrole, migrācijas/patvēruma pārvaldība, cīņa pret organizēto noziedzību, kā arī tiesu vara un laba pārvaldība. Lielāko daļu palīdzības sniedza ar starptautisko organizāciju starpniecību (ANO aģentūras, Starptautiskā Migrācijas organizācija, Eiropas Padome u. c.). Līdz 2007. gadam lielāko daļu palīdzības finansēja no TACIS programmas, bet pēc tam galvenais finansējuma avots ir bijis Eiropas Kaimiņattiecību un partnerības instruments (ENPI).

5.40. Palātas Īpašajā ziņojumā Nr. 9/2008 sniegtie ieteikumi domāti, lai risinātu konkrētas nepilnības, kas saistītas tieši ar revidētajiem projektiem, kā arī vispārīgus jautājumus, kas saistīti ar sadarbības atbalsta plānošanu un sniegšanu šīm valstīm. Visus ieteikumus pilnībā pieņēma Padome⁽¹⁵⁾ un Parlaments⁽¹⁶⁾.

5.41. Atsaucoties uz Īpašā ziņojuma Nr. 9/2008 ieteikumiem, Komisija 2009. gada oktobrī izdeva darba dokumentu par paveikto darbu attiecībā uz Eiropas Parlamenta lēmumu par 2007. gada budžeta izpildes apstiprinājumu⁽¹⁷⁾.

Ieteikumu pēcpārbaude

5.42. Komisija sniedza pierādījumus, ka ES delegācijas Kišinevā un Kijevā politikas un darbības līmenī atbalstīja sadarbību starp Eiropas Savienības robežu palīdzības misiju Moldovā un Ukrainā (EUBAM) un FRONTEX.

5.42. Komisija vēlas uzsvērt, ka aģentūras FRONTEX un ES delegācijas Kijevā, kā arī EUBAM sadarbība ir bijusi veiksmīga.

⁽¹⁵⁾ Eiropas Savienības Padome: Padomes 2009. gada 26. februāra secinājumu projekts 6932/09.

⁽¹⁶⁾ Eiropas Parlaments: Eiropas Parlamenta 2009. gada 23. aprīļa rezolūcija ar konstatējumiem, kas ir neatņemama daļa no lēmuma par Eiropas Savienības 2007. finanšu gada vispārējā budžeta izpildes apstiprināšanu, III iedaļa – Komisija un izpildaģentūras (P6_TA(2009) 289).

⁽¹⁷⁾ Eiropas Komisija: SEC(2009) 1427, galīgā redakcija, 2009. gada 16. oktobris, Komisijas dienestu darba dokuments "Pielikums Komisijas ziņojumam Eiropas Parlamentam par paveikto darbu attiecībā uz lēmumu par 2007. gada budžeta izpildes apstiprinājumu".

PALĀTAS APSVĒRUMI

5.43. Komisija ir apņēmusies, ka pirms līdzekļu pārskaitīšanas nelegālo migrantu un patvēruma meklētāju uzņemšanas centriem tā pārliecināsies, ka saņēmējvaldība uzņemas segt vismaz uzturēšanas izdevumus, lai nodrošinātu ilgtspēju. Tomēr, kā norādīts nesen sagatavotā uz rezultātiem vērsta uzraudzības ziņojumā, pastāv zināmas bažas, ka partnervalstu līdzfinansējums ir nepietiekams. Kopīgās novērtēšanas vienības pasūtītā novērtējuma ziņojumā tiešām bija minēts, ka Ukrainas valdības piešķirtie līdzekļi migrantu uzņemšanas centru un pagaidu novietošanas telpu darbībai un uzturēšanai ir bijuši nepietiekami. Pilsoniskās sabiedrības organizācijas ir nosodījušas bēgļu un patvēruma meklētāju tiesību pārkāpumus. Atbildot uz to, pirms nākamās līdzekļu pārskaitīšanas šajā politikas jomā Komisija pieprasīja rakstisku apstiprinājumu no saņēmējvalsts, ka tā segs finansētās infrastruktūras uzturēšanas izmaksas.

5.44. Nav visaptveroša novērtējuma par minēto triju valstu panākumiem projekta darbību virzīšanā, lai panāktu efektīvu saukšanu pie atbildības un regulāru informācijas apmaiņu starp tiesībsardzības iestādēm.

5.45. Komisija ir sniegusi pierādījumus saistībā ar pilsoniskās sabiedrības iesaistīšanu korupcijas novēršanas politikas izstrādē Ukrainā. Tomēr Komisija nav sniegusi šo projektu produktivitātes, efektivitātes un ilgtspējas novērtējumu. Pilsoniskās sabiedrības organizāciju īstenotie atsevišķie projekti nebija iekļauti uz rezultātiem vērstās uzraudzības paraugā.

5.46. ES delegācijas Ukrainā un Moldovā ir reorganizējušas un stiprinājušas personālu, kas vada minētās darbības. Delegācija Baltkrievijā no Kijevas delegācijas ir daļēji pārņēmusi atbildību par programmas pārvaldību. Tomēr delegācijas nebija efektīvi pārvaldījušas atbalsta intervenču revīziju un novērtēšanu.

5.47. Kopš 2007. gada ir pieaudzis nozares budžeta atbalsts un programmu atbalsts, bet ir mazāk tehniskās palīdzības projektu. Nozares budžeta atbalsta gadījumā ir svarīgi, lai valsts finanšu pārvalde būtu pietiekamā līmenī. Ja tā ir vāja, kā tas norādīts valsts izdevumu un finansiālās atbildības novērtējumā, un ja finanšu krīzes apstākļos ir politiska nestabilitāte, ir nozīmīgi riski atbalsta intervenču efektīvai un produktīvai ieviešanai⁽¹⁸⁾. Neviens līdzekļu devējs līdz šim nav apstiprinājis dotāciju budžeta atbalstu šīm valstīm, tomēr daži attīstības partneri sniedz budžeta atbalstu aizdevumu veidā.

KOMISIJAS ATBILDES

5.43. Pirms konkursa procedūras sākšanas ES delegācija Kijevā saņēmējiem atpakaļuzņemšanas palīdzības programmā, proti, Ukrainas Iekšlietu ministrijai un Ukrainas Valsts robežapsardzes dienestam, iesniedza infrastruktūras (ūdensapgāde, elektroapgāde, gāzes piegāde u. c.), ko paredzēts ierīkot, izmantojot ES finansējumu, uzturēšanas izmaksu aprēķinu. Tikai pēc tam, kad abi saņēmēji iesniedza rakstisku apstiprinājumu par ēku uzturēšanai, pakalpojumu saņemšanai un ēku apsaimniekošanas personāla apmācībai vajadzīgo līdzekļu pieejamību, ES delegācija 2010. gada decembrī sāka konkursa procedūru.

5.44. Lai gan nav visaptveroša novērtējuma, Komisija pastāvīgi uzrauga šajā jomā panākto virzību un paredzējusi sešus miljonus EUR piešķirt pasākumiem, kas papildinās pasākuma "Atbalsts robežu pārvaldības nozares politikai" 2010. gada budžetu; šis pasākums ietver informācijas apmaiņu starp atsevišķām tiesībsardzības struktūru vienībām.

5.45. Komisijas uz rezultātiem vērstās uzraudzības pamatā ir pieci projektu atbilstības kritēriji: ticamība, produktivitāte, efektivitāte, ietekme un ilgtspēja. Šīs uzraudzības mērķis ir atbalstīt un uzlabot atlasīto projektu kvalitāti, nevis mērīt projektu kvalitāti pēc dotā parauga. Pēc Revīzijas palātas veiktās revīzijas ir pilnībā pārskatīta uz rezultātiem vērstās uzraudzības sistēma šajā reģionā.

5.47. Komisija piekrīt, ka būtiski pieaudzis nozares budžeta atbalsts EKPI. Lai gan budžeta atbalsts ietver zināmus riskus, šī metode palīdz gūt pārskatu par nozari kopumā un finansējumu piešķirt tikai tad, ja nozarē panākti konkrēti rezultāti un virzība. Turklāt šī metode veicina arī ilgstošu dialogu ar valdību par nozares politiku, un vajadzības gadījumā ir iespējams saņemt papildu tehnisko palīdzību.

⁽¹⁸⁾ Sk. Īpašo ziņojumu Nr. 11/2010 "Kā Komisija pārvalda vispārējā budžeta atbalstu ĀKK, Latīņamerikas un Āzijas valstīs".

PALĀTAS APSVĒRUMI

5.48. Komisija stingrāk kontrolē starptautiskās organizācijas, ar kurām tā ir noslēgusi līgumus par pasākumu īstenošanu. Komisija ir ieviesusi sistemātisku novērtējumu par to atbilstību starptautiskajiem grāmatvedības, revīzijas, iepirkuma un iekšējās kontroles sistēmu standartiem. Atsevišķu projektu līmenī pamat nolīgumos ar starptautiskām organizācijām parasti paredz pārbaudes apmeklējumus. Tomēr attiecīgās pamatnostādnes par uzraudzības apmeklējumiem uz vietas nepiemēro efektīvi un revīzijas plāns nebija pilnībā īstenots. Joprojām ir daudz nepabeigtu projektu dažādās jomās, kaut arī trīs delegācijas ir centušās šos projektus slēgt.

5.49. Attiecībā uz līdzekļu devēju darbības koordināciju ir pierādījumi, ka ES delegācijas sadarbojas ar ES dalībvalstīm un citiem līdzekļu devējiem. Tomēr administratīvā reforma un biežā personāla un sarunu partneru mainība saņēmējvalstīs būtiski mazina līdzekļu devēju darba koordinācijas produktivitāti, īpaši tas attiecas uz Ukrainu.

5.50. Komisija ir analizējusi politisko, ekonomisko un sociālo stāvokli saņēmējvalstīs un ES stratēģiskajos dokumentos ir labāk atspoguļojusi partneru prioritātes. Tomēr politiskā nestabilitāte un neplānotās izmaiņas, kas saistītas ar iestāžu sistēmu, personālu un procedūrām, negatīvi ietekmē plānoto atbalsta intervences pasākumu produktivitāti. Komisija ir labāk definējusi atsevišķu programmu mērķus, bet, lai atvieglotu uzraudzību un sniegtu noderīgu atgriezenisko informāciju, vēl ir jādefinē skaidri un izmērāmi mērķi un rādītāji, kā arī īstenošanas galvenie posmi.

5.51. Komisija ir ņēmusi vērā plānošanas dokumentu izstrādē (tostarp valstu stratēģijas dokumenti, valstu indikatīvās programmas un gada rīcības plāni) gūto pieredzi. Tomēr starp delegācijām, kuras pārvalda līdzīga veida intervences pasākumus, regulāra pieredzes apmaiņa nenotiek. Kopīgās novērtēšanas vienības pasūtīto novērtējuma ziņojumu par 2002.–2008. gada posmu Ukrainā iesniedza tikai 2010. gada decembrī – pēc tam, kad bija apstiprināta 2011.–2013. gada valsts indikatīvā programma.

KOMISIJAS ATBILDES

5.48. *Pamatnostādnes par uzraudzības apmeklējumiem uz vietas nav jāievēro obligāti. Tomēr revīzijas metodoloģija (tostarp pārbaudes apmeklējumu starptautiskajās organizācijās plānošana) jāievēro obligāti, un revīzijas plāna pēcpārbaudi rūpīgi uzrauga delegācijas un centrālie dienesti.*

5.50. *EuropeAid paredzējis ieviest uzraudzības un novērtēšanas pasākumu daudzgadu plānus un pastiprināt uzraudzības vadību un ziņošanas sistēmu, proti, 2011. gadā paredzēts no jauna izstrādāt Ārējās palīdzības pārvaldības ziņojumus (ko delegācijas iesniedz divreiz gadā), kā arī izstrādāt Programmu un projektu cikla pārvaldības jaunās pamatnostādnes.*

5.51. *Valstī veiktā novērtējuma secinājumi un ieteikumi tiek izmantoti ikdienas darbā. Lai atvieglinātu labākās prakses un gūtās pieredzes apmaiņu, izmantojot Projektu un programmu cikla pārvaldības (PPCM) platformu, tiek veidota projektu novērtēšanas un uz rezultātiem vērstās uzraudzības datubāze. Šī datubāze atvieglos ārējo projektu uzraudzības, vērtēšanas un to rezultātu plānošanu, pārvaldību, apspriešanu un analīzi.*

PALĀTAS APSVĒRUMI

KOMISIJAS ATBILDES

Secinājumi

5.52. Komisija ir pieņēmusi Palātas ieteikumus un sniegusi pierādījumus par to ieviešanas gaitu. ES delegāciju Baltkrievijā atklāja 2008. gadā, un tika uzskatīts, ka ES delegācijām Moldovā un Ukrainā ir vajadzīgās zināšanas, lai izvērstu efektīvu politisko dialogu, sekmētu pilsoniskās sabiedrības iesaistīšanu politikas izstrādē un uzlabotu atbalsta intervences pasākumu ilgtspēju. ES delegācijas veicināja sadarbību starp dalībvalstīm, ES aģentūrām un citiem līdzekļu devējiem īpaši nestabilā politiskā un administratīvā vidē.

5.53. Tomēr nav īstenoti visi Palātas ieteikumi. Nav izstrādāts rīcības plāns, lai uzraudzītu un koordinētu triju delegāciju centienus ieteikumu īstenošanā un regulārā pieredzes apmaiņā. Vēl nav pabeigts pilnīgs novērtējums par virzību, lai koncentrētos uz efektīvu kriminālvajāšanu un sistemātisku informācijas apmaiņu starp tiesībsardzības iestādēm. Joprojām ir daudz darāmā, lai plānošanas dokumentos iekļautu pienācīgus rezultātus rādītājus un stratēģiskos mērķus, kas ļautu produktīvi novērtēt atbalsta intervencu ietekmi. Nemot vērā pašreizējo nelabvēlīgo finansiālo un administratīvo stāvokli, pārliecinoša nosvēršanās par labu nozares budžeta atbalstam kā galvenajam atbalsta sniegšanas veidam arī ietver ievērojamu risku. Neviens cits līdzekļu devējs līdz šim nav apstiprinājis dotāciju budžeta atbalstu šīm valstīm, tomēr daži attīstības partneri sniedz budžeta atbalstu aizdevumu veidā.

PĒCPĀRBAUDE PAR APSVĒRUMIEM ĪPAŠAJĀ ZIŅOJUMĀ NR. 10/2008 "EIROPAS KOPIENAS SNIEGTAIS ATBALSTS VESELĪBAS APRŪPES PAKALPOJUMU ATTĪSTĪBAI SUBSAHĀRAS ĀFRIKĀ"**Ievads**

5.54. Revīzijas palāta 2009. gadā publicēja Īpašo ziņojumu Nr. 10/2008 "Eiropas Kopienas sniegtais atbalsts veselības aprūpes pakalpojumu attīstībai Subsahāras Āfrikā". Revīzijā pārbaudīja, vai veselības aprūpes nozarei faktiski paredzētie finanšu resursi un cilvēkresursi atspoguļoja ES stingrās politikas saistības šajā jomā. Revīzijā vērtēja arī to, cik efektīvi Komisija ir izmantojusi dažādos tai pieejamos instrumentus, proti – vispārējā un nozares budžeta atbalstu, projektus un Pasaules fondu AIDS, tuberkulozes un malārijas apkarošanai (Pasaules fonds), lai palīdzētu veselības aprūpes nozarei.

5.52. Komisija pauž atzinību par Revīzijas palātas secinājumu, ka panākts ievērojams progress.

5.53. ES delegācija Ukrainā un Baltkrievijā, ievērojot Revīzijas palātas ieteikumus, ievieš riska reģistru, kas ļauj pareizi novērtēt projektu īstenošanas riska pakāpi.

Pateicoties šim instrumentam, būs vieglāk pastāvīgi uzraudzīt galvenos riska faktoros, kas, iespējams, varētu negatīvi ietekmēt projektu veiksmīgu īstenošanu.

Paredzēts paplašināt pieredzes apmaiņu, rīkojot reģionālus seminārus, tostarp par iekšējās uzraudzības paņēmieni uzlabošanu.

Skatīt arī atbildes uz 5.43., 5.44., 5.45., 5.47., 5.48., 5.50. un 5.51. punktu.

PALĀTAS APSVĒRUMI

KOMISIJAS ATBILDES

5.55. Īpašajā ziņojumā Nr. 10/2008 Palāta sniedza vairākus ieteikumus Komisijai. Daži no tiem bija saistīti ar resursu piešķiršanu un to izlietojuma prioritāšu noteikšanu. Šajā jautājumā Palāta ieteica Komisijai pārskatīt finansējuma līdzsvaru un apsvērt atbalsta palielināšanu veselības aprūpes nozarei, lai izpildītu EK veselības aizsardzības politikas saistības. Turklāt, lai ieviestu veselības aprūpes nozares politiku, Komisijai jānodrošina pietiekamas zināšanas veselības aizsardzības jomā.

5.56. Citos ieteikumos, kas iekļauti minētajā ziņojumā, uzmanība pievērsta atbalsta instrumentu pārvaldības un efektivitātes uzlabošanai. Cita starpā Palāta ieteica Komisijai vairāk izmantot nozares budžeta atbalstu un stiprināt nozares dimensiju vispārējā budžeta atbalstā. Palāta uzskata, ka Komisijai arī ciešāk jāsadarbjas ar Pasaules fondu, lai atbalstītu un uzraudzītu intervences pasākumus valstu līmenī. Turklāt bija plašāk jāizmanto projektu pieeja, kā arī norādes par pieejamo instrumentu optimālu papildu izmantošanu. Visbeidzot, Komisijai bija ieteikts instrumentu izvēlē vairāk ņemt vērā stāvokli valstīs un ciešāk saskaņot intervences ar pieeju visai nozarei kopumā.

5.57. Eiropas Savienības Padome⁽¹⁹⁾ un Eiropas Parlaments⁽²⁰⁾ atzinīgi novērtēja ziņojumā izklāstītos ieteikumus, un kopumā tos pieņēma arī Komisija.

Ieteikumu pēcpārbaude

Ieteikumi saistībā ar resursu piešķiršanu un to izlietojuma prioritāšu noteikšanu

5.58. Saistībā ar desmitā Eiropas Attīstības fonda termiņa vidusposma pārskatu Komisija ir rīkojusies, lai palielinātu finansējumu veselības aprūpes nozarei ar Tūkstošgades attīstības mērķu (TAM) iniciatīvu, kurai kopumā ir atvēlēts viens miljards EUR un kuru sāka īstenot 2010. gada septembrī. Ar šo iniciatīvu tiek atzīts, ka daudzas Subsahāras Āfrikas valstis ir būtiski novirzījušās no mērķa sasniegt divus vai trīs TAM veselības aizsardzības jomā, konkrēti, tas ir 4. TAM: samazināt bērnu mirstību un 5. TAM: uzlabot mātes veselību, kā arī vēl divi citi svarīgi TAM⁽²¹⁾. Tomēr nav skaidrs, cik liela summa no TAM iniciatīvas finansējuma faktiski tiks piešķirta veselības aprūpei.

5.56. Komisija pieņem visus šajā īpašajā ziņojumā par veselības aprūpi Subsahāras Āfrikā paustos Revīzijas palātas ieteikumus.

5.58. Ņemot vērā to, ka priekšlikumi veselības aprūpes jomā plaši iekļauti TAM iniciatīvā (termiņš – 2011. gada jūnijs), kurā no 43 valstīm 20 iesniedza koncepcijas skaidrojumus, kas vērsti uz veselības aprūpes jomas jautājumu risināšanu (t. i., 47 %), šķiet, ka pieejamo līdzekļu vispārējā sadalē veselības aprūpei tiks piešķirta lielākā daļa.

⁽¹⁹⁾ Padomes 2009. gada 23. aprīļa secinājumi attiecībā uz Īpašo ziņojumu Nr. 10/2008 par Eiropas Kopienas sniegto atbalstu veselības aprūpes pakalpojumu attīstībai Subsahāras Āfrikā, ar Komisijas atbildēm.

⁽²⁰⁾ Eiropas Parlamenta 2009. gada 12. marta rezolūcija par pieeju EK sniegtajam atbalstam veselības aprūpes pakalpojumu attīstībai Subsahāras Āfrikā (P6_TA-PROV(2009) 138).

⁽²¹⁾ 1. TAM c) punkts: uz pusi samazināt badacietēju skaitu un 7. TAM c) punkts: uz pusi samazināt to iedzīvotāju daļu, kam nav pastāvīgas piekļuves drošam dzeramajam ūdenim un sanitāriem pamatpakalpojumiem.

PALĀTAS APSVĒRUMI

5.59. Komisija sadarbībā ar dalībvalstīm 2010. gadā izdeva paziņojumu "ES loma veselības jomā pasaules mērogā" ⁽²²⁾. Šajā paziņojumā kā ES politikas galvenais aspekts bija minēts atbalsts veselības aprūpes sistēmām. Vēl ir jāizstrādā rīcības programma politikas īstenošanai un šim nolūkam jānodrošina pietiekams finansējums.

5.60. Komisija ik gadu ir iemaksājusi lielus līdzekļus Pasaules fondā (2008.–2010. g. – 300 miljonu EUR), lai risinātu problēmas saistībā ar trim slimībām, kuras ietilpst fonda pilnvaru jomā. Pasaules fonds ir centies piešķirt augstāku prioritāti veselības aprūpes sistēmu atbalstam, un Komisijas politika ir atbalstījusi Pasaules fonda darbību tieši šajā virzienā. Aplēses liecina, ka kopumā aptuveni 15 % no fonda līdzekļiem ir izmantoti veselības aprūpes sistēmu stiprināšanai, un gaidāms, ka šis īpatsvars pieaugs. Tomēr, ņemot vērā Pasaules fonda pilnvaras un organizatorisko struktūru, jāatzīst, ka fondam ir ierobežotas iespējas sniegt tiešu ieguldījumu veselības aprūpes sistēmu stiprināšanā.

5.61. Komisija ir pilnveidojusi veselības aprūpes jomā strādājošo personālu centrālajos dienestos, papildus pieņemot darbā dalībvalstu speciālistus. Tomēr joprojām ir neatrisināti svarīgi jautājumi, kas saistīti ar delegācijās pieejamajām zināšanām veselības aprūpes jomā. Komisijas 2009. gadā veiktajā aptaujā par šo tēmu noskaidrojās, ka valstīs, kurās veselības aprūpe bija EAF atbalsta galvenā nozare, delegācijās pārsvarā bija kāds darbinieks ar zināšanām veselības aprūpes jomā, taču tā tas nebija citās valstīs, arī gadījumos, kad Komisija īstenoja veselības aprūpes nozarei svarīgus intervences pasākumus. Piemēram, Komisija pārsvarā nebija paredzējusi algot veselības aprūpes jomas speciālistus jaunajām 2007. gadā uzsāktā TAM līgumu budžeta atbalsta programmām ⁽²³⁾. Līdz šim Komisija ir paveikusi tikai nelielu šā ieteikuma ieviešanu, vairāk orientējoties uz dalībvalstu veselības aizsardzības jomas speciālistiem, kuri sniedz atbalstu delegācijām, tomēr tā ir plašāk sadarbojusies ar Pasaules Veselības organizāciju (PVO) valstu līmenī. Lai aptvertu vairākas delegācijas, joprojām tiek apspriesta iespēja izveidot veselības aprūpes jomas reģionālo konsultantu amatu vietās. Komisijas kopumā ierobežotie resursi delegācijās ir problēma, jo TAM iniciatīva prasa intensīvāku politisko dialogu veselības aprūpes jomā, lai labāk definētu un pārvarētu šķēršļus 4. TAM un 5. TAM sasniegšanā.

KOMISIJAS ATBILDES

5.59. Komisijas 2010. gadā izdotā paziņojuma "ES loma veselības jomā pasaules mērogā" mērķis ir veicināt Komisijas un dalībvalstu atbalstīto pasākumu veselības jomā jaunattīstības valstīs labāku koordinēšanu, papildināmību un efektivitāti. Komisijas starpdienestu grupa atbild par minētā paziņojuma īstenošanu un tā rezultātu uzraudzību. "Pasaules mēroga rīcības plāns veselības jomā" tika izstrādāts 2011. gadā.

5.61. Kvalificētu speciālistu klātbūtne uz vietas ir būtiska, lai uzturētu reglāru politisku dialogu, kas ir vispārējā budžeta atbalsta instrumenta pamatā. Tomēr katrai delegācijai jebkurā brīdī nav iespējams nodrošināt visus speciālistus.

Speciālistus ar zināšanām veselības aprūpes jomā delegācijām nodrošina centrālo dienestu "Izglītības, veselības, pētniecības un kultūras" nodaļa, kas sniedz darbības ieteikumus un izstrādā īstenošanas stratēģijas, tostarp apmācību, kā arī garantē kvalitatīvas sistēmas un instrumentus šīs nozares programmu plānošanai un īstenošanai. Tiek izstrādāti tematiskie tīkli, kas centrālo dienestu tematiskos un ģeogrāfiskos direktorātus savieno ar delegācijām, lai izplatītu esošās zināšanas.

Attiecībā uz reģionālajiem galvenajiem aspektiem veselības aprūpē – līdzīgi kā citās darbības nozarēs – tiek analizētas šīs pieejas vajadzības, priekšrocības un trūkumi. Šo analīzi papildinās šobrīd notiekošā delegāciju darba slodzes novērtējuma rezultāti, un tiks ņemti vērā pašreizējie budžeta ierobežojumi un Komisijas uz resursu nepalīdzināšanu vērstā politika cilvēkresursu jomā.

⁽²²⁾ COM(2010) 128, galīgā redakcija, Brisele, 2010. gada 31. marts.

⁽²³⁾ Komisija piešķir aptuveni 1 500 miljonu EUR TAM līgumiem astoņās valstīs. Šīs programmas sniedz vispārējā budžeta atbalstu sešu gadu periodā, un tās ir izstrādātas ar stingru orientāciju uz TAM.

PALĀTAS APSVĒRUMI

KOMISIJAS ATBILDES

Ieteikumi saistībā ar instrumentu pārvaldību un efektivitāti

5.62. Subsahāras Āfrikā Komisijai ir divas nozares budžeta atbalsta programmas, kuras ir finansētas no EAF, taču tiek apsvērta iespēja īstenot daļu TAM iniciatīvas finansējuma veselības aprūpes nozarē, izmantojot nozares budžeta atbalstu. Komisija pārskata savu pieeju vispārējā budžeta atbalstam, tostarp instrumenta nozīmi veselības aprūpes nozarē. Par šo jautājumu ir publicēta Zaļā grāmata ⁽²⁴⁾.

5.63. Komisija 2009. gadā izdeva pamatnostādnes deleģācijām par sadarbību ar Pasaules fondu. Šo pamatnostādņu mērķis bija padarīt Komisijas atbalstu Pasaules fondam efektīvāku, palielinot deleģāciju līdzdalību Pasaules fonda mehānismos un uzlabojot deleģāciju ziņojumus Komisijas centrālajiem dienestiem.

5.64. Nozīmīgu daļu jauno veselības aprūpes nozares intervences pasākumu joprojām īsteno projektu veidā. Tomēr Komisijai vēl ir jāizstrādā norādes, kā vislabāk izmantot projektus citu palīdzības sniegšanas instrumentu atbalstam. Komisija ir izdevusi dažas praktiskas norādes par veselības aprūpes nozares jautājumiem (sk., piemēram, 5.63. punktu), bet vēl nav izstrādājusi visaptverošu pamatnostādņu kopumu par atbalstu veselības aprūpes pakalpojumu attīstībai.

5.65. Viens no svarīgiem starptautiski izstrādātiem instrumentiem, kura sagatavošanā ieguldījumu sniedza arī Komisija, ir Valstu stratēģiju kopīgā novērtējuma (JANS) metodoloģija. Tā paredzēta, lai nodrošinātu vienotu pamatu valstu veselības aprūpes stratēģiju novērtēšanai un ļautu plašāk izmantot visu nozari aptverošas pieejas, kā arī saskaņot līdzekļu devēju atbalstu ar valstu sistēmām.

Secinājumi

5.66. Komisija ir guvusi ievērojamas sekmes, ieviešot Palātas ieteikumus. Ar TAM iniciatīvas starpniecību tā dara pieejamus nozīmīgus jaunus resursus TAM mērķu sasniegšanai veselības aprūpes jomā saistībā ar desmitā EAF termiņa vidusposma pārskatu. Komisijai ir bijusi izšķirošā nozīme jaunas politikas izstrādē attiecībā uz ES lomu, risinot globālas veselības problēmas, tajā uzsvērts, cik svarīgs ir atbalsts veselības aprūpes sistēmām. Komisija ir turpinājusi ieguldīt ievērojamus līdzekļus Pasaules fondā, kā arī ir veicinājusi Pasaules fonda centienus pastiprināti pievērsties veselības aprūpes sistēmām. Komisija ir arī veikusi pasākumus, lai uzlabotu Pasaules fondam sniegtā atbalsta efektivitāti.

5.62. Komisijai jāņem vērā saņēmējvalstu tiesības atlasīt savu programmu "galvenās nozares" (Septītajā EAF Subsahāras valstis par galveno nozari izvēlējās veselības aprūpi). Turklāt budžeta atbalstam ir noteikti skaidri attiecināmības kritēriji. Tāpēc šobrīd iespējami lielākais skaits valstu izmanto veselības aprūpes nozares budžeta atbalstu. Turklāt saistībā ar TAM iniciatīvu ir saņemti trīs veselības aprūpes nozares budžeta atbalsta priekšlikumi (tos iesniedza valstis, kur veselības aprūpe nav galvenā nozare).

5.64. EuropeAid šobrīd izstrādā Programmu un projektu cikla pārvaldības pamatnostādnes, pievēršot uzmanību arī labākai pastāvīgo apstākļu analīzei. Ņemot vērā šos faktus, Komisija, īstenojot 2010. gada maija Padomes secinājumus par veselības aprūpi pasaulē, kopā ar dalībvalstīm sākusi izstrādāt saskaņotu un visaptverošu pamatnostādņu kopumu ES veselības aprūpes nozares attīstības palīdzības jomā.

5.66. Komisija pauž atzinību par Revīzijas palātas secinājumu, ka, īstenojot TAM, panākts ievērojams progress saistībā ar iniciatīvām veselības aprūpes nozarē.

⁽²⁴⁾ Komisijas Zaļā grāmata "Trešām valstīm sniegtā ES budžeta atbalsta nākotne" (COM(2010) 586, galīgā redakcija), Brisele, 2010. gada 19. oktobris.

PALĀTAS APSVĒRUMI

5.67. Tomēr vairākām svarīgām jomām vēl ir jāpievērš lielāka uzmanība. Komisijai jāpanāk, lai jaunā ES pasaules veselības politika sāktu darboties. Tāpēc jāizstrādā rīcības programma, kuru var izmantot turpmāka EAF finansējuma plānošanai. Komisijai delegāciju līmenī nav arī pietiekamas piekļuves veselības aprūpes speciālistiem, lai apmierinātu vajadzību vairāk koncentrēties uz TAM veselības aprūpes jomā un par šiem jautājumiem piedalīties dialogā. Tuvojoties 2015. gadam, TAM sasniegšana Subsahāras Āfrikā joprojām kavējas. Komisijai arī turpmāk jāveicina nozares budžeta atbalsta izmantošana veselības aprūpes nozarē un izvērstāk jādefinē vispārējā budžeta atbalsta programmu loma veselības aprūpes nozares atbalstam. Tāpat arī jāpabeidz izstrādāt pamatnostādnes par dažādu veselības aprūpes nozares atbalsta instrumentu izvēli un saskaņotību.

KOMISIJAS ATBILDES

5.67. Komisijai obligāti jāievēro gan budžeta atbalsta attiecināmības kritēriji, gan vienošanās par programmu īstenošanu galvenajās nozarēs (ietverot atbalsta efektivitātes principus un sadalot pienākumus līdzekļu devēju starpā).

Komisija ir:

- izstrādājusi rīcības plānu 2011. gadam, lai īstenotu ES pasaules veselības politiku,
- paudusi apņēmību vidējā termiņā plānot cilvēkresursu speciālistu klātbūtni delegācijās,
- iesaistījusies budžeta atbalsta pamatnostādņu nozīmīgā pārskatīšanā,
- sākusi izstrādāt EuropeAid Programmu un projektu cikla pārvaldības jaunās pamatnostādnes, kur cita starpā būs iekļauti norādījumi darbiniekiem par atbalsta mehānismu optimālu izvēli,
- īstenojot 2010. gada maija Padomes secinājumus par veselības aprūpi pasaulē, kopā ar ES dalībvalstīm sākusi izstrādāt saskaņotu un visaptverošu pamatnostādņu kopumu ES veselības aprūpes nozares attīstības palīdzības jomā.

5.1. PIELIKUMS

DARĪJUMU PĀRBAUŽU REZULTĀTI ĀRĒJĀ ATBALSTA, ATTĪSTĪBAS UN PAPLAŠINĀŠANĀS JOMĀ

	2010. g.						2009. g.	2008. g.	2007. g.	
	EuropeAid	RELEX	ELARG	ECHO	DEV	Kopā				
PARAUGA LIELUMS UN UZBŪVE										
Darījumu kopskaits (<i>no tiem</i>):	92	14	35	22	2	165	180	180	145	
avansi	43	12	8	12	0	75	83	71	46	
starposma/galīgie maksājumi	49	2	27	10	2	90	97	109	99	
PĀRBAUŽU REZULTĀTI ⁽¹⁾ ⁽²⁾										
Kļūdu daudzums pārbaudītajos darījumos										
Kļūdu nav	79 % (73)	100 % (14)	74 % (26)	64 % (14)	0 % —	77 % (127)	87 %	73 %	74 %	
Viena vai vairākas kļūdas	21 % (19)	0 % —	26 % (9)	36 % (8)	100 % (2)	23 % (38)	13 %	27 %	26 %	
Kļūdaino darījumu analīze										
Analīze pēc izdevumu veida										
Avansi	16 % (3)	0 % —	11 % (1)	0 % —	0 % —	11 % (4)	17 %	19 %	19 %	
Starposma/galīgie maksājumi	84 % (16)	0 % —	89 % (8)	100 % (8)	100 % (2)	89 % (34)	83 %	81 %	81 %	
Analīze pēc kļūdu veida										
Skaitļos neizsakāmas kļūdas	53 % (10)	0 % —	78 % (7)	38 % (3)	0 % —	53 % (20)	74 %	60 %	73 %	
Skaitļos izsakāmas kļūdas:										
attiecināmības kļūdas	67 % (6)	0 % —	100 % (2)	100 % (5)	0 % —	72 % (13)	100 %	79 %	100 %	
reālas pastāvēšanas kļūdas	22 % (2)	0 % —	0 % —	0 % —	50 % (1)	17 % (3)	(0)	21 %	(0)	
precizitātes kļūdas	11 % (1)	0 % —	0 % —	0 % —	50 % (1)	11 % (2)	(0)	(0)	(0)	
SKAITĻOS IZSAKĀMO KĻŪDU APLĒSTĀ IETEKME										
Iespējamākais kļūdu īpatsvars							1,7 %			
Zemākais kļūdu līmenis							0,1 %			
Augstākais kļūdu līmenis							3,3 %			

⁽¹⁾ Lai sniegtu dziļāku ieskatu tajās politikas grupas jomās, kurām ir atšķirīgi riska veidi, paraugus sadalīja mazākos segmentos.

⁽²⁾ Skaitļi iekavās attiecas uz darījumu faktisko skaitu.

5.2. PIELIKUMS

SISTĒMU PĀRBAUDES REZULTĀTI ĀRĒJĀ ATBALSTA, ATTĪSTĪBAS UN PAPLAŠINĀŠANĀS JOMĀ

Atlasīto *EuropAid* pārraudzības un kontroles sistēmu novērtējums

	Kontroles vide	Ex ante pārbaudes	Uzraudzība un pārraudzība	Ārējās revīzijas un noskaidrošanas procedūras	Iekšējā revīzija	Kopvērtējums
Centrālo dienestu sistēmas	efektīva	daļēji efektīvas	efektīva	efektīvas	efektīva	daļēji efektīvas
Delegācijas	efektīva	daļēji efektīvas	daļēji efektīvas	daļēji efektīvas	–	

Atlasīto ĢD ELARG pārraudzības un kontroles sistēmu novērtējums

Ex ante pārbaudes	Uzraudzība un pārraudzība	Ārējās revīzijas un noskaidrošanas procedūras	Iekšējā revīzija	Kopvērtējums
daļēji efektīvas	efektīvas	efektīvas	efektīva	daļēji efektīvas

Pārraudzības un kontroles sistēmu kopvērtējums

Kopvērtējums	2010. g.	2009. g.	2008. g.	2007. g.
	daļēji efektīvas	daļēji efektīvas	daļēji efektīvas	daļēji efektīvas

5.3. PIELIKUMS

KOMISIJAS VADĪBAS APLIECINĀJUMU PĀRBAUDES REZULTĀTI ĀRĒJĀ ATBALSTA, ATTĪSTĪBAS UN PĀPLAŠINĀŠANĀS JOMĀ

Galvenie ģenerāldirektorāti	Ģenerāldirektora deklarācija (*)	Formulētās atrunas	Palātas apsvērumi	Ticamības kopvērtējums	
				2010. g.	2009. g.
ELARG	Bez atrunām	—	Atlikušo kļūdu īpatsvara aprēķins balstās tikai uz decentralizēto pārvaldību, kas 2010. gadā attiecās tikai uz 30 % Paplašināšanās ĢD veikto maksājumu. Palāta revīzijā konstatēja, ka joprojām ir jautājumi, kas jāatrisina.	B	A
EuropeAid	Bez atrunām	—	EuropeAid ir izveidojis visaptverošu kontroles stratēģiju un turpinājis ievērojami uzlabot pārraudzības un kontroles sistēmu koncepciju un īstenošanu. Tomēr Palātas revīzijā tika konstatēts, ka vairākos kontroles mehānismos joprojām ir nepilnības un ka maksājumos bija būtisks kļūdu līmenis.	B	B

(*) Atsaucoties uz ģenerāldirektora sagatavoto ticamības deklarāciju, viņam ir pamatota pārliecība par to, ka ieviestās kontroles procedūras sniedz vajadzīgās garantijas par darījumu pareizību.

A: ģenerāldirektora deklarācijā un gada darbības pārskatā objektīvi novērtēta finanšu pārvaldības pareizība.

B: ģenerāldirektora deklarācijā un gada darbības pārskatā daļēji objektīvi novērtēta finanšu pārvaldības pareizība.

C: ģenerāldirektora deklarācijā un gada darbības pārskatā nav objektīvi novērtēta finanšu pārvaldības pareizība.

5.4. PIELIKUMS

IEPRIEKŠĒJO IETEIKUMU PĒCPĀRBAUDE PAR ĀRĒJO ATBALSTU, ATTĪSTĪBU UN PAPLAŠINĀŠANOS

Gads	Palātas ieteikumi	Ieteikumu izpilde	Komisijas atbilde	Palātas analīze
	Ārējo attiecību ĢD jākonsolidē <i>ex post</i> pārbaužu metodoloģija un nekavējoties jāīsteno iekšējo revidentu ieteikumi šajā jautājumā.	Saskaņā ar rīcības plānu Ārējo attiecību ĢD ir uzlabojis <i>ex post</i> pārbaužu metodes. Tomēr daļu paredzēto pielāgošanas pasākumu varēs ieviest tikai 2011. gadā jaunā Ārpolitikas instrumentu dienesta pārvaldībā.		
	Ārējo attiecību ĢD jāatvēr pietiekami resursi, lai analizētu un slēgtu vecos ātrās reaģēšanas mehānisma un KĀDP līgumus, kuru izpildes termiņi jau ir beigušies.	Tika slēgti daudzi vecie ātrās reaģēšanas mehānisma līgumi. Kaut arī attiecībā uz KĀDP problēma bija risināta (slēdza 25 no 2010. gada sākumā nepabeigtajiem 133 projektiem), nepabeigto projektu skaits ir ievērojams.	Rūpīga <i>vecu</i> projektu slēgšanas pēcpārbaude iekļauta rīcības plānā, kas tika izstrādāts, ņemot vērā IAS/IAC veikto KĀDP revīziju. Regulāri tiek pārskatīta situācija saistībā ar visiem <i>vecajiem</i> un pabeigtajiem līgumiem un veikti atbilstīgi pasākumi, lai slēgtu pabeigtos projektus. Pēdējos gados, ievērojami palielinoties KĀDP budžetam, pastāvīgi palielinājies KĀDP projektu skaits (piemēram, 2010. gadā bija 51 jauns līgums), un šāda attīstība var radīt iespaidu, ka situācija neuzlabojas.	Palāta ņem vērā Komisijas atbildi.
2009. g.	Paplašināšanās ĢD jāsniedz skaidrāki norādījumi par pārvaldības pilnvaru nodošanas kārtību, lai precizētu dažādu Komisijas pārstāvju veicamos uzdevumus.	Līdz 2010. gada beigām Paplašināšanās ĢD izstrādāja jaunus norādījumus, taču tos piemēros tikai no 2011. gada, un Palāta uzskata, ka tie nav pietiekami sīki izstrādāti.	Iniciatīvas, kuras veica pēc tam, kad jūlijā tika izdoti ieteikumi, ietvēra ļoti intensīvu saskaņošanu un savstarpējas apspriedes, un šā darba rezultātā tika izveidots norādījumu kopums, kas tika laikus publicēts, lai ievērotu 2010. gadā noteikto termiņu.	Palāta ņem vērā Komisijas atbildi.
	Paplašināšanās ĢD jāpārskata iekšējās kontroles saraksti, lai dokumentētu visas veiktās pārbaudes.	Paplašināšanās ĢD centrālajos dienestos tika izstrādāti jauni iekšējās kontroles saraksti, bet vēl ir jānodrošina to pilna izmantošana ES delegācijās paplašināšanās valstīs.	Veikti vajadzīgie pasākumi, lai delegācijas pilnībā izmantotu šos sarakstus.	
	Paplašināšanās ĢD jāīsteno pasākumi, lai uzlabotu vadības informācijas sistēmās ievadīto datu kvalitāti (piemēram, datu kvalitātes regulāra analīze un pārbaudes).	Sistēmu un darījumu pārbaudē Palāta nekonstatēja būtiskus uzlabojumus datu kvalitātē. Paplašināšanās ĢD jāizstrādā rīcības plāns šā ieteikuma pienācīgai ieviešanai.	Centrālo dienestu darbinieki un delegācijas ir mudinātas pareizi kodēt datus, taču kopumā minētās problēmas pārsniedz Paplašināšanās ĢD informācijas sistēmu darbības jomu, tāpēc risinājumi jāmeklē Komisijas līmenī.	Palāta ņem vērā Komisijas atbildi.
	Paplašināšanās ĢD jāizstrādā un jāievieš mehānismi, kuri atvieglo uzraudzības apmeklējumu iegūto rezultātu analīzi un pēcpārbaudi.	Paplašināšanās ĢD vēl nav ieviesis šo ieteikumu. Šī nepilnība 2010. gadā apstiprinājās visās apmeklētajās ES delegācijās paplašināšanās valstīs.	Šo ieteikumu sāka ieviest 2010. gadā, taču tā būtības dēļ rezultāti sākumā nav redzami.	Palāta ņem vērā Komisijas atbildi.

Gads	Palātas ieteikumi	Ieteikumu izpilde	Komisijas atbilde	Palātas analīze
2009. g.	Paplašināšanās ĢD arī turpmāk jāpiešķir pietiekami resursi, lai analizētu neizskatītās galīgās deklarācijas par <i>Phare</i> un Pārejas programmu jaunajās dalībvalstīs.	Palāta atzinīgi novērtē Paplašināšanās ĢD pūliņus, bet neizskatīto galīgo deklarāciju skaits ir samazināts tikai daļēji.	Tā kā 12 jauno dalībvalstu galīgās deklarācijas bija jāvērtē pirmās, 2010. gadā neizskatīto galīgo deklarāciju skaits turpināja ievērojami samazināties, vairākkārt kompensējot nelielo samazinājumu 2009. gadā.	Palāta ņem vērā Komisijas atbildi.
	Humānās palīdzības ĢD jāpilnveido humānās palīdzības pasākumiem iesniegto priekšlikumu izvērtēšanas dokumenti (piemēram, jāievieš standartizēti novērtēšanas ziņojumi).	Humānās palīdzības un civilās aizsardzības ĢD sāka izstrādāt standartizētu procedūru, lai attaisnotu priekšlikumu novērtējumus. Tomēr jauno procedūru ir paredzēts ieviest tikai 2011. gadā, un standartizētais novērtēšanas ziņojums ir viena no apsvērtajām iespējām.	2011. gada februāra sākumā tika izveidota humānās palīdzības jomā iesniegto priekšlikumu izvērtēšanas darba grupa. Tās mērķis cita starpā ir saskaņot un pilnveidot novērtēšanas procesa dokumentus un radīt labāku pārskatu par procesu kopumā, izmantojot rādītāju tabulu un izveidojot kopēju vērtēšanas kritēriju. To īsteno 2011. gadā.	Palāta ņem vērā Komisijas atbildi.
	Humānās palīdzības ĢD jāizveido un jāievieš mehānisms, ar kura palīdzību varētu vākt un analizēt datus par to, kā partneri izmanto "iepirkuma centrus humānās palīdzības jomā".	Humānās palīdzības un civilās aizsardzības ĢD uzskatīja, ka Palātas ieteikums ir noderīgs, bet neuzskatīja to par prioritāti. Iepirkuma centri humānās palīdzības jomā tika informēti, ka ir jāiesniedz izvērsta informācija par to, cik lielā mērā Humānās palīdzības un civilās aizsardzības ĢD partneri izmanto to pakalpojumus. Nākotnē tiks izstrādāta jauna procedūra.		

6. NODAĻA

Pētniecība un citu iekšējo nozaru politika

SATURS

	<i>Punkts</i>
Ievads	6.1.–6.11.
Politikas grupas īpašās iezīmes	6.2.–6.10.
Pētniecības pamatprogrammas	6.3.–6.7.
Mūžizglītības programma	6.8.–6.10.
Revīzijas tvērumi un pieeja	6.11.
Darījumu pareizība	6.12.–6.13.
Sistēmu efektivitāte	6.14.–6.45.
Pētniecības pamatprogrammas	6.15.–6.36.
<i>Ex ante</i> dokumentārās pārbaudes	6.15.–6.18.
Izmaksu deklarāciju revīzijas apliecinājumi	6.19.–6.22.
<i>Ex ante</i> revīzijas apliecinājumi par līdzekļu saņēmēju izmantotajām izmaksu aprēķināšanas metodēm Septītajā pamatprogrammā	6.23.–6.28.
Komisijas <i>ex post</i> revīzijas stratēģija	6.29.–6.34.
Sistēmas, kas attiecas uz piedziņu un finanšu korekcijām	6.35.–6.36.
Citu iekšējo nozaru politika	6.37.–6.45.
“Erasmus” mūžizglītības programmas sistēmas	6.37.–6.45.
Komisijas vadības apliecinājumu ticamība	6.46.–6.47.
Secinājumi un ieteikumi	6.48.–6.51.
Secinājumi	6.48.–6.49.
Ieteikumi	6.50.–6.51.
Garantiju fonda ārējai darbībai revīzijas rezultāti	6.52.–6.55.

PALĀTAS APSVĒRUMI

IEVADS

6.1. Šajā nodaļā izklāstīts Palātas īpašais izvērtējums par pētniecību un citu iekšējo nozaru politiku, kas aptver šādas politikas jomas: "01. Ekonomika un finanses", "02. Uzņēmējdarbība", "03. Konkurence", "08. Pētniecība", "09. Informācijas sabiedrība un plašsaziņas līdzekļi", "10. Tiešā pētniecība", "12. Iekšējais tirgus", "15. Izglītība un kultūra", "16. Komunikācija", "18. Brīvības, drošības un tiesiskuma telpa" un "20. Tirdzniecība". Aprakstīti arī Garantiju fonda ārējai darbībai kārtējās revīzijas rezultāti⁽¹⁾. Galvenā informācija par darbībām un izdevumiem 2010. gadā ir sniegta **6.1. tabulā**.

6.1. tabula. Pētniecība un citu iekšējo nozaru politika. Galvenā informācija par 2010. gadu

(miljonos EUR)

Budžeta sadaļa	Politikas joma	Apraksts	Maksājumi	Pārvaldības veids
8	Zinātniskā pētniecība	Administratīvie izdevumi	308	Centralizēta tieša
		Septītā pamatprogramma	2 981	Centralizēta tieša
		Septītā pamatprogramma, Euratom	318	Centralizēta netieša
		Iepriekšējo pamatprogrammu pabeigšana	848	Centralizēta tieša
		Ogļu un tērauda pētniecības fonda pētniecības programma	51	Centralizēta tieša
		4 506		
9	Informācijas sabiedrība un plašsaziņas līdzekļi	Administratīvie izdevumi	137	Centralizēta tieša
		Septītā pamatprogramma	1 226	Centralizēta tieša
		Iepriekšējo pamatprogrammu pabeigšana	160	Centralizēta tieša
		Plašsaziņas līdzekļi	111	Centralizēta tieša
		Konkurētspējas un inovāciju pamatprogramma (CIP) u. c.	152	Centralizēta tieša
		1 786		
15	Izglītība un kultūra	Administratīvie izdevumi	122	Centralizēta tieša
		Mūzizglītība, ietverot daudzvalodību	1 223	Centralizēta netieša
		Kultūras sadarbības attīstība Eiropā	47	Centralizēta netieša
		Mudināt un veicināt sadarbību jaunatnes un sporta jomā	145	Centralizēta netieša
		Eiropas pilsoniskuma veicināšana	35	Centralizēta netieša
		1 572		

⁽¹⁾ Padomes 2009. gada 25. maija Regulā (EK, Euratom) Nr. 480/2009, ar ko izveido Garantiju fondu ārējai darbībai (OV L 145, 10.6.2009., 10. lpp.), apsvērumos ir noteikts, ka fonda finanšu pārvaldība būtu jārevīzijas palātai saskaņā ar procedūrām, par ko vienojas Revīzijas palāta, Komisija un EIB.

(miljonos EUR)

Budžeta sadaļa	Politikas joma	Apraksts	Maksājumi	Pārvaldības veids
18	Brīvības, drošības un tiesiskuma telpa	Administratīvie izdevumi	63	Centralizēta tieša
		Solidaritāte – Ārējās robežas, atgriešanās, vīzu politika un personu brīva pārvietošanās	276	Dalīta / centralizēta tieša
		Migrācijas plūsmas – Kopējā politika imigrācijas un patvēruma jomā	156	Dalīta / centralizēta tieša
		Pamattiesības un pilsoniskums	51	Centralizēta tieša
		Drošība un brīvību garantēšana	123	Centralizēta tieša
		Patiesas Eiropas tiesiskuma telpas krimināllietās un civilī lietās izveidošana	54	Centralizēta tieša
		Narkotiku apkarošana un informēšana par tām	18	Centralizēta tieša
		Darbības stratēģija un koordinācija	4	Centralizēta tieša
		745		
2	Uzņēmējdarbība	Administratīvie izdevumi	112	Centralizēta tieša
		Konkurētspēja, rūpniecības politika, jauninājumi un uzņēmējdarbība	75	Centralizēta tieša / centralizēta netieša pārvaldība ar EACI starpniecību
		Iekšējais preču tirgus un nozaru politika	114	Centralizēta tieša
		Septītā pamatprogramma – Sadarbība – kosmos un drošība	357	Centralizēta tieša
		658		
10	Tiešā pētniecība	Personāla un darbības izdevumi un ieguldījumi	345	Centralizēta tieša
		Septītā pamatprogramma	44	Centralizēta tieša
		Vēsturiskas saistības, kuru pamatā ir darbības kodolenerģijas jomā	22	Centralizēta tieša
		Iepriekšējo pamatprogrammu pabeigšana un citas darbības	27	Centralizēta tieša
		438		
1	Ekonomika un finanses	Administratīvie izdevumi	66	Centralizēta tieša
		Ekonomikas un monetārā savienība	12	Centralizēta tieša
		Starptautiskā ekonomika un finanses	101	Centralizēta tieša
		Finanšu operācijas un instrumenti	110	Centralizēta tieša/kopēja pārvaldība ar EIF / centralizēta netieša pārvaldība ar EIF starpniecību
		289		
16	Komunikācija	Administratīvie izdevumi	114	Centralizēta tieša
		Komunikācija un plašsaziņas līdzekļi	34	Centralizēta tieša
		Komunikācija vietējā līmenī	35	Centralizēta tieša
		Analīze un komunikācijas līdzekļi	23	Centralizēta tieša
		206		

(miljonos EUR)

Budžeta sadaļa	Politikas joma	Apraksts	Maksājumi	Pārvaldības veids
3	Konkurence	Administratīvie izdevumi	92	Centralizēta tieša
		Karteļi, pretmonopola darbība un liberalizācija	0	Centralizēta tieša
			92	
20	Tirdzniecība	Administratīvie izdevumi	68	Centralizēta tieša
		Tirdzniecības politika	9	Centralizēta tieša/kopēja pārvaldība ar starptautiskām organizācijām
			77	
12	Iekšējais tirgus	Administratīvie izdevumi	60	Centralizēta tieša
		Iekšējā tirgus ģenerāldirektorāta darbības stratēģija un koordinācija	11	Centralizēta tieša
			71	
Administratīvie izdevumi kopā			1 487	
Pamatprogrammas			5 643	
Mūžizglītība, ietverot daudzvalodību (Mūžizglītības programma)			1 223	
Citi pamatdarbības izdevumi			2 087	
Pamatdarbības izdevumi kopā			8 953	
No kuriem: — avansi ⁽¹⁾			6 404	
— starpposma/galīgie maksājumi ⁽²⁾			2 549	
Maksājumi gadā kopā			10 440	
Saistības gadā kopā			12 169	

⁽¹⁾ Septītās pamatprogrammas (2007–2013) un Mūžizglītības programmas avansi bija attiecīgi 3 166 miljoni EUR un 1 139 miljoni EUR.

⁽²⁾ Septītās pamatprogrammas (2007–2013) un Mūžizglītības programmas starpposma/galīgie maksājumi bija attiecīgi 1 442 miljoni EUR un 83 miljoni EUR.

Avots: Eiropas Savienības 2010. gada pārskati.

PALĀTAS APSVĒRUMI

Politikas grupas īpašās iezīmes

6.2. Šīs politikas grupas galvenās programmas ir pamatprogrammas pētniecībai un tehnoloģiju attīstībai, kurām atvēlēti 63 % no kopējiem pamatdarbības izdevumiem (jeb 5 643 miljoni EUR), un Mūzizglītības programma, kurai atvēlēti 14 % no kopējiem pamatdarbības izdevumiem (jeb 1 223 miljoni EUR).

Pētniecības pamatprogrammas

6.3. Pētniecības politikas mērķis ir veicināt ieguldījumus pētniecībā un pāreju uz zināšanās balstītu ekonomiku. Tās mērķis ir arī stiprināt Eiropas Pētniecības telpas zinātnisko un tehnisko bāzi ⁽²⁾, uzlabot izcilību pētniecībā un maksimāli izmantot starptautiskās sadarbības radītās priekšrocības. Lielāko daļu pētniecības politikas maksājumu veic Sestajā un Septītajā ⁽³⁾ daudzgažu pamatprogrammā, kurām ir vairākas finansēšanas shēmas, ar kurām atbalsta dažādas tematiskās jomas un projektu veidus.

6.4. Pamatprogrammu īstenošanu galvenokārt tieši un centralizēti pārvalda Komisija, bet pētniecības izdevumu izpildi aizvien vairāk deleģē arī izpildaģentūrām un kopuzņēmumiem, tādā gadījumā piemērojot netiešu centralizētu pārvaldību ⁽⁴⁾.

6.5. Saskaņā ar pamatprogrammām finansētas darbības īsteno daudzas publiskas un privātas organizācijas dažādās dalībvalstīs vai ar pamatprogrammām asociētās trešās valstīs. Saņēmēji var būt pētniecības centri, universitātes, privātpersonas, komercsabiedrības vai publiskas iestādes. Līdzekļu saņēmēji parasti darbojas kā partneru konsorcijs, pamatojoties uz dotācijas nolīgumu, kurš ir noslēgts ar Komisiju. Septītajā pamatprogrammā katram projektam ir vidēji seši partneri, taču atkarībā no finansēšanas shēmas to skaits var būt līdz pat 64.

⁽²⁾ Eiropas Pētniecības telpu veido visas pētniecības un izstrādes darbības, programmas un politikas virzieni Eiropā, kuru īstenošanā sadarbojas vairākas valstis. Visi šie pasākumi kopā ļauj pētniekiem, pētniecības institūtiem un uzņēmumiem aizvien vairāk pārvietoties, konkurēt un sadarboties pāri robežām.

⁽³⁾ Septītajā pamatprogrammā ir apvienotas ar pētniecību saistītas ES iniciatīvas, kurām visām kopā ir neatsverama loma to pētījumu veikšanā, kas veicina izaugsmi, konkurenci un nodarbinātību. Šī pamatprogramma ir Eiropas Pētniecības telpas svarīgs pīlārs.

⁽⁴⁾ Pētniecības pamatprogrammu pārvaldībā ir iesaistīti šādi Eiropas Savienības kopuzņēmumi: i) Eiropas kopuzņēmums ITER un kodol-sintēzes enerģētikas attīstības vajadzībām; ii) kopuzņēmums "Clean Sky"; iii) ARTEMIS kopuzņēmums; iv) Kopuzņēmums novatorisku zāļu jomā uzsāktās ierosmes īstenošanai; v) ENIAC kopuzņēmums; un vi) kopuzņēmums "Kurināmā elementi un ūdeņradis". Pētniecības pamatprogrammu pārvaldībā ir iesaistītas šādas izpildaģentūras: i) Konkurences spējas un jauninājumu izpildaģentūra; ii) Izglītības, audiovizuālās jomas un kultūras izpildaģentūra; iii) Pētniecības izpildaģentūra; un iv) Eiropas Pētniecības padomes izpildaģentūra.

PALĀTAS APSVĒRUMI

6.6. Potenciālie līdzekļu saņēmēji atsaucas uz uzaicinājumiem iesniegt projektu pieteikumus, un apstiprinātos projektus līdzfinansē. Kad ir parakstīts dotācijas nolīgums (vai Komisijas lēmums), veic secīgi avansa, starpposma un galīgos maksājumus, ar kuriem atlīdzina saņēmēju iesniegtajās izdevumu deklarācijās norādītos izdevumus.

6.7. Galvenais nepareizību risks ir tāds, ka līdzekļu saņēmēji var izmaksu deklarācijās norādīt neattiecināmas izmaksas, kuras Komisijas pārraudzības un kontroles sistēmas, iespējams, neatklāj un neizlabo pirms atlīdzināšanas. Šo risku vēl vairāk palielina sarežģītie attiecināmo izmaksu aprēķināšanas noteikumi, kā arī prasība saņēmējiem pieskaitīt personāla izdevumus un netiešās izmaksas projektiem, bet tajā pašā laikā atskaitīt dažādas pozīcijas, kurām netiek sniegts ES līdzfinansējums, piemēram, PVN.

Mūzizglītības programma

6.8. Mūzizglītības programmas mērķis ir dot iespēju cilvēkiem visos dzīves posmos mācīties. Programmas mērķis ir arī attīstīt izglītības un mācību nozari visā Eiropā. Ir četras apakšprogrammas: "Erasmus" – augstākajai izglītībai, *Leonardo da Vinci* – profesionālajai izglītībai, *Grundtvig* – pieaugušo izglītībai un *Comenius* – skolām. Trīs ceturtdaļas Mūzizglītības programmas budžeta centralizēti netieši pārvalda 40 valsts aģentūras, ko ieceļ un pārrauga valsts iestādes, parasti izglītības ministrijas. Valsts aģentūru⁽⁵⁾ uzdevums ir pārvaldīt daudzās, lai gan relatīvi nelielās summas, ko maksā kā dotācijas.

6.9. Finansējums šajā jomā pārsvarā ir avansa maksājumi valsts aģentūrām, kurām reizi ceturksnī sedz arī pamatdarbības izdevumus. Pirmo avansu izmaksā, kad ir parakstīts līgums un pieņemta darba programma. Otro un trešo avansu Komisija maksā pēc tam, kad valsts aģentūra ir iesniegusi deklarāciju, ka vismaz 70 % no jau izmaksātajiem līdzekļiem ir iztērēti. Parasti avansā izmaksā līdz 100 % no maksimāli pieļaujamās summas.

KOMISIJAS ATBILDES

6.7. Komisija piekrīt Revīzijas palātas atzinumam, ka galvenokārt sarežģīto noteikumu dēļ rodas kļūdas attiecināmo izmaksu deklarācijās. Tāpēc Komisija 2011. gada 24. janvārī pieņēma lēmumu, ar ko paredz trīs pasākumus pamatprogrammas īstenošanas vienkāršošanai. Saskaņā ar šo lēmumu saņēmēji, pieprasot atlīdzināt personāla vidējās izmaksas (šī ir viena no jomām, kur Revīzijas palāta visbiežāk konstatējusi kļūdas), var piemērot savas ierastās grāmatvedības metodes, kā arī MVU īpašnieku (vadītāju) izmaksu atlīdzināšanai piemērot iespēju izmantot vienotas likmes maksājumus. Komisija sagaida, ka šo iespēju izmantošana mazinās kļūdu īpatsvaru.

Arī Komisijas stratēģija krāpšanas apkarošanai (COM(2011) 376-2, galīgā redakcija) vērsta uz riskiem saistībā ar saņēmēju iesniegtajām izmaksu deklarācijām, un tajā ierosināti vairāki pasākumi krāpšanas atklāšanai/labojšanai (tostarp apmācība).

⁽⁵⁾ Valsts aģentūras ir valstīs izveidotas struktūras, kuru uzdevums ir pārvaldīt Mūzizglītības programmas īstenošanu dalībvalstī. Tās ir juridiskas personas, kuras reglamentē attiecīgās dalībvalsts tiesību akti. Tās atbild par programmas decentralizēto daļu pārvaldību, proti, par projektu novērtēšanu, atlasī un vadību.

PALĀTAS APSVĒRUMI

6.10. Valsts aģentūras savukārt slēdz dotācijas nolīgumus ar dalīborganizācijām⁽⁶⁾ un tām maksā avansā 80–100 % līdzekļu atkarībā no programmas veida. Galvenais likumības un pareizības risks ir tāds, ka atsevišķi dotācijas maksājumi pasniedzējiem un studentiem var būt nepareizi vai ka līdzekļu saņēmēji deklarē pārāk lielus vai nepamatotus izdevumus. Pastāv risks, ka šādas kļūdas varētu neatklāt.

Revīzijas tvērums un pieeja

6.11. **1.1. pielikuma 2. daļā** aprakstīta Palātas vispārējā revīzijas pieeja un metode. Pētniecības un citu iekšējo nozaru politikas revīzijā īpaši jānorāda uz šādiem specifiskiem jautājumiem:

- revīzijā pārbaudīja paraugu ar 150 maksājumiem, no kuriem 61 bija Sestās un Septītās pamatprogrammas starpposma vai galīgais maksājums, 10 – avansi valsts aģentūrām Mūzizglītības programmā, 36 – avansi Sestajai un Septītajai pamatprogrammai un 43 maksājumi bija visiem citiem pasākumiem šajā politikas jomā⁽⁷⁾,
- pētniecības pamatprogrammām novērtēja Komisijas pārraudzības un kontroles sistēmas. Šis novērtējums arī balstījās uz 97 paraugā iekļautajiem maksājumiem⁽⁸⁾, kas saistīti ar attiecīgajām pamatprogrammām. Tika novērtēti šādi aspekti:
  - *ex ante* dokumentārās pārbaudes,
  - projektu izmaksu deklarāciju revīzijas apliecinājumi, kurus snieguši neatkarīgi revidenti,
  - *ex ante* apliecinājumi par līdzekļu saņēmēju izmantotajām izmaksu aprēķināšanas metodēm,
  - projektu *ex post* finanšu revīzijas,
  - līdzekļu piedziņas un finanšu korekciju piemērošana,

⁽⁶⁾ Dalīborganizācijas parasti ir universitātes, skolas vai koledžas, kuras pārvalda maksājumus saņēmējiem – studentiem vai pasniedzējiem.

⁽⁷⁾ No šiem 43 maksājumiem 31 bija avanss, astoņi – starpposma un galīgie maksājumi, trīs – vienreizēji maksājumi un viens – noregulējošs maksājums.

⁽⁸⁾ 61 starpposma un galīgais maksājums un 36 avansi Sestajai un Septītajai pamatprogrammai.

PALĀTAS APSVĒRUMI

- citu iekšējo nozaru politikai sistēmu novērtējumā iekļāva “Erasmus” programmas pārraudzības un kontroles sistēmas 10 dalībvalstīs. Cita starpā tika novērtēti:
  - valsts aģentūru primārie kontroles mehānismi,
  - valsts iestāžu sekundārie kontroles mehānismi, kuru uzdevums ir sniegt informāciju, kas vajadzīga ikgadējam *ex post* deklarācijām, kā arī pārliecību par šīm deklarācijām,
  - procedūras trijās augstākās izglītības iestādēs katrā no novērtētajām dalībvalstīm. Šis novērtējums balstījās uz paraugā iekļautiem 10 maksājumiem studentiem un/vai pasniedzējiem katrā no šīm izglītības iestādēm,
  - *ex post* revīzijas, ko Komisijas uzdevumā veic privāti revidenti,
  - uzraudzības sistēma, kuru Komisija piemēro atrunu pēc pārbaudei,
- Garantiju fonda revīzijas galvenais uzdevums bija pārbaudīt, vai tiek ievērots Komisijas un EIB nolīgums par Fonda aktīvu pārvaldību un vai pienācīgi darbojas Komisijas uzraudzības procedūras. Tika pārskatīts arī revidentu privātsabiedrības darbs,
- Komisijas vadības apliecinājumu pārskatīšana ietvēra šādu ģenerāldirektorātu un aģentūru direktoru gada darbības pārskatus: Pētniecības un inovācijas ĢD (RTD), Informācijas sabiedrības un saziņas līdzekļu ĢD (INFSO), Uzņēmējdarbības un rūpniecības ĢD (ENTR), Izglītības un kultūras ĢD (EAC), kā arī Eiropas Pētniecības padomes izpildaģentūras un Pētniecības izpildaģentūras direktoru gada darbības pārskatus.

DARĪJUMU PAREIZĪBA

6.12. Darījumu pārbaudes rezultātu kopsavilkums ir sniegts **6.1. pielikumā**. Palāta konstatēja, ka tās pārbaudītajā paraugā 39 % darījumu ir kļūdas. Palātas aplēstais iespējamākais kļūdu īpatsvars ir 1,4 %⁽⁹⁾. Taču Palāta konstatēja daudz un biežas kļūdas Sestās un Septītās pamatprogrammas starpposma un galīgajos maksājumos.

⁽⁹⁾ Palāta kļūdu aplēsi aprēķina, pamatojoties uz statistiski reprezentatīvu paraugu. Minētais skaitlis ir tuvinātā aplēse (ko sauc par iespējamāko kļūdu īpatsvaru). Palātai ir 95 % pārliecības, ka kļūdu īpatsvars datu kopā ir no 0,6 % līdz 2,1 % (attiecīgi zemākā un augstākā kļūdas robeža).

PALĀTAS APSVĒRUMI

6.13. Palāta konstatēja, ka kļūdas bija 58 no paraugā iekļautajiem 150 darījumiem. Vairākums kļūdaino starpposma un galīgo maksājumu (48 no 51 darījuma) bija Sestās un Septītās pamatprogrammas maksājumi. 37 gadījumos kļūdas izpaudās kā neattiecināmu vai neprecīzi deklarētu izdevumu atlīdzināšana projektiem, ko finansēja no pētniecības pamatprogrammām. Šis rezultāts saskan ar atrunām, ko ĢD RTD un ĢD ENTR direktori formulējuši attiecībā uz kļūdu būtisku līmeni Sestās pamatprogrammas dotācijās (sk. **6.3. pielikumu**). Līdzīgi kā pēdējos trīs gados, galvenais kļūdu cēlonis joprojām ir personāla un netiešo izmaksu nepareizs aprēķins. Citas kļūdas bija neattiecināmi netiešie nodokļi, ilgtermiņa aktīvu amortizēšanas metodoloģijas nepareiza piemērošana⁽¹⁰⁾ un nepietiekami deklarēti vai vispār nedeklarēti procenti par bankā noguldītu priekšfinansējumu. Minētie konstatējumi ir izvērtēti 6.1. piemērā. Ārpus pētniecības darījumiem, kas attiecas uz citu nozaru politiku, kļūdas bija sešos gadījumos: bija atlīdzināti neattiecināmi izdevumi un kļūdaini uzskaitīti darba laiki.

6.1. piemērs

Neattiecināmas un nepareizi aprēķinātas izmaksas

Kāds līdzekļu saņēmējs, kurš pārvaldīja Sestās pamatprogrammas projektu, prasīja atlīdzināt pieskaitāmās izmaksas pēc vienotas likmes, kas balstījās uz tiešajām personāla izmaksām. Pēc *ex post* revīzijas 2007. gadā šis saņēmējs mainīja pieskaitāmo izmaksu uzskaites metodoloģiju, bet pilnībā un pareizi nepiemēroja *ex post* revidentu ieteikumus. Palātas revīzijā atklāto kļūdu un nesakrītību iznākumā bija prasīts atlīdzināt EUR 731 652 par daudz.

Šis pats saņēmējs prasīja atlīdzināt neattiecināmus uzturēšanās izdevumus un neattiecināmus netiešos nodokļus, kā arī pieskaitīja projektam datoriekārtu izmaksas, bet tām nepiemēroja savu standarta grāmatvedības politiku attiecībā uz amortizāciju. Tā rezultātā par daudz bija pieprasīts atlīdzināt EUR 10 079.

Kopējais kļūdu īpatsvars, neņemot vērā pārāk zemu deklarētās personāla izmaksas, veidoja 13 % no deklarētajām izmaksām.

KOMISIJAS ATBILDES

6.13. Komisija piekrīt Revīzijas palātas atzinumam, ka visbiežāk saņēmēju izmaksu deklarācijās par starpposma un galīgajiem maksājumiem kļūdas radušās nepareizi aprēķinātu personāla un netiešo izmaksu dēļ. Tāpēc Komisija ir veikusi pasākumus, lai šo risku novērstu (skatīt iepriekš 6.7. punktu).

6.1. piemērs

Neattiecināmas un nepareizi aprēķinātas izmaksas

Komisija saņēmējam piemēro parasto pretrunu procedūru.

Saņēmējs informēja Komisiju, ka viņš nepiekrīt dažiem Revīzijas palātas konstatējumiem, proti, attiecībā uz pieskaitāmo izmaksu likmes aprēķināšanu. Komisija saņēmējam pieprasīja papildinformāciju, lai varētu pieņemt lēmumu par to, vai un kādas finansiālas korekcijas jāveic.

SISTĒMU EFEKTIVITĀTE

6.14. Sistēmu pārbaudes rezultātu kopsavilkums ir sniegts **6.2. pielikumā**. Palāta konstatēja, ka sistēmas daļēji efektīvi nodrošināja darījumu pareizību.

⁽¹⁰⁾ Kopumā konstatējumi par darījumu pareizību saskan ar Komisijas pašas reprezentatīvo revīziju rezultātiem (sk. 6.32. punktu).

Pētniecības pamatprogrammas

Ex ante dokumentārās pārbaudes

6.15. Ex ante dokumentāro pārbaudžu mērķis ir pārlicināties par maksājumu pareizību un nodrošināt līgumprasību ievērošanu pirms maksājuma veikšanas. Tā kā Komisija tiecas pēc iespējas vienkāršot savas ex ante kontroles procedūras, jo tā vēlas atvieglot maksājumu apstrādi, tad ex ante dokumentārās pārbaudes bieži aprobežojas ar pārlicināšanos par administratīvo prasību ievērošanu un saņēmēju izmaksu deklarācijās norādīto summu pareizu aprēķinu.

6.16. Palātas revidētajā paraugā ar 97 pētniecības pamatprogrammu maksājumiem zināmas nepilnības ex ante dokumentārajās pārbaudēs atklājās 47 gadījumos, bet šīs nepilnības nav uzskatāmas par nozīmīgām ⁽¹⁾.

6.17. Palāta novēroja arī to, ka reizēs, kad pastāvēja šaubas par deklarēto izmaksu attiecināmību, detalizētas ex ante pārbaudes veica ⁽¹²⁾, bet pārsvarā aprobežojās ar izmaksu deklarāciju aritmētisku pārbaudi, kaut arī bija pierādījumi, ka deklarētās izmaksas neatbilda attiecināmības prasībām (sk. 6.2. piemēru).

6.2. piemērs

Ex ante pārbaudžu nepilnības

Kāda Sestās pamatprogrammas projekta līdzekļu saņēmējs aprēķināja projektam pieskaitītās personāla izmaksas, pamatojoties uz budžetā paredzētajām vidējām stundas likmēm trīs kategoriju darbiniekiem: vecākajiem inženieriem, inženierzinātņu maģistriem un doktoriem un tehniķiem.

Kad personāla izmaksu pārrēķinā par pamatu ņēma faktiskos stundas likmi, izrādījās, ka tā ir pavisam atšķirīga, kā iznākumā no kopējām deklarētajām personāla izmaksām (EUR 508 452) bija prasīts atlīdzināt EUR 65 185 par daudz.

Lai gan pēc dokumentiem bija skaidri redzams, ka saņēmējs izmantoja vidējās stundas likmes, Komisija neapšaubīja deklarēto summu.

6.15. Ex ante pārbaudžu apjoms noteikti ir ierobežots. Tāpēc paredzēta ex post revīziju programma. Kontroles sistēma jāaplūko kopumā.

⁽¹⁾ Novērotas šāda veida nepilnības: i) pirms dotācijas nolīguma parakstīšanas dota atļauja projekta sākuma datumam, lai gan saņēmējs nav iesniedzis rakstisku lūgumu; ii) Komisijas lēmums par finansējuma piešķiršanu par vēlu paziņots noraidītajiem kandidātiem; un iii) nebija pārbaudīti bankas procenti par priekšfinansējumu.

⁽¹²⁾ Šajās detalizētajās ex ante dokumentārajās pārbaudēs lūdz iesniegt un izskata apliecinājošos dokumentus.

PALĀTAS APSVĒRUMI

6.18. Attiecībā uz maksājumu kavējumiem Palāta konstatēja, ka salīdzinājumā ar pagājušo gadu vispārējais stāvoklis ir uzlabojies. Taču dažās īpašajās programmās, piemēram, "Cilvēki", starpposma un galīgo maksājumu veikšanai vidēji vajadzīgais laiks aizvien ir ilgāks nekā Komisijas izvirzītais mērķis. Palātas paraugā, kurā ietilpa Sestās un Septītās pamatprogrammas starpposma un galīgie maksājumi, deviņus no 61 maksājuma veica novēloti. Palāta novēroja arī maksājumu atlikšanu uz ļoti ilgu laiku⁽¹³⁾. Piemēram, vienu maksājumu, kas bija jāveic par 2005.–2006. gada pārskata posmu, atlika uz 1 280 dienām, kam par iemeslu galvenokārt bija neatrisināts jautājums saistībā ar viena projekta līdzekļu saņēmēja statusu. Naudu beidzot izmaksāja 2010. gada oktobrī.

Izmaksu deklarāciju revīzijas apliecinājumi

6.19. Dotācijas nolīgumos ir noteikts, ka saņēmēju izmaksu deklarācijām jāpievieno neatkarīga revidenta apliecinājums. Revidentam ir jāapstiprina deklarēto izmaksu precizitāte, reāla pastāvēšana un attiecināmība, par priekšfinansējumu saņemtie bankas procenti un citi projekta ieņēmumi. Šie revīzijas apliecinājumi ir svarīgs kontroles mehānisms gan Sestajai, gan Septītajai pamatprogrammai.

6.20. Kaut arī Sestajā pamatprogrammā revīzijas apliecinājuma iesniegšana principā bija obligāta katra pārskata posma beigās, Septītajā pamatprogrammā no saņēmējiem revīzijas apliecinājumus prasa tikai tad, ja ES finansējums ir vienāds ar vai lielāks par EUR 375 000⁽¹⁴⁾. Komisija lēš, ka visā Septītajā pamatprogrammā vairāk nekā 80 % finansējuma būs zem šā līmeņa. Lai gan šī izmaiņa samazina administratīvo slogu saņēmējiem, tā palielina risku, ka dotācijās, kuru summa nesasniedz minēto robežu, savlaicīgi neatklās kļūdas.

6.21. Palāta salīdzināja savas revīzijas rezultātus ar revīzijas apliecinājumiem, ja tādi bija sagatavoti par saņēmēju līmenī revidētajām 33 izmaksu deklarācijām. 27 gadījumos, kuros neatkarīgais revidents bija sniedzis atzinumu bez piezīmēm, Palāta atrada kļūdas. 14 no šiem gadījumiem kļūdas radīja ievērojamas finansiālas sekas (virs 2 %) un/vai nebija ievēroti noteikumi par piemērojamajām izmaksu aprēķināšanas metodēm. Kaut arī kļūdas radījušas ievērojamas finansiālas sekas un ir skaidrs, ka sagatavotie revīzijas apliecinājumi nav ticami, Komisijas ģenerāldirektorāti (izņemot ĢD ENTR) oficiāli nesazinās ar ārējiem revidentiem, lai izteiktu komentārus un lūgtu paskaidrojumus.

⁽¹³⁾ Komisija var atlikt maksājumu, ja tā rakstiski informē saņēmēju, ka tā nevar apstiprināt ziņojumu, rēķinu vai maksājuma pieprasījumu, un ja tā min iemeslu (piemēram, paskaidro, ka apliecinātie dokumenti nav pilnīgi).

⁽¹⁴⁾ Šī summa ir visi līdzšinējie maksājumi, kuri veikti viena projekta līdzekļu saņēmējam un par kuriem nav iesniegts revīzijas apliecinājums.

KOMISIJAS ATBILDES

6.18. Komisija pauž atzinību par pozitīvi novērtēto progresu maksājumu jomā. Komisijas dienesti pastāvīgi uzrauga šo jomu, jo īpaši pēc 2009. gada aprīlī izdotā Komisijas paziņojuma, kurā noteikti mērķi, kas jāasniedz pēc Finanšu regulā minētajiem termiņiem.

Maksājumus veic tikai tad, kad saņēmēji iesnieguši pilnīgas izmaksu deklarācijas un Komisija var novērtēt atbilstību noteikumiem. Ja šis noteikums nav izpildīts, Komisijai maksājumi jāatliek.

Kad saņēmējs iesniedzis trūkstošos dokumentus vai Komisijas pieprasītu konkrētu informāciju, vienmēr tiek veikts atliktais maksājums.

Revīzijas palātas minētais gadījums ir ārkārtējs un neatspoguļo Komisijas parasto darbības veidu.

6.20. Likumdevēja iestāde nolēma palielināt ES pētniecības pamatprogrammas pievilcību, Septītajā pamatprogrammā samazinot saņēmēju administratīvo slogu attiecībā uz prasību iesniegt revīzijas apliecinājumus.

Turklāt šis aspekts būtu jāskata kopā ar Septītās pamatprogrammas revīzijas vispārējo stratēģiju.

6.21. Ir ieviesta oficiāla saziņa, lai saņēmējus, kuriem veikta revīzija, mudinātu vērsties pie revidentiem, kas sagatavojuši apliecinājumus, un informēt tos par Komisijas revīzijas konstatējumiem, norādot uz publiski pieejamām attiecināmības prasībām un interpretācijām.

PALĀTAS APSVĒRUMI

6.22. Tāpat kā pagājušā gada pārskatā, jāatzīst, ka šīs kontroles mehānisms joprojām ir tikai daļēji efektīvs.

Ex ante revīzijas apliecinājumi par līdzekļu saņēmēju izmantotajām izmaksu aprēķināšanas metodēm Septītajā pamatprogrammā

6.23. Septītās pamatprogrammas dotācijas nolīguma vispārīgajos nosacījumos ir paredzēti divu veidu *ex ante* apliecinājumi par izmaksu aprēķināšanas metodēm: apliecinājums par vidējām personāla izmaksām⁽¹⁵⁾ un apliecinājums par personāla un netiešo izmaksu metodoloģiju⁽¹⁶⁾.

6.24. Šo apliecinājumu mērķis ir: i) gādāt, lai līdzekļu saņēmēji personāla un netiešo izmaksu aprēķināšanā izmantotu pareizas metodes; ii) sniegt pārliecību saņēmējiem, ka viņu izmantotās metodes atbilst Septītās pamatprogrammas dotācijas nolīguma prasībām; un iii) samazināt administratīvo slogu saņēmējiem tādējādi, ka vairs netiek prasīts apliecinājums par starpposma izmaksu deklarācijām.

6.25. 2010. gada decembra beigās tikai 16 saņēmējiem aplēstā 500 saņēmēju datu kopā bija apstiprināts apliecinājums par personāla un netiešo izmaksu metodoloģiju un tikai 36 saņēmējiem aplēstā 4 000 saņēmēju datu kopā bija apstiprināts apliecinājums par vidējām personāla izmaksām. Žēl, ka līdzdalība (un apstiprināšana) ir tik niecīga un ka tādējādi neattaisnojas Komisijas centieni vienkāršot procedūras.

⁽¹⁵⁾ Izvēles iespēja līdzekļu saņēmējiem, kuri izmaksu deklarācijās plāno norādīt vidējās personāla izmaksas. Komisija 2011. gada 24. janvārī pieņēma jaunus kritērijus vidējo personāla izmaksu izmantošanai. No saņēmējiem vairs netiek prasīts iesniegt apstiprināšanai apliecinājumu par vidējām personāla izmaksām kā priekšnosacījumu par personāla izmaksu attiecināmību. Taču apliecinājums par vidējām personāla izmaksām joprojām ir saglabāts kā iespēja sākotnējas pārliecības iegūšanai par to, ka piemērotā metodoloģija sader ar Septītās pamatprogrammas noteikumiem.

⁽¹⁶⁾ Izvēles iespēja ierobežotam lokam līdzekļu saņēmēju, kuri saņem vairākkārtējas dotācijas un atbilst noteiktiem attiecināmības kritērijiem.

KOMISIJAS ATBILDES

6.22. *Lai gan Sestās pamatprogrammas revīzijas apliecinājumi nenodrošināja sākotnēji gaidīto ticamības līmeni, šīs ex ante kontroles mehānisms, salīdzinot ar Piekto pamatprogrammu, palīdzējis būtiski samazināt Sestās pamatprogrammas kļūdu īpatsvaru.*

Septītās pamatprogrammas pamatā ir "saskaņotu procedūru" pieeja, kam būtu jāmazina attiecināmības noteikumu interpretācijas dēļ radušās kļūdas.

Komisija ir izstrādājusi stratēģiju, lai nodrošinātu, ka revidenti, kas izsniedz apliecinājumus, pilnībā izprot dotāciju saņemšanas prasības un noteikumus. Šajā stratēģijā īpaši ietverti plaši norādījumi, kas papildina juridisko pamatu un īstenošanas dokumentus.

6.25. *Komisija atzinusi, ka pieņemamības kritēriji apliecinājuma saņemšanai par izmaksu aprēķināšanas metodēm vairākkārtējiem ir pārāk stingri⁽¹⁾.*

Komisija ir būtiski vienkāršojusi šo procedūru, lai pastāvošajā vispārējā tiesiskajā regulējumā atvieglinātu vidējo personāla izmaksu izmantošanu.

Tomēr, izstrādājot noteikumus nākamajam finansēšanas periodam, kopumā tiks ņemta vērā saistībā ar izmaksu aprēķināšanas metodoloģijas ex ante apliecinājumiem gūtā negatīvā pieredze.

⁽¹⁾ 2010. gada 29. aprīļa paziņojums COM(2010) 187 "Pētniecības pamatprogrammu īstenošanas vienkāršošana".

PALĀTAS APSVĒRUMI

KOMISIJAS ATBILDES

6.26. Viens no Palātas revīzijas darbiem bija Komisijas apliecinājumu sniegšanas procesa pārskatīšana. Izņēmumus Palāta nenovēroja. Komisijas kontroles mehānismus piemēroja, kā paredzēts.

6.27. Piesakoties uz metodoloģijas apliecinājumu, ir jāiesniedz "konstatēto faktu apkopojums", ko sagatavo neatkarīgs revidents, kurš ievēro "vienošanās par izmantojamajām procedūrām". Ar konstatēto faktu apkopojumu apstiprina līdzekļu saņēmēju sniegtās informācijas pareizību, un Komisijai līdz ar to būtu jāiegūst pārliecība, ka saņēmējs atbilst apliecinājuma saņemšanas kritērijiem. Palāta uz vietas apmeklēja divus saņēmējus un novēroja atkāpes, kas liek apšaubīt, vai Komisija tiešām var paļauties uz šiem apkopojumiem ⁽¹⁷⁾.

6.28. Ļoti zemie apstiprināšanas rādītāji un fakts, ka tika konstatētas nepilnības neatkarīgo revidentu sagatavotajos faktu apkopojumos, liecina, ka šai principā labi iecerētajai procedūrai ir ierobežota efektivitāte.

Komisijas ex post revīzijas stratēģija

6.29. Galvenais elements Komisijas kontroles sistēmā, kuras uzdevums ir nodrošināt deklarēto izmaksu atbilstību attiecināmības prasībām, ir Komisijas *ex post* finanšu revīziju programma. *Ex post* finanšu revīzijas Komisija veic saņēmēju līmenī.

6.30. Septītās pamatprogrammas *ex post* revīzijas stratēģijā (2009–2016) paredzētās galvenās revīzijas ir: i) nejauši atlasītas revīzijas, kurās nosaka datu kopai raksturīgo kļūdu īpatsvaru; un ii) korektīvas revīzijas, kuras rīko riska jomās ⁽¹⁸⁾. Salīdzinot ar 2009. gadu, 2010. gadā *ex post* revīzijās aptvēra ievērojami vairāk izdevumu un konstatēja daudz vairāk neattiecināmo izmaksu (sk. **6.2. tabulu**). Kopumā Komisijas izstrādātā *ex post* stratēģija vērtējama kā efektīva, bet būtu vēlami daži uzlabojumi attiecībā uz atlikušo kļūdu īpatsvaru un ārējo revidentu darba ticamību.

6.27. Komisija ar saņēmēju pārbauda vienu Revīzijas palātas minēto gadījumu un veiks atbilstīgus pasākumus. Otrā Revīzijas palātas minētajā gadījumā Komisija pirms apliecinājuma apstiprināšanas saņēma papildinformāciju, kas bija pārliecinošāka nekā formāls finanšu pārskats. Tādēļ Revīzijas palātas izvirzītais jautājums ir formāls un neietekmē izmaksu aprēķināšanas metodoloģijas apstiprinājuma ticamību.

⁽¹⁷⁾ Palāta konstatēja, ka vienā gadījumā personāla un netiešajās izmaksās bija ierēķinātas izmaksas, kas saskaņā ar Septītās pamatprogrammas kritērijiem nav attiecināmas, un ka vidējās personāla izmaksas patiesībā nebija aprēķinātas pēc metodēm, kuras saņēmējs teicās izmantojis. Otrā gadījumā ārējais revidents bija apliecinājis, ka revīzijas procedūras piemērotas konkrētajai dotācijai, lai gan īstenībā revīzijas darbs balstījās uz citu paraugu.

⁽¹⁸⁾ Piemēram, korektīvajām revīzijām ĢD INFSO ir sīki izstrādājis uz riska novērtējumu balstītas revīzijas metodes, kurās izmanto viedo datu vākšanu, riska novērtēšanu un konkrētam riskam piemērotas revīzijas procedūras. Šā ģenerāldirektorāta uz riska novērtējumu balstītajās revīzijās vidējais kļūdu īpatsvars 2010. gadā bija 30 %.

6.2. tabula. Komisijas ex post revīzijas stratēģijas piemērošana

	2010. g.		2009. g.	
	6. pamatprogramma	7. pamatprogramma	6. pamatprogramma	7. pamatprogramma
Revīziju skaits	2 323	349	1 906	16
Revidētās deklarētās izmaksas (miljonos EUR)	2 183	111	1 807	2
Konstatētās neattiecināmās izmaksas (miljonos EUR)	91	5	69	—
Piedzenamais Komisijas finansējums (miljonos EUR)	45	4	33	—

PALĀTAS APSVĒRUMI

Atlikušo kļūdu īpatsvars

6.31. Tā kā ģenerāldirektori sagatavo ticamības deklarāciju par Septītās pamatprogrammas budžeta atsevišķām daļām, katrs Komisijas dienests pats atlasa paraugu un ziņo par reprezentatīvu kļūdu īpatsvaru. Katra ģenerāldirektorāta reprezentatīvo kļūdu īpatsvaru izmanto, lai aprēķinātu atlikušo kļūdu īpatsvaru⁽¹⁹⁾, kas ir svarīgs rādītājs ikgadējam ticamības deklarācijām.

6.32. Atlikušo kļūdu aprēķins balstās uz pieņēmumu, ka visas atklātās kļūdas, tostarp sistemātiskās kļūdas, tiks labotas. Tomēr Komisija regulāri nepārlicinās, vai otrreizēji iesniegtās izdevumu deklarācijas ir labotas, tātad uz atlikušo kļūdu īpatsvaru var paļauties tikai ierobežotā mērā (sk. 6.1. piemēru).

Ārējā revidenta darba ticamība

6.33. Revīzijas veic Komisijas revidenti vai ārējo revidentu sabiedrības Komisijas pārraudzībā. 2010. gada beigās no Sestās un Septītās pamatprogrammas slēgtajām revīzijām 73 % (921 no 1 267) ĢD RTD un 76 % (431 no 568) ĢD INFSO revīziju bija veikuši ārējie revidenti.

KOMISIJAS ATBILDES

6.31. Lai pienācīgi atbalstītu ģenerāldirektoru ticamības deklarāciju sagatavošanu, Komisija izveidojusi reprezentatīvo un atlikušo kļūdu īpatsvara aprēķināšanas formulu, ko vienādi piemēro gan Komisijas dienesti, gan izpildaģentūras.

Lai gan tas ir viens no vissvarīgākajiem ieguldījumiem, tas nav vienīgais ieguldījums ticamības deklarācijas sagatavošanā.

6.32. Komisijas aprēķinātais atlikušo kļūdu īpatsvars ir ticams. To veido vairāki skaitļi, kas izriet no pastāvošās kontroles sistēmas – galvenokārt revīzijas stratēģijas – un ekstrapolācijas rezultātiem.

Attiecībā uz otrreiz iesniegtajām izmaksu deklarācijām jāmin, ka Komisija ir izveidojusi sistēmu, kura ietver ticamības un pilnīguma pārbaudes, un vajadzības gadījumā veic pēcpārbaudes, lai nodrošinātu, ka saņēmēji noteikti izlabo jebkuras sistemātiskas kļūdas. Šajā saistībā, kopš kļuvušas pieejamas ekstrapolācijas procedūras, kas pamatotas ar procentos izteiktu vienotas likmes vērtību (2009. gada decembris) un ko plaši izmanto līgumslēdzēji, pēcpārbaudes jāizmanto ievērojami retāk.

Tāpēc pastāvošā sistēma daudzgadu perspektīvā nodrošina atlikušo kļūdu īpatsvara ticamību.

Par šīs sistēmas darbību liecina tas, ka līdz 2011. gada 31. martam Pētniecības un inovāciju ĢD atguva 14,51 miljonu EUR.

⁽¹⁹⁾ T. i., neatklātās un tātad nelabotās kļūdas.

PALĀTAS APSVĒRUMI

6.34. Paļaušanās uz citu revidentu darbu ir vispārpieņemta revīzijas prakse. Ir izstrādāti attiecīgi starptautiskie revīzijas standarti, lai būtu vienāda izpratne par pamatprincipiem. Komisija ir ieviesusi vairākas procedūras, kuru mērķis ir nodrošināt, ka uz ārējo revīziju darba rezultātiem var paļauties. Viens no galvenajiem riskiem ir ārējo revidentu darba nepietiekamība vai neatbilstība, kā iznākumā neatklājas kļūdas izmaksu deklarācijās. Lai šis risks būtu minimāls, standartos ir prasītas revīzijas darba metožu un procedūru periodiskas kvalitātes pārbaudes, tādējādi nodrošinot, ka uz revīzijas ziņojumiem un konstatējumiem var pilnībā paļauties. Komisijas procedūrās šādas pārbaudes nav ietvertas.

Sistēmas, kas attiecas uz piedziņu un finanšu korekcijām

6.35. Tā kā Komisija ir likusi lielu uzsvāru uz *ex post* revīzijām, tad 2010. gada beigās piedzenamās summas bija ievērojami lielākas nekā 2009. gadā (sk. **6.2. tabulu**). Palāta pārbaudīja, vai Komisija ir attiecīgi rīkojusies saskaņā ar 2008. un 2009. gada ticamības deklarāciju ieteikumiem gadījumos, kad bija konstatētas skaitļos izsakāmas kļūdas, kā arī saskaņā ar Komisijas pašas *ex post* revīzijām. Konstatējums: Komisijai ir pienācīgas procedūras neattiecināmo izmaksu piedziņai.

6.36. Attiecībā uz piedziņu saistībā ar konkrētiem līgumiem tad, ja līdzekļu saņēmējs nepareizi atspoguļojis izmaksas, Komisija var pārtraukt līgumu pirms termiņa un/vai piemērot līgumsodu. Palāta novēroja, ka Komisija bija vairāk izmantojusi šos koriģējošos pasākumus un 2010. gadā līgumsodu summas ievērojami pieauga (2009. gada beigās kā līgumsodi bija piedzīti EUR 223 000, bet 2010. gada beigās – EUR 1 536 000).

Citu iekšējo nozaru politika*“Erasmus” mūžizglītības programmas sistēmas*

6.37. Mūžizglītības programmā atbildība par kontroles vidi ir šāda:

- par primārajiem kontroles mehānismiem atbild valsts aģentūras. Primārajos mehānismos ietilpst galīgo ziņojumu analīze, deklarēto izmaksu apliecināmo dokumentu pārbaudes, pārbaudes uz vietas, *ex post* revīzijas un pastāvīgo saņēmēju, piemēram, universitāšu, sistēmu revīzijas. Valsts aģentūras katru gadu iesniedz ziņojumu Komisijai un valsts iestādēm, kurā iekļauj informāciju par piemērotajiem primārajiem kontroles mehānismiem,

KOMISIJAS ATBILDES

6.34. Komisija pilnībā plāno un pārbauda ārējās revīzijas.

Ārējos revidentus izvēlas rūpīgi pārbaudot, vai viņi izmanto visai Eiropai pieņemto revīzijas metodi. Lai revīzijas metode būtu saskaņota un tiktu novērsta kvalitātes problēmas, Komisija revidentiem nodrošina revīzijas rokasgrāmatas un norādes.

Komisijas revidenti piedalās vairākos revīzijas apmeklējumos kopā ar ārējiem revidentiem. Šāda prakse nodrošina sadarbību plānošanas, revīzijas darba vadīšanas un ziņošanas jomā un tādējādi nodrošina attiecīgo ārējo revidentu darba metožu un revīzijas procedūru uzraudzību.

Tāpēc Komisija neuzskata, ka šajā gadījumā, lai nodrošinātu, ka uz citu revidentu darba rezultātiem var paļauties, revīzijas standarti būtu jāpiemēro burtiski.

PALĀTAS APSVĒRUMI

- sekundāros kontroles mehānismus piemēro valsts iestādes. Šo mehānismu mērķis ir sniegt pārlicību un informāciju, kas vajadzīga ikgadējam *ex post* deklarācijām par to, ka sistēmas un primārie kontroles mehānismi ir efektīvi ⁽²⁰⁾,
- arī Komisijai ir savi kontroles mehānismi, kuri galvenokārt ietver ikgadējo *ex post* deklarāciju novērtēšanu un sistēmu uzraudzības apmeklējumus, kā arī finanšu un pārraudzības revīzijas.

6.38. Palāta sistēmu revīzijā pārbaudīja desmit valsts aģentūras un tās pārraugošās valsts iestādes, kas atbild par "Erasmus" programmu. No "Erasmus" programmas finansē augstākās izglītības iestāžu sadarbību visā Eiropā, galvenokārt atbalstot studentus, kuri pavadā trīs līdz 12 mēnešus citā līdzdalības valstī. Parasti studentiem piešķir stipendiju EUR 250 līdz 500 mēnesī atkarībā no valsts. Atbalsta arī profesorus un uzņēmējus, kuri īsu laiku vēlas pasniegt ārzemēs, un universitāšu darbiniekus, kuri vēlas papildināt zināšanas. Tāpat ar "Erasmus" starpniecību atbalsta īsas intensīvas mācību programmas, kurās piedalās studenti un pasniedzēji no vismaz trīs līdzdalības valstu augstākās izglītības iestādēm. Kopumā uzskatāms, ka pārbaudītās sistēmas daļēji efektīvi nodrošina darījumu pareizību.

Primārie kontroles mehānismi

6.39. Palāta konstatēja, ka labi tiek ievērotas prasības, ko Komisija izvirzījusi "Vadlīnijās valsts aģentūrām". Tomēr astoņos gadījumos primāros kontroles mehānismus nepiemēroja pilnībā. Dažos gadījumos trūka pierādījumu par dokumentārajām pārbaudēm vai bija pārbaudīts pārāk maz personu mobilitātes lietu. Attiecībā uz citām svarīgām kontroles prasībām saistībā ar Mūžizglītības programmas sistēmām konstatēja šādas nepilnības: nebija izņēmumu reģistra vai, ja tāds bija, tad to regulāri nepapildināja; finanšu pārvaldības politika nenodrošināja līdzekļu noguldīšanu peļņu nesošos kontos; gada ziņojumus Komisijai iesniedza novēloti.

KOMISIJAS ATBILDES

6.39. Komisija atzinīgi vērtē Revīzijas palātas secinājumu, ka valstu aģentūras labi ievēro "Vadlīnijas valsts aģentūrām", tādējādi apstiprinot arī Komisijas novērtējumu.

Komisija piekrīt, ka vēl aizvien jāpievērš uzmanība primāro kontroles mehānismu jomai, apstiprinot to arī 2010. gada darbības pārskatā. Komisija arī turpmāk uzsvērs, ka ir svarīgi sasniegt noteikto līmeni un dokumentēt procesu.

⁽²⁰⁾ Komisijas Lēmuma C(2007) 18078. panta 3. punktā ir paredzēts, ka "(...) valsts iestāde izstrādā sekundārās kontroles pasākumu sistēmu, kuras mērķis ir sniegt pamatotu apliecinājumu šo sistēmu un primārās kontroles pasākumu efektivitātei. Valsts iestāde var uzticēt sekundārās kontroles pasākumu veikšanu ārējai revīzijas iestādei".

PALĀTAS APSVĒRUMI

6.40. Augstākās izglītības iestāžu revīzijā Palāta konstatēja, ka "Erasmus" programmas studentu atlases sistēmas darbojās daļēji 22 no 27 gadījumiem. Galvenās problēmas bija saistītas ar atlases procesa pārredzamību, konkrēti, nebija publicēti atlases kritēriji vai nebija pienācīgi dokumentēti izvērtēšanas process. 15 no apmeklētajām 30 augstākās izglītības iestādēm veica nepareizus maksājumus, piemēram, maksāja studentiem ilgāku laiku, nekā norādīts dotācijas nolīgumā, vai atlīdzināja neattiecināmas izmaksas.

Sekundārie kontroles mehānismi

6.41. Septiņās no 10 valsts iestādēm sekundārie kontroles mehānismi darbojās apmierinoši, t. i., vai nu ārējs revidents, vai arī valsts iestādes darbinieki pamatīgi pārbaudīja valsts aģentūru ieviesto sistēmu un primāro kontroles mehānismu atbilstību Komisijas vadlīnijām. Pārējās valsts iestādēs pārbaudes pienācīgi nedokumentēja vai nebija pierādījumu par to, ka ievēroti valsts iestādes vai Komisijas ieteikumi.

6.42. Septiņas no 10 ikgadējām *ex post* deklarācijām par 2009. gadu Komisijai nosūtīja pēc 2010. gada 30. aprīļa termiņa.

Komisijas veiktās pārbaudes

6.43. Palāta revidēja, kā Komisija pārbauda "Erasmus" programmu. Šīs pārbaudes bija daļa no 2009. gada *ex post* deklarāciju novērtēšanas procesa. Palāta šo sistēmu aplūkojusi jau agrāk, kas atspoguļots Palātas Pārskatā par 2008. gadu ⁽²¹⁾. Tolaik Palāta uzskatīja, ka Komisijas procedūras sniedz ierobežotu pārlicību par izdevumu pārvaldības kvalitāti, un norādīja, ka Komisija tikai reizēm bija pārbaudījusi primāro un sekundāro kontroles mehānismu reālu pastāvēšanu un kvalitāti.

6.44. Palāta uzskata, ka Komisijas procedūras kopš tā laika ir uzlabotas. 2010. gadā Komisijas novērtējums balstījās uz sistēmu dokumentāro pārbaudi, astoņu dalībvalstu apmeklējumu un 15 nolīgumu ar valsts aģentūrām finanšu *ex post* revīziju uz vietas. Komisijas veiktajās sistēmu revīzijās skatīja gan primāro, gan sekundāro kontroles sistēmu reālu pastāvēšanu un kvalitāti.

(21) 9. nodaļas 9.22.–9.24. punkts.

KOMISIJAS ATBILDES

6.40. Attiecībā uz studentu atlases procedūrām augstākās izglītības iestādēs Komisija uzsver, ka, ņemot vērā ar šo pasākumu saistīto masveida mobilitāti, formālajām prasībām jābūt samērīgām un pienācīgi jāņem vērā pieprasījums. Tā kā Komisija nav saņēmusi studentu sūdzības par atlases procedūrām augstākās izglītības iestādēs, Komisija secina, ka kopumā šī sistēma darbojas labi.

Attiecībā uz studentu uzturēšanās ilgumu studiju laikā vai izvietojumu Komisija uzsver, ka aprēķināšanas metode jau ir izskaidrota 2011. gada "Vadlīnijās valsts aģentūrām", kurās ņemti vērā Revīzijas palātas komentāri 2009. gada ticamības deklarācijā.

6.41. Komisija katru gadu veic pasākumus (rīko seminārus, atjaunina pamatnostādnes u. c.), lai nodrošinātu valsts iestāžu labāku izpratni par sekundārās kontroles procesu. 2010. gada ticamības deklarāciju revīzija parāda, ka, salīdzinot ar 2008. gadā veikto ticamības deklarācijas pārbaudi, situācija ir uzlabojusies. Komisija turpinās atbalsta pasākumus.

PALĀTAS APSVĒRUMI

6.45. Katru gadu Komisija formulē atrunas par jautājumiem, kas valsts aģentūrām un atbildīgajām valsts iestādēm jāuzlabo. Lai gan kopumā joprojām ir spēkā daudz šādu atrunu (2010. gadā attiecībā uz atbildīgajām valsts iestādēm bija spēkā 28 atrunas, savukārt 2009. gadā bija spēkā 29, un attiecībā uz valsts aģentūrām bija spēkā 114 atrunas, savukārt 2009. gadā to bija 146), tās vairs nav tik svarīgas ⁽²²⁾.

KOMISIJAS VADĪBAS APLIECINĀJUMU TICA-MĪBA

6.46. Komisijas vadības apliecinājumu pārbaūžu rezultāti ir apkopoti **6.3. pielikumā**. Turpmākajos punktos minēti svarīgākie apsvērumi.

6.47. Palāta novēroja, ka ĢD INFOSO atklāto kļūdu kopējais īpatsvars ar Sestās pamatprogrammas dotācijām saistītajās izmaksu deklarācijās bija 3,94 %, savukārt atlikušo kļūdu īpatsvars – 2,2 %, taču bija atcelta atruna par Sestās pamatprogrammas izmaksu deklarāciju precizitāti. Palātas viedoklis ir tāds, ka atrunu vajadzēja saglabāt, jo nav pienācīgu pierādījumu, ka ir labotas visas atklātās kļūdas (sk. 6.32. punktu).

KOMISIJAS ATBILDES

6.45. Ņemot vērā piezīmi par jautājumiem, kas valsts iestādēm un valsts aģentūrām jāuzlabo, skaitu un svarīguma pakāpi, Komisija ir gandarīta, ka gan valsts iestādes, gan valsts aģentūras laikā no 2009. līdz 2010. gadam panākušas ievērojamus uzlabojumus, jo īpaši valsts aģentūru līmenī.

6.47. Saskaņā ar Komisijas pašreizējo pārskatbildības sistēmu galīgo lēmumu par atrunas noteikšanu vai nenoteikšanu pieņem deleģētais kredītrīkotājs. Tādējādi tas uzskatāms par vadības viedokli, kas pamatots ar deleģēto kredītrīkotāju riska novērtējumu, ņemot vērā informāciju par lēmuma pieņemšanas brīdī pieejamajām iespējamajām turpmākās attīstības tendencēm.

INFOSO ĢD ģenerāldirektors 2010. gada darbības pārskatā Komisijai sniedza pārredzamu un detalizētu informāciju par iemesliem, kāpēc tika atcelta atruna par Sestās pamatprogrammas izmaksu deklarāciju (kas 2010. gada beigās bija 2,2 %) pareizību. Šā lēmuma pamatā bija visu tajā laikā pieejamo papildu elementu vispusīga analīze un paredzamā atlikušo kļūdu īpatsvara attīstības modelēšana, ko veica, ņemot vērā Sestās pamatprogrammas atlikušās nepabeigtās revīzijas un izmantojot ekstrapolācijas metodi. Pamatojoties uz jaunākajiem pieejamajiem datiem, 2011. gada 30. jūnijā tika veikta modelēšanas atjaunināšana, kas apliecināja, ka atlikušo kļūdu īpatsvars ir samazināts līdz 2,1 %. Kā paredzēts iepriekš, līdz gada beigām šim kļūdu īpatsvaram vajadzētu nokristies zem 2 %. Turklāt, ja ņem vērā revīzijas konstatējumu (kļūdas, par kurām nepieciešams veikt finansiālu pēcpārbaudi) reālo finansiālo ietekmi, atlikušo kļūdu īpatsvars ir 1,6 %, t. i., krietni zem būtiskuma līmeņa, kas ir 2 %. Kā jau minēts Komisijas atbildē uz 6.32. punktu, Komisijas aprēķinātais atlikušo kļūdu īpatsvars ir ticams. Tā pamatā esošo datu ticamība tika pārbaudīta, pamatojoties uz ievērojamu skaitu pēcpārbaūžu. Ņemot vērā iepriekš minētos apsvērumus, INFOSO ĢD nebija nepieciešams saglabāt atrunu par Sestās pamatprogrammas izdevumiem.

⁽²²⁾ No atrunām, kuras formulētas atbildīgajām valsts iestādēm, 13 atrunas ir ļoti svarīgas un 14 – svarīgas (2009. gadā trīs atrunas bija kritiskas, 15 – ļoti svarīgas un trīs – svarīgas). No atrunām, kuras formulētas valsts aģentūrām, viena atruna ir kritiska, 44 – ļoti svarīgas un 66 – svarīgas (2009. gadā 75 atrunas bija ļoti svarīgas un 35 – svarīgas).

PALĀTAS APSVĒRUMI

KOMISIJAS ATBILDES

SECINĀJUMI UN IETEIKUMI

Secinājumi

6.48. Pamatojoties uz savu revīzijas darbu, Palāta secina, ka 2010. gada 31. decembrī slēgtā finanšu gada maksājumos politikas grupā "Pētniecība un citu iekšējo nozaru politika" nebija būtisku kļūdu⁽²³⁾. Izņēmums ir pētniecības pamatprogrammu starpposma un galīgie maksājumi, kuros bija būtiskas kļūdas.

6.49. Pamatojoties uz savu revīzijas darbu, Palāta secina, ka politikas grupā "Pētniecība un citu iekšējo nozaru politika" pārraudzības un kontroles sistēmas daļēji efektīvi nodrošināja maksājumu pareizību.

Ieteikumi

6.50. **6.4. pielikumā** izklāstīti rezultāti, kurus Palāta ieguva, pārskatot, kā attīstās iepriekšējos gada pārskatos (2008. un 2009. g.) sniegto ieteikumu izpilde.

6.51. Pamatojoties uz minēto ieteikumu izpildes pārskatīšanu, kā arī uz konstatējumiem un secinājumiem par 2010. gadu, Palāta iesaka Komisijai:

- attiecībā uz pētniecības pamatprogrammām: i) ņemt piemēru no ĢD INFOS, kurš izmanto uz riska novērtējumu balstītu *ex post* revīzijas metodi, lai tādējādi vēl vairāk nostiprinātu Komisijas *ex ante* kontroles mehānismus un apzinātu relatīvi augsta riska maksājumus; un ii) nolūkā vairot revīzijas apliecinājumu ticamību vairāk informēt neatkarīgos revidentus par izdevumu attiecināmības noteikumiem, it īpaši par gadījumiem, kad nav izdevies atklāt neattiecināmas izmaksas,
- attiecībā uz Mūžizglītības programmu turpināt uzsvērt, cik svarīgi ir piemērot primāros kontroles mehānismus. Īpaša uzmanība pievēršama tam, lai valsts aģentūras pārbaudītu vismaz Komisijas obligāti prasīto skaitu lietu un lai visas pārbaudes pienācīgi dokumentētu.

6.48. Komisija atzīmē, ka maksājumos politikas grupā "Pētniecība un citu iekšējo nozaru politika" 2010. gadā nebija būtisku kļūdu.

Lai mazinātu starpposma un galīgo maksājumu kļūdas, Komisija turpina uzlabot savas daudzgažu kontroles sistēmas darbību.

6.51.

- Komisija piekrīt ieteikumiem un cenšas iespējami uzlabot vairākus procesus, kas saistīti gan ar Septīto pamatprogrammu, gan ar plānoto kopīgo stratēģisko pamatu visam turpmākajam ES pētniecības un inovāciju finansējumam.
- Komisija piekrīt, ka vēl aizvien jāpievērš uzmanība primāro kontroles mehānismu jomai, apstiprinot to arī 2010. gada darbības pārskatā. Komisija arī turpmāk valsts aģentūrām uzsvērs, ka ir svarīgi sasniegt noteikto līmeni un dokumentēt procesu, kā arī turpinās atgādināt valsts iestāžu pārraudzības pienākumus šajā jomā.

⁽²³⁾ Sk. 6.12. un 6.13. punktu.

PALĀTAS APSVĒRUMI

KOMISIJAS ATBILDES

**GARANTIJU FONDA ĀRĒJAI DARBĪBAI
REVĪZIJAS REZULTĀTI**

6.52. Garantiju fonda ārējai darbībai⁽²⁴⁾ ("Fonds") mērķis ir atmaksāt līdzekļus Savienības kreditoriem⁽²⁵⁾, ja aizdevuma saņēmējs nepilda savas saistības, tādā veidā izvairoties no tiešiem prasījumiem no Savienības budžeta. Fondu administratīvi pārvalda Ekonomikas un finanšu lietu ģenerāldirektorāts (ĢD ECFIN), bet par finanšu līdzekļu pārvaldību atbild Eiropas Investīciju banka (EIB).

6.53. Fonda kopējie līdzekļi 2010. gada 31. decembrī bija 1 347 miljoni EUR (2009. gada 31. decembrī – 1 240 miljoni EUR). Pārskata gadā Fonds nesaņēma nevienu lūgumu veikt garantiju izmaksu.

6.54. Lai novērtētu Fonda gada darbības rezultātus, EIB un Komisija izmanto salīdzinošo bāzes indeksu. Fonda portfeļa gada ienesīgums 2010. gadā bija 1,06 % (salīdzinošā bāzes indeksa ienesīgums ir 1,19 %).

6.55. Garantiju fonda ieguldījumu portfeli Eiropas Savienības vārdā pārvalda EIB⁽²⁶⁾. Lai 2010. gada jūnijā izvairītos no to dalībvalstu vērtspapīru piespiedu pārdošanas, kurām pazemināts kredītreitings, Komisija retrospektīvi ieviesa jaunu noteikumu, ar kuru saskaņā tādus ieguldījumus var turēt Fonda portfeli.5

6.54. *Tā kā šobrīd tirgus ir ļoti nestabils, var gadīties īslaicīgas novirzes no salīdzinošā bāzes indeksa. Tomēr gada pirmajos desmit mēnešos portfeļa papildu ienesīgums bija pozitīvs, un nepilnīgas izpildes dēļ novembrī un decembrī 2010. gada beigās ziņotais mazliet negatīvais samazinājums (salīdzinot ar bāzes indeksu) tika atgūts 2011. gada janvārī.*

6.55. *Šis lēmums oficiāli tika apstiprināts papildu nolīgumā Nr. 4, ko parakstīja 2010. gada 9. novembrī, tiklīdz bija pabeigtas parakstīšanai vajadzīgās iestāžu procedūras.*

⁽²⁴⁾ Padomes 1994. gada 31. oktobra Regula (EK, Euratom) Nr. 2728/94, ar ko izveido Garantiju fondu ārējai darbībai (OV L 293, 12.11.1994., 1. lpp.), kurā jaunākie grozījumi izdarīti ar Regulu (EK, Euratom) Nr. 89/2007 (OV L 22, 31.1.2007., 1. lpp.).

⁽²⁵⁾ Pamatā EIB, bet arī Euratom ārējie aizdevumi un EK makrofinansālās palīdzības aizdevumi trešām valstīm.

⁽²⁶⁾ Regulas (EK, Euratom) Nr. 2728/94 6. pants. EIB saņem ikgadēju pārvaldības maksu par sniegtajiem pakalpojumiem.

6.1. PIELIKUMS

DARĪJUMU PĀRBAUŽU REZULTĀTI POLITIKAS GRUPĀ "PĒTNIECĪBA UN CITU IEKŠĒJO NOZARU POLITIKA" (1)

	2010. g.					2009. g.	2008. g.	2007. g.
	6. pamatprogramma	7. pamatprogramma	Mūžizglītībasprogramma	Citi	Kopā			
PARAUGA LIELUMS UN UZBŪVE								
Kopējais darījumu skaits (no tiem):	28	69	12	41	150	351	361	348
avansi	4	32	12	29	77	125	237	159
starpposma/gaļīgie maksājumi	24	37	0	12	73	226	124	189
PĀRBAUŽU REZULTĀTI (2) (3)								
Kļūdu daudzums pārbaudītajos darījumos								
Kļūdu nav	29 % (8)	54 % (37)	100 % (12)	85 % (35)	61 % (92)	72 %	86 %	68 %
Viena vai vairākas kļūdas	71 % (20)	46 % (32)	0 % (0)	15 % (6)	39 % (58)	28 %	14 %	32 %
Kļūdaino darījumu analīze								
Analīze pēc izdevumu veida								
Avansi	5 % (1)	9 % (3)	0 % (0)	50 % (3)	12 % (7)	9 %	19 %	17 %
Starpposma/gaļīgie maksājumi	95 % (19)	91 % (29)	0 % (0)	50 % (3)	88 % (51)	91 %	81 %	83 %
Analīze pēc kļūdu veida								
Skaitļos neizsakāmas kļūdas	15 % (3)	37 % (12)	0 % (0)	67 % (4)	33 % (19)	35 %	34 %	41 %
Skaitļos izsakāmas kļūdas:	85 % (17)	63 % (20)	0 % (0)	33 % (2)	67 % (39)	65 %	66 %	59 %
attiecināmības kļūdas	100 % (17)	95 % (19)	0 % (0)	100 % (2)	97 % (38)	55 %	65 %	80 %
reālas pastāvēšanas kļūdas	0 % (0)	0 % (0)	0 % (0)	0 % (0)	0 % (0)	6 %	3 %	2 %
precizitātes kļūdas	0 % (0)	5 % (1)	0 % (0)	0 % (0)	3 % (1)	39 %	32 %	18 %
SKAITĻOS IZSAKĀMO KĻŪDU APLĒSTĀ IETEKME								
Iespējamākais kļūdu īpatsvars						1,4 %		
Zemākais kļūdu līmenis						0,6 %		
Augstākais kļūdu līmenis						2,1 %		

(1) 2010. gadā jaunajā politikas grupā "Pētniecība un citu iekšējo nozaru politika" ir ietvertas politikas grupas/jomas, kuras 2009. gada pārskatā bija daļa no citiem īpašajiem izvērtējumiem. Sīkāk sk. 1. nodaļas 1.1.2. punktu.

(2) Lai sniegtu dziļāku ieskatu tajās politikas grupas jomās, kurām ir atšķirīgi riska veidi, paraugus sadalīja mazākos segmentos.

(3) Skaitļi iekavās attiecas uz darījumu faktisko skaitu.

6.2. PIELIKUMS

SISTĒMU PĀRBAUŽU REZULTĀTI POLITIKAS GRUPĀ "PĒTNIECĪBA UN CITU IEKŠĒJO NOZARU POLITIKA"

Atlasīto pārraudzības un kontroles sistēmu novērtējums

Attiecīgā sistēma	Ex ante dokumentārās pārbaudes	Revīzijas apliecinājumi	Ex ante apliecinājumi	Ex post finanšu revīzijas	Līdzekļu piedziņas un finanšu korekciju piemērošana	Kopvērtējums
Pētniecības pamatprogrammas	daļēji efektīvas	daļēji efektīvi	daļēji efektīvi	efektīvas	efektīva	daļēji efektīvas sistēmas

Attiecīgā sistēma	Sekundārie kontroles mehānismi	Primārie kontroles mehānismi	Komisijas kontroles mehānismi	Komisijas uzraudzības sistēma	Kopvērtējums
Mūžizglītības programma	daļēji efektīvi	daļēji efektīvi	efektīvi	efektīva	daļēji efektīvas sistēmas

Mūžizglītības programmas īpašais izvērtējums katrai dalībvalstij un katram kontroles mehānismam

Dalībvalsts	2010. gada ticamības deklarācija			2008. gada ticamības deklarācija
	Sekundārie kontroles mehānismi	Primārie kontroles mehānismi	Kopvērtējums	Kopvērtējums
Beļģija (EPOS ⁽¹⁾)	efektīvi	daļēji efektīvi	daļēji efektīvi	daļēji efektīvi
Polija (FRSE ⁽²⁾)	daļēji efektīvi	efektīvi	daļēji efektīvi	daļēji efektīvi
Vācija (DAAD ⁽³⁾)	efektīvi	efektīvi	efektīvi	daļēji efektīvi
Spānija (OAPEE ⁽⁴⁾)	efektīvi	daļēji efektīvi	daļēji efektīvi	daļēji efektīvi
Apvienotā Karaliste (Lielbritānijas Padome)	efektīvi	daļēji efektīvi	daļēji efektīvi	—
Francija (2e2f ⁽⁵⁾)	daļēji efektīvi	efektīvi	daļēji efektīvi	—
Nīderlande (Nuffic ⁽⁶⁾)	efektīvi	efektīvi	efektīvi	—
Grieķija (IKY ⁽⁷⁾)	daļēji efektīvi	daļēji efektīvi	daļēji efektīvi	—
Austrija (OEAD ⁽⁸⁾)	efektīvi	efektīvi	efektīvi	—
Zviedrija (Internationella programkontoret)	efektīvi	daļēji efektīvi	daļēji efektīvi	—

Kopvērtējums	2010. g.	2009. g.	2008. g.	2007. g.
		daļēji efektīvi	daļēji efektīvi	daļēji efektīvi

⁽¹⁾ Europese Programma's voor Onderwijs, Opleiding en Samenwerking – Agentschap.

⁽²⁾ Fundacja Rozwoju Systemu Edukacji.

⁽³⁾ Nationale Agentur für EU Hochschulzusammenarbeit Deutscher Akademischer Austauschdienst e. V.

⁽⁴⁾ Organismo Autónomo Programas Educativos Europeos.

⁽⁵⁾ Agence Europe Education Formation France.

⁽⁶⁾ Nederlands Nationaal Agentschap voor het Leven Lang Leren programma.

⁽⁷⁾ Grieķijas valdības stipendiju fonds I.K.Y.

⁽⁸⁾ Österreichischer Austauschdienst – GmbH.

6.3. PIELIKUMS

KOMISIJAS VADĪBAS APLIECINĀJUMU PĀRBAUŽU REZULTĀTI POLITIKAS GRUPĀ "PĒTNIECĪBA UN CITU IEKŠĒJO NOZARU POLITIKA"

Galvenie ģenerāldirektorāti	Ģenerāldirektora deklarācija (*)	Formulētās atrunas	Palātas apsvērumi	Ticamības kopvērtējums	
				2010. g.	2009. g.
RTD	Ar atrunu	Atruna par atlikušo kļūdu īpatsvaru saistībā ar Sestās pamatprogrammas izmaksu deklarāciju precizitāti.		A	A
INFSO	Bez atrunām	—	Lai gan 2010. gadā atklāto kļūdu kopējais īpatsvars ar Sestās pamatprogrammas dotācijām saistītajās izmaksu deklarācijās bija 3,94 %, savukārt atlikušo kļūdu īpatsvars – 2,2 %, bija atcelta atruna par Sestās pamatprogrammas izmaksu deklarāciju precizitāti.	B	A
ENTR	Ar atrunu	i) Atruna par atlikušo kļūdu īpatsvaru saistībā ar Sestās pamatprogrammas izmaksu deklarāciju precizitāti. ii) Atruna par Eiropas Kosmosa aģentūras finanšu pārskatu ticamību.	—	A	A
EAC	Ar atrunu	Pārāk liels kļūdu īpatsvars centralizētajā tiešajā pārvaldībā, jo izmaksu deklarācijām trūkst apliecinājošo dokumentu, kas galvenokārt attiecas uz projektiem iepriekšējā posma programmās (2009. gada atrunas turpinājums).	—	A	A
ERCEA	Bez atrunām	—	—	A	—
REA	Bez atrunām	—	—	A	—

(*) Atsaucoties uz ģenerāldirektora sagatavoto ticamības deklarāciju, viņam ir pamatota pārliecība par to, ka ieviestās kontroles procedūras sniedz vajadzīgās garantijas par darījumu pareizību.

A: ģenerāldirektora deklarācijā un gada darbības pārskatā objektīvi novērtēta finanšu pārvaldības pareizība.

B: ģenerāldirektora deklarācijā un gada darbības pārskatā daļēji objektīvi novērtēta finanšu pārvaldības pareizība.

C: ģenerāldirektora deklarācijā un gada darbības pārskatā nav objektīvi novērtēta finanšu pārvaldības pareizība.

6.4. PIELIKUMS

IEPRIEKŠĒJO APSVĒRUMU PĒCPĀRBAUDE POLITIKAS GRUPĀ "PĒTNIECĪBA UN CITU IEKŠĒJO NOZARU POLITIKA"

Gads	Palātas ieteikumi	Ieteikumu izpilde	Komisijas atbilde	Palātas analīze
2009. g.	Komisijai jāpaaugstina apliecinājumus sagatavojošo revidentu izpratne par izdevumu attiecināmību, lai tādējādi uzlabotu to izsniegto revīzijas apliecinājumu ticamību (8.32. punkts).	Attiecināmības kritēriju nenovēršamā sarežģītība aprūtinā darbu ārējiem revidentiem, kurus saņēmēji izraudzījušies revīzijas apliecinājuma sagatavošanai. Komisija uzskata, ka tagad, kad Septītajā pamatprogrammā ir ieviesta "vienošanās par izmantojamajām procedūrām", ārējiem revidentiem būs vairāk informācijas par izdevumu attiecināmību un tādējādi uzlabosies revīzijas apliecinājumu ticamība. Tam vēl vajadzīgs apstiprinājums. Izņemot ĢD ENTR, Komisija oficiāli nesazinās ar ārējiem revidentiem gadījumos, kad Palātas vai Komisijas revīzijā izrādījies, ka sagatavotais apliecinājums nav ticams. Tas būtu efektīvs veids, kādā darīt revidentiem zināmus izdevumu attiecināmības jautājumus, kurus viņi varētu būt palaiduši garām.	<i>Komisija uzrauga revīzijas apliecinājumu ticamību. Tomēr šajā posmā vēl ir pārāgri secināt, vai kļūdu skaits ir būtiski samazinājies. Komisija nesen pieņēma lēmumu, lai vienkāršotu personāla vidējo izmaksu aprēķināšanas metodes. Komisija sagaida, ka šis lēmums ievērojami vienkāršos un atvieglinās pētniecības programmu pārvaldību. Ieviesta oficiāla saziņa, lai saņēmējus, kuriem veikta revīzija, mudinātu vērsties pie revidentiem, kas sagatavojuši apliecinājumus, un informēt tos par Komisijas revīzijas konstatējumiem, norādot uz publiski pieejamām attiecināmības prasībām un interpretācijām.</i>	
	Palāta iesaka Komisijai arī turpmāk pastiprināti pārbaudīt slēgšanas procedūras, lai konstatētu un izlabotu kļūdas un lai novērstu iepriekš konstatēto kļūdu atkārtos (7.20. punkts).	Komisija ir veikusi pasākumus šā jautājuma risināšanai, īpaši līdz ar Mūžizglītības programmas ieviešanu 2007.–2013. gadam. Palātas 2009. gadā atklātās kļūdas attiecās uz Socrates II programmu, kas bija Mūžizglītības programmas priekštece. Komisija ir izsekojusi visām skaitļos izsakāmajām kļūdām un atgūvusi neattiecināmās summas.	<i>Komisija pauž atzīnību par Revīzijas palātas pozitīvi novērtēto progresu.</i>	Palāta ņem vērā Komisijas atbildi.
2008. g.	Palāta iesaka Komisijai stingri piemērot kontroles mehānismus, vajadzības gadījumā piemērojot soda sankcijas un savlaicīgi veicot līdzekļu piedziņu vai korekcijas, ja ir nepamatoti atļūdzinātas deklarētās izmaksas (7.42. punkts).	Komisija ir daudz darījusi šā jautājuma risināšanā. Veikts vairāk <i>ex post</i> revīziju, kas ir kontroles stratēģijas galvenais elements, un piedzītas vai no turpmākiem maksājumiem atvilktas saņēmējiem pārmaksātas summas. Palāta 2010. gadā konstatēja, ka Komisijai pienākas daudz lielākas līgumsodu summas, jo kāds saņēmējs bija deklarējis pārāk lielas izmaksas.	<i>Komisija turpina īstenot revīzijas rezultātus, atgūstot pārmērīgi deklarētās summas, uzliekot līgumsodus, kā arī pastāvīgi uzraugot šajā jomā panākto virzību. Turklāt Komisija, ievērojot Revīzijas palātas ieteikumu, konsekventi uzliek līgumsodus visos gadījumos, kad saņēmēju pārmērīgi lielo deklarēto summu dēļ radušās nepamatotas finansiālas iemaksas.</i>	

Gads	Palātas ieteikumi	Ieteikumu izpilde	Komisijas atbilde	Palātas analīze
2008. g.	<p>Palāta iesaka Komisijai ciešāk uzraudzīt ikgadējo <i>ex post</i> deklarēšanas procesu un veikt tiešās pārbaudes, lai pārliecinātos, vai aprakstītās kontroles sistēmas ir pienācīgas un vai tās piemēro pilnībā (9.34. punkts).</p>	<p>Kopumā Komisija ir veikusi attiecīgus pasākumus. Lai gan sistēmu revīziju apmeklējumi un uzraudzības apmeklējumi notikuši retāk, ievērojami pieaudzis finanšu revīziju skaits. ĢD EAC 2010. gadā apmeklēja 8 valstis, lai veiktu sistēmu revīziju (2009. gadā – 11 valstis), un finanšu <i>ex post</i> revīzijās uz vietas pārbaudīja 15 nolīgumus ar valsts aģentūrām (2009. gadā – 5 finanšu revīzijas). Ģenerāldirektorāts 2010. gadā rīkoja arī 47 uzraudzības apmeklējumus (2009. gadā – 58).</p>	<p><i>Komisija pauž atzinību par Revīzijas palātas pozitīvi novērtēto progresu.</i></p>	<p>Palāta ņem vērā Komisijas atbildi.</p>

7. NODAĻA

Administratīvie un citi izdevumi

SATURS

	<i>Punkts</i>
Ievads	7.1.–7.8.
Politikas grupas īpašās iezīmes	7.4.–7.5.
Revīzijas tvērums un pieeja	7.6.–7.8.
Darījumu pareizība	7.9.
Sistēmu efektivitāte	7.10.
Komisijas vadības apliecinājumu ticamība	7.11.
Apsvērumi par iestādēm un struktūrām	7.12.–7.32.
Parlaments	7.13.–7.18.
Eiropadome un Padome	7.19.–7.20.
Komisija	7.21.–7.22.
Eiropas Savienības Tiesa	7.23.
Revīzijas palāta	7.24.
Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komiteja	7.25.–7.27.
Reģionu komiteja	7.28.–7.30.
Eiropas Ombuds	7.31.
Eiropas Datu aizsardzības uzraudzītājs	7.32.
Secinājumi un ieteikumi	7.33.–7.36.
Secinājumi	7.33.–7.34.
Ieteikumi	7.35.–7.36.

PALĀTAS APSVĒRUMI

IEVADS

7.1. Šajā nodaļā izklāstīts Palātas īpašais izvērtējums par Eiropas Savienības iestāžu un struktūru administratīvajiem un citiem izdevumiem. Galvenā informācija par iestādēm un struktūrām, kā arī par darbībām un izdevumiem 2010. gadā ir sniegta **7.1. tabulā**.

7.1. tabula. Galvenā informācija par iestāžu un struktūru administratīvajiem un citiem izdevumiem

(miljonos EUR)

Budžeta sadaļa	Politikas grupa	Apraksts	Maksājumi	Pārvaldības veids
I, II un IV–IX iedaļa. III iedaļā visu sadaļu 1. nodaļa un 14., 24.–27. un 29. sadaļa	Administratīvie un citi izdevumi	Eiropas Parlaments	1 509	Centralizēta tieša
		Eiropadome un Padome	620	Centralizēta tieša
		Komisija	6 407	Centralizēta tieša
		Eiropas Savienības Tiesa	323	Centralizēta tieša
		Revīzijas palāta	182	Centralizēta tieša
		Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komiteja	121	Centralizēta tieša
		Reģionu komiteja	89	Centralizēta tieša
		Eiropas Ombuds	8	Centralizēta tieša
		Eiropas Datu aizsardzības uzraudzītājs	5	Centralizēta tieša
Administratīvie izdevumi kopā			9 264	
Pamatdarbības izdevumi kopā				
Maksājumi gadā kopā			9 264	
Saistības gadā kopā			9 428	

Avots: Eiropas Savienības 2010. gada pārskati.

7.2. Šajā nodaļā ir aplūkoti arī tie izdevumi, kas vispārējā budžetā apzīmēti kā darbības izdevumi, lai gan tie izlietoti galvenokārt Komisijas administrācijas finansēšanai, nevis politikas jomu īstenošanai. Šajos izdevumos ietilpst šādas vispārējā budžeta sadaļas: 14. sadaļa “Nodokļu politika un muitas savienība”, 24. sadaļa “Krāpšanas apkarošana”, 25. sadaļa “Komisijas politikas koordinācija un juridiskās konsultācijas”, 26. sadaļa “Komisijas administrācija”, 27. sadaļa “Budžets” un 29. sadaļa “Statistika”.

7.3. Palāta sagatavo atsevišķus ziņojumus par ES aģentūrām un izpildaģentūrām, kā arī par Eiropas skolām⁽¹⁾. Palāta nav pilnvarota veikt Eiropas Centrālās bankas finanšu revīziju.

⁽¹⁾ Palātas sagatavoto īpašo gada ziņojumu par Eiropas skolām iesniedz Eiropas Skolu valdei un kopiju nosūta Eiropas Parlamentam, Padomei un Komisijai.

PALĀTAS APSVĒRUMI

Politikas grupas īpašās iezīmes

7.4. Administratīvie un citi izdevumi galvenokārt ietver izdevumus par cilvēkresursiem (algas, piemaksas un pensijas), kuri veido 63 % no kopējiem administratīvajiem un citiem izdevumiem, un izdevumus par ēkām, iekārtām, energoresursiem, komunikācijas līdzekļiem un informācijas tehnoloģiju.

7.5. Šajā politikas grupā galvenie riski ir iepirkuma noteikumu neievērošana, līgumu neizpilde, darbā pieņemšanas procedūru neievērošana, kā arī algu un piemaksu nepareiza aprēķināšana.

Revīzijas tvērums un pieeja

7.6. Palātas vispārējā revīzijas pieeja un metode aprakstīta **1.1. pielikuma 2. daļā**. Administratīvo un citu izdevumu revīzijā īpaši jānorāda uz šādiem jautājumiem:

- revīzijā pārbaudīja 58 maksājumu paraugu, kurā bija 4 avansa maksājumi un 54 galīgie maksājumi,
- sistēmu novērtējums aptvēra katras iestādes un struktūras izmantoto pārraudzības un kontroles sistēmu ⁽²⁾ atbilstību Finanšu regulas prasībām,
- Komisijas vadības apliecinājumu pārbaude ietvēra to četru Komisijas ģenerāldirektorātu un dienestu gada darbības pārskatus, kuri galvenokārt atbild par administratīvajiem izdevumiem.

7.7. Visās iestādēs un struktūrās Palāta izvēlējās revīzijai šādas tēmas:

- a) pamatalgu aprēķināšana un izmaksa, piemaksas, pensijas un komandējuma izdevumi;
- b) pastāvīgo darbinieku, pagaidu darbinieku un līgumdarbinieku darbā pieņemšanas procedūras;
- c) iepirkuma līgumi.

7.8. Revīzijas palātu revidē ārēja revidentu komercsabiedrība ⁽³⁾, kura ir sagatavojusi revīzijas ziņojumu attiecībā uz finanšu pārskatiem par finanšu gadu no 2010. gada 1. janvāra līdz 2010. gada 31. decembrim un ticamības ziņojumu par Palātas resursu likumīgu un pareizu izmantošanu un īstenotajām kontroles procedūrām no 2010. gada 1. janvāra līdz 2010. gada 31. decembrim (sk. 7.24. punktu).

⁽²⁾ *Ex ante* un *ex post* pārbaudes, iekšējā revīzija, ziņošana par izņēmumiem un iekšējās kontroles standarti.

⁽³⁾ *PricewaterhouseCoopers, Société à responsabilité limitée, réviseur d'entreprises.*

PALĀTAS APSVĒRUMI

DARĪJUMU PAREIZĪBA

7.9. Darījumu pārbaudes rezultātu kopsavilkums ir sniegts **7.1. pielikumā**. Palāta konstatēja, ka tās pārbaudītajā paraugā 7 % no revidētajiem 58 darījumiem ir kļūdas. Palātas aplēstais iespējamākais kļūdu īpatsvars ir 0,4 %.

SISTĒMU EFEKTIVITĀTE

7.10. Darījumu pārbaudes rezultātu kopsavilkums ir sniegts **7.2. pielikumā**. Palāta konstatēja, ka sistēmas ⁽⁴⁾ efektīvi nodrošināja darījumu pareizību saskaņā ar Finanšu regulas noteikumiem (sk. 7.6. punktu).

KOMISIJAS VADĪBAS APLIECINĀJUMU TICAMĪBA

7.11. Komisijas vadības apliecinājumu pārbaudes rezultāti ir apkopoti **7.3. pielikumā**.

APSVĒRUMI PAR IESTĀDĒM UN STRUKTŪRĀM

7.12. Turpmāk izklāstītie īpašie apsvērumi attiecas uz konkrētām Eiropas Savienības iestādēm un struktūrām un neskar 7.9. un 7.10. punktā pausto novērtējumu. Lai gan attiecībā pret administratīvajiem izdevumiem kopumā tie nav būtiski, tie ir nozīmīgi katras konkrētās iestādes vai struktūras kontekstā.

Parlaments**Apmeklētāju grupu uzņemšanai paredzētā finansiālā atbalsta sistēma**

7.13. Apmeklētāju grupu uzņemšanas noteikumos, kurus pieņēma 2002. gada 16. decembrī, ir paredzēts finansiāls atbalsts apmeklētāju ceļa izdevumu segšanai. Tā apmēru aprēķina, ņemot vērā apmeklētāju skaitu un turp un atpakaļ brauciena vidējo attālumu, un novērtē pēc standarta izmaksām, kādas rastos, individuāli ceļojot privātā automašīnā. Tās nedrīkst pārsniegt faktiskos ceļojuma izdevumus. Saskaņā ar spēkā esošajām procedūrām grupām neprasa uzrādīt apliecinājumu par faktiski veiktajām izmaksām, tāpēc pastāv pārmaksāšanas risks, jo vairākums grupu izmanto lētāko sabiedrisko transportu, nevis individuālos transportlīdzekļus.

EIROPAS PARLAMENTA ATBILDE

7.13. Faktisko ceļa izdevumu pārbaude būtu sarežģīta un laiktīlpiņa un attiecīgajā nodaļā būtu nepieciešams ievērojams skaits papildu darbinieku, tādēļ Parlaments uzskata, ka tas ir nesamērīgi salīdzinājumā ar iespējamo pārmaksas risku. Turklāt, pirms saņemt kādu pabalstu, grupu vadītājiem ir jāparaksta apliecinājums par to, ka "Eiropas Parlamenta izmaksātais pabalsts nepārsniedz faktiskos ceļa izdevumus, no kuriem ir atņemts jebkāds cits saņemtais atbalsts" un ka viņi apņemas paziņot par jebkādu šādu atbalstu.

Parlaments izpētīs, kāda veida pārbaudes varētu būt vispiemērotākās. Tām vajadzētu būt pietiekami pārlicināšanai un nebūtu jārada pārmērīgs administratīvais slogs. Parlaments arī apsvērs, vai ir jānosaka pienākums grupu vadītājiem saglabāt noteiktu laika periodu ceļojuma izdevumus apliecinājošus dokumentus.

⁽⁴⁾ Sistēmas ņēma vērā kopumā visās 7.1. punktā minētajās iestādēs un struktūrās.

PALĀTAS APSVĒRUMI

7.14. Turklāt pieņemtā prakse izmaksāt kompensāciju norādītajam grupas vadītājam skaidrā naudā, nevis ar bankas pārskaitījumu ierobežo iespēju piemērot šiem darījumiem iekšējās kontroles procedūras. Revīzijai atlasītajā sešu darījumu paraugā četros gadījumos skaidrā naudā izmaksāja kopā EUR 55 236, un skaidras naudas darījumi veido 78 % no visiem maksājumiem apmeklētāju grupām 2010. gadā.

Līgumdarbinieku nodarbināšana

7.15. Pārbaudot līgumdarbinieku darbā pieņemšanas procedūras, izrādījās, ka četros no pieciem revidētajiem gadījumiem nebija dokumentāru pierādījumu par pieteikumu izskatīšanu, interviju norisi un lēmumiem attiecībā uz konkrēto darbinieku izraudzīšanos. Saskaņā ar labāko praksi iekšējās kontroles vajadzībām ir jānodrošina pilna dokumentācija.

Iepirkums

7.16. Piecās no 20 revidētajām iepirkuma procedūrām Palāta atklāja kļūdas un neatbilstības piešķiršanas kritēriju definīcijās un piemērošanā, kā arī konkursa dokumentu analizē. Minētajās procedūrās bija vērojami trūkumi arī līguma noteikumu formulējumos, kredītrīkotāju un vērtēšanas komisijas darbībā un oficiālajos paziņojumos konkursa dalībniekiem par konkursa rezultātiem. Tādi paši, tikai mazāk nozīmīgi trūkumi tika konstatēti deviņos citos gadījumos.

Politisko grupu uzbūve un darbība

7.17. Parlamenta Prezidija 2003. gada 30. jūnijā pieņemtajos noteikumos par politisko grupu budžeta izlietojumu 2.1.1. un 2.5.3. punktā ir noteikts, ka tajos gados, kad notiek Eiropas Parlamenta vēlēšanas (kā tas bija 2009. gadā), ir divi nodalīti budžeta un finansēšanas periodi. Saskaņā ar šo noteikumu 2.1.6. punktu finanšu gada laikā neizmantojās apropriācijas, kas pārsniedz 50 % no summas, kura saņemta no Parlamenta budžeta katram periodam, ir jāatmaksā Parlamentam. Šo noteikumu nepiemēroja, un EUR 2 355 955 būtu bijis jāatmaksā no apropriācijām, kuras Parlaments piešķīra politiskajām grupām 2010. gadā.

EIROPAS PARLAMENTA ATBILDE

7.14. Lēmumam par budžeta izpildes apstiprināšanu pievienotajā 2011. gada 10. maija rezolūcijā Parlaments pauž vēlmi "veikt izpēti par to, vai oficiālu apmeklētāju grupu ceļa izdevumu kompensēšanai ir piemērota vienotas likmes sistēma". Šā pētījuma gaitā būs iespēja novērtēt jauno sistēmu, ar kuru saskaņā ceļa izdevumi tiktu sadalīti ceļošanas izdevumos, ņemot vērā brauciena garumu, un uzturēšanās izdevumos, kas aprēķināti, pamatojoties uz apmeklētāju skaitu un vienam apmeklētājam maksimāli paredzēto summu par vienu uzturēšanās nakti. Tiks novērtēts arī tas, vai ceļojuma izdevumu pabalstus izmaksā, regulāri izmantojot bankas pārskaitījumus.

EIROPAS PARLAMENTA ATBILDE

7.15. Lai izraudzītos līgumdarbiniekus, saskaņā ar piemērojamiem iekšējiem noteikumiem nav nepieciešams ne protokolēt darba intervijas, ne oficiāli norādīt iemeslus, uz kuriem pamatojoties ir izraudzīti šie darbinieki, jo viņi ir izturējuši konkursu un iekļauti EPSO "CAST" datubāzē. Tādēļ personāla lietās nav oficiālu dokumentu, kas apliecina šādas procedūras.

EIROPAS PARLAMENTA ATBILDE

7.16. Katra minētā gadījuma analīzes rezultāti pierāda, ka neviens no iespējamiem riskiem nav materializējies un ka piemērojamo noteikumu sarežģītība rada atšķirīgu interpretāciju, jo īpaši attiecībā uz novērtējumiem pēc konkursa procedūru pabeigšanas, uz kuriem balstās Revīzijas palātas secinājumi.

Turklāt ir īstenoti dažādi pasākumi, lai uzlabotu iepirkuma procedūru organizāciju. Papildus resursu direktorātu izveidei atbalstu ir guvuši arī Iepirkuma foruma ierosinātie iepirkumu procedūru uzlabošanas pasākumi, un Iepirkumu forumam ir jāsaņem īpaša apmācību programma konkursa dokumentu izstrādātājiem un novērtēšanas komisiju locekļiem.

EIROPAS PARLAMENTA ATBILDE

7.17. Vēlēšanu gada dalījums divos periodos, kā paredzēts noteikumu par budžeta 400. posteni 2.1.1. pantā, ir īpatnība, kas ļauj ņemt vērā politisko grupu īpašās vajadzības šāda gada laikā. Noteikumos par budžeta 400. posteni šī īpatnība ir iekļauta, lai varētu ņemt vērā politisko grupu darbības iespējamo izbeigšanos pēc vēlēšanām, kad gada vidū nākas slēgt pārskatus. Ja politiskās grupas turpina darbību pēc vēlēšanām, tad šīm politiskajām grupām piešķirtās apropriācijas pārskata atbilstīgi to deputātu skaitam, kuri pēc vēlēšanām ir attiecīgās grupas locekļi. Noteikumos ir uzsvērts, ka apropriācijām jābūt ikgadējām; tajos ir paredzēts, ka "apropriācijas, kas nav izmantotas finanšu gada laikā, var pārvietot uz nākamo gadu ne vairāk kā 50 % apmērā no summas, kas saņemta Eiropas Parlamenta budžeta ikgadējo apropriāciju veidā".

PALĀTAS APSVĒRUMI

Ex ante pārbaudes

7.18. Finanšu regulas īstenošanas kārtības 47. pantā ir noteikts, ka ikvienai budžeta izpildes darbībai jāizdara iepriekšēja pārbaude. Attiecībā uz maksājumiem apmeklētāju grupām (sk. 7.13. un 7.14. punktu), iepirkuma procedūrām (sk. 7.16. punktu) un maksājumiem saskaņā ar noteikumiem par politisko grupu budžeta izlietojumu (sk. 7.17. punktu), programma, kas paredzēta *ex ante* pārbaudīšanai, neietver pārbaudes, kuras izstrādātas atkarībā no pārbaudāmo darbību īpatnībām un riska veida. Darbā pieņemšanas procedūrām (sk. 7.15. punktu) piemēro īpašas pārbaudes, taču tās neattiecas uz atlases posmu. Tādējādi *ex ante* pārbaudīšanas efektivitāte ir ierobežota.

Eiropadome un Padome**Residence Palace ēkas projekta finansēšana**

7.19. Saskaņā ar konvenciju, kas 2008. gadā parakstīta ar Beļģijas valsti par *Residence Palace* ēkas būvniecību Briselē, darbus plānots pabeigt 2013. gadā; projekta aplēstās kopējās izmaksas ir 310 miljoni EUR (cenu aplēses 2013. gadam), un ir iespējams veikt avansa maksājumus. No 2008. līdz 2010. gadam Padome avansā samaksāja kopumā 235 miljonus EUR, no tiem 30 miljoni EUR bija iekļauti Padomes sākotnējā budžeta tajā pozīcijā, kura paredzēta ēku iegādei. Pārējo finansējumu – 205 miljonus EUR (jeb 87 % no kopējās summas, kas samaksāta avansā) – veidoja no 2007. līdz 2010. gadam katrā gada beigās veikti budžeta pārvietojumi (galvenokārt no mutiskajai tulkošanai un delegāciju ceļa izdevumiem paredzētajām budžeta pozīcijām).

7.20. Šo budžeta pozīciju regulārais nepilnīgais izlietojums 2008.–2010. gada posmā un pārnesto summu lielums attiecībā pret veikto avansa maksājumu kopsummu neatbilst budžeta precizitātes principam. Turklāt 235 miljonu EUR izmaksāšana pirmajos trijos gados saskaņā ar konvenciju, kuras kopējā summa ir 310 miljoni, neatbilst maksājumu veikšanai atkarībā no paveiktā darba virzības.

Lai saglabātu šādu nepārtrauktību, noteikumu būtību un konsekventu praksi, būtu jāapsver, vai attiecībā uz grupām, kas turpina darbību pēc vēlēšanām, divās daļās dalīts finanšu gads būtu uzskatāms par vienu finanšu gadu, un vai, pamatojoties uz šādu risinājumu, būtu jāturpina piemērot noteikumi par apropriāciju pārvietošanu. Lai novērstu neskaidrības, uz kurām norāda Revīzijas palāta, attiecībā uz nākamo vēlēšanu gadu savlaicīgi tiks piedāvāts pienācīgs šā noteikuma skaidrojums.

EIROPAS PARLAMENTA ATBILDE

7.18. *Ex-ante* verificācija tiks pielāgota, lai nodrošinātu sistemātisku to īpašo noteikumu kontroli, kurus piemēro Revīzijas palātas minētajām dažādajām darbībām, un lai iekļautu pārbaudes, kas būtu pielāgotas pārbaudīto darbību būtībai un riska profilam.

Nemot vērā īpašos politisko grupu finansēšanas noteikumus, izvērstas pārbaudes ir lietderīgi veikt tikai pēc finanšu gada noslēguma, proti, nākamajā gadā, pamatojoties uz politisko grupu finanšu pārskatiem. Šā iemesla dēļ *ex-post* pārbaude (par 2008. finanšu gadu) tika veikta 2009. gadā un vēl viena *ex-post* pārbaude (par 2010. finanšu gadu) ir iekļauta dienesta darba plānā 2011. gadam.

PADOMES ATBILDES

7.19 Par apropriācijām, kas kļuva pieejamas budžeta pārvietojumu rezultātā, budžeta lēmējinstācija tika informēta atbilstīgi Finanšu regulas 22. pantā un 24. pantā noteiktajām procedūrām.

PADOMES ATBILDES

7.20 Padomes Ģenerālsēkretariāts piekrīt Revīzijas palātas analīzei par to, ka summām, kas paredzētas ar mutisko tulkošanu un delegāciju ceļa izdevumiem saistītajās budžeta pozīcijās, būtu vairāk jāatbilst reālajam izlietojumam. Šajā sakarā 2012. gada budžeta projektā ievērojami ir samazinātas minētajām pozīcijām paredzētās summas. Turklāt ir arī samazināta summa, kas 2012. gada budžetā paredzēta avansa maksājumiem par *Residence Palace* ēku.

PALĀTAS APSVĒRUMI

Komisija**Iepirkums**

7.21. Ārējo attiecību ģenerāldirektorāts (ĢD RELEX) 2008. gadā izsludināja uzaicinājumu izteikt ieinteresētību par apsardzes pakalpojumiem; atlasīto pretendentu saraksts bija spēkā līdz 2011. gada aprīlim, taču ģenerāldirektorāta izmantotie atlases kritēriji nebija pietiekami precīzi, lai nodrošinātu objektīvu un atbilstošu uzņēmumu atlasi. Piemēram, netika definēta gada apgrozījuma zemākā robeža vai minimālais darbinieku skaits, kas vajadzīgs, lai atlasītu pieteikuma iesniedzēju un iekļautu to sarakstā. Turklāt uzaicinājumā izteikt ieinteresētību nebija atspoguļots atšķirīgais drošības līmenis dažādās pasaules daļās, uz kurām attiecās šis uzaicinājums (Ziemeļamerika un Dienvidamerika, lielākā daļa Āfrikas, Āzijas, Centrāleiropas un Austrumeiropas, kā arī Okeānijas valstu).

7.22. Trijās Ārējo attiecību ģenerāldirektorāta pārziņā esošo delegāciju rīkotajās konkursa procedūrās Palāta atklāja neatbilstības un nepareizi interpretētu noteikumu piemērošanu: piedāvājumu atvēršanas komisija nebija ievērojusi prasību sagatavot atsevišķu ziņojumu, nebija pareizi piemēroti piešķiršanas kritēriji un vērtēšanas komisija nebija ievērojusi pienākumu sagatavot oficiālu novērtējuma ziņojumu.

Eiropas Savienības Tiesa

7.23. Palāta šogad neformulē apsvērumus par Eiropas Savienības Tiesu.

Revīzijas palāta

7.24. Ārējā revidenta ziņojumā⁽⁵⁾ revidenti pauž uzskatu, ka "finanšu pārskati sniedz patiesu priekšstatu par Eiropas Revīzijas palātas finanšu stāvokli 2010. gada 31. decembrī, kā arī par naudas plūsmām minētajā datumā slēgtajā finanšu gadā, ievērojot Padomes 2002. gada 25. jūnija Regulu (EK, Euratom) Nr. 1605/2002, Komisijas 2002. gada 23. decembra Regulu (EK, Euratom) Nr. 2342/2002, ar ko paredz īstenošanas kārtību minētajai Padomes regulai, un Eiropas Savienības grāmatvedības noteikumus". Ziņojums tiks publicēts *Oficiālajā Vēstnesī*.

KOMISIJAS ATBILDES

7.21.–7.22. Eiropas Ārējās darbības dienests (EĀDD) ir atbildīgs par delegāciju administratīvo izdevumu finanšu pārvaldību. Saskaņā ar Finanšu regulas 1. panta 2. punktu šīs regulas piemērošanas nolūkā tas ir dienests, ko uzskata par iestādi. Turklāt 147.a pantā paredzēts, ka uz EĀDD pilnībā attiecas procedūras par budžeta izpildes apstiprināšanu.

⁽⁵⁾ Sk. 7.8. punktā minēto revīzijas ziņojumu par finanšu pārskatiem.

PALĀTAS APSVĒRUMI

Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komiteja**Komitejas locekļu ceļa izdevumu atmaksa**

7.25. Noteikumi par ceļa izdevumu atmaksu Komitejas locekļiem dod iespēju izvēlēties vai nu A variantu, kad atmaksu veic par faktiskajiem ceļa izdevumiem, pamatojoties uz apliecinājumiem, vai B variantu (to izmantoja, lai atliedzinātu izdevumus par 60 % komandējumu, kuros locekļi devušies no 2010. gada janvāra līdz novembrim), kad atmaksā vienotas likmes piemaksu, ko aprēķina atkarībā no attāluma kilometros. Saskaņā ar B variantu, ja sanāksme notiek Briselē, kompensācija nedrīkst pārsniegt standarta cenu par pirmās klases vilciena vai biznesa klases lidmašīnas biļeti, kas noteikta atbilstoši A variantam.

7.26. Vienotas likmes piemaksa, ko izmaksā saskaņā ar B variantu, parasti ir augstāka nekā faktiskā cena par otrās klases vilciena vai lidmašīnas biļeti ekonomiskajā klasē, kuru parasti iegādājas kompensācijas saņēmēji. Tādējādi kompensējot izdevumus saskaņā ar B variantu, izmaksas pārsniedz faktiskos ceļa izdevumus. Lai gan šāda prakse ir likumīga un pareiza, tā atšķiras no citu Eiropas Savienības iestāžu un struktūru prakses, proti, atmaksāt ceļa izdevumus, pamatojoties uz faktiskajiem izdevumiem.

Iepirkums

7.27. Palāta revidēja septiņas iepirkuma procedūras, un vienā slēgtā procedūrā pretendenti, kuri bija iesnieguši priekšlikumus divās atšķirīgās līguma daļās, nebija nodrošināti vienlīdzīga attieksme, kad tie iesniedza skaidrojumus par savu priekšlikumu. Divās sarunu procedūrās Palāta konstatēja kļūdas un neatbilstības konkursa specifikāciju tekstā un piešķiršanas kritēriju formulējumā, kontaktos ar pretendentu, priekšlikumu novērtēšanā un formalitātēs saistībā ar procedūras iznākumu.

EKONOMIKAS UN SOCIĀLO LIETU KOMITEJAS ATBILDE

7.25. Saskaņā ar noteikumiem un definīciju B variantu var piemērot vienīgi tad, ja summa nepārsniedz atbilstīgi A variantam aprēķinātos izdevumus. Attiecībā uz Revīzijas palātas minētajām valstīm ir pārbaudītas visas IATA pilnas biznesa klases biļešu cenas, un tās visas pārsniedz B varianta vienotas likmes atlīdzinājumu – dažos gadījumos pat par ievērojamu summu.

EKONOMIKAS UN SOCIĀLO LIETU KOMITEJAS ATBILDE

7.26. Saskaņā ar Komitejā iepriekš notikušajām apspriedēm un atbilstīgi nesen Eiropas Parlamentā veiktajai reformai EESK Birojs 2011. gada 3. maija sēdē apstiprināja, ka EESK locekļu finanšu noteikumus pārskatīs, ņemot vērā šādus principus:

- locekļu cieņas ievērošana, locekļu savstarpējā līdztiesība, pārredzamība un finanšu ilgtspēja,
- ceļa izdevumu atlīdzināšana, pamatojoties tikai uz faktiskajām izmaksām; transporta risinājumiem jābūt tādiem, kas par pieņemamu cenu nodrošina pietiekamu elastību un komfortu,
- dienas naudas un ceļa dienas naudas apmēra pielīdzināšana EP deputātu attiecīgo pabalstu apmēram,
- pienācīga līmeņa dienas naudas maksājumi, lai kompensētu patērēto laiku un administratīvos izdevumus; tos aprēķina, saskaņojot ar EP un Padomi.

EKONOMIKAS UN SOCIĀLO LIETU KOMITEJAS ATBILDE

7.27. EESK ir rūpīgi iepazīsinies ar Palātas apsvērumiem un pieņēmusi tos zināšanai; visiem tālākdeleģētajiem kredītrikotājiem ir nosūtīts atgādinājums par svarīgiem elementiem, kas jāievēro iepirkuma procedūrā. Tiks pieliktas lielākas pūles, lai nodrošinātu, ka izvērtēšanas komitejās ir iekļauti darbinieki ar pietiekamām zināšanām publiskā iepirkuma jomā.

PALĀTAS APSVĒRUMI

Reģionu komiteja**Pastāvīgo darbinieku nodarbināšana**

7.28. Lai pieņemtu darbā ierēdni, paziņojumā par vakanci kā atbilstības kritērijs tika norādīts, ka kandidātiem, kas nav nodarbināti Komitejā, jābūt ierēdņiem vai jābūt iekļautiem Eiropas Personāla atlasē biroja (EPSO) sekmīgo kandidātu rezerves sarakstā, kurš sagatavots pēc konkursa uz attiecīgās pakāpes ierēdņa amatu. Izraudzīto kandidātu pieņēma darbā, viņu pārceļot no citas iestādes. Šajā posmā nosūtošā iestāde kandidātu vēl nebija oficiāli iecēlusi par ierēdni uz pārbaudes laiku, un viņa personas lietā nebija apliecināšu dokumentu par to, ka pārcelšana ir oficiāli apstiprināta nosūtošās iestādes atbilstošajā hierarhijas līmenī.

Iepirkums

7.29. Palāta konstatēja, ka no četrām sarunu procedūrām, kas tika rīkotas saskaņā ar Īstenošanas kārtības 129. pantu, kurā noteikts, ka sarunu procedūru var rīkot, ja līguma summa nepārsniedz EUR 60 000 vai ir vienāda ar to, divās kredītrīkotāji nesagatavoja oficiālas līguma summas aplēses, lai pamatotu sarunu procedūras izvēli.

7.30. Abās minētajās procedūrās netika pareizi piemēroti noteikumi par piešķiršanas kritēriju piemērošanu, piedāvātās cenas izvērtēšanu, piedāvājumu konfidencialitāti un kontaktiem ar pretendentiem.

Eiropas Ombuds

7.31. Palāta šogad neformulē apsvērumus par Eiropas Ombudu.

REĢIONU KOMITEJAS ATBILDE

7.28. Reģionu komiteja ir uzlabojusi savu procedūru, nosakot, ka, pirms uz pārbaudes laiku tiek iecelts no citas iestādes pārcelts ierēdnis, viņam vai viņai jābūt oficiāli ieceltam(-ai) par ierēdni uz pārbaudes laiku attiecīgajā iestādē un jābūt oficiāli pārceltam(-ai) uz Reģionu komiteju. Attiecībā uz konkrēto gadījumu pa šo laiku no Tiesas ir saņemti oficiāli iecelšanas un pārcelšanas lēmumi, kas iekļauti ierēdņa personiskajā lietā.

REĢIONU KOMITEJAS ATBILDE

7.29. Minētie divi neliela apmēra līgumi, kuriem piemēroja sarunu procedūru, attiecas uz pakalpojumu sniegšanu saistībā ar mutisko tulkošanu politiskiem semināriem ārpus Briseles. Lai gan dokumentā nav iekļautas oficiālas līguma summas aplēses, tās bija veiktas, ņemot vērā pieredzi ar citiem līdzīgiem pakalpojumu iepirkumiem Eiropas Savienībā. Lai vēl vairāk uzlabotu līguma summas aplēšu pārraudzības un kontroles sistēmu un nodrošinātu dienestu vienotu pieeju, Reģionu komiteja izstrādās un ievieš standarta veidlapu aplēšu dokumentēšanai.

REĢIONU KOMITEJAS ATBILDE

7.30. Viena mutiskās tulkošanas līguma gadījumā pakalpojumam bija noteikta fiksēta cena, ko nebija iespējams mainīt. Semināra sagatavošanas gaitā tika ieviestas daudzas izmaiņas, un tas ietvēra plašu un sarežģītu valodu režīmu ar 10 valodām un 10 mutiskās tulkošanas kabīnēm. Lai nodrošinātu pakalpojuma sniegšanu, Reģionu komitejai nebija citas izvēles kā apstiprināt sākotnēji piedāvātās cenas nelielu paaugstinājumu. Tā kā tika pieredzētas grūtības, piemērojot piešķiršanas kritēriju par labāko cenas un vērtības attiecību, Reģionu komiteja izmainīs kritērijus un noteiks, ka turpmāk tādos semināros jāizmanto vienīgi piedāvājums ar zemāko cenu. Ņemot vērā Palātas apsvērumu par piedāvājumu konfidencialitāti, Reģionu komitejā uzlabota piedāvājumu saņemšanas pārraudzības un kontroles sistēma – izveidota funkcionāla e-pasta adrese ar ierobežotu pieeju.

PALĀTAS APSVĒRUMI

Eiropas Datu aizsardzības uzraudzītājs**Iekšējā konkursa rīkošana**

7.32. Eiropas Datu aizsardzības uzraudzītājs 2009. gadā rīkoja iekšēju konkursu četrās dažādās jomās (tieslietās ar pieredzi datu aizsardzībā, tehnoloģijā ar pieredzi datu aizsardzībā, personāla vadībā un sekretariātā). Lai gan Eiropas Datu aizsardzības uzraudzītāja veicamās funkcijas var attaisnot iekšēja konkursa rīkošanu, tomēr šāda politika nedrīkst kļūt par normu. Labākā prakse ir izmantot Eiropas Personāla atlases biroja (EPSO) pakalpojumus, kurš regulāri organizē atklātus konkursus.

SECINĀJUMI UN IETEIKUMI**Secinājumi**

7.33. Pamatojoties uz savu revīzijas darbu, Palāta secina, ka iestāžu un citu struktūru administratīvo un citu izdevumu jomā maksājumos kopumā 2010. gada 31. decembrī slēgtajā gadā būtisku kļūdu nav (sk. 7.9. punktu).

7.34. Pamatojoties uz savu revīzijas darbu, Palāta secina, ka pārraudzības un kontroles sistēmas administratīvo un citu izdevumu jomā efektīvi nodrošina ieņēmumu pareizību. Apsvērumi, kas formulēti no 7.13. līdz 7.32. punktam, neskar šo novērtējumu. Tomēr Palāta vērš uzmanību uz kļūdām un nepilnībām, kas konstatētas iepirkuma procedūru parauga pārbaudē (sk. 7.16., 7.21., 7.22., 7.27., 7.29. un 7.30. punktu), un uz atkārtotu dažu budžeta pozīciju nepilnīgu izlietojumu, kā rezultātā līdzekļi tiek pārvietoti, lai finansētu celtniecības projektus (sk. 7.19. un 7.20. punktu).

Ieteikumi

7.35. Saskaņā ar apsvērumiem, kas formulēti pēc personāla vadības un iepirkuma līgumu izvērtēšanas (sk. 7.12. punktu), Palāta iesaka:

- iestādēm un struktūrām attiecībā uz pieņemšanu darbā (sk. 7.15. un 7.28. punktu) nodrošināt pienācīgu dokumentāciju, lai pamatotu darbā pieņemšanas lēmumus un lai tiktu ievēroti paziņojumā par vakanci formulētie atbilstības kritēriji,
- attiecīgajām iestādēm un struktūrām (sk. 7.16., 7.21., 7.22., 7.27., 7.29. un 7.30. punktu) nodrošināt, lai to kredītrīko-tāju rīcībā būtu pienācīgi pārbaudes mehānismi un labāki norādījumi, kas ļautu uzlabot iepirkuma procedūru izstrādāšanu, koordinēšanu un izpildi.

7.36. Rezultāti, kurus Palāta ieguva, pārskatot, kā attīstās 2009. gada pārskatā sniegto ieteikumu izpilde, ir izklāstīti **7.4. pielikumā**.

KOMISIJAS ATBILDES

7.35. Skatīt Komisijas atbildi uz 7.21.–7.22. punktu.

KOMISIJAS ATBILDES

7.36. Skatīt Komisijas atbildi uz 7.21.–7.22. punktu.

7.1. PIELIKUMS

DARĪJUMU PĀRBAUŽU REZULTĀTI ADMINISTRATĪVO IZDEVUMU JOMĀ

	2010. g.				2009. g.	2008. g.	2007. g.
	Izdevumi saistībā ar darbiniekiem	Izdevumi par ēkām	Citi izdevumi	Kopā			
PARAUGA LIELUMS UN UZBŪVE							
Kopējais darījumu skaits (<i>no tiem</i>):	33	7	18	58	57	57	56
avansi	0	1	3	4	2	0	0
starposma/galīgie maksājumi	33	6	15	54	55	57	56
PĀRBAUŽU REZULTĀTI ⁽¹⁾ ⁽²⁾							
Kļūdu daudzums pārbaudītajos darījumos							
Kļūdu nav	94 % (31)	100 % (7)	89 % (16)	93 % (54)	93 %	91 %	95 %
Viena vai vairākas kļūdas	6 % (2)	0 % (0)	11 % (2)	7 % (4)	7 %	9 %	5 %
Kļūdaino darījumu analīze							
Analīze pēc izdevumu veida							
Avansi	0 % (0)	0 % (0)	50 % (1)	25 % (1)	—	—	—
Starposma/galīgie maksājumi	100 % (2)	0 % (0)	50 % (1)	75 % (3)	—	—	—
Analīze pēc kļūdu veida							
Skaitļos neizsakāmas kļūdas	50 % (1)	0 % (0)	100 % (2)	75 % (3)	—	—	—
Skaitļos izsakāmas kļūdas:	50 % (1)	0 % (0)	0 % (0)	25 % (1)	—	—	—
attiecināmības kļūdas	0 % (0)	0 % (0)	0 % (0)	0 % (0)	—	—	—
reālas pastāvēšanas kļūdas	0 % (0)	0 % (0)	0 % (0)	0 % (0)	—	—	—
precizitātes kļūdas	100 % (1)	0 % (0)	0 % (0)	100 % (1)	—	—	—
SKAITĻOS IZSAKĀMO KĻŪDU APLĒSTĀ IETEKME							
Iespējamākais kļūdu īpatsvars				0,4 %			
Zemākais kļūdu līmenis				0,0 %			
Augstākais kļūdu līmenis				1,1 %			

⁽¹⁾ Lai sniegtu dziļāku ieskatu tajās politikas grupas jomās, kurām ir atšķirīgi riska veidi, paraugus sadalīja mazākos segmentos.

⁽²⁾ Skaitļi iekavās attiecas uz darījumu faktisko skaitu.

7.2. PIELIKUMS

SISTĒMU PĀRBAUŽU REZULTĀTI ADMINISTRATĪVO IZDEVUMU JOMĀ

Pārraudzības un kontroles sistēmu kopvērtējums

Kopvērtējums	2010. g.	2009. g.	2008. g.	2007. g.
	efektīvas	efektīvas	efektīvas	efektīvas

7.3. PIELIKUMS

KOMISIJAS VADĪBAS APLIECINĀJUMU PĀRBAUŽU REZULTĀTI ADMINISTRATĪVO IZDEVUMU JOMĀ

Galvenie ģenerāldirektori	Ģenerāldirektora ģenerāldeklarācija (*)	Formulētās atrunas	Palātas apsvērumi	Ticamības kopvērtējums	
				2010. g.	2009. g.
PMO	Bez atrunām	—	—	A	A
OIB	Bez atrunām	—	—	A	A
OIL	Bez atrunām	—	—	A	A
DIGIT	Bez atrunām	—	—	A	A

(*) Atsaucoties uz ģenerāldirektora sagatavoto ticamības deklarāciju, viņam ir pamatota pārliecība par to, ka ieviestās kontroles procedūras sniedz vajadzīgās garantijas par darījumu pareizību.

A: ģenerāldirektora deklarācijā un gada darbības pārskatā objektīvi novērtēta finanšu pārvaldības pareizība.

B: ģenerāldirektora deklarācijā un gada darbības pārskatā daļēji objektīvi novērtēta finanšu pārvaldības pareizība.

C: ģenerāldirektora deklarācijā un gada darbības pārskatā nav objektīvi novērtēta finanšu pārvaldības pareizība.

IEPRIEKŠĒJO APSVĒRUMU PĒCPĀRBAUDE ADMINISTRATĪVO IZDEVUMU JOMĀ

Gads	Palātas ieteikumi	Ieteikumu izpilde	Iestādes atbilde	Palātas analīze
2009. g.	<p>Parlaments</p> <p><i>Sociālo pabalstu izmaksa darbiniekiem</i></p> <p>Ir jāpieprasa, lai darbinieki regulāri iesniedz dokumentus, kas apliecina viņu personīgo situāciju. Turklāt Parlamentam ir jāizveido sistēma, lai šos dokumentus varētu laikus uzraudzīt un pārbaudīt.</p>	<p>Parlaments ir ieviesis vairākus pasākumus riska mazināšanai: dažu pabalstu atbilstības pārbaude ļāva atgūt vairāk nekā EUR 70 000; automatizēta kontroles instrumenta ieviešana ("electronic fiche") ļauj ik gadu pārbaudīt darbinieku personas un administratīvos datus; pieņemot darbā vai darbiniekam mainot kategoriju, tiek pārbaudīts, vai ir pareizi noteiktas individuālās tiesības.</p>	<p><i>Parlaments turpinās cieši uzraudzīt šos jautājumus, jo īpaši ikgadējās verificācijas efektivitāti.</i></p>	<p>Palāta ņem vērā Parlamenta veiktos pasākumus.</p>
	<p>Komisija – ĢD RELEX</p> <p><i>Sociālo pabalstu un citu pabalstu izmaksa darbiniekiem</i></p> <p>Ir jāpieprasa, lai darbinieki regulāri iesniedz dokumentus, kas apliecina viņu personīgo situāciju. Turklāt ĢD RELEX ir jāizveido sistēma, lai šos dokumentus varētu laikus uzraudzīt un pārbaudīt.</p>	<p>ĢD RELEX Komisijai norādīja, ka Eiropas Ārējās darbības dienesta izveidošana dos iespēju atgādināt darbiniekiem, ka viņu personas lieta ir jāatjaunina attiecībā uz individuālajām tiesībām. Darbiniekus par to informēja. Tiks veiktas turpmākas pārbaudes, un būs nodrošināta saziņa starp nodaļām, kuras atbild par <i>ex post</i> pārbaudēm, un nodaļām, kuras atbildīgas par to, lai pārliecinātos, vai nesēn izveidotā ACL programmatūra ļaus ekstrahēt statistiskus paraugus, kas vajadzīgi nodaļām, kuru pārziņā ir delegāciju darbinieki.</p>		<p>Palāta ņem vērā Komisijas veiktos pasākumus.</p>
	<p>Eiropas Datu aizsardzības uzraudzītājs</p> <p><i>Sociālo pabalstu izmaksa darbiniekiem</i></p> <p>Ir jāpieprasa, lai darbinieki regulāri iesniedz dokumentus, kas apliecina viņu personīgo situāciju. Šajā sakarā Eiropas Datu aizsardzības uzraudzītājam ir jāuzlabo sistēma, lai šos dokumentus varētu laikus uzraudzīt un pārbaudīt.</p>	<p>Datu aizsardzības uzraudzītājs ir izlabojis kļūdas, uz kurām tika norādīts 2009. gada ticamības deklarācijā, un 2010. un 2011. gadā tas ir izveidojis mehānismus labākai pabalstu pārvaldībai (oficiāla iekšēja saziņa un saziņa ar Maksājumu biroju (PMO), kā arī ikgadējās personas anketas ieviešana ("information fiche").</p>	<p><i>Veidlapu, kas attiecas uz ģimenes pabalstu ģimenēm bez apgādājamiem bērniem, nosūta Atalgojuma un individuālo tiesību birojam (PMO) informācijas pārbaudei un atjaunināšanai. Viena kopija tiek glabāta personīgajā lietā. EDPS turpinās uzlabot šo pabalstu pārvaldību.</i></p>	<p>Palāta ņem vērā Datu aizsardzības uzraudzītāja veiktos pasākumus.</p>

8. NODAĻA

ES budžeta izpildes rezultāti

SATURS

	<i>Punkts</i>
Ievads	8.1.–8.2.
Komisijas darbības rezultātu pašnovērtējums	8.3.–8.29.
Ievads	8.3.–8.4.
Ģenerāldirektorātu pārskati par gada laikā sasniegto	8.5.–8.14.
Lauksaimniecība un lauku attīstība	8.5.–8.7.
Reģionālā politika	8.8.–8.10.
Pētniecība un inovācijas	8.11.–8.14.
Palātas apsvērumi par ģenerāldirektorātu pārskatiem	8.15.–8.29.
Cik atbilstīga ir informācija par darbības rezultātiem	8.15.–8.23.
Cik salīdzināma ir informācija par darbības rezultātiem	8.24.–8.25.
Cik ticama ir informācija par darbības rezultātiem	8.26.–8.29.
Palātas īpašie ziņojumi par darbības rezultātiem	8.30.–8.52.
Ievads	8.30.–8.32.
Palātas apsvērumi par koprezultāta sasniegšanas procesu	8.33.–8.48.
Stratēģiskā plānošana	8.33.–8.35.
Vajadzību noteikšana	8.36.–8.38.
Mērķu un pasākumu saistība	8.39.–8.40.
Atbilstoši, pietiekami un proporcionāli līdzekļi	8.41.–8.42.
Budžets un termiņi	8.43.–8.44.
Kontroles mehānismi un darbības rezultātu uzraudzīšana	8.45.–8.48.
Palātas apsvērumi par sasniegumiem un ziņošanu	8.49.–8.52.
Izvirzīto mērķu sasniegšana	8.49.–8.50.
Ziņošana par darbības rezultātiem	8.51.–8.52.
Secinājumi un ieteikumi	8.53.–8.59.

PALĀTAS APSVĒRUMI

KOMISIJAS ATBILDES

IEVADS

8.1. Šajā nodaļā ir ietverti Palātas apsvērumi par Komisijas darbības rezultātu pašnovērtējumu saskaņā ar Komisijas ģenerāldirektoru gada darbības pārskatos ⁽¹⁾, ⁽²⁾ ietvērto informāciju un galvenie lietderības revīzijas secinājumi par iepriekšējo finanšu gadu saskaņā ar Palātas īpašajiem ziņojumiem ⁽³⁾.

8.2. Darbības rezultātu novērtēšanai izmanto pareizas finanšu pārvaldības principus (ekonomiskums, produktivitāte un efektivitāte) ⁽⁴⁾. Šis novērtējums ir ļoti svarīgs publisko līdzekļu intervencē, un tas attiecas uz ieguldījumiem (finanšu, cilvēkresursu, materiālu, organizatoriskajiem vai normatīvajiem līdzekļiem, kas nepieciešami programmas īstenošanai), koprezultātiem (programmas tūlītējā iedarbība uz tiešajiem adresātiem vai saņēmējiem) un uz ietekmi (ilglaicīgas izmaiņas sabiedrībā, kuras kaut vai daļēji var saistīt ar ES veiktajiem pasākumiem).

KOMISIJAS DARBĪBAS REZULTĀTU PAŠNOVĒRTĒJUMS**Ievads**

8.3. Komisijas ģenerāldirektori izvērza darbības rezultātu mērķus ģenerāldirektorāta gada vadības plānos un pēc tam ziņo par to izpildi gada darbības pārskatos.

8.1. Komisija atzinīgi vērtē Revīzijas palātas veikto revīziju par darbības rezultātiem laikā, kad pastiprināti jāaplicina pievienotā vērtība un ES izdevumu ietekme.

8.2. Tā kā jāņem vērā virkne veicinošu faktoru, ne vienmēr ir viegli izmērīt sarežģītu politikas jomu ietekmi un integrētu programmu kopējo ietekmi. Uzraudzība aptver visus procesus, kurus var novērot (un cita starpā – ziņot gada darbības pārskatos), bet novērtējumu veic, lai noteiktu politikas jomas ietekmi.

⁽¹⁾ Tostarp 8.5.–8.14. punktā izklāstītais kopsavilkums par ģenerāldirektoru sniegtajām ziņām tajos gada darbības pārskatos, kuri bija iekļauti revīzijas paraugā.

⁽²⁾ Finanšu regulas 60. panta 7. punktā ir noteikts, ka gada darbības pārskatos "izklāsta darbību rezultātus, atsaucoties uz nospraustajiem mērķiem, ar šīm darbībām saistītos riskus, piešķirto resursu izlietojumu un iekšējās kontroles sistēmas efektivitāti un rezultativitāti".

⁽³⁾ Palātas sagatavotie īpašie ziņojumi attiecas uz ES budžetu, kā arī uz Eiropas Attīstības fondiem.

⁽⁴⁾ Finanšu regulas 27. pantā ir noteikts:

"1. Budžeta apropriācijas izlieto saskaņā ar pareizas finanšu pārvaldības principu, proti, ievērojot saimnieciskuma, lietderības un efektivitātes principu.

2. Ekonomiskuma princips nosaka, ka revidējamās vienības darbībā izmantotie resursi jānodrošina savlaicīgi, piemērotā daudzumā un kvalitātē un par labāko cenu.

Produktivitātes princips attiecas uz labāko attiecību starp izmantotajiem resursiem un sasniegtajiem rezultātiem.

Efektivitātes princips attiecas uz konkrētu izvērto mērķu un vēlamo rezultātu sasniegšanu."

PALĀTAS APSVĒRUMI

KOMISIJAS ATBILDES

8.4. Palāta novērtēja informāciju par darbības rezultātiem, kas sniegta Lauksaimniecības un lauku attīstības (ĢD AGRI), Reģionālās politikas (ĢD REGIO) un Pētniecības un inovācijas (ĢD RTD) ģenerāldirektoriāta gada darbības pārskatos⁽⁵⁾. Tās ir attiecīgi divas lielākās dalītās pārvaldības izdevumu jomas un lielākā Komisijas tieši pārvaldītā izdevumu joma. Palāta pievērsa galveno uzmanību mērķiem un ar tiem saistītajiem rezultātu rādītājiem un novērtēja to atbilstīgumu⁽⁶⁾, salīdzināmību⁽⁷⁾ un ticamību⁽⁸⁾.

Ģenerāldirektoriāta pārskati par gada laikā sasniegto

Lauksaimniecība un lauku attīstība

8.5. ĢD AGRI gada darbības pārskatā ir iekļauta tabula, kurā katram "galvenajam mērķim" atbilst skaitļos izteikta "ietekmes rādītāju" attiecība pret formulēto mērķi, lai raksturotu pašreizējo stāvokli. Pareizas finanšu pārvaldības jomā ģenerāldirektoriāta rezultāti ir pozitīvi. Ģenerāldirektoriāts atsaucās uz dalībvalstīm nesen noteikto pienākumu novērtēt savas zemes gabalu identifikācijas sistēmas un uz tām doto iespēju lūgt savas valsts apliecinātājiestādes apstiprināt pārbaūžu statistikas datu ticamību pēc atkārtotu pārbaūžu veikšanas. Šādos gadījumos Komisija ierobežo finanšu korekciju līmeni atbilstīgi kļūdu līmenim, kurš aplēsts, pamatojoties uz attiecīgajiem pārbaūžu statistikas datiem.

8.6. Attiecībā uz lauku attīstību ĢD AGRI ziņoja par virzību 94 programmu īstenošanā, proti, ir apgūti 33,9 miljardi EUR no 96,2 miljardu EUR kopējā budžeta, lai gan katrā dalībvalstī un programmā sekmes ir atšķirīgas. Tā kā 2010. gads ir plānošanas posma pirmās puses pēdējais gads, ĢD AGRI norādīja, ka izvērtēšanas procesā gūtās atziņas bija nozīmīgas turpmākai lauku attīstības politikas izstrādei, un šai izvērtēšanai izmantoja arī 90 lauku attīstības programmu vidusposma novērtējuma ziņojumus, kurus Komisija bija saņēmusi līdz gada beigām.

8.7. "Īpašie mērķi", ar tiem saistītie "rezultātu rādītāji" un politikas galvenie faktiskie rezultāti, kas sasniegti katrā darbības jomā saskaņā ar darbības jomām sastādīto budžetu (ABB), ir atspoguļoti gada darbības pārskata 6. pielikumā.

⁽⁵⁾ Paraugā iekļautie trīs ģenerāldirektoriāti veica vairāk nekā 70 % no visiem ES 2010. gada maksājumiem (ĢD AGRI – 55,5 miljardus EUR, ĢD REGIO – 30,6 miljardus EUR, ĢD RTD – 3,5 miljardus EUR).

⁽⁶⁾ Vai rādītāji atbilst politikas mērķiem un pārvaldības veidam un vai tie ir sasaistīti ar kvantitatīvi izteiktu mērķi.

⁽⁷⁾ Vai plānošanas posmā izraudzītos rādītājus izmantoja ziņojumu sagatavošanai un vai tika izskaidrotas izmaiņas, ja tādas bija.

⁽⁸⁾ Vai ģenerāldirektors varēja argumentēt, kāpēc viņam ir pamatota pārliecība par pārskatā sniegto informāciju.

8.4. *Gada darbības pārskats ir tikai viens no instrumentiem ziņošanai par darbības rezultātiem. Komisija ir pastiprinājusi vērtēšanas resursus, un visi iesaistītie dalībnieki, piemēram, dalībvalstis saskaņā ar dalītas pārvaldības principu, ārējie vērtētāji u. c., ir iesnieguši novērtējuma ziņojumus, kuros iekļauti un paskaidroti lietderīgi secinājumi (skatīt atbildi uz 8.23. punktu).*

Reģionālā politika

8.8. Gada darbības pārskatā ģenerāldirektors ziņoja, ka ĢD REGIO pievērsās savas darbības prioritātēm, kuras bija noteiktas vadības plānā, un arī turpmāk neatlaidīgi virzīsies uz ilgtermiņa un daudzgadu mērķu sasniegšanu. Kopumā ĢD REGIO ziņoja, ka kohēzijas politika ⁽⁹⁾ ir pierādījusi savu efektivitāti un atkārtoti apliecinājusi pievienoto vērtību.

8.9. ĢD REGIO sniedza plašāku informāciju par kontroles mehānismiem, kuri nodrošina ekonomiskumu, produktivitāti un efektivitāti. Izmantojot četrus kritērijus (arvien labākas projektu atlases procedūras, lielu projektu sagatavošana un īstenošana un tādi finansēšanas vadības instrumenti kā izveidošana un ieguldījumi, kā arī maksājumi saņēmējiem), ĢD REGIO veica novērtējumu un secināja, ka attiecībā uz darbības programmu izpildi 73 % no līdzekļiem, kas tika piešķirti 2007.–2013. gada posmam, ir īstenoti apmierinoši. Turklāt ĢD REGIO sniedza nesen iegūtus pierādījumus par kohēzijas politikas radīto pievienoto vērtību, proti, ERAF 2000.–2006. gada programmu *ex post* novērtējumu, ekspertu – novērtējumu autoru – sadarbības tīkla secinājumus par 2007.–2013. gada programmu periodu un piekto ziņojumu par kohēziju ⁽¹⁰⁾.

8.10. Ģenerāldirektorāts izklāstīja ziņas par jaunākajiem sasniegumiem attiecīgo programmu posmu īstenošanā gan Eiropas Reģionālās attīstības fondā (ERAF), gan Kohēzijas fondā, gan pirmspievienošanās intervences pasākumos, gan Eiropas Solidaritātes fondā, kā arī iekļāva attiecīgos rezultātu rādītājus Gada darbības pārskata 7. pielikumā.

Pētniecība un inovācijas

8.11. Gada darbības pārskatā ģenerāldirektors atgādināja Komisijas un dalībvalstu formulēto mērķi Eiropā sasniegt integrētu pasaules līmeņa pētniecības sistēmu. Kopumā ES zinātniskā un tehnoloģiskā konkurētspēja ir augsta: Eiropa var lepoties ar 23,4 % no pasaules ieguldījumiem pētniecībā, 22 % pētnieku, 32,4 % ietekmīgāko publikāciju un 31,3 % patentu. Tomēr ES īpatsvars ir krities, jo pētniecībā daudz iegulda attīstības valstis ar strauju ekonomisko izaugsmi.

8.8. Reģionālās politikas ģenerāldirektorāts (REGIO ĢD) gada darbības pārskatā ziņo par darbības rezultātiem vairākos aspektos: budžeta izpilde, politikas jomas pilnveidošana, intervences kvalitātes un ekonomikas atveseļošanas pasākumu praktiskas īstenošanas panākumi, pareiza finanšu pārvaldība u. c. Vērtējot darbības rezultātus, ņem vērā arī vadības plānā noteiktās darbības prioritātes.

⁽⁹⁾ Kohēzijas politikā ietilpst reģionālā politika, par kuru ir atbildīgs ĢD REGIO, un Eiropas Sociālais fonds, par kuru ir atbildīgs Nodarbinātības, sociālo lietu un iekļautības ģenerāldirektorāts.

⁽¹⁰⁾ http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docoffic/official/reports/cohesion5/index_en.cfm.

PALĀTAS APSVĒRUMI

KOMISIJAS ATBILDES

8.12. Attiecībā uz ES pētniecības politikas īstenošanas galveno instrumentu – Septīto pamatprogrammu pētniecībai un tehnoloģiju attīstībai – ĢD RTD ziņoja, ka 2010. gadā kopumā ir noslēgti 38 ⁽¹¹⁾ uzaicinājumi iesniegt priekšlikumus un ka ir piešķirti vairāk nekā 5,2 miljardi EUR.

8.13. Septītās pamatprogrammas vidusposma novērtējumā, ko veica 2010. gadā, ir secināts, ka pamatprogramma veicināja Eiropas pētniecības telpas attīstību un pārrobežu sadarbība paplašināja tās ģeogrāfiskās robežas, un Eiropas pētniecības atšķirīgā iezīme ir tās izcilības sekmēšana.

8.14. Gada darbības pārskata 8. pielikumā ir uzskaitīti galvenie sasniegumi katrā jomā un ir sniegtas ziņas par mērķiem un attiecīgajiem rādītājiem.

Palātas apsvērumi par ģenerāldirektorātu pārskatiem

Cik atbilstīga ir informācija par darbības rezultātiem

Efektivitātes sasniegšanai tika virzīts saskaņots mērķu, rādītāju un uzdevumu kopums, taču ir nepieciešama rūpīgāka rezultātu analīze

8.15. Revidētie ģenerāldirektorāti iekļāva vadības plānos mērķus, rādītājus un uzdevumus, kuri bija virzīti galvenokārt uz efektivitātes sasniegšanu. Galvenos mērķus noteica politikas jomas stratēģiskajā līmenī. To sasniegšanu mērīja ar ietekmes rādītāju un saistīto uzdevumu izpildes palīdzību. Konkrētie mērķi, kurus formulēja darbības līmenī, bija piesaistīti rezultātu rādītājiem un uzdevumiem.

8.15. Komisija uzskata, ka Revīzijas palātas pārbaudītie gada darbības pārskati atbilst Finanšu regulas 60. panta 7. punktā noteiktajām prasībām.

Vadības plānā iekļautie mērķi, rādītāji un uzdevumi ir izstrādāti tā, lai panāktu politikas jomas vai programmas efektīvu darbību.

⁽¹¹⁾ Šis skaitlis attiecas uz laiku no 2010. gada janvāra līdz oktobrim (sk. 4. zemsvītras piezīmi gada darbības pārskatā).

PALĀTAS APSVĒRUMI

8.16. Tomēr gada darbības pārskatos atšķirības starp uzdevumiem un sasniegtajiem rezultātiem netika analizētas (ĢD REGIO, ĢD RTD) vai tika analizētas daļēji (ĢD AGR). Tāpēc informācija, kas izklāstīta gada darbības pārskatos, nebija pietiekama, lai saprastu, kāpēc uzdevums nav izpildīts vai kāpēc tā izpilde ir ievērojami pārsniegta.

Pašreizējā vadības plānā nav izvirzīti mērķi un rādītāji, lai mērītu ekonomiskumu un produktivitāti

8.17. Vadības plānā ģenerāldirektorāti nebija izvirzījuši mērķus un ar tiem saistītos rādītājus, lai novērtētu ekonomiskumu (izmaksas un ieguldījumi) vai produktivitāti (ieguldījumu, faktisko rezultātu un koprezultātu savstarpējā saistība) ne ES politikas līmenī, ne ģenerāldirektorāta tiešā kontrolē esošo uzdevumu līmenī. Tāpēc gada darbības pārskati nedeva iespēju novērtēt, vai gūtie sasniegumi bija ekonomiskas un produktīvas līdzekļu pārvaldības rezultāts un vai šai jomā ir panākti uzlabojumi.

KOMISIJAS ATBILDES

8.16. *Saskaņā ar pastāvīgajiem norādījumiem Komisijas dienestiem jāpamato jebkuras sasniegto un plānoto rezultātu atšķirības.*

Lai gan dažos gadījumos nebija pilnībā analizētas atšķirības starp uzdevumiem un sasniegtajiem rezultātiem, ikgadējie dati par faktisko stāvokli skaidri parāda virzību uz mērķu sasniegšanu.

Komisija piekrīt, ka nākamajos gada darbības pārskatos būtu labāk jāizskaidro faktiski sasniegto un plānoto rezultātu neatbilstības cēloņi, un turpmāk īpaša uzmanība tiks pievērsta tam, lai vairāk pilnveidotu atšķirību starp uzdevumiem un sasniegtajiem rezultātiem analīzi.

8.17. *Lai īstenotu budžeta vadību pa darbības jomām, Komisija saviem dienestiem izvēlējās vadības plānu – instrumentu, ar kura palīdzību Komisijas ilgtermiņa stratēģiju pārvērst vispārējos un konkrētos mērķos.*

Pastāvīgajos norādījumos Komisijas dienestiem ieteikts ierobežot vispārējo mērķu skaitu, tos galvenokārt pielāgot stratēģijai “Eiropa 2020” un šo mērķu starpā noteikt prioritāros mērķus.

Komisijas dienestiem norādīts, ka konkrētie mērķi jāpakārto vispārējiem mērķiem un tiem jānodrošina ES darbību tieša ietekme uz mērķauditoriju.

Noslēgumā jāmin, ka vadības plānā galvenā uzmanība vērsta uz politikas efektivitāti (mērķu sasniegšanas pakāpe).

Attiecībā uz ziņošanu jāmin, ka Komisijas dienesti gada darbības pārskatos ziņo par savu kontroles sistēmu efektivitāti, produktivitāti un ekonomiskumu saskaņā ar Finanšu regulas 60. panta 7. punktu. Gada darbības pārskata otrajā daļā aplūkota iekšējās kontroles sistēmas efektivitāte, savukārt trešajā daļā ietverti likumības un pareizības galvenie rādītāji, kas noteikti, izmantojot shēmu “ieguldījumi, faktiskie rezultāti, koprezultāti un ietekme”.

PALĀTAS APSVĒRUMI

KOMISIJAS ATBILDES

Dažās jomās uzdevumi nebija formulēti kvantitatīvā izteiksmē vai arī nebija pietiekami precizēti

8.18. ĢD AGRI no desmit uzdevumiem saistībā ar ietekmes rādītājiem četri nebija formulēti kvantitatīvā izteiksmē, bet ĢD RTD tādi nebija trīs no desmit uzdevumiem (bija norādītas tikai tendences). Nebija sniegts skaidrojums par to, kāds ir pamatojums uzdevumu formulēšanai; ĢD AGRI tas attiecas uz pieciem no desmit ietekmes rādītājiem, bet ĢD RTD – uz četriem no desmit ietekmes rādītājiem, kā arī uz visiem sadarbības rezultātu rādītājiem dažādās pētniecības jomās. ĢD REGIO, lai gan uzdevumi ietekmes un rezultātu rādītāju jomā bija skaitliski izteikti, lielākā daļa darbības prioritāšu un iznākumu 2010. gada vadības plānā nebija ne konkrēti ⁽¹²⁾, ne izmērāmi.

8.19. ĢD RTD izmantoja līdzīgus rādītājus septiņās dažādās jomās, kas finansētas atbilstoši budžeta līdzekļu sadalei pa darbības jomām, bet nekonsolidēja rezultātus. Tāpēc bija grūti veikt vispārēju novērtējumu. ĢD RTD gada darbības pārskatā netika skaidri nodalīta to projektu ietekme, kuri finansēti saskaņā ar Pamatprogrammu un par kuriem tieši atbild ģenerāldirektorāts, no ietekmes, ko radīja tā veiktās darbības, lai koordinētu dalībvalstu pētniecības pasākumus saskaņā ar ES kopējo saskaņoto pētniecības politiku, un šajā jomā Komisijas ietekme ir netieša.

Dažās jomās nav noteikti vidusposma atskaites punkti daudzgadu uzdevumiem

8.20. Lai gan ģenerāldirektorāti bija noteikuši mērķus un uzdevumus daudzgadu programmu periodam reģionālajā politikā, pētniecībā un mazākā mērā – daļā lauksaimniecības politikas, tie neizmantoja piemērotus vidusposma atskaites punktus.

8.18. Tā kā vadības plāns galvenokārt ir vadības instruments, Komisijas pastāvīgajos norādījumos nav noteikts, ka visiem rādītājiem jābūt formulētiem kvantitatīvā izteiksmē vai ka jāpaskaidro uzdevumi. Rādītājiem jābūt izmērāmiem, lai uzraudzītu virzību uz noteikto mērķu sasniegšanu; un tādēļ šāda sistēma ir atbilstīga.

REGIO ĢD pasākumiem, kas finansēti atbilstīgi budžeta sadalei pa darbības jomām (ABB), izvirzītie vispārējie un konkrētie mērķi atbilst SMART principam, un ir skaidri definēti arī politikas jomas īstenošanas faktiskie rezultāti. REGIO ĢD ir ieviesis tā dēvētās “darbības prioritātes”. To mērķis ir uz kvalitātes uzlabošanu vērstas, “sistēmiskā domāšanā” pamatotas vadības ieviešana. Tāpēc lielāka uzmanība tiek pievērsta procesiem un virzībai, nevis konkrētu faktisko rezultātu un mērķu sasniegšanai.

8.19. Lai arī vairākiem pasākumiem bija izmantoti vieni un tie paši rādītāji, pastāvīgajos norādījumos prasīts, lai Komisijas dienesti iesniegtu savus mērķus un rādītājus katram pasākumam, kas finansēts atbilstīgi budžeta sadalei pa darbības jomām, bet nav prasīts konsolidēt informāciju par visiem pasākumiem.

Pētniecības un inovācijas ģenerāldirektorāta (RTD ĢD) intervences īpatnību dēļ ir ārkārtīgi sarežģīti nodalīt projektu ietekmi, jo šī ietekme ir saistīta ar izšķirošām pārmaiņām ES sabiedrībā. Minētās pārmaiņas sabiedrībā būtībā ir atkarīgas no citu dalībnieku (dalībvalstu, reģionu, uzņēmumu...) darbībām.

8.20. Ne vienmēr ir nozīmīgi noteikt daudzgadu programmu vidusposma atskaites punktus, jo šo programmu ietekme nelineārā veidā būs sasniegta tikai plānošanas perioda beigās. Komisijas pastāvīgajos norādījumos paredzēts, ka atskaites punkti jānosaka tikai vispārējiem mērķiem. Gada pārskats par ieguldījumiem, faktiskajiem rezultātiem un koprezultātiem, t. i., programmas īstenošanas virzības uzraudzība, ļauj regulāri novērtēt virzību uz mērķu sasniegšanu.

Turklāt lauku attīstības jomā lauku attīstības programmu (LAP) vidusposma novērtējums sniedz padziļinātu, neatkarīgu kvantitatīvu un kvalitatīvu papildu pārskatu par to, vai programmas īstenošanas gaita liecina par virzību uz mērķu sasniegšanu, un par to, kādi pielāgojumi būtu vajadzīgi.

⁽¹²⁾ Piemēram, darbības prioritātes 2010. gadam: “1.1. Veikt darbības, kas sekmē valstu un reģionālo struktūru īstenoto programmu augsti kvalitatīvu ieviešanu,” vai “1.2. Kopā ar dalībvalstīm un kandidātvalstīm veikt darbības, lai nodrošinātu resursu sekmīgu apgušanu un izlietojumu.”

PALĀTAS APSVĒRUMI

8.21. Daudzgaļu programmās parasti virzība notiek relatīvi lēnām, tāpēc dažos gadījumos uzdevuma izpildi par mazāk nekā 10 % vairāku gaļu laikā var uzskatīt par normālu, turpretī citos gadījumos šāds temps var liecināt par atpalikšanu no grafika. Piemēram, Eiropas Reģionālās attīstības fonda pārziņā esošajā jomā tika noteikts uzdevums sešās dalībvalstīs nodrošināt platjoslas pieslēgumu vēl 10 miljoniem patērētāju 2007.–2013. gaļu posmā. Jaunākie zināmie rezultāti ir 550 000 patērētāju trīs gaļu laikā no 2007. līdz 2009. gaļam jeb 5,5 % no izvīzītā uzdevuma, kas jāizpilda septiņu gaļu laikā. Nebija nekādu norāžu par to, vai šis skaitlis ir apmierinošs, lai izpildītu daudzgaļu uzdevumu. Tādējādi līdz pat perioda beigām nebūs iespējams pārbaudīt, vai ģenerāldirektorāts spēs izpildīt daudzgaļu uzdevumu.

Apraksts par sasniegumiem politikas jomā sniedza ierobežotu informāciju par koprezultātiem un ietekmi

8.22. Līdz ar rezultātu rādītājiem ģenerāldirektori gaļu darbības pārskatos aprakstīja arī "sasniegumus politikas jomā". Pārskati ietvēra galvenokārt ziņas par faktiskajiem rezultātiem (ģenerāldirektorāta veikums, darbību apraksts, to mērķi, sniegtie produkti) un par ieguldījumiem (iesaistīto resursu kopējais apjoms), nevis darbību iznākuma novērtējumu (koprezultāts tiešajiem saņēmējiem un/vai programmu ietekme).

KOMISIJAS ATBILDES

ES pētniecības un inovācijas politikas un pasākuma "EPT attīstība" galīgo mērķu mērīšanas rādītāju dati parasti tiek atjaunināti katru gaļu, taču atkarībā no rādītāja iespējama divu vai vairāku gaļu kavēšanās. Turpmāk varētu apsvērt Revīzijas palātas ierosinājumu par to, ka precīzāk jāpaskaidro iespējamā virzība uz mērķu sasniegšanu.

Skatīt arī atbildi uz 8.21. punktu.

8.21. Daudzgaļu programmās virzība tiešām var notikt relatīvi lēni. Tas notiek divu iemeslu dēļ: programmu īstenošana ietver sākotnējo spēju veidošanu, un vēlamās ietekmes sasniegšanai vajadzīgi vairāki gaļi.

Attiecībā uz Eiropas Reģionālās attīstības fonda (ERAF) atbalstu platjoslas pieslēguma nodrošināšanai 2007.–2013. gaļu posmā vairākiem koprezultāta rādītājiem minētie mērķi nebūs sasniegti septiņos gaļos, bet gan attiecināmības perioda beigās – pēc diviem gaļiem. REGIO ĢD gaļu darbības pārskatā minētajos galvenajos dokumentos ir uzsvēris, ka dalībvalstīm jāpaātrina stratēģijas "Eiropa 2020" mērķu izpilde attiecībā uz platjoslas tīklu pieejamību ⁽¹⁾

Skatīt arī atbildi uz 8.20. punktu.

8.22. Gaļu darbības pārskatu cikla ikgadējais raksturs nosaka to, ka politikas jomas un/vai programmas īstenošanas daudzgaļu periodā gaļu darbības pārskata vadības daļā deleģētais kredītrīkotājs pievērš uzmanību ieguldījumiem un faktiskajiem rezultātiem, kas ietilpst viņa vadības jomā, nevis jau politikas jomu un programmu ilgtermiņa koprezultātiem un ietekmei, kuru var uzzināt tikai tad, kad programma ir īstenojama, un ko varētu ietekmēt citi faktori, kas neietilpst viņa vadības jomā.

Skatīt arī atbildi uz 8.23. punktu.

⁽¹⁾ Paziņojums "Kohēzijas politika – 2010. gaļu stratēģiskais ziņojums par programmu īstenošanu 2007.–2013. gaļā" (COM(2010) 110 galīgā redakcija, 31.3.2010., 13. lpp.), Paziņojums "Reģionālās politikas ieguldījums stratēģijā "Eiropa 2020" paredzētajā gudrā izaugsme" (COM(2010) 553 galīgā redakcija, 6.10.2010., 7. lpp.).

PALĀTAS APSVĒRUMI

8.23. Īpaši tas bija raksturīgs ĢD AGRI, kurš, aprakstot sasniegumus politikas jomā, nedeva gandrīz nekādas norādes par veikto darbību iznākumiem⁽¹³⁾. Turpretī ĢD REGIO sniedza nedaudz vairāk nozīmīgas informācijas par koprezultātiem un ietekmi (darbības programmu īstenošanas kvalitatīvā analīze) un mazākā mērā – ĢD RTD (7. pamatprogrammas vidusposma novērtējuma galveno koprezultātu izklāsts).

Cik salīdzināma ir informācija par darbības rezultātiem

ĢD AGRI un ĢD RTD pārskatā lielākoties izmantoja tos pašus mērķus, rādītājus un uzdevumus, kas formulēti vadības plānā

8.24. ĢD AGRI un ĢD RTD gada darbības pārskatā lielākoties izmantoja tos pašus mērķus, rādītājus un uzdevumus, kas formulēti gada vadības plānā. Tomēr dažos gadījumos⁽¹⁴⁾ nebija sniegts skaidrojums par rādītāju vai uzdevumu grozīšanu, kuru izraisīja dažādi iemesli, tādi kā konkrētāku un izmērāmu rādītāju izvēle, jaunas politiskās prioritātes vai atjaunināta informācija.

⁽¹³⁾ Izņēmums – uzdevumu likumība; šajā jomā kā ieviesto sistēmu darbības iznākums bija minēts kļūdu līmenis 2 % robežās.

⁽¹⁴⁾ ĢD AGRI vadības plānā no 11 ietekmes rādītājiem divus aizstāja ar citiem, bet vienu uzdevumu grozīja gada darbības pārskatā. ĢD RTD grozīja divus rezultātu rādītājus un atmeta dažus citus. Neviens no šiem grozījumiem vai izmaiņām netika paskaidrots attiecīgā ģenerāldirektora gada darbības pārskatā.

KOMISIJAS ATBILDES

8.23. Paplašinātus izvērtēšanas procesa novērtējumus atbilstošāk ir veikt, izmantojot visu ģenerāldirektorātu īpašos novērtējuma ziņojumus, kuru sagatavošanā iesaistīts vairāk nekā viens deleģētais kredītrīkotājs. Tā kā gada darbības pārskats ir vadības pārskats, tā forma nav paredzēta, lai iekļautu paplašinātu pārskatu par novērtēšanas darbību koprezultātiem. Tomēr, ja kāds no šiem novērtējumiem norādītu uz to, ka politikas jomas un/vai vadības aspekti būtu jāpārskata, tad tiktu veikti pasākumi. Tikai tādos gadījumos uz šo faktu norādītu gada darbības pārskatā (salīdzināt – ar izņēmumiem pamatots pārskats).

Lauksaimniecības un lauku attīstības ģenerāldirektora (AGRI ĢD) aprakstā par sasniegumiem politikas jomā uzmanība bija pievērsta ziņošanai par prioritāšu īstenošanu, vienlaikus pievienojot dažus izmērāmus datus, kā arī dažus atbilstīgus kvalitatīvus piemērus, lai ilustrētu šos sasniegumus atbilstīgi budžeta sadalei pa darbības jomām. Tomēr informācija tika sniegta, ņemot vērā mērķauditoriju – sabiedrību kopumā –, un tāpēc labākas saprotamības dēļ tika pieļautas dažas atkāpes, lielāko daļu informācijas par darbības rādītājiem sniedzot gada darbības pārskata 6. pielikumā.

8.24. AGRI ĢD uzskata, ka rādītāji un uzdevumi vairāku gadu laikā kopumā ir bijuši stabili. Kā Revīzijas palāta uzsvēra, rādītāju un uzdevumu grozīšana ir izņēmums, kuru izraisīja dažādi iemesli, piemēram, konkrētāka un izmērāmāka rādītāja izvēle un/vai atjaunināta informācija. Turpmāk īpaša uzmanība tiks pievērsta tam, lai precīzāk formulētu rādītāju grozījumu/uzdevumu pārskatīšanas pamatojumu.

Visi RTD ĢD vadības plānā un gada darbības pārskatā iekļautie mērķi, rādītāji un uzdevumu grozījumi ir pamatoti. Turpmāk gada darbības pārskatos šis pamatojums būtu jāformulē precīzāk.

PALĀTAS APSVĒRUMI

ĢD REGIO gada darbības pārskatā bieži vien nebija sniegti paskaidrojumi par korekcijām, kuras piemēroja rādītājiem un uzdevumiem

8.25. Vadības plānā 2010. gadam paziņotos mērķus izmantoja atskaitei par darbības rezultātiem gada darbības pārskatā. Tomēr, kad ĢD REGIO vēlējas atspoguļot politikas jomas dinamiku un koriģēja rādītājus un uzdevumus, attiecīgie paskaidrojumi nebija izklāstīti 14 gadījumos no 16 pārbaudītajām korekcijām:

- saistībā ar septiņiem ietekmes rādītājiem vienu no vadības plānā izvirzītajiem uzdevumiem grozīja gada darbības pārskatā, taču nesniedza paskaidrojumus attiecībā uz atšķirībām,
- ERAF rezultātu rādītājos, piemēram, pievienoja sešus ⁽¹⁵⁾, bet vienu ⁽¹⁶⁾ atmeta, nepaskaidrojot šo korekciju iemeslus,

KOMISIJAS ATBILDES

8.25. REGIO ĢD rādītāji un uzdevumi vairāku gadu laikā kopumā ir bijuši stabili. Darbības pārskatā par 2010. gadu tika mēģināts iepazīstināt ar to, kā zināmie rezultāti veicina daudzgadu uzdevumu pakāpenisku sasniegšanu.

Rādītāju un uzdevumu pārskatīšana atspoguļo pastāvīgo progresu ziņošanā par oficiālos dokumentos pieejamo jaunāko informāciju un tās izmantošanu, un šie grozījumi norādīti attiecīgajās zemsvītras piezīmēs, sniedzot atbilstoši plašu informāciju. Šis process bija izskaidrots 2009. gada darbības pārskatā (21. lpp.), kur teikts, ka pamatrādītājus aizvien vairāk varētu izmantot kohēzijas politikas sasniegumu pēcpārbaudēs.

Krīzes dēļ dažu programmu stratēģijas un piešķirtais finansējums tika pielāgots prioritātēm, tādējādi ietekmējot saistītos uzdevumus, kā paskaidrots gada darbības pārskata 7. lappusē. REGIO ĢD centīsies nodrošināt šādu grozījumu iekļaušanu gada darbības pārskatā.

- ERAF darbības rezultātu rādītājus papildināja ar vairākiem rādītājiem vides jomā (siltumnīcas efektu radošo gāzu emisiju samazināšana, aizsardzība pret plūdiem u. c.). Šie ir pozitīvi grozījumi atbilstīgi 8.18. punktam.

⁽¹⁵⁾ Siltumnīcas efektu radošo gāzu emisiju samazināšana, atjaunojamās enerģijas ražošanas jaudas palielināšana, to cilvēku skaita palielināšana, kuri var izmantot pretplūdu aizsardzības pasākumus, to cilvēku skaita palielināšana, kuri var izmantot mežu ugunsgrēku novēršanas pasākumus, to iedzīvotāju skaita palielināšana, kuriem ir pieejams platjoslas pieslēgums, to projektu skaita palielināšana, kuri ņem vērā divus no pārrobežu kritērijiem.

⁽¹⁶⁾ Atjaunoto skolu skaits.

PALĀTAS APSVĒRUMI

— sešus ERAF uzdevumus grozīja, nesniedzot paskaidrojumu. Tostarp tika pievienots viens uzdevums, proti, 2007.–2013. gadā īstenot 170 000 līdzfinansētus MVU atbalsta projektus, attiecībā uz citiem pieciem grozītajiem uzdevumiem saistībā ar ERAF rādītājiem⁽¹⁷⁾ darbības pārskatā minētās dalībvalstis atšķīrās no tām, kuras bija izraudzītas plānošanas posmā. Piemēram, vadības plānā tika noteikts uzdevums nodrošināt vairāk iedzīvotāju ar jaunu/atjaunotu notekūdeņu infrastruktūru (31,5 miljoni 16 dalībvalstīs), taču gada darbības pārskatā bija minēti citi dati (12,5 miljoni 13 dalībvalstīs). Pārskatā šīs atšķirības nav paskaidrotas

Cik ticama ir informācija par darbības rezultātiem

No 31 rādītāja 17 rādītājiem varēja noteikt ticamu informācijas avotu

8.26. Palāta izvērtēja paraugu, kurā bija iekļauts triju ģenerāldirektorātu 31 rādītājs⁽¹⁸⁾. 17 rādītājiem varēja noteikt ticamu avotu informācijai par sasniegtajiem koprezultātiem. Kopumā tās bija ziņas, kas ņemtas no ārējiem un vispārētītiem statistikas datu piegādātājiem vai no iekšēji pārvaldītām datubāzēm, tostarp grāmatvedības informācija.

⁽¹⁷⁾ Uzņēmumu izveidošana, labāka piekļuve (atjaunoto dzelzceļu un ceļu garums kilometros), vairāk iedzīvotāju, kuriem pieejama jauna/atjaunota notekūdeņu infrastruktūra, radītas darba vietas pētniecības jomā un to studentu skaits, kuri var izmantot uzlabotu mācību infrastruktūru.

⁽¹⁸⁾ Rādītājus atlasīja tā, lai paraugā noteikti iekļautu katra ģenerāldirektorāta galvenos mērķus.

KOMISIJAS ATBILDES

— *Vadības plānā minētie skaitļi atbilst tiem skaitļiem, par kuriem vienojās sarunu gaitā, toties gada darbības pārskatā REGIO ĢD varēja ziņot par uzdevumiem un faktiskajiem sasniegumiem, kas minēti 2009. gada ziņojumos par izpildi. Vajadzības gadījumā tika pievienotas zemsvītras piezīmes, lai sniegtu papildu informāciju un saglabātu 2010. gada vadības plānā minēto tvērumu.*

Jaunais uzdevums par 170 000 MVU projektiem parāda, ka ir uzlabots ziņošanas process, jo sākotnēji, kad tika izstrādāts vadības plāns, šo uzdevumu nebija iespējams izvirzīt.

Tā kā ES līmenī nav absolūtu rādītāju, ir pieņemami, ka dažas dalībvalstis nosaka savus rādītājus, protams, ievērojot Komisijas norādījumus, un budžeta iestāde iepriekš šo situāciju atzina par pareizu.

Dažkārt vadības plānā ir parādīti divu atsevišķu dalībvalstu grupu uzdevumi un jaunākie zināmie rezultāti. Lai uzlabotu jaunāko zināmo rezultātu un uzdevumu salīdzināmību, REGIO ĢD ir pielāgojis skaitļus vienā un tajā pašā dalībvalstu grupā.

8.26.–8.27. 19. zemsvītras piezīme. Revīzijas palātas minētais rādītājs tiešām attiecas uz "Pasaules līmeņa pētniecības infrastruktūru skaitu, kuru būve kopīgi sāka ES līmenī", un tiks atbilstīgi grozīts.

PALĀTAS APSVĒRUMI

KOMISIJAS ATBILDES

Kontroles sistēmu nepilnības, kuras negatīvi ietekmēja ticamību reģionālās politikas un lauku attīstības jomās

8.27. No 14 pārējiem rādītājiem astoņus rezultātu rādītājus, kas attiecās uz Eiropas Reģionālās attīstības fondu, un četrus ietekmes rādītājus, kas attiecās uz lauku attīstību⁽¹⁹⁾, attiecīgie ģenerāldirektorāti konsolidēja, pamatojoties uz informāciju, ko dalībvalstis bija sniegušas par programmu īstenošanu. Komisijas spēju nodrošināt piegādātās informācijas ticamību apgrūtināja tiesiskie ierobežojumi (sk. 8.28. punktu) un praktiskas dabas ierobežojumi (sk. 8.29. punktu).

8.28. ERAF jomā tiesību aktos nav noteikta prasība piemērot visiem kopīgus rezultātu rādītājus, tāpēc vadošajām iestādēm nav izvirzīta obligāta prasība izmantot "ERAF un Kohēzijas fonda pasākumu pamatrādītājus", kas definēti dokumentā "Orientējoši norādījumi par novērtēšanas metodēm: uzraudzības un novērtēšanas rādītāji", kuru Komisija publicējusi 2006. gada augustā. Tāpēc pastāv augsts risks, ka dati, kas apkopoti par pamatrādītājiem un izmantoti gada darbības pārskata 7. pielikumā, iespējams, nav pilnīgi vai salīdzināmi⁽²⁰⁾.

8.29. Attiecībā uz datiem par ERAF un lauku attīstību Komisija nepārbaudīja dalībvalstu atbildīgo struktūru sniegto datu ticamību un pārbaudi veica formāli⁽²¹⁾. Informāciju, ko saņēma ar to informācijas tehnoloģijas starpniecību, kuru dalībvalstis izmanto, nosūtot ziņojumus Komisijai, apkopoja programmas vai pasākuma līmenī. Komisija nevar tieši piekļūt datiem projektu līmenī, tāpēc tā nevar veikt sistemātiskākas padziļinātas pārbaudes.

8.27. Skatīt atbildi uz 8.29. punktu.

8.28. Revīzijas palātas konstatētie ierobežojumi attiecas uz jautājumiem, kas būtu jārisina vēlāk. REGIO ĢD pastāvīgi pilnveidojis un uzlabojis pasākumus ziņošanai par darbības rezultātiem. Jo īpaši izveidojot "pamatrādītājus", ģenerāldirektorāts ir pārsniedzis likumdevēja paredzēto normatīvo prasību līmeni. Tomēr REGIO ĢD pilnīgi apzinās nepilnības šajā jomā un sadarbībā ar dalībvalstīm ir centies uzlabot ziņošanu par ieteiktajiem pamatrādītājiem. Paredzētajā juridiskajā pamatā tiks ieviesti pielāgojumi.

8.29. REGIO ĢD pārbauda dalībvalstu iesniegtos skaitļus un, izmantojot ciešo partnerību ar šīm valstīm un reģioniem, mudina un pārliecina dalībvalstis ziņot ticamākus skaitļus. Tomēr saskaņā ar juridiskajām prasībām par projektu atlasī, mērķu izvirzīšanu un detalizētu uzraudzību atbild galvenokārt vadošās iestādes. Lai pārbaudītu ES finansējuma tematisko izlietojumu, pārskats par 2009. gada programmu tika apspriests dažādos forumos (COCOF, tehniskās un ikgadējās sanāsmēs vai uzraudzības komitejās), iesaistot arī valstu iestādes; pēc tam dati tika laboti. Komisija turpmāk pastiprināti pārbaudīs šajā informācijas sistēmā nosūtīto ziņojumu kvalitāti.

Lauku attīstības jomā Komisija 2007.–2013. gada plānošanas periodam izveidojusi kopējās uzraudzības un vērtēšanas sistēmu (KUVS). Pirmo reizi Komisija piedāvā vienotu sistēmu, kurā, izmantojot kopējus rādītājus, uzrauga un izvērtē visas intervences lauku attīstības jomā.

⁽¹⁹⁾ No pārējiem diviem rādītājiem viens attiecās uz Lisabonas stratēģijas mērķu sasniegšanu reģionos un balstījās uz Eiropas Statistikas biroja sniegtajiem datiem, kurus gada laikā ievērojami pārskatīja, bet otrs – uz pētniecības infrastruktūru, kura tika kopīgi uzcelta un pārvaldīta ES līmenī (infrastruktūras vienību skaits); šajā rādītājā bija iekļauti dati par vēl neuzbūvētu infrastruktūru.

⁽²⁰⁾ Tas neattiecas uz rādītājiem lauku attīstības jomā, kurai ir izstrādāts rādītāju kopums Komisijas Regulas (EK) Nr. 1974/2006 62. pantā (OV L 368, 23.12.2006., 15. lpp.).

⁽²¹⁾ Tā aprobežojās ar vienību izmaksu skalu pārbaudi, drukas kļūdu konstatēšanu un programmas vai pasākuma līmenī minēto datu salīdzināšanu ar citu pārskatos sniegto informāciju.

PALĀTAS APSVĒRUMI

KOMISIJAS ATBILDES

Komisija sadarbībā ar dalībvalstīm ļoti centusies uzlabot minētajā sistēmā pieejamās informācijas kvalitāti un ticamību. Lauku attīstības programmu vidusposma novērtējums norāda, ka vairākām programmām ir sarežģīti noteikt ietekmes rādītāju daudzumu. Šajā saistībā, cieši sadarbojoties ar dalībvalstīm, turpinās darbs gan saistībā ar pašreizējo plānošanas periodu, gan nākamā plānošanas perioda sagatavošana.

Par minētajā sistēmā ievadīto uzraudzības datu ticamību atbild dalībvalstis, ievērojot kompetences sadalījumu dalītajā pārvaldībā. Ņemot vērā projektu lielo skaitu un dalībvalstu projektu specifikas daudzveidību, Komisijai nav iespējams projektu līmenī pārbaudīt dalībvalstu iesniegtos datus; tas nav arī rentabli.

PALĀTAS ĪPAŠIE ZIŅOJUMI PAR DARBĪBAS REZULTĀTIEM

Ievads

8.30. Savos īpašajos ziņojumos Palāta sniedz vērtējumu par to, vai ES pasākumus pārvaldīja saskaņā ar pareizas finanšu vadības principiem. Izraugoties tēmas īpašajiem ziņojumiem, Palāta izvērtē revidējamās jomas būtiskumu, risku pareizai finanšu pārvaldībai, to, vai Palāta iepriekš ir pievērsusies saistītām tēmām un vai par konkrēto tēmu ir pieejami citi novērtējumi, kā arī to, vai tēma ir nozīmīga, proti, cik lielā mērā revīzijas rezultāti palīdzēs uzlabot efektivitāti, produktivitāti un/vai ES izdevumu ekonomiskumu.

8.31. Palāta 2010. gadā pieņēma šādus īpašos ziņojumus:

Revīzijas palātas 2010. gadā pieņemtie īpašie ziņojumi ⁽²²⁾

- Nr. 1/2010 “Vai vienkāršotas muitas procedūras ieviešanas kontrole efektīva?”
- Nr. 2/2010 “Saskaņā ar Sesto pētniecības pamatprogrammu īstenoto projektēšanas pētījumu un jaunu infrastruktūru izveides atbalsta shēmu efektivitāte”
- Nr. 3/2010 “Vai ietekmes novērtējumi noder ES iestādēm lēmumu pieņemšanā?”

⁽²²⁾ Īpašie ziņojumi ir pieejami Palātas tīmekļa vietnē: <http://eca.europa.eu/portal/page/portal/publications/auditreportsandopinions/specialreports>.

PALĀTAS APSVĒRUMI

- Nr. 4/2010 “Vai *Leonardo da Vinci* programmas mobilitātes plāna koncepcija un pārvaldība spēs nodrošināt reālus rezultātus?”
- Nr. 5/2010 “*Leader* pieejas īstenošana lauku attīstībā”
- Nr. 6/2010 “Vai cukura tirgus reforma sasniedza tai izvirzītos galvenos mērķus?”
- Nr. 7/2010 “Grāmatojumu noskaidrošanas procedūras revīzija”
- Nr. 8/2010 “Transporta darbības rezultātu uzlabošana Eiropas dzelzceļa pārvadājumu asīs. Vai ieguldījumi ES dzelzceļa infrastruktūrā ir bijuši efektīvi?”
- Nr. 9/2010 “Vai līdzekļi ES struktūrpasākumiem ūdensapgādei sadzīves patēriņam ir izlietoti, lai panāktu labāko rezultātu?”
- Nr. 10/2010 “Īpaši pasākumi lauksaimniecības jomā attālākajiem Eiropas Savienības reģioniem un Egejas jūras nelielajām salām”
- Nr. 11/2010 “Kā Komisija pārvalda vispārējā budžeta atbalstu ĀKK, Latīņamerikas un Āzijas valstīs”
- Nr. 12/2010 “ES attīstības palīdzība pamatizglītībai Subsahāras Āfrikā un Dienvidāzijā”
- Nr. 13/2010 “Vai Eiropas kaimiņattiecību un partnerības instruments ir sekmīgi ieviests un sasniedz rezultātus Dienvidkaukāzā (Armēnijā, Azerbaidžānā un Gruzijā)”
- Nr. 14/2010 “Kā Komisija pārvaldīja gaļas importa veterināro pārbaūžu sistēmu pēc 2004. gada higiēnas tiesību aktu reformas”

8.32. Palātas 2010. gadā pieņemtajos 14 īpašajos ziņojumos ir ietverti turpmāk izklāstītie apsvērumi par darbības rezultātiem un par rezultātiem, kas sasniegti ar ES finansējuma palīdzību, sākot no sākotnējās plānošanas līdz pat atskaitēm par padarīto.

Palātas apsvērumi par koprezultāta sasniegšanas procesu

Stratēģiskā plānošana

8.33. Daudzos īpašajos ziņojumos⁽²³⁾ Palāta ir uzsvērusi labas plānošanas principus, proti, iniciatīvas ir jāiekļauj stratēģiskā kontekstā un jāsarindo prioritārā secībā, mērķiem jābūt konkrētiem, izmērāmiem, sasniedzamiem, atbilstoši un laikā ierobežotiem (SMART), tie konsekventi jāsaista dažādos plānošanas dokumentos, un labi veikts *ex ante* ietekmes novērtējums var būt ļoti svarīgs lēmuma pieņemšanas procesā.

8.34. Šajā kontekstā Palāta konstatēja, ka jomā, kas attiecas uz attīstības palīdzību pamatizglītībai, nebija atbilstošas stratēģiskas plānošanas iestāžu darbības uzlabošanā (Īpašais ziņojums Nr. 12/2010, 69. punkts), kaimiņattiecību politikas mērķiem nebija pietiekami noteikta prioritāšu secība un tie nebija saskanīgi (Īpašais ziņojums Nr. 13/2010, 68. punkts), bet *Leader* pieejas mērķi nebija konkrēti, izmērāmi, sasniedzami un laikā ierobežoti (Īpašais ziņojums Nr. 5/2010, 26. punkts). Ziņojumā par *Leonardo da Vinci* programmas mobilitātes plānu Palāta secināja, ka Komisija nav formulējusi mērķus saskaņā ar SMART principiem un ka ietekmes rādītāji nav izstrādāti tā, lai novērtētu, cik sekmīgi tie ir sasniegti, tāpēc Komisija trīs gadus pēc programmas sākuma nevarēja novērtēt, kā tiek sasniegti mērķi (Īpašais ziņojums Nr. 4/2010, 48., 50., 61. un 62. punkts).

8.35. Tomēr Palāta atzīmēja pilnveidojumus attiecībā uz mērķu noteikšanu budžeta atbalstam jaunattīstības valstīm (Īpašais ziņojums Nr. 11/2010, 56. un 96. punkts), kā arī labas prakses paraugus labāka regulējuma jomā, kad ietekmes novērtējumi ir bijis efektīvs atbalsts lēmumu pieņemšanai Eiropas Savienībā (Īpašais ziņojums Nr. 3/2010, 87. punkts).

Vajadzību noteikšana

8.36. Dažos apsvērumos⁽²⁴⁾ Palāta atsaucās arī uz to, ka labu rezultātu sasniegšanai ir svarīgi skaidri noteikt vajadzības, kuru risināšanai programmas ir paredzētas.

8.34. *Lai veiktu stratēģisko plānošanu iestāžu darbības uzlabošanā, vajadzīgs partnervalsts un valdības vadītāju skaidrs pieprasījums. Šajā jomā gūtā pieredze rāda, ka bez šīs ieinteresētības iestāžu ārējo atbalstu nav iespējams izmantot, lai efektīvi atbalstītu iestāžu darbības uzlabošanu.*

Attiecībā uz Leonardo da Vinci programmas mobilitātes plānu jāmin, ka Mūzizglītības programmas komiteja savā sanāksmē 2010. gada 17. jūnijā pieņēma rādītājus. Komisija 2011. gadā iesniegs komitejai pirmo ziņojumu par šiem rādītājiem.

Attiecībā uz Leader pieeju Komisija piekrīt, ka atsevišķu vietējo attīstības stratēģiju mērķi jāizstrādā maksimāli atbilstīgi SMART kritērijiem. Lai vietējām rīcības grupām palīdzētu veikt šo uzdevumu, ar apakšpasākumam "prasmju apguve" paredzēto lauku attīstības finansējumu tiek atbalstīti gan atbalsta, gan apmācības pasākumi.

8.35. *Komisija pauž atzinību par pozitīvi novērtētajiem pilnveidojumiem attiecībā uz mērķu noteikšanu budžeta atbalstam. EAF gada pārskatā arī apstiprināts, ka Komisija panākusi ievērojamu progresu, pierādot atbilstību Kotonū nolīgumā noteiktajiem attiecināmības kritērijiem un ieviešot oficiālu publisko finanšu vadības darbības novērtēšanas sistēmas.*

⁽²³⁾ Īpašais ziņojums Nr. 12/2010, 69. punkts; Īpašais ziņojums Nr. 13/2010, 68. punkts; Īpašais ziņojums Nr. 5/2010, 26. punkts; Īpašais ziņojums Nr. 11/2010, 56. un 96. punkts; Īpašais ziņojums Nr. 3/2010, 87. punkts; Īpašais ziņojums Nr. 4/2010, 48., 50., 61. un 62. punkts.

⁽²⁴⁾ Īpašais ziņojums Nr. 8/2010, 63. punkts; Īpašais ziņojums Nr. 9/2010, 72. punkts; Īpašais ziņojums Nr. 13/2010, 70. punkts; Īpašais ziņojums Nr. 5/2010, 48. punkts.

PALĀTAS APSVĒRUMI

8.37. Tā, piemēram, Palāta norādīja, ka Eiropas dzelzceļa asu prioritārajos projektos ir jāatspoguļo pašreizējās un turpmākās vajadzības (Īpašais ziņojums Nr. 8/2010, 63. punkts).

8.38. Tā uzsvēra arī to, ka pārdomāta vajadzību analīze ļauj izvairīties no tādu mērķu formulēšanas, kuri pārsniedz patiesās vajadzības, un sekmē alternatīvu un lētāku risinājumu īstenošanu (Īpašais ziņojums Nr. 9/2010, 72. punkts).

Mērķu un pasākumu saistība

8.39. Daudzos ziņojumos⁽²⁵⁾ Palāta ir uzsvērusi, ka starp izvirzītajiem mērķiem un pasākumiem to sasniegšanai jābūt nepārprotamai saiknei.

8.40. Ja šādas saiknes nav, tad izraudzīto pasākumu koncepcija diez vai spēs nodrošināt mērķu sasniegšanu (Sk. Īpašā ziņojuma Nr. 10/2010 34. punktu, kas attiecas uz Egejas jūras nelielajām salām). Labāka regulējuma jomā Palāta novēroja, ka ietekmes novērtējuma ziņojumi nesniedz standartizētu izklāstu par to, kā ar ierosināto izpildes mehānismu vai – ja runa ir par izdevumu programmām – ar aplēsto budžetu būs iespējams sasniegt intervences mērķus un iecerētos iznākumus (Īpašais ziņojums Nr. 3/2010, 60. punkts).

Atbilstoši, pietiekami un proporcionāli līdzekļi

8.41. Dažos apsvērumos⁽²⁶⁾ Palāta ir uzsvērusi, cik svarīgi ir izraudzīties piemērotus līdzekļus izvirzīto mērķu sasniegšanai.

KOMISIJAS ATBILDES

8.37. Attiecībā uz Eiropas dzelzceļa asu prioritāro projektu noteikšanu pieredze parādījusi, ka panākt galveno Eiropas dzelzceļa asu pilnīgu aprakstu, lai gan uz to būtu jātiecas, ir īpaši sarežģīti, jo šajā jomā nepārtraukti notiek pārmaiņas, ko ietekmē migrācija, tirdzniecības veidi un ģeopolitiskā situācija. Ir veikti pētījumi, lai analizētu pastāvošās un paredzamās satiksmes plūsmas gan atsevišķiem projektiem, gan dzelzceļa tīklam kopumā, un vēl ir jāiegūst pārliecinoši rezultāti. Tāpēc šobrīd šīs prioritātes nav iespējams noteikt, un prioritārie projekti arī turpmāk jāpamato ar Padomes un Eiropas Parlamenta savstarpējiem politiskiem nolīgumiem, tos pamatojot ar labākajiem pieejamajiem pierādījumiem.

8.40. Komisija piekrīt, ka atbalsta programmu Egejas jūras nelielajām salām varētu uzlabot, un tādejā sadarbojas ar Grieķijas iestādēm.

⁽²⁵⁾ Īpašais ziņojums Nr. 10/2010, 34. punkts; Īpašais ziņojums Nr. 3/2010, 60. punkts; Īpašais ziņojums Nr. 6/2010, 94. punkts un 96. punkts.

⁽²⁶⁾ Īpašais ziņojums Nr. 12/2010, 66. punkts; Īpašais ziņojums Nr. 7/2010, 90. punkts; Īpašais ziņojums Nr. 9/2010, 53. punkts.

PALĀTAS APSVĒRUMI

8.42. Attiecībā uz ES attīstības palīdzību pamatizglītībai Subsahāras Āfrikā Palāta norādīja, ka Komisijai ir grūtības deleģācijās norīkot piemērota profila darbiniekus, un tas vājina viņu spējas efektīvi pārvaldīt programmas (Īpašais ziņojums Nr. 12/2010, 66. punkts). Citā kontekstā saistībā ar grāmatojumu noskaidrošanas procedūru Palāta atzīmēja, ka piemērojamajām korekcijām, lai tās būtu patiešām efektīvas, jārada tieša preventīva vai iedarbīga ietekme uz tiem, kuri ir atbildīgi par pārkāpumu (Īpašais ziņojums Nr. 7/2010, 90. punkts).

Budžets un termiņi

8.43. Ziņojumos ⁽²⁷⁾ Palāta ir vērsusi uzmanību uz to, cik svarīga ir plānošana projektu īstenošanas posmā, lai novērstu pārtēriņu vai kavēšanos.

8.44. Palāta novēroja, ka attiecībā uz ieguldījumiem ES dzelzceļa infrastruktūrā projektos, kuri nebija rūpīgi un detali-zēti sagatavoti, bija augstāks risks saskarties ar lielāku izmaksu pieaugumu (Īpašais ziņojums Nr. 8/2010, 46. punkts). Palāta atzīmēja arī to, ka kavēšanos projektu īstenošanā ūdensapgādei sadzīves patēriņam izraisīja papildu prasības, kuras tika izvirzītas ietekmes uz vidi novērtējumos, grūtības administratīvo atļauju saņemšanā, kā arī neprecīzas aplēses vai aprēķini – to visu varēja daļēji novērst ar labāku plānošanu (Īpašais ziņojums Nr. 9/2010, 51. punkts).

⁽²⁷⁾ Īpašais ziņojums Nr. 8/2010, 46. punkts; Īpašais ziņojums Nr. 9/2010, 51. punkts; Īpašais ziņojums Nr. 5/2010, 71. punkts.

KOMISIJAS ATBILDES

8.42. Komisija atzīst, ka atbilstīgi kvalificēti speciālisti izglītības jomā ir svarīgi. Ja deleģācijas prioritāte ir izglītības joma, Komisija veic pasākumus, lai nodrošinātu atbilstīgus speciālistus, piemēram, saskaņā ar ES darba dalīšanas politiku deleģējot atbildību dalībvalstij, kurai ir attiecīgās nozares speciālisti, vai ar ģeogrāfisko direktorātu starpniecību un tematisko nodaļu atbalstu nodrošinot atbilstīgus speciālistus no centrālajiem dienestiem. Paredzēts izstrādāt tematiskos tīklus, lai centrālo dienestu tematisko un ģeogrāfisko direktorātu speciālistiem nodrošinātu labāku saikni ar deleģācijām.

Grāmatojumu noskaidrošanas procedūra ir izstrādāta tā, lai ES finansējumā neieklāutu ES noteikumiem neatbilstīgus izdevumus. Šo mehānismu nepiemēro, lai atgūtu saņēmējiem nepareizi veiktus maksājumus, ko saskaņā ar dalītas pārvaldības principu veic vienīgi dalībvalstis.

Ja grāmatojumu noskaidrošanas procedūrā iespējams konstatēt nepamatotus maksājumus saņēmējiem, dalībvalstīm jāveic turpmāki pasākumi, lai no saņēmējiem atgūtu minētos līdzekļus. Pat tad, ja nav jāatgūst saņēmējiem izmaksātās summas, jo finanšu korekcijas ir piemērojamas tikai nepilnībām dalībvalstu vadības un kontroles sistēmā, korekcijas tomēr ir svarīgs līdzeklis, kā uzlabot dalībvalstu sistēmas un tādējādi novērst vai konstatēt un atgūt nepareizus maksājumus saņēmējiem.

Turklāt tiesību aktos lauksaimniecības jomā noteikta prasība, ka nepareizi veiktu maksājumu saņēmējiem jāpiemēro efektīvas, iedarbīgas un samērīgas sankcijas.

8.44. Komisija saistībā ar Kohēzijas fonda projektiem un lieliem struktūrfondu finansētiem projektiem valstu iestādēm un reģionu pašvaldībām atkārtoti uzsverusi projektu plānošanas nozīmi. Saistībā ar 2007.–2013. gada struktūrfondu plānošanas periodu tika izveidots tehniskās palīdzības instruments JASPERS, lai īpaši atbalstītu projektu labāku izstrādi un plānošanu galvenokārt ES 12 dalībvalstīs.

Tomēr plānošana ir tikai viens no elementiem, kas ietekmē pārtēriņu un kavēšanos. Revīzijas palāta īpašā ziņojuma par ieguldījumiem dzelzceļa infrastruktūrā 45. punktā secināja, ka “gandrīz visos gadījumos šī izmaksu palielināšanās radās neparedzamu faktoru dēļ, kuri tapa zināmi izbūves laikā, piemēram, neparedzēti sarežģīti ģeogrāfiskie apstākļi, vides aizsardzības prasības, drošības prasības un neprognozēti dārgāki konkursu dalībnieku cenu piedāvājumi”.

PALĀTAS APSVĒRUMI

KOMISIJAS ATBILDES

Kontroles mehānismi un darbības rezultātu uzraudzīšana

8.45. Dažos apsvērumos⁽²⁸⁾ Palāta ir mudinājusi vadītājus uzlabot iekšējās kontroles sistēmas un uzraudzīt darbības rezultātus ar īpaši izveidotu mehānismu palīdzību, kuri reģistrē informāciju un datus par gūtajiem iznākumiem vai par darba izpildes līmeni.

8.46. Piemēram, Palāta novēroja, ka pārskatos, kas sagatavoti, lai uzraudzītu ES finansētus intervences pasākumus pamatizglītības jomā Subsahāras Āfrikā, galvenā uzmanība lielākoties ir pievērsta procesiem un finansiāliem aspektiem, kuri ir saistīti ar konkrētiem izmaksu nosacījumiem, nevis izglītības iznākumam (Īpašais ziņojums Nr. 12/2010, 62. punkts). Līdzīgi novērojumi attiecas arī uz vietējās rīcības grupām, kuras bija atbildīgas par *Leader* programmas izpildi: tās nevāca datus un nevērtēja, vai vietējās stratēģijas mērķi tika sasniegti (Īpašais ziņojums Nr. 5/2010, 31. punkts).

8.47. Taču Palāta atzina arī pārraudzības un kontroles sistēmu produktīvu darbību, piemēram, Pārtikas un veterinārā biroja lomu vajadzīgās kontroles spriedzes uzturēšanā saistībā ar veiktajām kontroles pārbaudēm (Īpašais ziņojums Nr. 14/2010, 67. punkts) vai Komisijas racionālo pieeju vienkāršoto muitas procedūru kontroles mehānismu izstrādē (Īpašais ziņojums Nr. 1/2010, 81. punkts).

8.48. Vienā no ziņojumiem (Īpašais ziņojums Nr. 10/2010, 40. punkts) Palāta uzsvēra, ka ir ļoti noderīgi veikt ikgadēju programmu īstenošanas novērtējumu, un norādīja, ka šāds novērtējums vadītājiem dod iespēju ieviest efektīvus grozījumus sāktajās programmās.

8.46. Izglītības jomā nozaru politikas atbalsta programmu, kas finansētas ar nozaru budžeta atbalstu, progress attiecībā uz iznākuma rādītājiem (uzņemšana, pabeigšana, dzīvotspēja un – dažos gadījumos – sasniegumi mācībās) ir izvērtēts partnervalsts vadītos kopīgos pārskatos ar citiem līdzekļu devējiem. Vienojoties ar partneriem par darbības rezultātu uzraudzības pasākumiem, Komisija uzskata, ka veiksmīgi apvienoti iznākuma un darbības rādītāji sniedz vajadzīgo visaptverošo pārskatu par valsts panākto virzību nozaru politikas īstenošanā.

Attiecībā uz *Leader* programmu Komisija dalībvalstīm nodrošināja papildu norādījumus par to, kā labāk uzraudzīt, izvērtēt un uzlabot vietējās rīcības grupu stratēģijas un attiecīgos sasniegumus. Komisija 2011. gada sākumā Eiropas Lauku attīstības tīklā izveidoja mērķa grupu vietējo attīstības stratēģiju kvalitātes jautājumos, kas ietvēra arī uzraudzības un vērtēšanas jautājumus. Rezultāti, kas būs pieejami gada beigās, nodrošinās jaunus instrumentus un labas prakses piemērus gan dalībvalstīm, gan vietējās rīcības grupām.

8.47. Pārtikas un veterinārais birojs pastāvīgi izvērtē savu pārbaudžu efektivitāti un produktivitāti, lai nodrošinātu resursu vislabāko izmantošanu.

8.48. Komisija ir izveidojusi kopējus darbības rādītājus, kuru izvērtēšana turpmāk palīdzēs uzlabot POSEI programmu un programmu Egejas jūras nelielajām salām.

⁽²⁸⁾ Īpašais ziņojums Nr. 12/2010, 62. punkts; Īpašais ziņojums Nr. 5/2010, 31. punkts; Īpašais ziņojums Nr. 10/2010, 79. punkts; Īpašais ziņojums Nr. 10/2010, 40. punkts.

Palātas apsvērumi par sasniegumiem un ziņošanu

Izvirzīto mērķu sasniegšana

8.49. Divos Palātas ziņojumos ir pozitīvs vērtējums par koprezultātiem, kas sasniegti, īstenojot pasākumus, kuri finansēti no ES budžeta (Īpašais ziņojums Nr. 8/2010 un Nr. 10/2010). Palāta konstatēja, ka ES līdzfinansētie infrastruktūras projekti nodrošināja plānoto infrastruktūru atbilstoši specifikācijām un, tiklīdz tie bija pabeigti, tie radīja jaunas un lielākas dzelzceļa pārvadājumu iespējas prioritāro projektu galvenajos posmos (Īpašais ziņojums Nr. 8/2010, 65. punkts). Attiecībā uz īpašajiem pasākumiem lauksaimniecības jomā attālākajiem Eiropas Savienības reģioniem un Egejas jūras nelielajām salām kopumā programmas īstenoja efektīvi un tās atbilda šo reģionu vajadzībām (Īpašais ziņojums Nr. 10/2010, 82. punkts).

8.50. Citos īpašajos ziņojumos konstatētas neviendabīgas sekmes, jo daži svarīgi mērķi netika sasniegti (Īpašie ziņojumi Nr. 6/2010, Nr. 9/2010, Nr. 12/2010 un Nr. 13/2010). Palāta norādīja, ka gadījumos, kad ir izvirzīti pretrunīgi mērķi, tos ir grūti īstenot vienlaikus (Īpašais ziņojums Nr. 6/2010, 93. un 99. punkts). Kaut arī strukturpasākumu tēriņi ir uzlabojuši ūdensapgādi sadzīves patēriņam, bija iespējams sasniegt labākus rezultātus ar zemākām izmaksām no ES budžeta (Īpašais ziņojums Nr. 9/2010, 71. punkts).

Ziņošana par darbības rezultātiem

8.51. Savos ziņojumos ⁽²⁹⁾ Palāta ir norādījusi uz vajadzību izveidot piemērotu pārskata struktūru un iegūt atbilstīgus, salīdzināmus un ticamus datus, lai varētu novērtēt izvirzīto mērķu un iegūto koprezultātu atbilstību.

8.52. Ziņojumā par *Leonardo da Vinci* programmas mobilitātes plānu Palāta atzīmēja, ka ikgadējās darba programmas struktūra atšķiras no gada darbības pārskata struktūras, tāpēc nav īsti iespējams salīdzināt koprezultātu ar plānoto sniegumu (Īpašais ziņojums Nr. 4/2010, 41. punkts). Palāta novēroja arī to, ka Komisija un dalībvalstis nevarēja novērtēt *Leader* programmu efektivitāti lauku attīstības faktisko rezultātu sasniegšanas aspektā ne absolūtos rādītājos, ne saistībā ar citu sasniegšanas metožu efektivitāti, jo trūka datu vai arī tie nebija ticami (Īpašais ziņojums Nr. 5/2010, 100. punkts).

8.50. *ES cukura tirgus 2006. gada reformas mērķi ir tieši pakārtoti kopējās lauksaimniecības politikas (KLP) mērķiem, kas nostiprināti līgumos. Daļēji pretrunīgie mērķi neliecina par reformas nepilnību, bet drīzāk gan par tās visaptverošo darbības jomu. Komisija uzskata, ka cukura nozares reforma veiksmīgi paveica šīs nozares pārstrukturēšanu, nodrošinot ilgtermiņa politikas satvaru un ievērojami uzlabojot konkurētspēju.*

8.52. *Attiecībā uz Leonardo da Vinci programmas mobilitātes plānu – kā paziņots darbības plānā atbildē uz Revīzijas palātas ziņojumu – Izglītības un kultūras ģenerāldirektorāta iekšējā darba grupa 2011. gada otrajā ceturksnī pārskatīja prasības un gada ziņojuma par valsts aģentūras darbību formu. Tagad pārskatītā ziņojuma forma atbilst 2011. gadam pārskatītās valsts aģentūru darbības programmas uzbūvei un saturam. Tāpēc 2011. gada ziņojums par valsts aģentūras darbību (kas Komisijai jāsniedz 2012. gadā) ļaus pilnībā salīdzināt koprezultātu ar plānoto sniegumu.*

⁽²⁹⁾ Īpašais ziņojums Nr. 4/2010, 41. punkts; Īpašais ziņojums Nr. 5/2010, 100. punkts.

PALĀTAS APSVĒRUMI

KOMISIJAS ATBILDES

SECINĀJUMI UN IETEIKUMI

8.53. Kā norādīts šīs nodaļas sākumā, Finanšu regulā ir noteikts, ka gada darbības pārskatos izklāsta darbību rezultātus, atsaucoties uz nospraustajiem mērķiem, ar šīm darbībām saistītos riskus, piešķirto resursu izlietojumu un iekšējās kontroles sistēmas efektivitāti un rezultativitāti⁽³⁰⁾. Palāta konstatēja, ka atšķirības starp plānotajiem uzdevumiem un sasniegtajiem rezultātiem bieži vien netika analizētas (sk. 8.16. punktu) un ka efektivitātes pārskatu sistēma neietvēra izdevumu ekonomiskuma un produktivitātes aspektus (sk. 8.17. punktu).

8.54. Tā kā nav atbilstošu atskaites punktu, lai novērtētu vidusposma veikumu, ir grūti spriest, vai attīstības gaita ir pietiekama, lai sasniegtu daudzgadu mērķus (sk. 8.20. un 8.21. punktu).

8.55. Palāta novēroja, ka gada darbības pārskatā lielākoties tiek izmantoti tie paši mērķi, rādītāji un uzdevumi, kas noteikti vadības plānā (sk. 8.24. un 8.25. punktu).

8.56. Tiesiskie un praktiskas dabas ierobežojumi nelabvēlīgi ietekmēja ģenerāldirektorātu no dalībvalstīm iegūto informāciju par plānošanu un pārskatiem attiecībā uz programmām, kuru pārvaldība ir dalīta (sk. 8.27.–8.29. punktu).

Programmas Leader+ vidusposma novērtējums tika veikts vietējās rīcības grupas stratēģijas īstenošanas sākuma posmā. Tomēr 2010. gada decembrī pabeigtais programmas Leader+ ex post novērtējums sniedz lietderīgu informāciju par programmas Leader intervences efektivitāti un produktivitāti. Šī informācija noderēs, turpinot izstrādāt KLP politikas satvaru pēc 2013. gada.

8.53. Komisija piekrīt, ka nākamajos gada darbības pārskatos varētu labāk paskaidrot atšķirības starp plānotajiem uzdevumiem un faktiski sasniegtajiem rezultātiem.

Saskaņā ar Finanšu regulas 60. panta 7. punktu gada darbības pārskatos jāziņo par iekšējās kontroles sistēmas efektivitāti un produktivitāti, nevis par ES darbību efektivitāti un produktivitāti. Gada darbības pārskata saturs atbilst šā noteikuma prasībām. Jebkurā gadījumā, pateicoties ABB nomenklatūras nodrošinātajai konsekvencei, katrai ABB darbībai piešķirtie cilvēkresursi un finanšu resursi (kā parādīts 2. un 3. pielikumā) ir skaidri definēti un tos var pakārtot attiecīgajā pielikumā minētajiem rādītājiem, tādējādi sniedzot iespēju izvērtēt pieejamo resursu vadības ekonomiskumu un produktivitāti.

8.54. Ne vienmēr ir nozīmīgi noteikt daudzgadu programmu vidusposma atskaites punktus, jo šo programmu ietekme nelineārā veidā būs sasniegta tikai plānošanas perioda beigās. Gada pārskats par ieguldījumiem, faktiskajiem rezultātiem un koprezultātiem, t. i., programmas īstenošanas virzības uzraudzība, ļauj regulāri novērtēt virzību uz mērķu sasniegšanu.

8.56. Lauku attīstības jomā Komisija 2007.–2013. gada plānošanas periodam izveidojusi kopējās uzraudzības un vērtēšanas sistēmu (KUVS). Pirmo reizi Komisija piedāvā vienotu sistēmu, kurā, izmantojot kopējus rādītājus, uzrauga un izvērtē visas intervences lauku attīstības jomā.

Par minētajā sistēmā ievadīto uzraudzības datu ticamību atbild dalībvalstis, ievērojot kompetences sadalījumu dalītajā pārvaldībā. Ņemot vērā projektu lielo skaitu un dalībvalstu projektu specifikas daudzveidību, Komisijai nav iespējams projektu līmenī pārbaudīt dalībvalstu iesniegtos datus; tas nav arī rentabli.

Skatīt arī atbildi uz 8.29. punktu.

⁽³⁰⁾ Finanšu Regulas 60. panta 7. punkta otrā daļa.

PALĀTAS APSVĒRUMI

8.57. Palāta secina, ka labi īstenots plānošanas posms ir svarīgs, lai noteiktu, kā var sasniegt iecerētos koprezultātus. Nepietiekama vai slikti plānošana, tostarp SMART principa nepiemērošana mērķu formulēšanā, var radīt kavēšanos un papildu izmaksas, kā arī ietekmēt sasniegtos koprezultātus (sk. 8.33.–8.44. punktu).

8.58. Gatavojot vadības pārskatus, ir svarīgi, lai paziņotais koprezultāts atbilstu vadības plānā noteiktajiem mērķiem un rādītājiem un lai būtu ieviestas atbilstošas uzraudzības un kontroles sistēmas, kuras varētu sniegt ticamu informāciju ziņošanai par koprezultātu (sk. 8.45.–8.48 un 8.51.–8.52. punktu).

8.59. Palāta formulē turpmāk minētos ieteikumus.

— **1. ieteikums.** Ģenerāldirektorātu gada darbības pārskatos ir jāpievērš pastiprināta uzmanība darbības rezultātiem, īpaši jāanalizē atšķirības starp plānotajiem uzdevumiem un sasniegumiem un jāziņo par ES finansējuma ekonomisku un produktīvu izlietojumu (sk. 8.53. punktu).

— **2. ieteikums.** Komisijas dienestu pienākums ir noteikt atbilstošus vidusposma atskaites punktus daudzgadu uzdevumiem, lai varētu pienācīgi novērtēt izpildes gaitu (sk. 8.54. punktu).

— **3. ieteikums.** Komisijai un dalībvalstīm, dalītas pārvaldības gadījumā atbilstoši attiecīgajai atbildības jomai, ir jāvienojas par konsekventiem rezultātu rādītājiem un jānodrošina ticama informācija par plānotajiem uzdevumiem un sasniegtajiem koprezultātiem (sk. 8.56. punktu).

KOMISIJAS ATBILDES

8.57. Komisija piekrīt, ka plānošanas posms ir svarīgs un ka mērķu formulēšanā jāpiemēro SMART principi.

8.58. Komisija piekrīt, ka vadības pārskatatbildības ziņā ir svarīgi, lai paziņotais koprezultāts atbilstu vadības plānā noteiktajiem mērķiem un rādītājiem un lai būtu ieviestas atbilstīgas uzraudzības un kontroles sistēmas, kuras varētu sniegt ticamu informāciju ziņošanai par koprezultātu.

Komisija ir apņēmusies pastāvīgi uzlabot savas uzraudzības un kontroles sistēmas, lai nodrošinātu, ka tās ir atbilstīgas un piemērotas vajadzīgās informācijas uzticamai sniegšanai.

8.59.

— Protams, atšķirības starp plānotajiem uzdevumiem un mērķu faktisko īstenošanu varētu tikt izskaidrotas labāk.

Tomēr vadības plāni un gada darbības pārskati nav paredzēti tam, lai sniegtu detalizētu informāciju par ekonomiskumu un produktivitāti (skatīt atbildes uz 8.17. un 8.53. punktu).

Struktūrfondu darbības jomā iekļauto programmu finansēšanas shēmu ekonomiskuma un produktivitātes novērtējumu ļoti ietekmē dalībvalstu gatavība un spēja ziņot par tādiem jautājumiem kā vienības izmaksas vai faktisko rezultātu un izdevumu kategoriju savstarpējā saikne. Ar pašreizējo tiesisko regulējumu to nav iespējams mākslīgi panākt attiecībā uz visām programmām.

— Faktiskajiem rezultātiem, koprezultātiem un – vajadzības gadījumā – ietekmes rādītājiem tiešām varētu noteikt starpposma atskaites punktus.

Vismaz programmu līmenī ir iespējams noteikt daudzgadu uzdevumu īstenošanas faktisko rezultātu atskaites punktus. Tomēr attiecībā uz koprezultāta rādītājiem tas šķiet nedaudz mākslīgi, jo šos rādītājus ietekmē dažādi faktori. Tomēr Komisija ir gatava turpmāk noteikumos iekļaut dažas papildu prasības, prasot iesniegt progresa ziņojumus par nesen ierosinātajiem partnerības līgumiem, jo īpaši attiecībā uz darbības shēmā noteiktajiem atskaites punktiem.

— Dalītajā pārvaldībā Komisija veic pārraudzību, pārlicinoties, ka vadības un kontroles sistēmu reglamentējošie pasākumi ir atbilstīgi, un pārbaudot sistēmu darbības efektivitāti.

PALĀTAS APSVĒRUMI

KOMISIJAS ATBILDES

Šajā saistībā Komisija jau ir sākusi šādu procesu ar dalībvalstīm.

Lauku attīstības jomā Komisija 2007.–2013. gada plānošanas periodam jau ir izveidojusi kopējās uzraudzības un vērtēšanas sistēmu (KUVS), kas pirmo reizi piedāvā vienotu sistēmu, kurā, izmantojot kopējus rādītājus, uzrauga un izvērtē visas intervences lauku attīstības jomā.

Lai turpinātu uzlabot KUVS nākamajam plānošanas periodam, Komisija plāno intensīvāku sadarbību ar dalībvalstīm. Pirmais seminārs par KLP uzraudzību un vērtēšanu notiks jau 2011. gada septembrī.

Attiecībā uz struktūrfondi Komisija ierosinās kopējus faktisko rezultātu rādītājus turpmākajam regulējumam pēc 2013. gada un vienosies par metodoloģiju, kā noteikt piemērotus koprezultāta rādītājus, kam jābūt atbilstīgiem situācijai. Par plānoto uzdevumu pārbaudi un ziņošanu par sasniegtajiem koprezultātiem arī turpmāk atbildēs dalībvalstis (skatīt atbildi uz 6. ieteikumu).

— **4. ieteikums.** ES izdevumu programmu plānošanas laikā Komisijai un dalībvalstīm jāpievērš lielāka uzmanība mērķu definēšanai saskaņā ar SMART principu, kā arī to risku identificēšanai un novēršanai, kuri varētu rasties izpildes laikā (sk. 8.57. punktu).

— **5. ieteikums.** Vadības pārskatbildībā ietilpst arī ziņošana par koprezultātiem tā, lai vadības plānā paredzētie sasniegumi atbilstu sasniegumiem, par kuriem sniegts izklāsts gada darbības pārskatā (sk. 8.58. punktu).

— **6. ieteikums.** Komisijai – ja pārvaldība ir dalīta, atbilstīgos gadījumos kopā ar dalībvalstīm – ir jāizstrādā un jāizmanto uzraudzības un kontroles sistēmas, lai sagatavotu pilnīgu un precīzu informāciju par koprezultātiem (sk. 8.58. punktu).

— Komisija vienmēr cenšas noteikt mērķus atbilstīgi SMART principiem un pievērst uzmanību to risku identificēšanai un novēršanai, kuri varētu rasties izpildes laikā. Komisija turpmāk vēl pastiprinās šos centienus.

— Komisija piekrīt, ka vadības pārskatbildības ziņā ir svarīgi, lai paziņotais koprezultāts atbilstu vadības plānā noteiktajiem mērķiem un rādītājiem, kā tas jau ir vairumā plānu, un lai būtu ieviestas atbilstīgas uzraudzības un kontroles sistēmas, kuras varētu sniegt ticamu informāciju ziņošanai par koprezultātu.

Komisijai būtu jāsaņem elastīga pieeja, lai gada darbības pārskatā varētu izklāstīt jaunāko informāciju arī tad, ja tā nav bijusi paredzēta vadības plānā. Tomēr Komisija šo informāciju sniegs tā, lai šos abus dokumentus būtu iespējams salīdzināt.

— Programmām, kuras īsteno dalītājā pārvaldībā, Komisija ierosinās dažas minēto sistēmu izstrādes galvenās prasības, lai informāciju par koprezultātiem sagatavotu saskaņā ar paredzētajiem noteikumiem pēc 2013. gada. Par šo sistēmu darbību, lai nodrošinātu pilnīgu un precīzu informāciju par koprezultātiem, atbild dalībvalstis, ievērojot kompetences sadalījumu dalītājā pārvaldībā.

PIELIKUMS

Finanšu informācija par vispārējo budžetu

SATURS

VISPĀRĪGA INFORMĀCIJA PAR BUDŽETU

1. Budžeta izcelsme
2. Juridiskais pamats
3. Līgumos un Finanšu regulā noteiktie budžeta principi
4. Budžeta saturs un uzbūve
5. Budžeta finansēšana (budžeta ieņēmumi)
6. Budžeta apropriāciju veidi
7. Budžeta izpilde
  - 7.1. Atbildība par izpildi
  - 7.2. Ieņēmumu izpilde
  - 7.3. Izdevumu izpilde
  - 7.4. Konsolidētie pārskati par budžeta izpildi un finanšu gada atlikuma noteikšana
8. Pārskatu izklāsts
9. Ārējā revīzija
10. Budžeta izpildes apstiprināšana un pēcpārbaude

PASKAIDROJUMI

Finanšu datu avoti

Valūtas vienība

Saīsinājumi un simboli

DIAGRAMMAS SAISTĪBĀ AR BUDŽETU UN KONSOLIDĒTAJEM PĀRSKATIEM PAR 2010. FINANŠU GADU

VISPĀRĪGA INFORMĀCIJA PAR BUDŽETU

1. BUDŽETA IZCELSME

Budžetā ir ietverti Eiropas Savienības ieņēmumi un izdevumi, kurus apstiprinājusi Padome un Eiropas Parlaments. Budžetā ir iekļauti arī izdevumi kopējai ārpolitikai un drošības politikai, kā arī visi citi izdevumi, kas saskaņā ar Padomes viedokli būtu jāparedz budžetā iepriekš minēto politikas jomu īstenošanai.

2. JURIDISKAIS PAMATS

Budžetu reglamentē Līgumos (LESD 310.–325. pantā un EAEK līguma 106.a pantā) ⁽¹⁾ minētie finanšu noteikumi un citi finanšu noteikumi ⁽²⁾.

3. LĪGUMOS UN FINANŠU REGULĀ NOTEIKTIE BUDŽETA PRINCIPI

Visi Eiropas Savienības ieņēmumu un izdevumu posteņi iekļaujami vienā budžetā (vienotība un precizitāte). Budžetu apstiprina tikai vienam finanšu gadam (gada pārskata princips). Budžeta ieņēmumiem un izdevumiem jābūt sabalansētiem (līdzsvars). Pārskatus sagatavo, izpilda un iesniedz EUR (norēķinu vienība). Ieņēmumus bez šķirošanas izmanto visu izdevumu kopuma finansēšanai, un ieņēmumus tāpat kā izdevumus pilnībā uzskaita budžetā un vēlāk arī finanšu pārskatos, posteņus savstarpēji nesalīdzinot (universālums). Apropriācijas paredz konkrētiem mērķiem un iedala sadaļās un nodaļās, nodaļas sīkāk iedala pantos un posteņos (specifikācija). Budžeta apropriācijas jāizmanto saskaņā ar ekonomiskuma, produktivitātes un efektivitātes principiem (pareiza finanšu vadība). Budžetu sagatavo un izpilda un pārskatus sagatavo, ievērojot pārredzamības principu (pārredzamība). Šiem vispārīgajiem principiem ir daži izņēmumi.

4. BUDŽETA SATURS UN UZBŪVE

Budžeta dokumentos ietilpst ieņēmumu un izdevumu kopsavilkums un iedaļas, kurās atsevišķi atspoguļoti katras iestādes ieņēmumu un izdevumu pārskati. Budžetā izšķir šādas deviņas iedaļas: I. Parlaments, II. Padome, III. Komisija, IV. Tiesa, V. Revīzijas palāta, VI. Ekonomikas un sociālo lietu komiteja, VII. Reģionu komiteja, VIII. Eiropas Ombuds un IX. Eiropas Datu aizsardzības uzraudzītājs.

Katrā iedaļā ieņēmumi un izdevumi ir klasificēti budžeta pozīcijās (sadaļās, nodaļās, pantos un – attiecīgos gadījumos – posteņos) atbilstīgi to veidam vai paredzētajam izlietojumam.

5. BUDŽETA FINANSĒŠANA (BUDŽETA IEŅĒMUMI)

Budžetu galvenokārt finansē no Eiropas Savienības pašu resursiem: no pašu resursiem uz NKI bāzes, no pašu resursiem, pamatojoties uz iekasēto PVN, no muitas nodokļiem, no lauksaimniecības nodevām un cukura un izoglikozes nodevām ⁽³⁾.

Papildus pašu resursiem ir arī citi mazāk nozīmīgi ieņēmumu avoti (sk. **I diagrammu**).

6. BUDŽETA APROPRIĀCIJU VEIDI

Lai segtu prognozētos izdevumus, budžetā izšķir šādus budžeta apropriāciju veidus:

- a) diferencētas apropriācijas (DA), ar kurām finansē daudzgadu darbības noteiktās budžeta jomās. Tās sīkāk iedala saistību apropriācijās (SAp) un maksājumu apropriācijās (MAp):

— saistību apropriācijas ļauj finanšu gada laikā uzņemt juridiskas saistības par darbībām, kuru izpilde ilgst vairākus finanšu gadus,

— maksājumu apropriācijas ļauj segt izdevumus, kas izriet no saistībām, kuras uzņemtas kārtējā un iepriekšējos finanšu gados;

⁽¹⁾ Sk. saīsinājumus paskaidrojumu daļā.

⁽²⁾ Galvenokārt 2002. gada 25. jūnija Finanšu regula (OV L 248, 16.9.2002., 1. lpp.).

⁽³⁾ Galvenie tiesību akti, ar kuriem reglamentēti pašu resursi: Padomes Lēmums 2007/436/EK Euratom (OV L 163, 23.6.2007., 17. lpp.), Padomes Lēmums 2000/597/EK, Euratom (OV L 253, 7.10.2000., 42. lpp.), Padomes Regula (EK, Euratom) Nr. 1150/2000 (OV L 130, 31.5.2000., 1. lpp.).

b) nediferencētas apropriācijas (NAp) ļauj nodrošināt saistību uzņemšanos un maksājumus tādiem izdevumiem, kuri attiecas uz konkrētā finanšu gada darbībām.

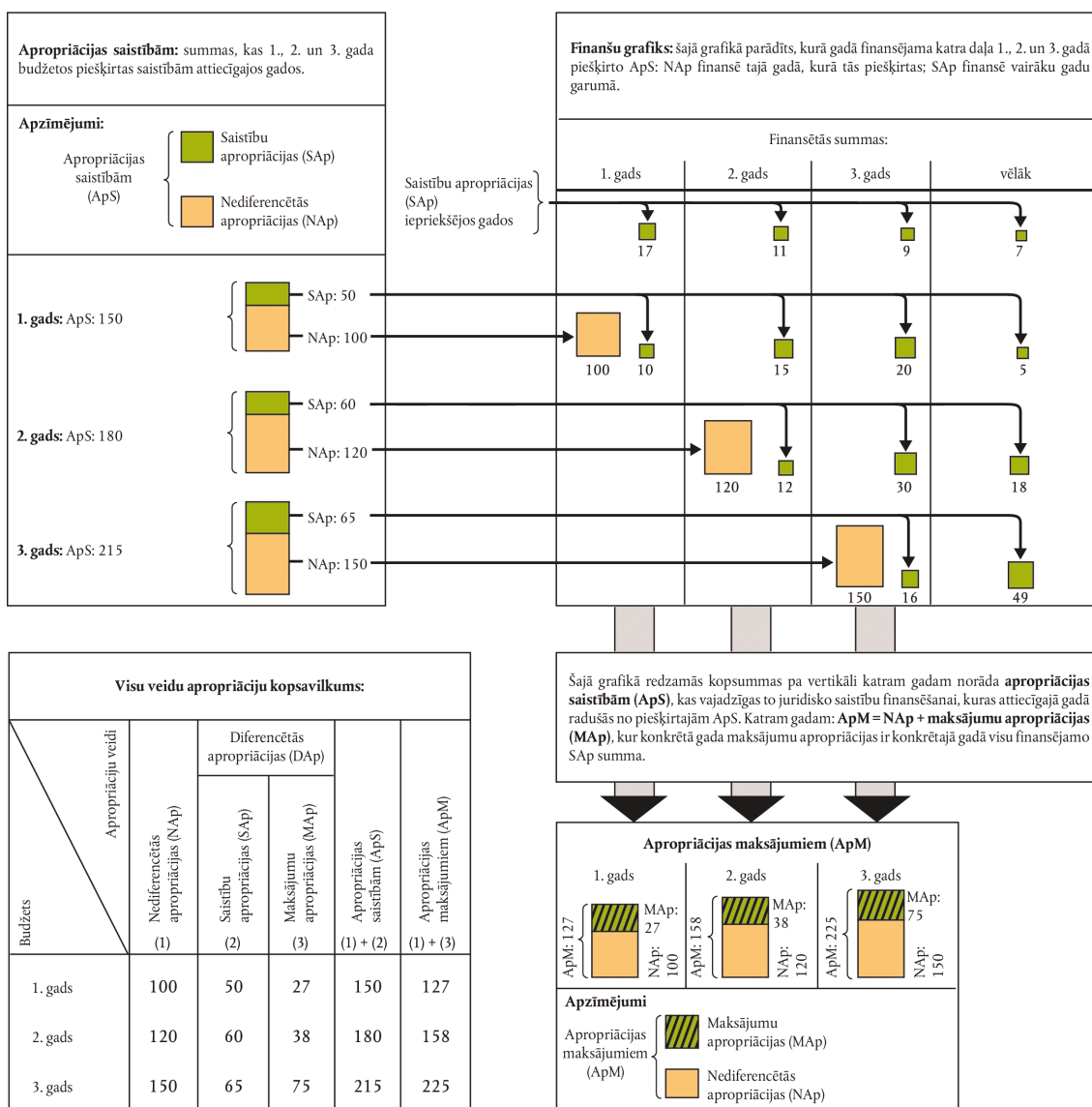
Tādējādi ir svarīgi katram finanšu gadam aprēķināt šādas divas kopsummas:

a) kopējās apropriācijas saistībām (ApS) ⁽⁴⁾ = nediferencētas apropriācijas (NAp) + saistību apropriācijas (SAp) ⁽⁴⁾;

b) kopējās apropriācijas maksājumiem (ApM) ⁽⁴⁾ = nediferencētas apropriācijas (NAp) + maksājumu apropriācijas (MAp) ⁽⁴⁾.

No budžeta ieņēmumiem sedz kopējās apropriācijas maksājumiem. Saistību apropriācijām ieņēmumu segums nav vajadzīgs.

Šajā vienkāršotajā shēmā (summas ir izdomātas) ir parādīta minēto apropriāciju veidu ietekme katrā finanšu gadā:

⁽⁴⁾ Nedrīkst jaukt terminus "apropriācijas saistībām" un "saistību apropriācijas" un "apropriācijas maksājumiem" un "maksājumu apropriācijas". Terminus "saistību apropriācijas" un "maksājumu apropriācijas" izmanto tikai tad, ja runa ir par diferencētajām apropriācijām.

7. BUDŽETA IZPILDE

7.1. Atbildība par izpildi

Komisija ir atbildīga par budžeta izpildi saskaņā ar Finanšu regulu un piešķirto apropriāciju robežās. Tā piešķir citām iestādēm vajadzīgās pilnvaras, lai tās varētu izpildīt budžeta iedaļas, kuras uz tām attiecas⁽⁵⁾. Finanšu regulā ir paredzētas budžeta izpildes procedūras, tostarp noteikta atbildība, ko uzņemas iestāžu kredītrikotāji, galvenie grāmatveži, avansu pārziņi un iekšējie revidenti. Divās lielākajās izdevumu jomās (Eiropas Lauksaimniecības garantiju fonds un kohēzija) Eiropas Savienības līdzekļi tiek pārvaldīti kopīgi ar dalībvalstīm.

7.2. Ieņēmumu izpilde

Prognozētos ieņēmumus iekļauj budžetā, paredzot iespēju budžetu grozīt.

Budžeta ieņēmumu izpilde izpaužas kā pieprasāmo summu noteikšana un Savienībai pienākošos ieņēmumu (pašu resursu un citu ieņēmumu) iekasēšana. Ieņēmumu izpildei piemēro dažus īpašus noteikumus⁽⁶⁾. Finanšu gada faktiskos ieņēmumus definē kā kopējās summas, kas iekasētas atbilstīgi kārtējā finanšu gadā noteiktajām pieprasāmajām summām, kurām pieskaitītas summas, kas iekasētas atbilstīgi noteiktajām pieprasāmajām summām, kuras vēl atgūstamas no iepriekšējiem finanšu gadiem.

7.3. Izdevumu izpilde

Prognozētos izdevumus iekļauj budžetā.

Budžeta izdevumu izpildi, t. i., apropriāciju dinamiku un izlietošanu, īsumā var apraksīt turpmāk izklāstītajā veidā:

a) apropriācijas saistībām:

- i) *apropriāciju dinamika* – kopējās apropriācijas saistībām, kas pieejamas konkrētā finanšu gadā, veidojas šādi: sākotnējais budžets (NAp un SAp) + budžeta grozījumi + piešķirtie ieņēmumi + līdzekļu pārvietojumi + apropriācijas saistībām, kas pārnestas no iepriekšējā finanšu gada + no iepriekšējiem finanšu gadiem atbrīvotas saistību apropriācijas, kuras atkal darītas pieejamas;
- ii) *apropriāciju izlietojums* – galīgās apropriācijas saistībām ir pieejamas izmantošanai finanšu gadā kā uzņemtas saistības (izlietotās apropriācijas saistībām = uzņemto saistību summa);
- iii) *apropriāciju pārmešana no konkrēta finanšu gada uz nākamo finanšu gadu* – konkrētam finanšu gadam paredzētās apropriācijas, kuras nav izmantotas, saskaņā ar attiecīgās iestādes lēmumu var pārnest uz nākamo finanšu gadu. Apropriācijas, kuras ir pieejamas kā piešķirtie ieņēmumi, tiek pārnestas automātiski;
- iv) *apropriāciju anulēšana* – atlikumu anulē;

b) apropriācijas maksājumiem:

- i) *apropriāciju dinamika* – kopējās apropriācijas maksājumiem, kas pieejamas konkrētā finanšu gadā, veidojas šādi: sākotnējais budžets (NAp un MAp) + budžeta grozījumi + piešķirtie ieņēmumi + līdzekļu pārvietojumi + apropriācijas, kuras automātiski vai neautomātiski pārnes no iepriekšējā finanšu gada;
- ii) *finanšu gada apropriāciju izlietojums* – konkrētā finanšu gada apropriācijas maksājumiem ir pieejamas, lai veiktu maksājumus. Tajās neietilpst apropriācijas, kuras pārnestas no iepriekšējā finanšu gada (izlietotās apropriācijas maksājumiem = no konkrētā finanšu gada apropriācijām veiktie maksājumi);
- iii) *apropriāciju pārmešana no konkrēta finanšu gada uz nākamo finanšu gadu* – konkrētā finanšu gadā neizmantotās apropriācijas saskaņā ar attiecīgās iestādes lēmumu var pārnest uz nākamo finanšu gadu. Apropriācijas, kuras ir pieejamas kā piešķirtie ieņēmumi, tiek pārnestas automātiski;

⁽⁵⁾ Sk. LESD 317. pantu, EAEK līguma 106.a pantu un Finanšu regulas 50. pantu.

⁽⁶⁾ Sk. Finanšu regulas 69.–74. pantu un Regulu (EK, Euratom) Nr. 1150/2000.

- iv) *apropriāciju anulēšana* – atlikumu anulē;
- v) *finanšu gada kopējie maksājumi* – maksājumi atbilstīgi finanšu gada apropriācijām maksājumiem + maksājumi atbilstīgi apropriācijām maksājumiem, kuras pārnestas no iepriekšējā finanšu gada;
- vi) *finanšu gada faktiskie izdevumi* – izdevumi konsolidētajos pārskatos par budžeta izpildi (sk. 7.4. punktu) = maksājumi, kas veikti no finanšu gada apropriācijām maksājumiem + finanšu gada apropriācijas maksājumiem, kuras pārnestas uz nākamo finanšu gadu.

7.4. Konsolidētie pārskati par budžeta izpildi un finanšu gada atlikuma noteikšana

Konsolidētos pārskatos par budžeta izpildi sagatavo pēc finanšu gada slēgšanas. Šajos pārskatos tiek noteikts finanšu gada līdzekļu atlikums, kuru ar budžeta grozījumiem iekļauj nākamā finanšu gada budžetā.

8. PĀRSKATU IZKLĀSTS

Finanšu gada pārskatus nosūta Parlamentam, Padomei un Revīzijas palātai; šajos pārskatos ietilpst finanšu pārskati un pārskati par budžeta izpildi, kā arī ziņojums par budžeta un finanšu pārvaldību. Provizoriskos pārskatus nosūta ne vēlāk kā nākamā gada 31. martā, galīgie pārskati jānosūta ne vēlāk kā minētā gada 31. jūlijā.

9. ĀRĒJĀ REVĪZIJA

Kopš 1977. gada budžeta ārējo revīziju veic Eiropas Savienības Revīzijas palāta (⁷). Revīzijas palāta pārbauda visu budžeta ieņēmumu un izdevumu pārskatus. Tā iesniedz Eiropas Parlamentam un Padomei deklarāciju par pārskatu ticamību un pakārtoto darījumu likumību un pareizību. Palāta vērtē arī, vai ieņēmumi iekasēti un izdevumi veikti likumīgi un pareizi un vai finanšu pārvaldība bijusi pareiza. Revīzijas var veikt pirms attiecīgā finanšu gada slēgšanas, pamatojoties uz grāmatvedības dokumentiem, un – ja vajadzīgs – arī uz vietas Savienības iestādēs, dalībvalstīs un trešās valstīs. Par katru finanšu gadu Revīzijas palāta sagatavo gada pārskatu un jebkurā laikā var arī iesniegt apsvērumus par īpašiem jautājumiem un sniegt atzinumus pēc citu Savienības iestāžu lūguma.

10. BUDŽETA IZPILDES APSTIPRINĀŠANA UN PĒCPĀRBAUDE

Kopš 1977. gada piemēro šādu kārtību (⁸): Eiropas Parlaments pēc Padomes ieteikuma līdz 30. aprīlim otrajā gadā pēc attiecīgā finanšu gada Komisijai sniedz budžeta izpildes apstiprinājumu. Tāpēc Padome un Parlaments izskata Komisijas sagatavotos pārskatus un Revīzijas palātas sagatavoto gada pārskatu un īpašos ziņojumus. Iestādēm attiecīgi jārikojas, atbildot uz komentāriem lēmumos par budžeta izpildes apstiprināšanu, un jāziņo par īstenotajiem pasākumiem.

(⁷) Sk. LESD 285.–287. pantu, EAEK līguma 106.a pantu un Finanšu regulas 139.–147. pantu.

(⁸) Sk. LESD 319. pantu un EAEK līguma 106.a pantu.

PASKAIDROJUMI

FINANŠU DATU AVOTI

Šajā pielikumā ietvertie finanšu dati ir ņemti no Eiropas Savienības gada pārskatiem un citiem Komisijas sniegtajiem finanšu dokumentiem. Ģeogrāfiskais dalījums atbilst valstu kodiem Komisijas grāmatvedības informācijas sistēmā (ABAC). Komisija ir norādījusi, ka dalībvalstu sniegtie dati – gan attiecībā uz ieņēmumiem, gan uz izdevumiem – ir iegūti aritmētiskos aprēķinos, kas sniedz nepilnīgu ieskatu par to, ko katra dalībvalsts saņēmusi no Eiropas Savienības. Tāpēc šie skaitļi jāinterpretē piesardzīgi.

VALŪTAS VIENĪBA

Visi finanšu dati ir doti miljonos EUR. Kopsummas ir katras precīzās vērtības noapaļojums, tāpēc tās ne vienmēr atbilst noapaļoto skaitļu summai.

SAĪSINĀJUMI UN SIMBOLI

ApM	apropriācijas maksājumiem
ApS	apropriācijas saistībām
AT	Austrija
BE	Beļģija
BG	Bulgārija
CY	Kipra
CZ	Čehijas Republika
DA	diferencētas apropriācijas
DE	Vācija
diagr.	diagramma, uz kuru izdarīta atsauce kādā citā diagrammā (piem., III diagr.)
DK	Dānija
EAEK jeb <i>Euratom</i>	Eiropas Atomenerģijas kopiena
EBTA	Eiropas Brīvās tirdzniecības asociācija
EE	Igaunija
EK	Eiropas Kopiena(-as)
EL	Grieķija
ES	Spānija
ES	Eiropas Savienība
ES-27	kopsumma par visām Eiropas Savienības 27 dalībvalstīm
FI	Somija
NKI	nacionālais kopienākums
FR	Francija
HU	Ungārija
ied.	budžeta iedaļa
IE	Īrija

IT	Itālija
LESD	Līgums par Eiropas Savienības darbību
LT	Lietuva
LU	Luksemburga
LV	Latvija
MT	Malta
NAp	nediferencētas apropriācijas
NL	Nīderlande
OV	<i>Eiropas Savienības Oficiālais Vēstnesis</i>
MAp	maksājumu apropriācijas
PL	Polija
PT	Portugāle
PVN	pievienotās vērtības nodoklis
RO	Rumānija
sad.	budžeta sadaļa
SAp	saistību apropriācijas
SE	Zviedrija
SI	Slovēnija
SK	Slovākija
UK	Apvienotā Karaliste
0,0	dati no 0 līdz 0,05
—	datu nav

DIAGRAMMAS SAISTĪBĀ AR BUDŽETU UN KONSOLIDĒTAJIEM PĀRSKATIEM PAR 2010. FINANŠU GADU

I diagr.	2010. gada budžets. Prognozētie ieņēmumi un galīgās apropriācijas maksājumiem
II diagr.	2010. gada budžets. Apropriācijas saistībām
III diagr.	Pieejamās apropriācijas saistībām 2010. gadā un to izlietojums
IV diagr.	Pieejamās apropriācijas maksājumiem 2010. gadā un to izlietojums
V diagr.	Pašu resursi 2010. gadā no katras dalībvalsts
VI diagr.	Katrā dalībvalstī veiktie maksājumi 2010. gadā
VII diagr.	Konsolidētā bilance
VIII diagr.	Konsolidētais pārskats par saimnieciskās darbības rezultātu

I diagramma

2010. gada budžets. Prognozētie ieņēmumi un galīgās apropriācijas maksājumiem

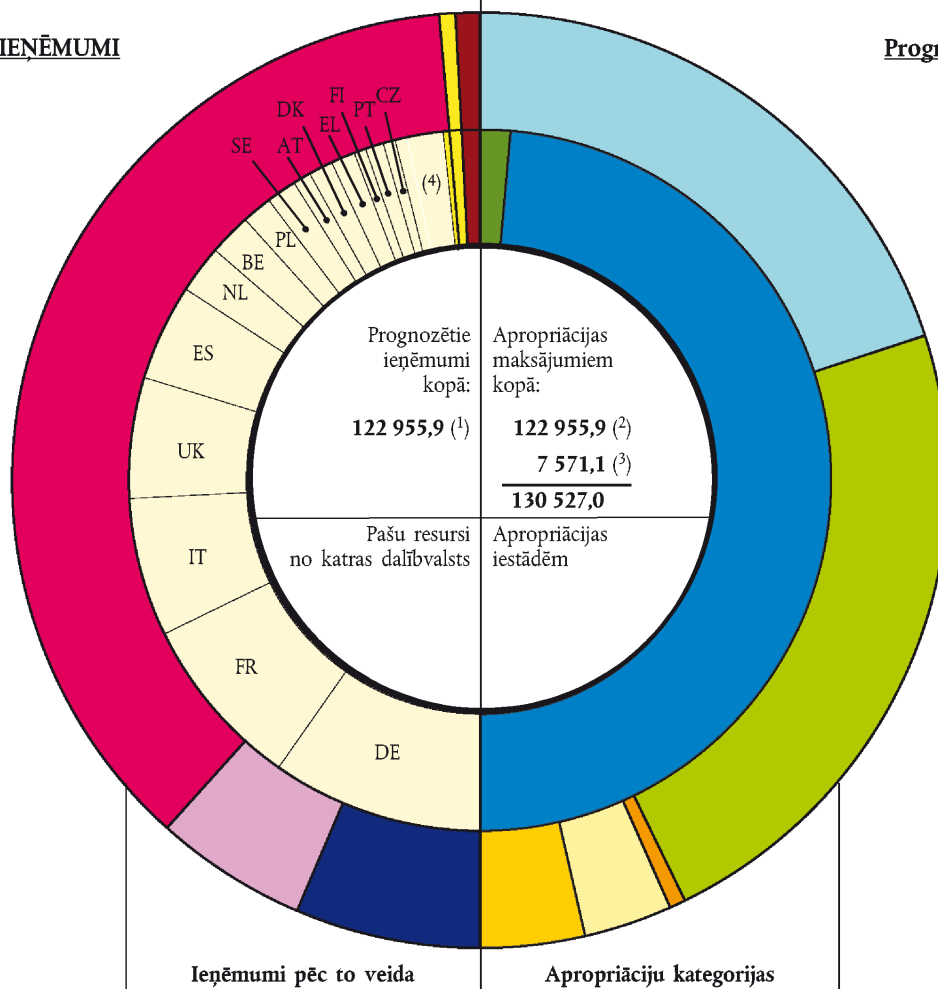
(Ieņēmumu kritērijus sk. 7.2. punktā "Vispārīgajā informācijā par budžetu"; izdevumu kritērijus sk. 7.3. punktā "Vispārīgajā informācijā par budžetu" un papildinformāciju sk. IV diagr. (a) ailē)

(milj. EUR un %)

Prognozētie IENĒMUMI

Prognozētie IZDEVUMI

(galīgās apropriācijas maksājumiem)

Ieņēmumu atšifrējums

Pašu resursi kopā (sadalījumā pa dalībvalstīm)		
Lauksaimniecības nodevas	—	(0 %)
Cukura un izoglikozes nodevas	123,4	(0,1 %)
Muitas nodokļi	15 595,8	(12,7 %)
PVN pašu resursi	13 277,3	(10,8 %)
NKI pašu resursi	90 273,5	(73,4 %)
Pārējie ieņēmumi	1 432,3	(1,2 %)
Pieejamais pārpalikums no iepriekšējā gada	2 253,6	(1,8 %)

Izdevumu atšifrējums

Finanšu shēmas kategorijas:

1. Ilgtspējīga izaugsme	52 103,0	(39,9 %)
2. Dabas resursu saglabāšana un apsaimniekošana	59 630,4	(45,7 %)
3. Pilsonība, brīvība, drošība un tiesiskums	1 616,6	(1,2 %)
4. ES nozīme pasaules līmenī	8 101,2	(6,2 %)
5. Administrācija	9 075,8	(7 %)
6. Kompensācijas	—	(0 %)
Pārējām iestādēm pieejamās apropriācijas	3 495,9	(2,7 %)
Komisijai pieejamās apropriācijas, no tām darbības apropriācijas	127 031,1	(97,3 %)
	121 451,2	(93 %)

(1) Pēc budžeta grozījumiem.

(4) Ieņēmumi no IE, RO, HU, SK, SI, BG, LT, LU, CY, LV, EE, MT ir apvienoti.

(2) Pēc budžeta grozījumiem un pārvietojumiem no vienas budžeta pozīcijas uz citu.

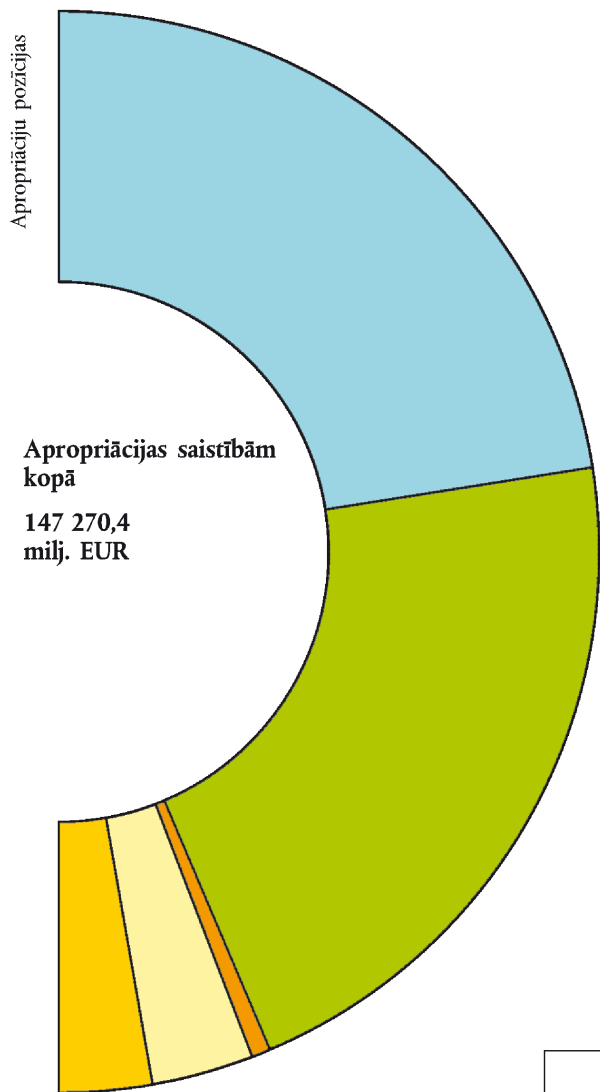
(3) Piešķirtie ieņēmumi un pārnestās apropriācijas.

II diagramma 2010. gada budžets. Apropriācijas saistībām

(Pēc budžeta grozījumiem; papildinformāciju sk. III diagr. (a) ailē)

(milj. EUR un %)

Piezīme.

Kopējās apropriācijas saistībām nav izlīdzinātas ar 2010. gada budžeta ieņēmumiem, jo saistību apropriācijas ietver arī no nākamā gadu budžeta ieņēmumiem finansējamās summas.

Izdevumu atšifrējums

Finanšu shēmas kategorijas:

	1. Ilgtspējīga izaugsme	66 243,2	(45 %)
	2. Dabas resursu saglabāšana un apsaimniekošana	62 311,6	(42,3 %)
	3. Pilsonība, brīvība, drošība un tiesiskums	1 905,8	(1,3 %)
	4. ES nozīme pasaules līmenī	8 417,9	(5,7 %)
	5. Administrācija	8 391,9	(5,7 %)
	6. Kompensācijas	—	(0 %)

III diagramma							
Pieejamās apropriācijas saistībām 2010. gadā un to izlietojums							
(milj. EUR un %)							
Iedaļas (ied.) un sadaļas (sad.) atbilstīgi budžeta nomenklatūrai 2010. gadā un finanšu shēmas kategorijām	Galīgās apropriācijas	Apropriāciju izlietojums					
	Summa (1)	Uzņemtās saistības	Izlietojuma koef. (%)	Pārnesumi uz 2011. g.	Koef. (%)	Anulētās apropr.	Koef. (%)
	(a)	(b)	(b)/(a)	(c)	(c)/(a)	(d) = (a) - (b) - (c)	(d)/(a)
Budžeta nomenklatūra							
I. Parlaments (I ied.)	1 752,4	1 585,8	90,5	110,6	6,3	55,9	3,2
II. Padome (II ied.)	703,3	633,5	90,1	29,1	4,1	40,7	5,8
III. Komisija (III ied.)	144 100,2	139 832,5	97,0	3 645,3	2,5	622,4	0,4
III.1. Ekonomika un finanses (01. sad.)	455,0	450,8	99,1	1,5	0,3	2,7	0,6
III.2. Uzņēmējdarbība (02. sad.)	907,0	844,7	93,1	51,5	5,7	10,7	1,2
III.3. Konkurence (03. sad.)	95,3	92,3	96,9	2,1	2,2	0,9	1,0
III.4. Nodarbinātība un sociālās lietas (04. sad.)	11 414,0	11 378,1	99,7	25,9	0,2	10,0	0,1
III.5. Lauksaimniecība un lauku attīstība (05. sad.)	60 878,5	58 880,4	96,7	1 967,2	3,2	30,8	0,1
III.6. Enerģētika un transports (06. sad.)	5 089,4	4 863,9	95,6	215,3	4,2	10,1	0,2
III.7. Vide (07. sad.)	494,3	458,7	92,8	12,9	2,6	22,8	4,6
III.8. Zinātniskā izpēte (08. sad.)	5 911,7	5 544,6	93,8	366,0	6,2	1,1	0,0
III.9. Informācijas sabiedrība un plašsaziņas līdzekļi (09. sad.)	1 816,9	1 692,0	93,1	121,0	6,7	4,0	0,2
III.10. Tiesā pētniecība (10. sad.)	847,2	461,7	54,5	385,2	45,5	0,4	0,0
III.11. Jūrlietas un zivsaimniecība (11. sad.)	1 005,2	977,1	97,2	3,2	0,3	25,0	2,5
III.12. Iekšējais tirgus (12. sad.)	77,6	76,2	98,2	1,3	1,6	0,1	0,1
III.13. Reģionālā politika (13. sad.)	39 020,1	38 980,7	99,9	23,4	0,1	16,0	0,0
III.14. Nodokļu politika un muitas savienība (14. sad.)	139,0	132,8	95,5	1,6	1,1	4,6	3,3
III.15. Izglītība un kultūra (15. sad.)	1 816,7	1 641,0	90,3	173,0	9,5	2,7	0,2
III.16. Komunikācija (16. sad.)	222,8	217,3	97,5	1,8	0,8	3,7	1,7
III.17. Veselība un patērētāju aizsardzība (17. sad.)	703,5	676,0	96,1	8,7	1,2	18,7	2,7
III.18. Brīvības, drošības un tiesiskuma telpa (18. sad.)	1 128,1	1 070,0	94,8	53,1	4,7	5,0	0,4
III.19. Ārējās attiecības (19. sad.)	4 449,7	4 358,8	98,0	85,8	1,9	5,0	0,1
III.20. Tirdzniecība (20. sad.)	80,5	78,2	97,1	1,3	1,6	1,1	1,4
III.21. Attīstība un attiecības ar ĀKK valstīm (21. sad.)	1 737,1	1 686,2	97,1	49,1	2,8	1,8	0,1
III.22. Paplašināšanās (22. sad.)	1 035,2	1 023,4	98,9	10,1	1,0	1,6	0,2
III.23. Humānā palīdzība (23. sad.)	1 069,7	1 058,0	98,9	2,1	0,2	9,6	0,9
III.24. Krāpšanas apkarošana (24. sad.)	77,7	76,7	98,8	0,0	0,0	0,9	1,2
III.25. Komisijas politikas koordinācija un juridiskās konsultācijas (25. sad.)	198,6	192,9	97,1	4,4	2,2	1,4	0,7
III.26. Komisijas administrācija (26. sad.)	1 111,3	1 070,4	96,3	38,2	3,4	2,6	0,2
III.27. Budžets (27. sad.)	67,0	63,5	94,7	2,7	4,0	0,9	1,3
III.28. Revīzija (28. sad.)	11,6	11,2	96,3	0,3	2,6	0,1	1,2
III.29. Statistika (29. sad.)	152,9	138,7	90,7	7,8	5,1	6,4	4,2
III.30. Pensijas un ar tām saistīti izdevumi (T.30)	1 209,6	1 205,2	99,6	0,0	0,0	4,5	0,4
III.31. Valodu dienesti (31. sad.)	461,7	431,2	93,4	28,8	6,2	1,7	0,4
III.40. Rezerves (40. sad.)	415,3	—	—	—	—	415,3	100,0
IV. Tiesa (IV ied.)	331,5	324,5	97,9	1,5	0,4	5,5	1,7
V. Revīzijas palāta (V ied.)	148,6	138,2	93,0	0,4	0,3	10,0	6,7
VI. Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komiteja (VI ied.)	127,2	124,7	98,0	0,2	0,1	2,4	1,9
VII. Reģionu komiteja (VII ied.)	90,8	90,3	99,4	0,0	0,0	0,5	0,6
VIII. Eiropas Ombuds (VIII ied.)	9,3	8,4	89,7	—	—	1,0	10,3
IX. Eiropas Datu aizsardzības uzraudzītājs (IX ied.)	7,1	5,9	82,7	—	—	1,2	17,3
Apropriācijas saistībām kopā	147 270,4	142 743,8	96,9	3 787,0	2,6	739,6	0,5
Finanšu shēma							
1. Ilgtspējīga izaugsme	66 243,2	64 453,3	97,3	1 311,9	2,0	478,0	0,7
2. Dabas resursu saglabāšana un apsaimniekošana	62 311,6	60 250,8	96,7	1 969,9	3,2	91,0	0,1
3. Pilsonība, brīvība, drošība un tiesiskums	1 905,8	1 795,2	94,2	97,5	5,1	13,1	0,7
4. ES nozīme pasaules līmenī	8 417,9	8 247,2	98,0	154,2	1,8	16,5	0,2
5. Administrācija	8 391,9	7 997,3	95,3	253,7	3,0	141,0	1,7
6. Kompensācijas	—	—	—	—	—	—	—
Apropriācijas saistībām kopā	147 270,4	142 743,8	96,9	3 787,0	2,6	739,6	0,5
Apropriācijas maksājumiem kopā	130 527,0	122 230,7	93,6	5 557,4	4,3	2 739,0	2,1

(1) Galīgā budžeta apropriācijas, ņemot vērā savstarpējos pārvietojumus starp budžeta pozīcijām, apropriācijas, kas atbilst piešķirtajiem ieņēmumiem vai līdzīgiem ieņēmumiem, un no iepriekšējā finanšu gada pārnestās apropriācijas.

IV diagramma							
Pieejamās apropriācijas maksājumiem 2010. gadā un to izlietojums							
(milj. EUR un %)							
Iedaļas (ied.) un sadaļas (sad.) atbilstīgi budžeta nomenklatūrai 2010. gadā un finanšu shēmas kategorijām	Galīgās apropriācijas (1)	Apropriāciju izlietojums					
		Veiktie maksājumi 2010. g.	Izlietojuma koef. (%)	Pārnesumi uz 2011. g.	Koef. (%)	Anulētās propr.	Koef. (%)
		(a)	(b)/(a)	(c)	(c)/(a)	(d) = (a) - (b) - (c)	(d)/(a)
Budžeta nomenklatūra							
I. Parlaments (I ied.)	1 938,1	1 506,6	77,7	350,9	18,1	80,7	4,2
II. Padome (II ied.)	748,4	620,3	82,9	80,5	10,8	47,5	6,3
III. Komisija (III ied.)	127 031,1	119 373,9	94,0	5 073,0	4,0	2 584,2	2,0
III.1. Ekonomika un finanses (01. sad.)	400,5	288,8	72,1	67,4	16,8	44,3	11,1
III.2. Uzņēmējdarbība (02. sad.)	770,9	658,0	85,4	98,7	12,8	14,2	1,8
III.3. Konkurence (03. sad.)	103,5	91,9	88,8	9,8	9,5	1,8	1,7
III.4. Nodarbinātība un sociālās lietas (04. sad.)	8 543,3	7 481,1	87,6	43,4	0,5	1 018,9	11,9
III.5. Lauksaimniecība un lauku attīstība (05. sad.)	58 421,2	55 611,3	95,2	2 324,8	4,0	485,1	0,8
III.6. Enerģētika un transports (06. sad.)	3 369,2	2 858,9	84,9	187,2	5,6	323,1	9,6
III.7. Vide (07. sad.)	438,0	358,2	81,8	23,8	5,4	56,0	12,8
III.8. Zinātniskā izpēte (08. sad.)	5 369,2	4 506,5	83,9	848,2	15,8	14,5	0,3
III.9. Informācijas sabiedrība un plašsaziņas līdzekļi (09. sad.)	1 986,3	1 786,3	89,9	196,9	9,9	3,1	0,2
III.10. Tiesā pētniecība (10. sad.)	789,3	438,2	55,5	344,0	43,6	7,2	0,9
III.11. Jūrlietas un zivsaimniecība (11. sad.)	827,4	655,6	79,2	39,2	4,7	132,6	16,0
III.12. Iekšējais tirgus (12. sad.)	79,9	70,8	88,7	7,0	8,8	2,0	2,5
III.13. Reģionālā politika (13. sad.)	30 709,4	30 622,6	99,7	79,1	0,3	7,7	0,0
III.14. Nodokļu politika un muitas savienība (14. sad.)	135,7	125,6	92,5	9,5	7,0	0,7	0,5
III.15. Izglītība un kultūra (15. sad.)	1 782,8	1 571,7	88,2	205,3	11,5	5,9	0,3
III.16. Komunikācija (16. sad.)	230,8	206,0	89,2	14,1	6,1	10,8	4,7
III.17. Veselība un patērētāju aizsardzība (17. sad.)	664,5	590,4	88,8	44,5	6,7	29,6	4,5
III.18. Brīvības, drošības un tiesiskuma telpa (18. sad.)	839,8	744,9	88,7	71,2	8,5	23,7	2,8
III.19. Ārējās attiecības (19. sad.)	3 867,5	3 683,0	95,2	83,5	2,2	101,0	2,6
III.20. Tirdzniecība (20. sad.)	90,4	76,9	85,1	6,3	7,0	7,2	7,9
III.21. Attīstība un attiecības ar ĀKK valstīm (21. sad.)	1 818,8	1 707,8	93,9	55,2	3,0	55,8	3,1
III.22. Paplašināšanās (22. sad.)	1 152,5	1 130,2	98,1	16,0	1,4	6,3	0,5
III.23. Humānā palīdzība (23. sad.)	977,8	970,9	99,3	5,9	0,6	0,9	0,1
III.24. Krāpšanas apkarošana (24. sad.)	82,3	72,7	88,3	7,0	8,5	2,6	3,1
III.25. Komisijas politikas koordinācija un juridiskās konsultācijas (25. sad.)	214,5	188,7	87,9	22,3	10,4	3,6	1,7
III.26. Komisijas administrācija (26. sad.)	1 239,4	1 044,0	84,2	176,8	14,3	18,5	1,5
III.27. Budžets (27. sad.)	77,2	64,7	83,8	11,2	14,5	1,3	1,7
III.28. Revīzija (28. sad.)	12,3	10,6	86,6	1,4	11,8	0,2	1,6
III.29. Statistika (29. sad.)	148,0	125,8	85,0	16,6	11,2	5,6	3,8
III.30. Pensijas un ar tām saistīti izdevumi (30. sad.)	1 209,6	1 205,2	99,6	0,0	0,0	4,5	0,4
III.31. Valodu dienesti (31. sad.)	486,1	426,5	87,7	56,6	11,6	2,9	0,6
III.40. Rezerves (40. sad.)	192,9	—	—	—	—	192,9	100,0
IV. Tiesa (IV ied.)	349,7	323,1	92,4	18,3	5,2	8,3	2,4
V. Revīzijas palāta (V ied.)	209,8	182,4	86,9	16,7	7,9	10,8	5,2
VI. Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komiteja (VI ied.)	134,4	121,5	90,4	9,3	7,0	3,6	2,7
VII. Reģionu komiteja (VII ied.)	97,2	89,4	92,0	6,7	6,9	1,0	1,1
VIII. Eiropas Ombuds (VIII ied.)	10,1	8,5	84,3	0,5	5,2	1,1	10,5
IX. Eiropas Datu aizsardzības uzraudzītājs (IX ied.)	8,2	5,0	61,1	1,4	16,8	1,8	22,1
Apropriācijas maksājumiem kopā	130 527,0	122 230,7	93,6	5 557,4	4,3	2 739,0	2,1
Finanšu shēma							
1. Ilgtspējīga izaugsme	52 103,0	48 828,0	93,7	1 905,3	3,7	1 369,7	2,6
2. Dabas resursu saglabāšana un apsaimniekošana	59 630,4	56 647,3	95,0	2 381,9	4,0	601,2	1,0
3. Pilsonība, brīvība, drošība un tiesiskums	1 616,6	1 373,0	84,9	199,3	12,3	44,4	2,7
4. ES nozīme pasaules līmenī	8 101,2	7 486,5	92,4	114,1	1,4	500,6	6,2
5. Administrācija	9 075,8	7 895,8	87,0	956,8	10,5	223,1	2,5
6. Kompensācijas	—	—	—	—	—	—	—
Apropriācijas maksājumiem kopā	130 527,0	122 230,7	93,6	5 557,4	4,3	2 739,0	2,1

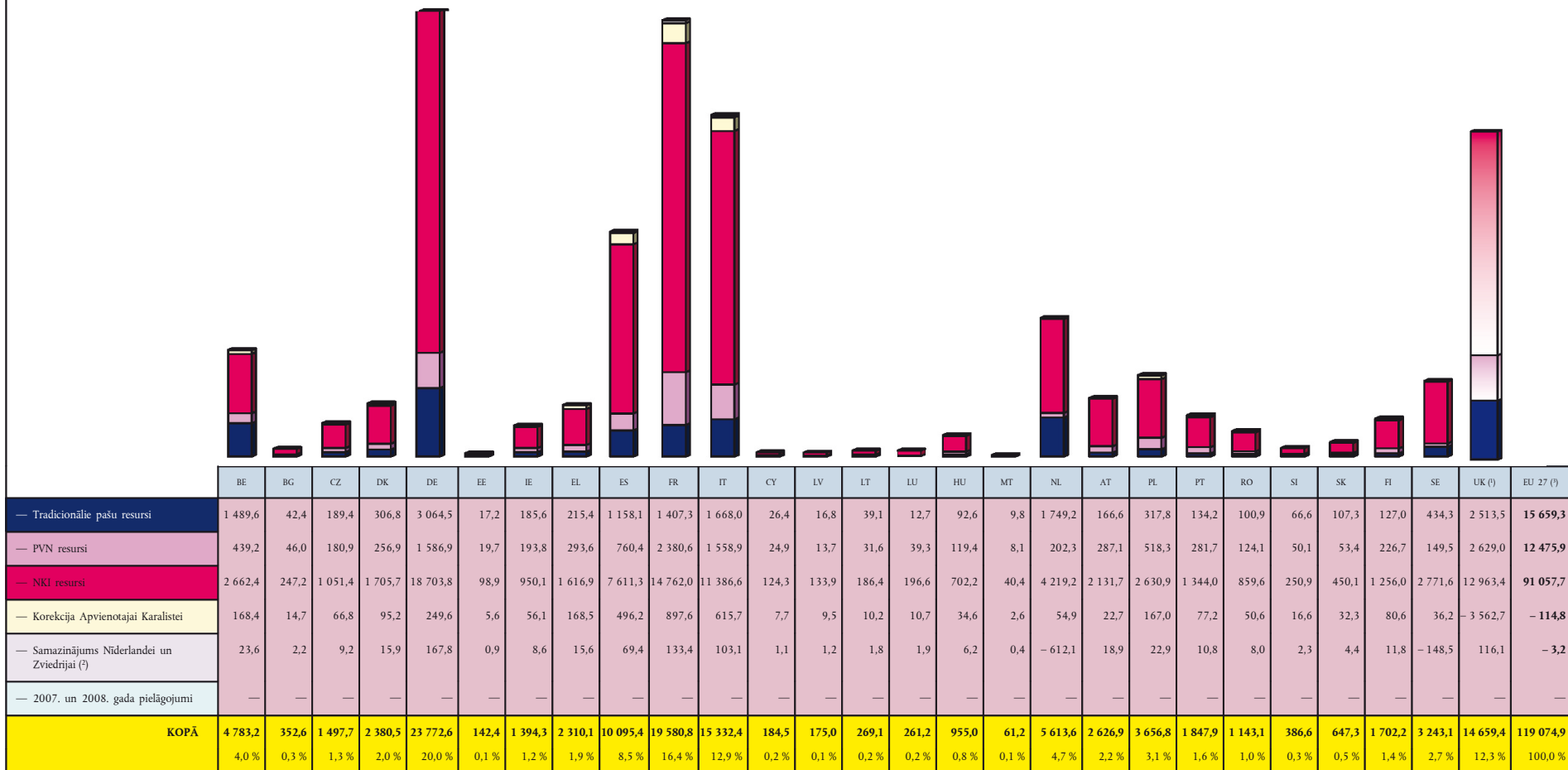
(1) Galīgā budžeta apropriācijas, ņemot vērā savstarpējos pārvietojumus starp budžeta pozīcijām, apropriācijas, kas atbilst piešķirtajiem ieņēmumiem vai līdzīgiem ieņēmumiem, un no iepriekšējā finanšu gada pārnestās apropriācijas.

V diagramma
Pašu resursi 2010. gadā no katras dalībvalsts

Ieņēmumu izlietojums

(milj. EUR un %)

(*) Attiecībā uz Apvienoto Karalisti piemēroja korekciju (3 562,7 milj. EUR) pašu resursu bruto summai (18 222 milj. EUR). Šo pielāgojumu sedz citas dalībvalstis.

(*) Nīderlandei un Zviedrijai 2007.–2013. gada posmā ir piešķirts bruto samazinājums ikgadējai NKI iemaksai. 2010. gadā tā summa ir attiecīgi 612,1 miljoni EUR un 148,5 miljoni EUR.

(*) Atšķirības starp diagrammā un 2. nodaļas 2.1. tabulā redzamajām summām ir saistītas ar PVN atlikumu, NKI atlikumu un AK korekcijas pielāgojumiem, kas sadalīti pa attiecīgajām sadaļām un valstīm.

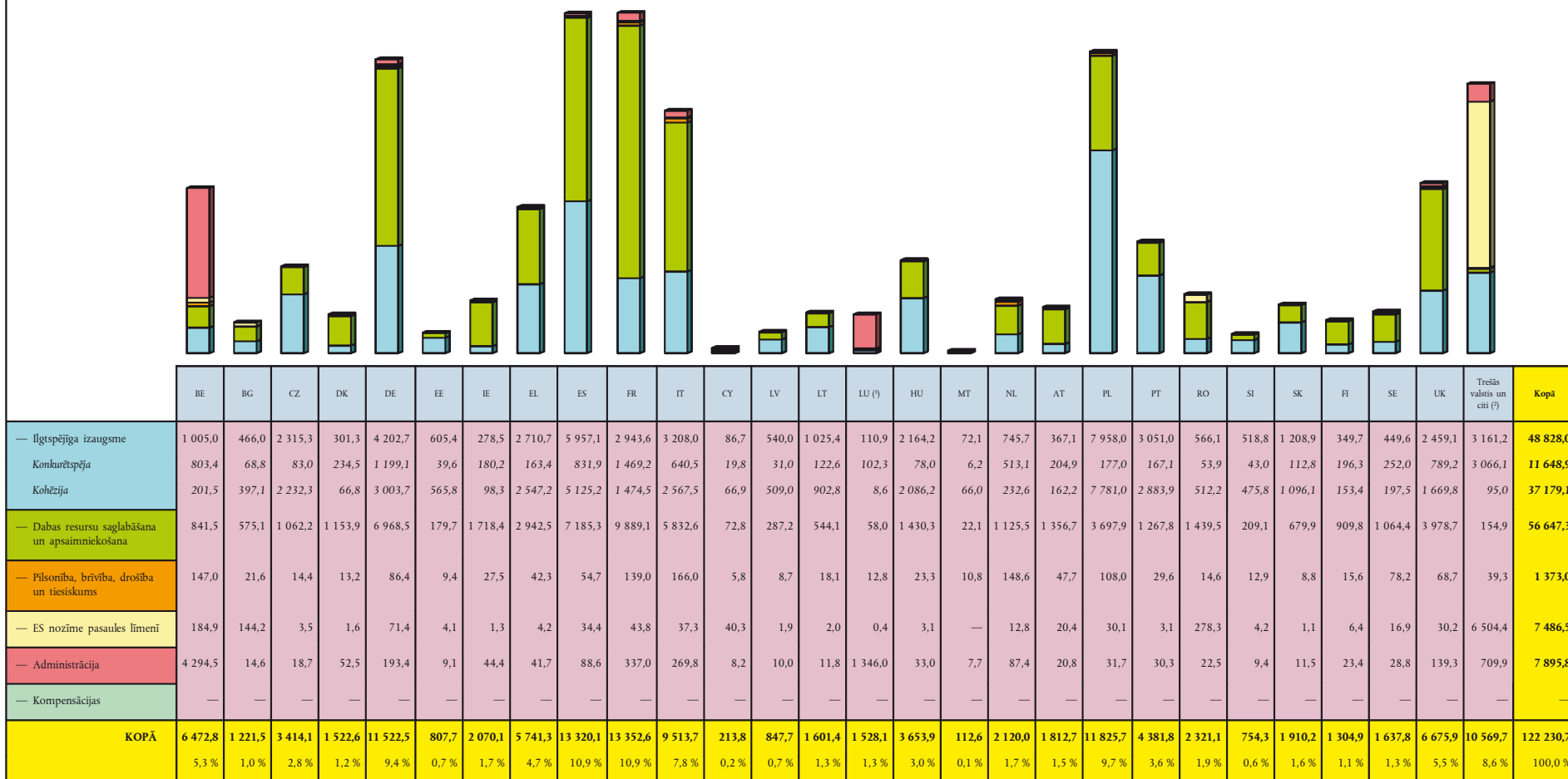
VI diagramma

Katrā dalībvalstī veiktie maksājumi 2010. gadā ⁽¹⁾

Piezīme. 2010. gadā veiktie maksājumi = maksājumi atbilstīgi 2010. gada darbības apropriācijām + maksājumi atbilstīgi summām, kas pārnestas no 2009. gada.

Finanšu shēmas kategorijas

(milj. EUR un %)

(1) Ģeogrāfiskais sadalījums ir norādīts nevis pēc dalībvalstīm veiktajiem maksājumiem, bet pēc izdevumu piešķiruma saskaņā ar datiem Komisijas datorizētajā grāmatvedības sistēmā ABAC (izņemot pozīciju "Administrācija", par kuru Budžeta ĢD datus sniedza tieši).

(2) Summas, kas norādītas postenī "Trešās valstis un citi", ietver galvenokārt izdevumus par projektiem, kas īstenoti ārpus ES, un trešo valstu dalību. Tajā iekļauti arī izdevumi, kurus nebija iespējams iedalīt ģeogrāfiski.

(3) Par Luksemburgu norādītajā summā iekļauts negatīvs pielikums 136 miljoni EUR, kurā ietverti pamatdarbības maksājumi, kuru faktiskais saņēmējs nav Luksemburgā.

VII diagramma		
Konsolidētā bilance ⁽¹⁾		
	(milj. EUR)	
	31.12.2010.	31.12.2009.
Ilgtermiņa aktīvi:		
Nemateriālie pamatlīdzekļi	108	72
Materiālie pamatlīdzekļi	4 813	4 859
Ilgtermiņa ieguldījumi	2 555	2 379
Aizdevumi	11 640	10 764
Ilgtermiņa priekšfinansējums	44 118	41 544
Ilgtermiņa debitoru parādi	40	55
	63 274	59 673
Apgrozāmie aktīvi:		
Krājumi	91	77
Īstermiņa ieguldījumi	2 331	1 791
Īstermiņa priekšfinansējums	10 078	9 436
Īstermiņa debitoru parādi	13 501	8 958
Nauda un tās ekvivalenti	22 063	23 372
	48 064	43 634
Aktīvi kopā	111 338	103 307
Ilgtermiņa saistības:		
Darbinieku pabalsti	(37 172)	(37 242)
Ilgtermiņa uzkrājumi	(1 317)	(1 469)
Ilgtermiņa finanšu saistības	(11 445)	(10 559)
Pārējās ilgtermiņa saistības	(2 104)	(2 178)
	(52 038)	(51 448)
Īstermiņa saistības:		
Īstermiņa uzkrājumi	(214)	(213)
Īstermiņa finanšu saistības	(2 004)	(40)
Īstermiņa parādi	(84 529)	(93 884)
	(86 747)	(94 137)
Pasīvi kopā	(138 785)	(145 585)
Tīrie aktīvi	(27 447)	(42 278)
Rezerves	3 484	3 323
No dalībvalstīm saņemamās summas	(30 931)	(45 601)
Tīrie aktīvi	(27 447)	(42 278)

(¹) Bilances izklāstā ir izmantota Eiropas Savienības gada pārskatu struktūra.

VIII diagramma		
Konsolidētais pārskats par saimnieciskās darbības rezultātu ⁽¹⁾		
	2010.g.	2009.g.
	<i>(milj. EUR)</i>	
Darbības ieņēmumi		
Pašu resursi un iemaksas	122 328	110 537
Citi darbības ieņēmumi	8 188	7 532
	130 516	118 069
Darbības izdevumi		
Administratīvie izdevumi	(8 614)	(8 133)
Pamatdarbības izdevumi	(103 764)	(102 504)
	(112 378)	(110 637)
Atlikums no pamatdarbībām	18 138	7 432
Finanšu darbības ieņēmumi	1 178	835
Finanšu darbības izdevumi	(661)	(594)
Izmaiņas saistībās, kas attiecas uz darbinieku pabalstiem	(1 003)	(683)
Asociēto uzņēmumu un kopuzņēmumu tīrā atlikuma (deficīta) daļa	(420)	(103)
Gada saimnieciskās darbības rezultāts	17 232	6 887

(¹) Pārskata par saimnieciskās darbības rezultātu izklāstā ir izmantota Eiropas Savienības gada pārskatu struktūra.

